

ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

ΜΕΓΑΛΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΑΠΑΝΤΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ «ΡΩΦΕΛΙΝΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ»

**Α Π Α Ν Τ Α
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Υπεύθυνος Έκδόσεως
Ἱερεὺς ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ
Ἐφ. Ἱ. Ν. Ἀγ. Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν

**ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Α Π Α Ν Τ Α**

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
α) Λόγος Α'	15 (155) *
β) Λόγος Β' περί τοῦ Ὑποῦ	75 (209)
γ) Λόγος Γ' περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος	139 (267)
ΚΕΙΜΕΝΟΝ	155

* Οἱ ἐντὸς παρεθέσεως ἀριθμοὶ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς αὐλίου τοῦ ἀρχαίου χειρόγραφου.

155
8.45

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α. Τὸ ἔργον τοῦ Μ. Βασιλείου «Ἀνατρεπτικός τοῦ Ἀπολογητικοῦ τοῦ δυσσεβοῦς Εὐνομίου θά ἦτο δυνατόν νά τιτλοφορηθῇ «περί τῆς ἁγίας Τριάδος». Ἀνατρέπει τὰς περί τῆς ἁγίας Τριάδος γνώμας τῶν αἵρετικῶν Εὐνομιανῶν καί ἐκθέτει τήν Ὁρθόδοξον Πίστιν.

Τὰ δογματικά ζητήματα δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νά καταστούν εὐκλόως κτῆμα οὐδενός.

1. Χρειαζέται φωτισμός τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Μὴ λησμονώμεν δὲ τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου: «τότε (ὁ Κύριος) διηνοιξεν αὐτῶν (τῶν ἁγίων Ἀποστόλων) τὸν νοῦν τοῦ συνίναί τὰς γραφάς» (Λουκ. 24, 45). Καί ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς Ποθενός, εἰς τὸν ἡγεμόνα, ἐρωτήσαντα «τίς εἶπ Χριστιανῶν ὁ Θεός», ἀπήντησεν, «ὅν ἡς ἄξιός, γινώσκει» (Εὐσεβίου Ἐκκλ. Ἱστορία Ε, 1, 31). Πρὸς κατανόησιν τῶν δογμάτων χρειάζεται νηστεία, προσευχή, καθάρσις ἀπὸ τὰ πάθη, χάρις, δωρεὰ καὶ φωτισμός τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀλλ' αὐτὰ μὲν ἀποτελοῦν παράγοντα κατανόησεως, τὸν ὅποιον ἔμπορεῖ νά δημιουργήσῃ ὁ ὁ Θεός ὁ ἐπιχειρῶν νά ἐμβαθύνῃ, κατὰ τὸ ἐρεκτόν, εἰς τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ (Ματθ. 13, 11).

2. Ἀπαιτεῖται μία ἀκόμη προπαρασκευή: ἡ γνώσις τῶν προ-
 υποθέσεων καὶ τῶν περιστατικῶν, ὑπὸ τὰ ὅποια ἔγραφε τὸ ἔργον
 τοῦ αὐτοῦ ὁ Μ. Βασίλειος.

Θά προσπαθῶμεν νά τὰ σχηματῶμεν δι' ὀλίγων.

Β'. Τὸ δόγμα τῆς ἁγίας Τριάδος εἶναι ὑπὲρ κατάληψιν. Ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια προσπαθεῖ πάντοτε νά κατανοήσῃ κάτι καὶ ἀπὸ τὰ ὑπὲρ κατάληψιν. Ὁ ἐγωισμὸς καὶ ὁ διάβολος κάνουν τὸν ἄνθρωπον νά σκέπτεται, ὅτι μὲ τὸ λογικόν του ἔμπορεῖ νά κρίνῃ, ἐλέγξῃ καὶ ἀνατάξῃ τὰ πάντα. Μὲ ἄλλα λόγια: ὑποτάσσει καὶ τὸν Θεὸν εἰς τὴν δύναμιν τῆς λογικῆς του. Τοῦτο εἶναι βασικὸν σφάλμα. Ὁ Θεός εἶναι Κύριος καὶ τῆς λογικῆς. Εἰς δὲ τοὺς τοιοῦτους εἶδους ὑπερηφάνους ἀντιτάσσεται περισσότερο παντός ἄλλου.

Τὸ ζήτημα ποῦ πάντοτε ἀπησχόληι τοὺς Χριστιανοὺς ἦτο: πῶς ὁ Πατήρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα εἶναι εἰς Θεός; Ποία ἡ λύσις αὐτοῦ;

Κατ' ἀρχήν, ποτὲ δὲν ἐπέθη ὑπὸ Χριστιανῶν ἐν ἀμφιδόλῳ ὅτι ὁ Θεός τῶν εἶναι εἰς καὶ μόνος Θεός. Συνεπῶς ὅλοι, ἐκμανοῦντας ἀπὸ τὴν πλήρη ἀποδοχὴν τῆς μοναδικότητος τοῦ Θεοῦ, προσεπά-

θουν νά κατανοήσουν τήν σχέσιν μεταξύ τοῦ Ἐνὸς Θεοῦ καί τῶν Τριῶν Προσώπων: Πατέρος, Υἱοῦ, ἁγίου Πνεύματος. Οὕτως ἀνεπτύχθησαν αἱ τρεῖς κατωτέρω δογματικαὶ ἀπαντήσεις.

1. Οἱ Ὀρθόδοξοι λέγουσιν. Ὁ Κύριος ἀπεκάλυψεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι εἰς Θεός. Ὅπως οὐδέποτε εἶναι εἰς. Ὅμοιος ἀπεκάλυψεν ὅτι εἶναι τρία Πρόσωπα (ἄτομα, προσωπικότητες). Ὅπως οὐδέποτε εἶναι Τρία Πρόσωπα. Πῶς ὁμοῦς αὐτὰ συμβαδίζονται; Παρὰ τῷ Θεῷ εἶναι τὰ πάντα δυνατά. Ὁ Θεὸς εἶναι εἰς, μία οὐσία, καὶ ταυτοχρόνως τρεῖς. Τρία Πρόσωπα: Πατήρ, Υἱὸς καὶ ἅγιον Πνεῦμα. Ἡ ἀπάντησις τῶν Ὀρθόδοξων εἶναι ὑπέρβασις τῶν κατηγοριῶν τῆς λογικῆς. Εἶναι ἀπάντησις πίστεως καὶ ταπεινώσεως.

2. Μία ὁμοῦς αἰρετικῶν ἀπήντα. Δὲν εἶναι δυνατόν ὁ εἰς Θεός νά εἶναι ταυτοχρόνως Τρία Πρόσωπα. Ποιῶν δὲν εἰχομεν ἓνα ἄνθρωπον μὲ τρία πρόσωπα, (νά ἀποτελῇ δηλ. τρία ἄτομα, τρεῖς προσωπικότητες!). Ἄρα πρέπει νά φαντασθῶμεν, ὅτι τὰ πρόσωπα εἶναι τρόποι ἐμφανίσεως πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, δηλ. ὅφειε, προσωπεῖα. Συνεπῶς Θεὸς εἶναι εἰς καὶ μόνος. Ἀπὸ ὁμοῦ μαρτυρεῖται ὅτι ἔχει τρία πρόσωπα, φαίνεται, πῶς «...ἀπλοῦστατα» ἦτο «...τριπλοπρόσωπος».

Εἶναι φανερόν, πῶς ἡ ἀπόπειρα αὕτη λύσεως τοῦ θεολογικοῦ ζητήματος κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν αὐτοκαταποθέσιν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἑλλειψιν ὑποταγῆς εἰς τὸν Θεόν, καὶ τὴν ἀπολυταποίησιν τῆς λογικῆς. Οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς ἐνομαζόντο «τροπικὸι μοναρχιανοί», ἐπειδὴ ἔδλεπον ὅτι ὁ Μονάρχης Κύριος τῶν πάντων ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν κόσμον μὲ τρεῖς τρόπους ἢ προσωπεῖα, δηλ. ὡς Πατήρ, Υἱὸς καὶ ἅγιον Πνεῦμα.

3. Ἄλλοι αἰρετικοὶ ἔλεγον. Ἡ ἀποψις τῶν Τροπικῶν Μοναρχιανῶν, ἐν ἰσχάτῃ ἀναλύσει, εἶναι μία ὁμολογία ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπάτη, ἀπὸ ὃ Θεὸς ἐμφανίζεται ὡς Υἱός, χωρὶς νά εἶναι πράγματι. Οἱ αἰρετικοὶ αὗτοί, μὴ θέλοντες νά δεχθῶν τὴν ἰσότητά καὶ ὁμοουσιότητα τῶν Προσώπων τῆς ἁγίας Τριάδος, ὡδηγήθησαν εἰς διόφορον λύσιν τοῦ ζητήματος. Εἶπον: Ὁ Θεὸς εἶναι Εἷς. Καὶ πρέπει νά εἶναι Εἷς. Ταυτοχρόνως ἔχομεν Τρία Πρόσωπα. Τὸ ἐρώτημά των ἦτο: ποία ἡ σχέσις τῶν τριῶν Προσώπων μεταξύ των; Ἡ ἀπάντησίς των εἶναι. Ἐχουν ἄδικον καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι καὶ οἱ Τροπικὸι Μοναρχιανοὶ τοῦ ἔλεπον τὰ τρία Πρόσωπα ὡς ἰσότημα! Τὰ Τρία Πρόσωπα εἶναι πράγματι τρία ἀπolutως διακεκριμένα μεταξύ των πρόσωπα. Ὅμως ἄλλη ἡ ἀξία καὶ οὐσία τοῦ Πατρός, ἄλλη τοῦ Υἱοῦ καὶ ἄλλη τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Εἷς παντακράτωρ Θεὸς τῶν πάντων ἐκταυτίσθη μὲ τὸν Πατέρα. Ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἐθεωρήθησαν διαφόρου ἑκαστοῦ ἀξίας δημιουργήματα τοῦ Πατρός. Διὰ νά μᾶς ὑπενθυμῇ τὸ λάθος τῶν αἰρετικῶν αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ σύμβολον λέγει:

περί τοῦ Υἱοῦ «γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα». Οἱ αἱρετικοὶ αὐτοὶ ὀνομάζονται Δυναμικοὶ Μοναρχικοί. Εἰς αὐτοὺς ὑπῆρχοντο καὶ οἱ Ἀρειανοὶ καὶ οἱ Εὐνομικοί. Ἀς ἴδωμεν ἀκόρη ὀρισμένα ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ τῶν Ἀρειανῶν καὶ τῶν Εὐνομιανῶν.

α. Οἱ Ἀρειανοί.

—Καὶ οἱ Ἀρειανοὶ καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι ἐδέχοντο ὅτι ὁ «ἄγγελος τῆς δόξης» καὶ ὁ «Κύριος τῆς δόξης» πρὸ ἀποκαλύπτονται εἰς τὴν Π. Δ. εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τοὺς ὀρθόδοξους ὁμοίως ἦτο ἄκτιστος, Θεὸς κατὰ φύσιν. Οἱ προφῆται ἐν αὐτῷ εἶδον ἀοράτως καὶ ἤκουσαν ἀηχοῦστως καὶ ἐγνώρισαν ὑπερλογικῶς καὶ ὑπερνοητῶς τὸν ἄκτιστον Λόγον ἐν τῇ ἀκτίστῳ αὐτοῦ δόξῃ. Ἀντιθέτως οἱ Ἀρειανοὶ ἐδέχοντο ὅτι ὁ Λόγος εἶναι κτίσμα, δημιουργηθὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος πρὸ τοῦ χρόνου καὶ πρὸ τῶν αἰώνων. Ἐδημιουργήθη κατὰ θέλημα Θεοῦ. Δὲν ἐγεννήθη ἐκ τῆς οὐσίας Του.

—Ἀκόμη, καὶ οἱ Ἀρειανοὶ καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι ἐδέχοντο ὅτι αἱ ἐνέργειαι τοῦ Θεοῦ εἶναι ἄκτιστοι. Ἐντεῦθεν οἱ Ἀρειανοὶ πρὸς ἀποδείξιν τοῦ ὅτι ὁ Λόγος εἶναι κτίσμα προσεπάθειον νὰ ἀποδείξουν ὅτι ὁ Χριστὸς ἔχει κτιστὰς ἐνεργείας, ἐνῷ ἀντιθέτως οἱ Ὀρθόδοξοι ὅτι ἔχει ἀκτίστους.

Ἵνα ἀποδειχθῇ τὸ ἄκτιστον τῆς θεότητος τοῦ Λόγου καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ὅσαι αἱ ἐνέργειαι τοῦ Θεοῦ ὄχι μόνον ἀνήκουν καὶ εἰς τὸν Λόγον καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀνήκουν ὄχι κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ φύσιν. Ἀντιθέτως οἱ Ὀρθόδοξοι καὶ οἱ Ἀρειανοὶ συμφώνουν ὅτι ἔστι καὶ μία ἐνέργεια τοῦ Πατρὸς ἣν ἀπεδεικνύετο ὅτι δὲν ἀνήκει καὶ εἰς τὸν Υἱόν καὶ τὸ Πνεῦμα κατὰ φύσιν, αὐτὸ θὰ ἦτο ἀρκετὴ ἀπόδειξις ὅτι ὁ Λόγος καὶ τὸ Πνεῦμα ἦσαν κτίσματα.

—Ἐτι πλέον, οἱ Ὀρθόδοξοι καὶ οἱ Εὐνομιανοὶ ἐδέχοντο ὅτι αἱ ὑποστατικαὶ ἰδιότητες τοῦ Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος δὲν συγχέονται οὔτε ἐναλλάσσονται, ὥς ἐπίστευον οἱ Τροπικοὶ Μοναρχικοί. Οὕτως ἂν αἱ ἐνέργειαι τοῦ Υἱοῦ ἀπεδεικνύοντο κτιστῆς φύσεως, καὶ ἀνήκον εἰς τὴν θεῖαν φύσιν, τότε αὐτομάτως ἀπεδεικνύετο, ὅτι ὁ Λόγος πρέπει νὰ εἶναι κτίσμα, καί, τὸ πολὺ, Θεὸς κατὰ χάριν, ὄχι φύσει.

Τέλος, πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι καὶ οἱ Ἀρειανοὶ ἐδέχοντο ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ ἄκτιστος θεία Οὐσία, καὶ ἄλλο αἱ ἄκτιστοι θεῖαι ἐνέργειαι, καὶ ὅτι ἡ μὲν οὐσία εἶναι παντελῶς ἀμέθεκτος καὶ ἀκοινώνητος, ἐνῷ αἱ ἐνέργειαι προσεῖται μὲν ἄλλ' εἰς μόνους τοὺς κεκαθαρισμένους.

6. ΟΙ ΕΘΝΟΜΙΑΝΟΙ.

Ἀποτελοῦν τὴν ἄκραν ἀριστερὰν τοῦ Ἀρειανισμοῦ. Διὰ τοὺς Ἀρειανούς αἱ Εὐνομιανοὶ ἦσαν αἰρετικοὶ (ἰδὲ σημ. 15 εἰς διδύλον Α'). Οἱ Εὐνομιανοὶ διακρίνοντο τῶν Ἀρειανῶν εἰς τὰ ἑξῆς σημεία: 1) Ἐἶχον περισσώτερον ὀρθολογισμόν, καὶ ἔκαμνον εὐρείαν χρῆσιν τῆς φιλοσοφίας. 2) Ἐπίστευον ὅτι ἔχει μόνον ὁ Λόγος ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄνθρωπος γνωρίζει τὸν Θεὸν ἔχει ἀπλῶς ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀλλὰ «κατ' οὐσίαν» ἀφοῦ ὁ Θεὸς μᾶς ἀπεκάλυψε τὴν οὐσίαν τοῦ τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν πλήρως καὶ τὰ ὀνόματά τοῦ ποὺ ἐκφράζουν πλήρως καὶ τελείως τὰς θείας πραγματικότητας. (αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι πλέον οὔτε ἄρρητοι οὔτε ἀνέκφραστοι). 3) Ἐκήρυττον ὅτι ὁ Λόγος εἶναι κτίσμα, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει οὔτε τὴν ἀκτιστον δόξαν οὔτε τὴν οὐσίαν τῆς θεότητος. 4) Ἐδίδαξαν ὅτι αἱ ἐνέργειαι τοῦ Θεοῦ εἶναι κτισταί, καὶ τὸ θέλημα Του κτιστόν. Τὸ μόνον ἐν τῷ Θεῷ ἀκτιστον κατὰ τοὺς Εὐνομιανοὺς εἶναι ἡ θεία Οὐσία.

Γ'. Κρίνομεν ἀπαραίτητον μίαν μικρὰν ἀνάlysιν τοῦ δόγματος τῆς ἁγίας Τριάδος. Ἐν ὁλίγοις ἔχει ὡς ἑξῆς.

Ἡ Θεότης εἶναι μία. Εἰς καὶ μόνος εἶναι ὁ Θεὸς ἡμῶν. Ἡ μία Θεότης ἔχει τρία «ὁποστατικά» ἰδιώματα, καὶ πολλὰ «κενὰ».

Τὰ ὑποστατικά ἰδιώματα εἶναι τὸ ἁ γ έ ν ν η τ ο ν, ἡ γ έ ν ν η σ ι ς καὶ ἡ έ κ π ό ρ α υ σ ι ς. Ἰποστατικά σημαίνει: βάσει αὐτῶν ἐν τῇ μιᾷ θεότητι ὑπάρχουν τ ρ ε ῖ ς ὁ π ο σ τ α σ ε ι ς, δηλ. πρόσωπα, τελείως ἄπ' ἀλλήλων διακεκριμένα· ὁ Πατήρ, ὁ Υἱός, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Τὰ τρία πρόσωπα διακρίνονται μεταξύ των, χωρὶς νὰ χωρίζωνται ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀποτελοῦν μίαν θεότητα, χωρὶς νὰ συγγένωνται μεταξύ των καὶ χωρὶς νὰ ἐναλλάσσουσιν ρόλους καὶ ἐνεργείας· διὸ καὶ τὰ ὑποστατικά ἰδιώματα εἶναι καὶ λέγονται ἁ κ ο ι ν ο π ο ῖ ῆ τ α. Ἔτσι, Ἄγνητος εἶναι μόνον ὁ Πατήρ· Γεννητὸς μόνον ὁ Υἱός· Ἐκπορευτὸν μόνον τὸ Πνεῦμα. Τὸ κάθε ὁ π ο σ τ α τ ι κ ὸ ν ἰ δ ῖ ὡ μ α εἶναι ἀκοινοποίητον, δηλ. δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀναφέρεται εἰς δύο θεῖα Πρόσωπα ταυτοχρόνως. Τὸ filioque εἶναι ἀφαιρεσις, ἐπειδὴ τὸ ὁ π ο σ τ α τ ι κ ὸ ν ἁ κ ο ι ν ο π ο ῖ ῆ τ ο ν ἰ δ ῖ ὡ μ α τῆς έ κ π ο ρ ε υ σ ε ω ς ἀποδίδεται ταυτοχρόνως καὶ εἰς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν.

Ἀκόμη· ἐν τῇ μιᾷ θεότητι ὑπάρχουν πολλὰ ἰδιώματα, τὰ ὅποια εἶναι «κ ο ι ν ᾶ» καὶ εἰς τὰ Τρία Πρόσωπα τῆς ἁγίας Τριάδος. Ταῦτα εἶναι: Ἡ δόξα, ἡ βασιλεία, ἡ χάρις, ἡ εὐσπλαγχνία, ἡ ἀγάπη, τὸ φῶς, ἡ ζωή, ἡ κρίσις, τὸ ἀναρχον, τὸ ἀγέννητον, τὸ αἰδίον, τὸ ἀθάνατον κλπ. Τὰ κ ο ι ν ᾶ ἰ δ ῖ ὡ μ α τ α εἰ-

ναι εἰς ἓσον καθόν ἰδιώματα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Τὰ Τρεῖς ἐν τῇ θεότητι Πρόσωπα εἶναι ἀπολύτως ἴσα, ἀφοῦ μία εἶναι ἡ Οὐσία καὶ ἀπολύτως κοιναὶ αἱ ἰδιότητες καὶ ἐνέργειαι. Ὅμως ὁ Πατὴρ εἶναι καὶ λέγεται μεζῶν μ ὁ υἱὸς κατὰ τοῦτο: Ἐνθ' ὁ Ἰδιὸς εἶναι Ἄναρχος καὶ Ἀναίτιος, εἶναι ἡ Ἀρχὴ καὶ ἡ Αἰτία τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀφοῦ γεννᾷ μὲν τὸν Υἱόν, ἐκπορεύει δὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς αἰῶνας.

Δ'. Τέλος θεωροῦμεν χρέος μας νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ ἔχει ἓνα ἰδιόζοντα τόνον. Ὁ ἅγιος Βασίλειος οὐδέποτε ἐπῆρε «στὰ σοβαρά» τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Εὐνομιανῶν. Ἐξετάζων αὐτὰ μὲ ἐάσιν τὴν Παράδοσιν ἀλλὰ καὶ τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ὁποίαν οὗτοι τόσον ἐπικαλοῦντο, τὰ εὑρίσκει κοινὰ. Ἐντεῦθεν καὶ σχεδὸν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ ἀνὰ χεῖρας ἔργου ὁ Μέγας Πατήρ τὰ ἀντιμετωπίζει ὅτι μὲν μὲ συγκεκαλυμμένην, ὅτι δὲ καὶ ἐντελῶς φανεράν καθισταμένην εἰρωνεύει. Πρὸς ὁποδομήσιν τῶν ἀναγνωστῶν ὥς σημεῖα δηλωτικὰ τῆς εἰρωνείας ἀντὶ τελειῶν σιγῶν θέτομεν θαυμαστικὸν καὶ ἐνίοτε ἀποσιωπητικόν.

Ἀρχιμ. Μελέτιος Καλαμαράς

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ

ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΔΥΣΣΕΒΟΥΣ ΕΥΝΟΜΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ Α'

1. "Αν ὅλοι ἐκεῖνοι, ²⁰⁷ Α εἰς τοὺς ὁποίους ἐπεκλήθη¹ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶχον ὡς ἀπόφασιν τῶν σταθερὰν τὸ νὰ μὴ ἀλλοιώνουν οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ νὰ περιορίζωνται εἰς τὴν παράδοσιν τῶν Ἀποστόλων καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς πίστεως, φυσικά δὲν θὰ ἤμεθα ἡμεῖς τῶρα ἀναγκασμένοι νὰ συγγράψωμεν τὸ βιβλίον αὐτό, ἀλλὰ ἀσφαλῶς θὰ ἐσυνεχίζαμεν μέχρι τῶρα τὴν σιωπὴν ποὺ εἶχομεν τόσον ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τιμῆσαι.

"Ομως, ἐπειδὴ ὁ ἐχθρὸς τῆς ἀληθείας, ποὺ μὲ διαφόρους «προσθήκας» κάνει τὸ κακὸν νὰ πλεονάζῃ, τῶρα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ «ζιζάνια»² ποὺ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπέσπειρεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, Β εὐρὼν ὡς ὄργανά του ἀνθρώπους ποὺ ἔγιναν δοχεῖα ὧλων μαζί τῶν πονηριῶν του, ὑπὸ ἓνα ἀπατηλὸν ἐπίχρῖσμα (ἐπικάλυμμα) χριστιανοσύνης μᾶς παρειαίνει (δι' αὐτῶν) τὴν ἀρνησιν τῆς θεότητος τοῦ Μονογενοῦς καὶ μὲ θάσιν τὴν ματαίαν αὐτὴν ἐξωχριστιανικὴν σοφίαν³ ἀναταράσσει τὴν ἀπλὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεοῦ Πνεύματος καὶ μὲ τὴν πειστικότητα τῶν λόγων του ἐξαπατᾷ τοὺς περισσότερον ἀπονηρεύτους, κατ' ἀνάγκην καὶ ἡμεῖς — πρὸς χάριν ὑμῶν ποὺ μᾶς τὸ ἐπε-

1. Πρὸλ. Πρὸλ. 15, 17 καὶ Ἰακ. 2, 7.

2. Πρὸλ. Ματθ. 13, 25-40.

3. «Ματαία» εἶναι ἡ σοφία τῶν ἀνθρώπων, ἡ φιλοσοφία, δηλ. πᾶν ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος «φροσιούμενος» εἰκῇ ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἐποικοδομεῖ στηριζόμενος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ λογικοῦ του μόνον καὶ ὄχι εἰς τὴν θάϊαν ἀποκάλυψιν.

θάλατε αλλά και χάριν τῆς ἰδικῆς μας ἀσφαλείας C — ἀ-
διαφορήσαμεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ διὰ τὴν ἀσθeneίαν μας
καί, παρ' ὅτι στερούμεθα ἐντελῶς οἰαομένητε πείρας διὰ
συγγραφὴν τοιοῦτου εἰδους βιβλίων, ἀνελάθαμεν νὰ ἐ-
λέγξωμεν τὸ ψεῦδος καὶ νὰ ὑπερμαχήσωμεν τῆς ἀληθείας
εἰς τὸ μέτρον ποῦ μᾶς ἔχει ἐπιχορηγηθῇ ἀπὸ τὸν Κύ-
ριον. (Ἀνελάθαμεν δὲ τὸ ἔργον αὐτὸ) μετὰ τὴν πεποιθή-
σιν ὅτι ἀπὸ τὰ τρία δυνατὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἀσφα-
λῶς τοῦλάχιστον εἰς τὸ ἓνα δὲν θὰ ἀστοχῆσωμεν. "Ἡ, δη-
λαδῆ, θὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς ἤδη πεπλανημένους τὴν
ἀνασκευὴν (τῶν αἰρετικῶν διδασκαλιῶν) ὡς ἀντιφάρ-
μακον, 208 A ἢ θὰ παράσχωμεν εἰς τοὺς περὶ τὴν πίστιν ὑ-
γιαίνοντας τὴν δέουσαν προφύλαξιν, ἢ τοῦλάχιστον — ὅ,τι
ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ καὶ ἂν συμβῇ — θὰ ἀξιωθῶμεν ἡμεῖς
νὰ λάθωμεν τὸν μισθὸν μας, ἀφοῦ ἐπροτιμήσαμεν νὰ ἀ-
σχοληθῶμεν μετ' ἐκεῖνο ποῦ ἦτο τὸ καλλίτερον διὰ τοὺς
ἀδελφούς μας.

Ὁ «πρῶτος» λοιπὸν ποῦ ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ξεκάθαρα
καὶ νὰ διδάξῃ ὅτι ὁ Μονογενὴς Υἱὸς εἶναι κατὰ τὴν οὐ-
σίαν ἀνόμοιος πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα, καθ' ὅσον τοῦλά-
χιστον ἐγὼ γνωρίζω, εἶναι ὁ "Αἰτίος ὁ Σύρος" περὶ αὐ-
τοῦ ὅμως δὲν θὰ εἴπω σχετικὰ μετὰ τὸ εἶδος... ἀσχολιῶν,
εἰς τὰς ὁποίας εἶχε τραπῇ κατ' ἀρχὴν οὔτε πῶς ὕστερα
εἰσῆλθε «σὺν πληγῇ» εἰς τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, διὰ
νὰ μὴ δώσω τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἀφήκα τὴν ἀνασκευὴν
(τῶν ἀπόψεων του) καὶ «τὸ ἔρριξα» εἰς τὴν κακολογί-
αν. Ἐκεῖνος ὅμως ποῦ, ἀφοῦ «ἐκληρονόμησε» τὴν αἰρε-
σιν, τὴν «ἐτελειοποίησεν», B εἶναι ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Εὐνό-
μιος ὁ Γαλάτης.⁴ Αὐτὸς λοιπὸν, ἐπιδιώκων νὰ ἀποκτήσῃ
δόξαν ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἀποτελοῦν τὴν πῶς μεγάλην ἐν-
τροπήν (διότι ἡ Γραφή λέγει «ἡ δόξα αὐτῶν ἐν τῇ αἰ-
σχύνῃ αὐτῶν»⁵), ἐνόμισεν ὅτι ἡ τιμὴ, ποῦ θὰ ἀπέκτα ἀπὸ

4. Ὁ "Αἰτίος ἦτο μαθητὴς τοῦ Εὐκλείου, διακόνου τοῦ Ἀρείου, γε-
νομένου Πατριάρχου Ἀντιοχείας. Ἀπολοῦσθαι ἀπὸ τῶν τῶν ἐγίνετο ὁ
ἀρχηγὸς τῶν «ἀνόμοιων». Τὴν διδασκαλίαν του ἐκσυστηματοποίησαν ὁ Εὐ-
νόμιος.

5. Ὁ Εὐνόμιος ὁ Γαλάτης, διδάχος τοῦ Ἀρείου εἰς τὴν «προστα-
σίαν» τῆς αἰρέσεως τῶν «ἀνόμοιων» ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀντιπροσώ-
πων. 31" B καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀνομασθήσαν «εὐνομιανοί». "Ὅτε τὸ 360 ὁ πῶς
τοῦ Εὐδόκιου ἐγίνετο Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ὁ Εὐνόμιος ἐγί-
νετο ἐπίσκοπος Κεζίκου. Συντόμως ὅμως ἐξεδιώχθη ἀπὸ τὴν Κεζίκον λόγῳ
τῶν ἀπειρῶν του τάσεων. Ἀπέθανε μετὰ τὸ 388. Ἐγράφη ἓνα βιβλίον ἐπι-
γραφόμενον «Ὁ ἀπολογητικὸς» εἰς τὸ ὅποion ἐκθέτει τὴν διδασκαλίαν.

6. Φιλ. 3, 19.

[illegible]

Α τὸν εἶπεν ὁ λόγος τοι στρέφετα ἐναντίου δὴθεν
ἐκατήνη, ἀνὰ τὴν ἀνὰ τὴν καὶ ἀπ' ἧδε ἐκ τῆς
τοῦ τῆς ἀφ' ἧς τῆς ἀφ' ἧς τῆς ἀφ' ἧς τῆς ἀφ' ἧς
τοῦ ὅπως προκειμένου καὶ καταστή τοτέχασμά του
καταφάνης εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἐκ τῆς εἰς
(ὁ καὶ τὸν χερσὶν τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ τοῦ
σταί μκ) τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ προσηγοῦ τοῦ ἔχουν
ὡς ἐξ ἑνός.

[illegible]
$$\frac{d}{dt} \left(\frac{1}{2} m v^2 + \frac{1}{2} I \omega^2 \right) = \tau \omega$$
$$\begin{aligned}
 & \text{[1] } \text{[2] } \text{[3] } \text{[4] } \text{[5] } \text{[6] } \text{[7] } \text{[8] } \text{[9] } \text{[10] } \text{[11] } \text{[12] } \text{[13] } \text{[14] } \text{[15] } \text{[16] } \text{[17] } \text{[18] } \text{[19] } \text{[20] } \text{[21] } \text{[22] } \text{[23] } \text{[24] } \text{[25] } \text{[26] } \text{[27] } \text{[28] } \text{[29] } \text{[30] } \text{[31] } \text{[32] } \text{[33] } \text{[34] } \text{[35] } \text{[36] } \text{[37] } \text{[38] } \text{[39] } \text{[40] } \text{[41] } \text{[42] } \text{[43] } \text{[44] } \text{[45] } \text{[46] } \text{[47] } \text{[48] } \text{[49] } \text{[50] } \text{[51] } \text{[52] } \text{[53] } \text{[54] } \text{[55] } \text{[56] } \text{[57] } \text{[58] } \text{[59] } \text{[60] } \text{[61] } \text{[62] } \text{[63] } \text{[64] } \text{[65] } \text{[66] } \text{[67] } \text{[68] } \text{[69] } \text{[70] } \text{[71] } \text{[72] } \text{[73] } \text{[74] } \text{[75] } \text{[76] } \text{[77] } \text{[78] } \text{[79] } \text{[80] } \text{[81] } \text{[82] } \text{[83] } \text{[84] } \text{[85] } \text{[86] } \text{[87] } \text{[88] } \text{[89] } \text{[90] } \text{[91] } \text{[92] } \text{[93] } \text{[94] } \text{[95] } \text{[96] } \text{[97] } \text{[98] } \text{[99] } \text{[100] } \\
 & \text{[101] } \text{[102] } \text{[103] } \text{[104] } \text{[105] } \text{[106] } \text{[107] } \text{[108] } \text{[109] } \text{[110] } \text{[111] } \text{[112] } \text{[113] } \text{[114] } \text{[115] } \text{[116] } \text{[117] } \text{[118] } \text{[119] } \text{[120] } \text{[121] } \text{[122] } \text{[123] } \text{[124] } \text{[125] } \text{[126] } \text{[127] } \text{[128] } \text{[129] } \text{[130] } \text{[131] } \text{[132] } \text{[133] } \text{[134] } \text{[135] } \text{[136] } \text{[137] } \text{[138] } \text{[139] } \text{[140] } \text{[141] } \text{[142] } \text{[143] } \text{[144] } \text{[145] } \text{[146] } \text{[147] } \text{[148] } \text{[149] } \text{[150] } \text{[151] } \text{[152] } \text{[153] } \text{[154] } \text{[155] } \text{[156] } \text{[157] } \text{[158] } \text{[159] } \text{[160] } \text{[161] } \text{[162] } \text{[163] } \text{[164] } \text{[165] } \text{[166] } \text{[167] } \text{[168] } \text{[169] } \text{[170] } \text{[171] } \text{[172] } \text{[173] } \text{[174] } \text{[175] } \text{[176] } \text{[177] } \text{[178] } \text{[179] } \text{[180] } \text{[181] } \text{[182] } \text{[183] } \text{[184] } \text{[185] } \text{[186] } \text{[187] } \text{[188] } \text{[189] } \text{[190] } \text{[191] } \text{[192] } \text{[193] } \text{[194] } \text{[195] } \text{[196] } \text{[197] } \text{[198] } \text{[199] } \text{[200] }
 \end{aligned}$$

ρα ποιοι εἶναι αὐτοὶ κατὰ τὸν νόμον τοῦ εὐαγγελίου προ-
 ηρηθησάν με τὰς ἐκκλησίας (καὶ τοὺς ἀποστόλους) τοῦ
 κατεστῆσαν τῆς ἀπολῆς, ἀνὰ τὴν ἐκκλησίαν, αὐτὸς πρὸς ἡμᾶς
 ἦλθε. Ἐπειδὴ εἶναι οἱ δὲ κατὰ τὸν νόμον τοῦ εὐαγγελίου κα-
 τέθεισάν τὴν ἐκκλησίαν, εἰς ποίαν ἐκκλησίαν ἐξέφυκα ἡμεῖς
 ἢ ἐκ τῆς ἐκκλησίας, εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἡμέρας τῆς
 θαλάσσης ἀνεκρετῆται τὸ εὐαγγέλιον. Τὸ εὐαγγέλιον θὰ
 μᾶς ἀπήντων. Εἰς τὴν Σελίαν. Ἐπειδὴ οὖν, αὐτὴ
 οὐκ ἔστιν, ἐκκλησία τῆς ἐκκλησίας, ὡς γνωρίζετε,
 καὶ τοὶ σὺν ἐκκλησίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς ἐκκλησία τῶν ἐκκλησιῶν
 πάλιν παρακαλοῦμεν, ὡς ἐκκλησία τῶν ἐκκλησιῶν, ὡς ἐκκλησία
 τῶν ἐκκλησιῶν, αὐτὸς δὲ ἀποστήσῃ καὶ ὅταν ξερετε αὐ-
 τὸς εἶναι ὁ λόγος τοῦ εὐαγγελίου κατὰ τὸν νόμον τοῦ εὐαγγελίου
 λόγοι αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ εὐαγγελίου πρὸς ἡμᾶς, ἔκ-
 νοις τοῦ νόμου κατὰ τὸν νόμον τοῦ εὐαγγελίου, ὡς ἐκκλησία
 κοινὸν πνεῦμα ἔχει τῇ ἐκκλησίᾳ. 20 Ἀλλὰ μετὰ ἀρρωστη-
 μένον ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ εὐαγγελίου, ὡς ἐκκλησία

[illegible][illegible]

1) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 2) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 3) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 4) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 5) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 6) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 7) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 8) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 9) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$
 10) $\sum_{i=1}^n x_i^2 = 112$, $\sum_{i=1}^n x_i = 20$, $\sum_{i=1}^n x_i^3 = 200$

18. Εἶπεν καὶ, Πρὸς αὐτὸν παρ' αὐτῶν ἔδωκεν αὐτῷ

[illegible]

Αλλά και οι άλλοι τρεις παθε κατ το πολυ ταλαιπωρητο το αυτοκινητο ε οδω απι σε τη επισημη οδω που ειναι οδω 140 ε που ειναι οδω την περιελαισε με τους πιο απαρα δεκτες ενδοσκιους

Οπως έχω πει κυπιαστή σαφέστερη α τ ποι λε
θα διαφαι το ββ οι τα ε' αβρη και θυ ασχληθω
με το κ.θε σ άπο α τ τ α τ τ

Φυσικά πρέπει θα ήθελα να ακολουθώ το ποτάμι που εγώ προβάλλω. Σας παραθέτω τα ίδια του τα λόγια, λέγει:

(Εκκλησίας) Ο Άγιος πρώτα έκθεσώμεν την ὀρθότη-
 ξον Παράδοξιν, ἣ ἰσχύσῃ ἀντεκρίθῃ, ὡς κατωὶ κα-
 νὼν (τίς ἀληθὲς ἄς τὴν λαθωμέν, ὡς το ἀκρῶς
 κρτήριον μᾶς, δια να ἐλεγχωμέν με αὐτὴν πᾶν, ὅ τ. θα
 λέγεται ἐκαστοτε)

(ΒΑΣΙΛΕΥΣ) Ἀμέσως μετα ἀπο τὰ λόγια τοῦ αὐτοῦ
παράθετε τὸ πνεῦμα τοῦ τοῦ ἔχει ὡς ἐξῆς

(Εὐφροσύνη) «Πιστεύουμε εἰς ἕνα Θεόν τόν Πα-
τοκράτορα Πατέρα, ἐκ τοῦ ὁποῦ (προερχόμενα) τα

θεῖον εἰς τὰ ἰδιώματα σου ἐκείνην τὴν καὶ μαρτυροῦ-
σά σου ὡς ἀνὴρ ὁ καὶ ἡμεῖς, ὅτι καὶ ἐκείνη
φῆν ἰσχυρὰ καὶ ἐκείνη ἡμεῖς ἐκείνη
πρὸς τὴν ἐκείνην καὶ τὴν ἐκείνην καὶ τὴν ἐκείνην
ὡς, Β ἀφ' ἑτέρου ὅτι καὶ ἐκείνη καὶ τὴν ἐκείνην
τὴν ἐκείνην ἐκείνην

[illegible][illegible]

(Βασικός Στόχος Η αθήνη Πατριάρχης τῶν
 Πατρῶν τοῦ ἁγίου Ἐκκλησιᾶς ὡς καὶ
 καὶ ὡς ἡμεῖς καὶ ὡς ἡμεῖς καὶ ὡς ἡμεῖς
 πιστεύουμεν τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν
 τῆς καὶ τῆς καὶ τῆς καὶ τῆς καὶ τῆς
 ἀλλὰ τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν
 καὶ τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν
 τοῦ ἀλλὰ τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν
 τοῦ καὶ τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν
 δικαιοῦ τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν
 συζητῶν τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν τὴν

Ομοίως πάλι ο Αριστοτέλης και δε, Α. Π. α. στ' 17, εξ-
ολοκληρώει D. Α. Α. λέγοντας ποτέ ότι ο καινών τ' εθεός
(ὁρθός) εἶα δυνάται α. ἀλητ' αποβῆθαι δυνάτεις, καὶ
διεστραμμένους καὶ ὁ γὰρ αὖν τῆς ἀληθείας εἰς
ταὺς ἐχθρούς τῆς ἀληθείας. Ἀνεκὼς δ' αὖ το γὰρ πο-
δοὶ δίδου, προσοστεισὶ προσοχῇ, εἰς τὸ γὰρ λέγειν τα-

$\frac{dQ}{dt} = \frac{d}{dt}(m_0 c^2 + m_0 v^2) = \frac{d}{dt}(m_0 c^2) + \frac{d}{dt}(m_0 v^2)$

24. Τὸ πνεῦμα τοῦ κυρίου ἐστὶν ἡ ἀνάστασις τοῦ

Σκεπτός τοι εἰς τὴν σφύησαν, περὶ τοῦ Υἱοῦ εἰσαγα-
γὴν ἐκ τῶν πνεύματων κοινῶν, προσέκτο, ὅτι ὁ Πατήρ
ἀπέκριντο τοῦ Υἱοῦ ἄρ, κτερά ἐ... 15 ἂν αὖ το
πο... εἰσαπρεσβύτου τοῦ... και... αὐ
να... γη... το... ὅτι... ἔ... ῥη... ἐκ τοῦ
μη ὄντος, (ἦτο, ἐνὼ πρὸ γεννηθῆναι δὲ ἔπρεχε κατὰ
αὐτόν)

[illegible]

Καὶ ἔπειτα ὁ ὁσιος καὶ ἁγίος Πατὴρ Β θεοπρε-
 ἔχωντα ἄπο τῆς ἐλπίδος καὶ ἀποφασίζων ἀπο τῆς
 ἐλπίδος ἡμετέρας, ἔφη, Ἄλλοι, δὲ καὶ ἡμεῖς
 μετὰ τῶν ἁγίων καὶ ἁγίων, σοφωτέρως ἀπο τῆς ἐλπί-
 δος τοῦ Σωτῆρος καὶ τοῦ ἑσπέρου θεοῦ βαπτί-
 σαι τὸν υἱὸν τοῦ Πατρὸς, καὶ γὰρ ἡμεῖς, ὡς
 πρέπει ἐκ τῶν προειρημένων ὁ ἁγιώτατος, περισ-
 σότερον ἀπὸ τοῦ ὁ Πατὴρ.

καὶ ἐὰν οὕτως ᾖ, ὁ ἀποστόλος ἐκείνην τὴν ἡμέραν
ἔγραψε πρὸς τοὺς ἀδελφούς· ὅτι ἡ ἀποστολή
ἐστὶν ἡμετέρα, καὶ ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἡμεῖς οὐδὲ
οἱ ἀδελφοί, ἀλλὰ ὁ ἀποστόλος καὶ ὁ κύριος.

Επειδή ο Σάββας ἔστιν ἡμέρα ἀνάπαυσης, ὡς καὶ λέγει ὁ Θεὸς· ἡμέρα ἀνάπαυσης ἔσται ὑμεῖς καὶ οἱ βοῦντες καὶ οἱ ὄνοι· καὶ ἡμέρα ἀνάπαυσης ἔσται τὸ πλοῖόν σου καὶ ἡ ἀνάπαυσις σου· καὶ ὁ Σάββός σου ὁ Κύριός σου· ὅτι ἡμέρας ἑξήκοντα ἔξι ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ ἡμέραν ἕκτην ἔτελεσεν· καὶ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ Σάββας ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

1. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0\}$ is a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 2. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 1\}$ is not a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 3. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0, x_2 = 0\}$ is a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 4. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0, x_2 = 1\}$ is not a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 5. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0, x_2 = 0, x_3 = 0\}$ is a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 6. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0, x_2 = 0, x_3 = 1\}$ is not a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 7. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0, x_2 = 0, x_3 = 0, x_4 = 0\}$ is a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 8. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0, x_2 = 0, x_3 = 0, x_4 = 1\}$ is not a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 9. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0, x_2 = 0, x_3 = 0, x_4 = 0, x_5 = 0\}$ is a linear subspace of \mathbb{R}^n .
 10. $\{x \in \mathbb{R}^n \mid x_1 = 0, x_2 = 0, x_3 = 0, x_4 = 0, x_5 = 1\}$ is not a linear subspace of \mathbb{R}^n .

νον σημεῖον τὸ καρδιατό. Ὁ ἡγερός ἡμῶν ἦρθε
 ληστής θελὼν με ὁρα εἶναι τὸν ἐκείνου
 να καταστήτῃ, συγγῆς τῶς ἡμετέρας τῆς ἐκείνου
 πατρὸς τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 τοῖκο, οὐκ ἀλλ' ἵνα ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ταῖς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ἀφ' οὗ καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 τῶν ἀμπελων τῶν ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 τοῖς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 τὰ τοῖς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 λαὶ τοῖς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 μ. Ἀλλ' ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ἀπαλὴ καὶ ἀσφαιρὴ ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 τῶν ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 φρατὸν ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 δὲ φρετὴ καὶ ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 φρατὸν ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 μένης ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου

“Ἐτα λέγει ὁ ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 κῶς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ἀπὸ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 λα καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 πρὸς τοὺς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 λα καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ριζώμενος ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 εἰς τὰς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 δὴ με τὸ ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 σποστὸς καὶ να δὲ ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ὀπτήτα, εἶνα ἡ πο καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ὅντων ἀφ' οὗ καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 τοῖς δὲ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 θα πρὸς τὰς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 τα τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 αὐτῶν ὅταν καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ματα τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ποικίλας σημεῖας ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 ὁ πόκε. τ. α. (ὁ αὐτός ἡγερός. Ποῦς ἀπὸ γὰρ ἐκείνου

18 Ὑποκείμενα • δηλ. ὁ ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου
 19 Ἰωάν. 9, 12
 20 Πρὸς Ἰωάν. 15, 1-17
 51. Πρὸς Ἰωάν. 6, 22-68
 52 Ἰωάν. 1, 1-2 • δηλ. ὁ ἐκείνου καὶ τῆς ἐκείνου

Ε. τομιοσι. Με την τροπή εχ. ο,ς ιητής ξε-
 ἀπόδ' εἰς τὸν Θεόν το ἄνθρωπον. Τοῖς χηκί) κα-
 τήν εἰς τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν
 πρὸς εἰς Αὐτὸν ἐκείνους ποῦ τὸν ἀπ' αὐτοῦ
 λο τοῖς ὁφείλομεν καθ' ὅσον τὸν εἰς τὸν αἰθρῶν, εἰς
 "Εἶνα αὐτὸν τὸν αἰθρῶν."

Βασιλεῖος) Π. εἰς τὸν αἰθρῶν αἰθρῶν ποτε να
 κατ' ῥῥωθὴ να αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 λους αἰθρῶν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 ση τὸν αἰθρῶν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 ψὸν ὅτι διδόν. ὅτι εἰς τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 ἀπὸ δὲ εἰς τὸν Θεόν τὸν αἰθρῶν καὶ εἰς τὸν
 ἀνθρώπου τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 δαση τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 ἀλλὰ ὅτι εἰς τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 ὁφείλομεν εἰς τὸν Θεόν τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 ἀπὸ δὲ εἰς τὸν Θεόν τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 αἰθρῶν αἰθρῶν τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 τηθ' εἰς τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 τα αἰθρῶν αἰθρῶν τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 θα ἔχουν δὴθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 ὅν) τὸ ὁφείλομεν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 τοῦ αἰθρῶν τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 οἰσταιν αἰθρῶν να τερμαίνω. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 θείαν ὁρῶν.

Κατόπιν ταύτων θα ἠθελεν περὶ νὰ τοῖς ἐρωτήσω
 αὐτῇ τὴν τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 θετήσαν τὴν τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 γόντα περὶ τοῦ Θεοῦ ἡ μὴ περὶ τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 ξεως αὐτῆς. Δοτὶ αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 διδὲ εἰς τὸν Θεόν το ἄνθρωπον. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 γορῶν δὲν δεχεται ἀπὸ τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 αἰθρῶν θα ὁμολογήσῃ ὅτι ὅλα ὅσα ἀπὸ δὲ εἰς τὸν Θε-
 ον εἶναι ἐξ ἴσου ἢ οὐσία τοῦ. Πῶς ὁμῶς δει εἶναι γελο-
 ον να λέγῃ κανεὶς ὅτι ἡ δημῶν, ἡ δὲ αἰθρῶν τοῦ Θεοῦ
 εἶναι οὐσία, ἢ ὅτι ἡ προαἰρ, ἡ δὲ αἰθρῶν τοῦ Θεοῦ
 οὐσία ἢ ὅτι τὸ ἴδιον εἶναι καὶ ἡ πρόγινος καὶ ἐν-
 γένε να θεωρῇ οὐσία καθε ἑνὸς, εἰς τὸν αἰθρῶν, (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 νεπῶς. Ἄν ὅλα αὐτὰ ἀναφερόμενα εἰς εἶναι τὸ ὁποῖον
 καὶ ὑποδηλοῦται, με ὅλα πρεπε ὑποδηλοῦται τὰ ὀνόμα-

58. Βλ. σημ. 44.

59. Ἡ δὲ τὸν αἰθρῶν τὸν αἰθρῶν. (ὁ αἰθρῶν) εἰς τὸν αἰθρῶν
 καὶ σημαίνει

Επειδή ο κύριος σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την αντιμετώπιση των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες, η μελέτη πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της ερωματολογικής έρευνας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της ερωματολογικής έρευνας, η οποία είναι η πιο κατάλληλη μέθοδος για την διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την αντιμετώπιση των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη μέθοδο της ερωματολογικής έρευνας, η οποία είναι η πιο κατάλληλη μέθοδος για την διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών σχετικά με την αντιμετώπιση των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες.

[illegible]

07. 1. 1971
 K. T. 1. 1971
 1. 1971
 AS. T. 1. 1971
 TO. 1. 1971
 ME. T. 1. 1971
 DE. 1. 1971

ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
d, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z
ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ, ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΤΑ
ΟΤΙ, ΤΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΤΑ

To the Honorable
 The Senate of the State of New York
 Albany, New York, January 1, 1901.

αἱ στερ, καὶ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν πλὴν τοῦ ἑνὸς τῶν κατὰ
φύσιν καὶ κατὰ τὰ ὅσα, ἀρῶν κῶς ἔποιτα τῶν φυσικῶν
ἰδούτων (ἐν αὐτοῖς).

1 Βασίλειος Β' Ἀλὰ δὲ εἶναι δυσκόλῃ· ἡ δὲ ἐξουσία
 διὰ τὰ ποικίλα φύρεται τρεῖς γὰρ αἶοι τὸ σφαι
 τοῦ κόσμου ἢ ὅποια καὶ τὴν ἔκαστη καὶ ἡ ἐκτραχὺ γῆ
 τόσα, ὥστε καὶ τρωσκόληθ' ἴσθαι τὸν εἰς τὰς παρὰ
 δοξὰς αὐτὰς καινοφανεὺς τοῦ δοξαστῆς γὰρ ἀπο τὰς

421. Ἐνοοῦνται αἱ ἀλώπεκες

[illegible]

[illegible][illegible]

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΔΕΧΝΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΕΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΙΚΗΣ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΠΙΣΤΕΜΗΣ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΔΕΚΤΗΣ ΤΗΣ ΤΗΡΑΚΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΕΜΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΕΜΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΕΜΗΣ

Διὰ τὴν καταφθί· ἡ δὲ τῆς τοιαύτης κατὰ
το εἶδος μεταφέρει τὴν ἐκείνην αὐτὰ πάλιν, ἀλλ' οὐ
ἀναπτύσσεται μετέωρον, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ὅτι ἔχει τὴν
ὁρμὴν τῆς ἀπορίας, ὅθεν θύει τὴν ἐξουσίαν,
κατὰ τὴν ἀπόστασίν της, ἢ κατὰ τὸν ὅτι ἔχει τὴν
αὐτὴν ἀποστάσιν, ὅθεν κατὰ τὴν ἀπόστασίν της, ὅθεν
τίσι περὶ τὸν ὅτι ἔχει τὴν ἀποστάσιν, ὅθεν κατὰ τὴν
ἀποστάσιν, ὅθεν κατὰ τὴν ἀποστάσιν, ὅθεν κατὰ τὴν
ἀποστάσιν.

Α. λ. τον θα το ρητε ος τα ιπποδωματα ες το
αφθαρτ' η α τς ε φερεν εις πτο και το ιδ α
του το λο π' φ... σταν λε, ο εν αφθαρ-
τον' ηεν ποτεπε... μεθα οτ με τε... α
την αποδε... θ... πεδακ κατα ετα... α
θρη... α... θα πρεπη... οτ ετο
του αποορμεν το... μας χροος απειαντ του
δηλ τη περι Αυτου... Βοτ... τοι
πραγματ... Με... ατην θε... το δο
ξαζομεν κατα στερησ... οπως ε... στερη
σε ε... στερησε... πραματος του παρχε
κατα φυσικ... εως ε... χρον κως μεταγενεστερα
απο τα κατα... δ... α

(Καταπίνετε τούτοις όπως θα ήθελατε να ερωτήσετε)
Διατί τα/α (ως λέει ο Έλλομος ότι) πρέπει να φι

[illegible]

Α το αὐτὸς σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι
 ὡς ἡμεῖς ἐξομολογούμεθα, ὁ ἀληθὴς καὶ
 ὁ ζωὴν καὶ τὴν ἀγάπην δίδων τοῖς υἱοῖς
 τοῦ πατρὸς τοῦ Θεοῦ πατὴρ ὁ φῶς. Αὐτὸς ἀληθὴς
 καθ' ἑαυτόν.

[illegible]

Ἡ σημασία λοιπὸν τοῦ ὄρου τοῦ ἀγέννητου τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅτι δὲν ἔλαθεν ἀρχὴ τῆς παρεξως Του ἀπὸ

ΤΙΣ ΑΦΟΡΩΝΤΕΣ ΠΛΗΡΗΣ ΕΙΣΤΡΟΦΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΤΟ ΑΠΕΛ ΠΟΥ
ΤΑΣΘΕΙ ΤΟ ΤΕΛΟΣ

[illegible]

Β. Αφ' ἧς τὸ πλὴν τῶν
 ὁρῶν τῶν λαβῶν ὡς πρὸς τὴν θέαν κα-
 ἔστηκεν, ὡς πρὸς τὴν θέαν κα-
 θέσθαι τὸ πλὴν τῶν ὁρῶν τῶν λαβῶν
 σὺν τῶν ὁρῶν τῶν λαβῶν τῶν
 ταύτην φέρει τὴν ἀποδοχὴν τῶν
 εἰναι καὶ τὸς ἐπὶ τῶν ὁρῶν

[illegible][illegible][illegible]

μορφή ἢ ὕψος ἢ ποσότης ἀφ' ὃ Θεὸς εἶναι ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ἔξω πᾶσης συνθέσεως. Ἀλλὰ ἀνὰ τὸ νὰ φαντασθῇ κανεὶς ὅτι κατ' ἀπὸ αὐτὰ (ποὶ εἶπα μὲν, ἢ ἀλλὰ ἀνάλογα, αἶναι δυνατόν) συντίθεται τῇ οὐσίᾳ τοῦ Θεοῦ ὅτε δυνατόν εἶναι οὐτε ἀνεπαληπτεῖθα κατιστῆται, τότε πλεονάζει (ἐξω πᾶς) ὁ πρὸς αὐτὴν ἔξω πᾶσης ἐπιτρεψὶ νὰ ἐξομολογώμεθα τὴν ἐν τῇ οὐσίᾳ πρὸς τὴν ἀνεπαληπτεῖαν καὶ μάλιστα ἀφ' ἧς κατ' ἀπὸ αὐτῆς ὁ πατέρας ἢ υἱὸς ἢ ἁγία πνεῦμα δεῖ ἐπιδεῖξαι οὐτε διαφορά οὐτε ὑπερβολὴν ἀλλ' ἀντιθετῶς μᾶς ὁδηγεῖ με σαφὴς ἐν τῇ τῇ ὁδῇ τῆς ἰσοτητος καὶ μᾶς, μετὰ τῇ ἰσοτητῇ μᾶς δεῖ καὶ ὅτι ὁ ὁμοῦς ἀνὴρ ἐστὶν, ἐκ τῆς οὐσίας (μετὰ τὸν Πατέρα) εἶναι ἀνεπαληπτεῖαν ὁμοῦς δεῖ εἶναι τὸν αὐτὸν ἀνὴρ ἢ τὸν αὐτὸν ἀνὴρ εἰς τὴν αὐτὴν οὐσίαν, ἢ ἀπὸ Θεοῦ ὥστε καὶ εἶπεν ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι ὅσος μετὰ τὸν Πατέρα ἀφ' ὃ ὅς ὁ ὁμοῦς δὲ αὐτὸς ὁμοῦς εἶπεν ὅτι Πατὴρ ὁ πατέρας μετὰ τὸν ὁμοῦς ἐστὶν. Καὶ μετὰ αὐτὸν ὁμοῦς λέγει πᾶσι ὁ Ἐκκλησιαστής. Ὁμοῦς πατέρας, ὅτι αὐτὸν εἶναι περισσότερο αὐτὸν ποὶ παρ' αὐτὸν. Ἐπειδὴ γὰρ πρὸς ἀποδείξεσθαι ὅτι καὶ ὁμοῦς ὁμοῦς πᾶσι εἶναι ἀνεπαληπτεῖαν καὶ ἀσυγκρίτους ἀρκού. καὶ αὐτὰ ποὶ ἐλέγχθησαν ἤδη.

(Βισσέως) Ὅσακις πρόκειται νὰ ἀσχοληθῇ με καὶ ποιοθεμα ποιητὸν πρὸ ἀκούῃ τῇ ἐκθῇ παρὰ σῶσαι ὡρσμενὰς σκέψεις γενικῶς ἀποδεικνύει. 234 Α. Σκοπὸς τοῦ εἶναι, μετὰ τῇ καλῇ ἐντυπωσὶν ποὶ προξενεῖται με αὐτὰς νὰ μὴ προσκρούῃ εἰς τὴν ἀρνήσιν συγκατανεύσεως καὶ ὡς πρὸς τὰ ἄλλα. Δεῖ εἶναι μᾶς λέγει δυνατόν νὰ ἐνυπαρξῇ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ τιπτε, δηλ. οὐτε μορφή, ὅτε ὕψος, οὐτε ποσότης ἀφ' ὃ Θεὸς εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἔξω πάσης συνθέσεως.

Μέχρι τοῦ σημείου αὐτοῦ φρονεῖ ὀρθῶς. Εἰς τὰ ἐν συνεχείᾳ ὁμοῦς ξαναγοριεῖ εἰς τὸν ὅτι αὐτὸν τοῦ! Καὶ ὡς νὰ εἶναι τὸ ἀναγκαῖον μετὰ τὰ προεκτεθέντα συμπεράσματα ἐπὶ συνάπτει εἰς αὐτὰ καὶ τὴν βλασφημίαν ὡς ἐξῆς. «ἀλλ' ἀν' οὐτε εἶναι δυνατόν οὔτε καὶ θα καταστῇ ποτὲ ἀμεμπτόν το νὰ φαντασθῇ κανεὶς ὅτι κατ' ἀπὸ αὐτὰ ἢ ἄλλα ἀνάλογα συντίθεται μετὰ τῇ οὐσίᾳ (τοῦ Θεοῦ) τότε πλεονάζει ποῖα λογικὴ θα μᾶς ἐπιτρεψὶ νὰ ἐξομολογώμεν τὴν γεννητὴν οὐσίαν πρὸς τὴν ἀνεπαληπτεῖαν». Β. Ποῖα ἀλλήλουχίαν ἔχουν μετὰ τῶν ταῦτα δυο αὐτὰ, τὸ ὅτι δηλα-

δη ο Θεός είναι έξω πάσης γενέσεως καὶ το ὅτι δει εἶ-
ναι δυνάτον να εἶναι ὁ Υἱὸς ὁμοῦς πρὸς Αὐτὸν. Εἶπε
μοι λοιπὸν! Δέ, παραδόξω α καὶ πρὸς τὸν Πιτρί-
τα, καὶ ὁ Υἱὸς δει ἔχει ἐν ἑαυτῷ οὔτε μορφὴν οὔτε
ὄγκον οὔτε ποσότητα καὶ ὅτι εἶναι ἔκτος πάσης οὐθε-
σεως.

23. Ἐγὼ πάντως φαντάζομαι ὅτι οὔτε καὶ ἀν ποτε
τρελλοθῆης δυν μετὰ τῆς γένεσιν καὶ χαρακτηρηθῆς τὸν Υἱὸν
ἄλλως πρὸς εἰσὴν κάσματος καὶ ἀνεδόν καὶ σχημά-
στον. καὶ κἀκεῖ τι ἀλλ, ποῦ θα τὸ ἐέγες καὶ πρὸς
μένου περὶ τοῦ Πατρὸς.

Εἶπε μοι λοιπὸν. Πῶς δει εἶναι εὐσεβες να συγκρι-
νῇ κατεῖς ἐκεῖνοι ποῖ εἶναι ἔχει ἐνδὲς (μορφῇ) μὲ ε-
κεῖν, πρὸς οὐκ ἐνδὲς, ὅ καὶ ἐκεῖν ποῖ οὐκ ἐχει
ποῖ τῆς ἐνδὲς πρὸς ὁμοῦς δει ὅ καὶ τὸ αὐτὸν
καὶ τῆς πρὸς ἐνδὲς πρὸς ὁμοῦς δει ὅ καὶ τὸ αὐτὸν
ἀλλ, θ τὸν. Πρὸς τὰ ἑαυτοῦ καὶ πρὸς ἑαυτοῦ φαντά-
ῖναι ὅτι ὁμοῦς ἀναφερετὰ μόνον, εἰς τὴν ἐξωτὴν αὐτῶν
μορφὴν (τὴν ὁμοῦς) καὶ τὸ ἑαυτοῦ πρὸς ὁμοῦς. Οὐκ
δε διὰ τὴν ποσότητα ὀρθότερον, θα ἦν να καὶ ἐξεθετε
ὁ ἴδιος τι τιχα ποσους, ὅτι εἶναι ἀν ὁμοῦς ὁμοῦς.

(Εὐσεβὲς) «Δει, α, μὰς λέγει, οὔτε ἴσος, οὔτε
ὁμοῦς (ὁ Πατὴρ με ὅτι διπλοῦ ἀλλο) Διὰ τοῦτο ἐπει-
δὴ δη' αὐτὴ εἶναι. Ἄπ' οὗ καὶ ἀνδρὸς».

(Βασίλειος) Καὶ ἐγὼ τὴν ὁμοῦς τὴν ὁμοῦς λαμβάνω
νόμον κατὰ τὴν ἴδαν τῶν οὐκ. Ὁ ἀφ' οὗ πρὸς ὁμοῦς εἶ-
ναι ἐξω πάσης γενέσεως ἔσθ καὶ ὁ Υἱὸς εἶναι ἐξωτὸς
ἀπλούς καὶ χάρις ὁμοῦς καὶ κατὰ τὴν ὁμοῦς τοῦ
(μετὰ τοῦ Πατρὸς) πρὸς καὶ ὁμοῦς τὴν ὁμοῦς τὴν
τότητα ὁμοῦς ὁμοῦς τὴν ὁμοῦς, ὅτι ὁμοῦς ὁμοῦς
ὁμοῦς ἔχουσ μορφὴν καὶ σχῆμα, εἰς τὴν ὁμοῦς
ἐξεταζέται ὁμοῦς τὴν ὁμοῦς τὴν ὁμοῦς τὴν ὁμοῦς
φαντάζω (ἐνδὲς) εἶναι ὁμοῦς ὁμοῦς καὶ ὁμοῦς τὴν
στος» θα φαντάζω ἀπομένει, εἶναι να ἔχη τὴν ὁμοῦς
τὴν ὁμοῦς τὴν ὁμοῦς. Ἀλλὰ καὶ τὴν ὁμοῦς τὰ
θεῖα Πατὴρ πατὴρ να τὴν ὁμοῦς ὁμοῦς παρὰ τὴν
λου τινὸς μετρησεως τοῦ ὁμοῦς τὴν ὁμοῦς τὴν
ἴσος δυναμῶς τὴν. Καὶ πραγματὶ ἡ Γραφή λέγει «Χρι-
στός Θεοῦ δυναμῶς καὶ Θεοῦ σοφία» ἐπεὶ δη' ὡς γινε-

112 «ὁμοῦς» ἀπ' οὗ καὶ ἀνδρὸς τὸν Θεὸν 5321. Τὸν

113 Διὰ τὸν ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς τὸν ὁμοῦς τὸν ὁμοῦς

144 Α' ὁμοῦς 124

τα σαφές οὐτ' ἢ διὰ τὴν τὴν Πατὴρ ἔχει ἐναποτεθῆναι
 Αὐτοῦ. Εἰσεύθεν ὁ Θεὸς ἔχει λελήθη καὶ τὸ δὲ ἀν-
 θέστη τοῦ Πατέρα ποσὶντα. Εἰ ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς ὁμοίως
 ποιεῖ.¹⁴⁵

(Εἰς νόμος). Ἀλλ' ἄλλος (ὁ Εἰς νόμος) λέγει. Ὅτι
 πρὸς τὴν οὐσίαν ὁμοῦτος ἢ τὸ κρῖναι ἢ καταλίσκει
 μὴ τρεῖς σαφές ὅτι παρὰ ἰσοτήρ. ἀλλ' ὅτι
 περὶ τὴν οὐσίαν καποαὶ. ὁ ὑπεροχὴν (τεῖ ἑνός) ἢ
 διὰ τὴν οὐσίαν μετὰ τὴν οὐσίαν.

(Βασίλειος). Πῶς καὶ (λέγει δὲ) δὲν μενεί περ-
 θωρὸς δὲ ὁ Θεὸς. Δὲ μενεί περ θωρὸς δὲ ὁ
 τὴν διαφέρειν τὴν οὐσίαν, πρὸς τὴν τὴν οὐσίαν
 οὐ τρεῖς τὰ πρὸς τὴν οὐσίαν (τὴν αἰτία).

(Εὐνόμιος). Πρὸς εἶνα τὸν ἀνοήτως ἢ τὸν τοῦ
 μῆρος εἶνα τὸν ὥστε νὰ τολμήσῃ νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ Υἱὸς
 εἶνα τὸν Πατέρα.

(Βασίλειος). Θα τὸ ἀπαντήσωμεν εἰς αὐτὰ μετὰ
 λόγια τοῦ π. φιλίου. Ὅτις τὸν ἑνός ἐνείκει σὺ ἀπὸ
 καὶ τὴν οὐσίαν, πρὸς τὴν οὐσίαν. Πραγματὶ Ὅτις καὶ ἐ-
 κείνους ὁ Θεὸς ὁ ἀνοήτως τὸν ζῶντος ὁμοῦτος
 τὴν ἐπὶ τὴν οὐσίαν πρὸς τὴν οὐσίαν. Ἄ ἔτοι καὶ αὐτὸς ἢ
 πρὸς τὴν οὐσίαν καὶ τὸ μῆρος εἰς ἀποθέτως ἐπεί-
 νους πρὸς ἐπὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὸν οὐσίαν τοῦ Μονο-
 γενεῶς καὶ δυνασασχετεῖ ἐναντιοῦται διὰ τοῖς ἰδὸν λό-
 γοις πρὸς τὸν οὐσίαν. πρὸς τὴν οὐσίαν ἐναντὶ τοῦ
 ὁ μαρτυρομενὸς διὰ τὸ ἐν λόγῳ ρητόν, ὅτι μετὰ αὐτὸ ἐ-
 σὺν. Ἐπὶ τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ.¹⁴⁶

24 καὶ ἐν ταῖς φαίνεται καὶ ὅς μὴ φητασθῇ
 κανεῖς αὐτοῦ τοῦ λένω ὡς παραδόξον — ὅτι ἐκεῖνοι εἶ-
 χον διαβέβηκε τὸ σ. περὶ τὸν κατὰ καλλίμα. Καὶ
 πρὸς τὸν ἡγανιστοῦ δὲ τὸ ὅτι. «Πατέρα Ἐστω ἔλε-
 γε τοῦ Θεοῦ.» ἐπεὶ δὲ μόνον τὸν οὐ λόγῳ σ. καὶ σὺν
 γὰρ τὸ συμπέρασμα (ποὺ διατύπωσαν) ἐν αὐτῇ. ὅτι
 δηλῶν μετὰ τὴν οὐσίαν τοῦ αὐτοῦ. Ἐαυτὴν ἐποίησεν τῷ
 Θεῷ. «Β. ἀπολύτως φησὶ καὶ συνεπὲς αὐτοῖς ὅτι ἔχει
 Πατέρα τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ὅτι ἴσος μετὰ Αὐτὸν.

Πρὸς ταῖς αἰτίας (ὁ Εἰς νόμος) ἐν καὶ δίδεται ἢ
 ἐν τῇ περὶ τὴν οὐσίαν ἀσπαζέται τὸ πρῶτον, ἀρνείτα. τὸ

145. ἰω. 5. 18.

146. ἰω. 3. 3.

147. ἰω. 5. 18.

148. ἰω. 3.

149. ἰω. 3.

γάλας επιφασεις καὶ ὡς αὐτὸς ἴδοντι, ἡ οὐκ ὁφθαλμοῦ
 τῆς μεγάλῃ τοι με κατὰ ἀσάραν. Ἐδὲ κατωρθώσεν
 ὁ δὲ καὶ ἀνέστη ὅτι στίχου λέγει ἀλλήλων
 κρεκτά. Τοῦ ἀπτελεσμά θεβας εἶα ὅτι κατὰ τὴν
 τῶν ἐξ ὧς εἶα τῆς εἰρήνης τοῦ Θεοῦ, τῇ ὁποίᾳ
 ἀφήκει, ὁ Κύριος ἡμῶν εἰς ὅσους ἐπὶ σέθεν εἰς Αἰῶν
 ἀδολῶς καὶ γνησίως ὅτι, εἶπε: «εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν
 εἰρήνην τὴν ἐμὴν. δίδωμι ὑμῖν». ¹⁹⁰ Ἔτε λοιπὸν ἐρχετα
 εἰς στίχον, ὅχι μόνον με τὸς ἄλλους ἀλλὰ καὶ με τοῖς
 ὅσοι τοι ἐκείνῳ τοῦ, ἀφοῦ με τοῖς λέγει ὅτι ὁ Θεὸς
 Πατὴρ εἶναι μεῖζον τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ ὡς αὐ-
 τὸς καὶ κατέχευε μερῶν ἀκατήρητους ἀποδοεῖς περ
 τούτου, να θεωρῇ τῶν ἄλλων ἐκείνους πλεονεξῶν, ὅτι εἶ-
 να ὅσος (με τὸν Πατέρα) ἴδετε τι γράφε ὀλίγοι τὸ
 κατῶ

(Εὐνόμιος). Παντως ἐγὼ νομίζω ὅτι ἂν καὶ εἴη
 πολλὰ ἐκεῖνα ποῦ παρελκεῖται, αὐτὰ ποῦ εἴπη μόλις
 ἀρκοῦν ἐπὶ τῇ ἀντιθέσει ὅτι ὁ εἷς καὶ μόνος Θεὸς τῶν
 ὅλων εἶναι ἀσύγκριτος καὶ ἀνεκλήτος.

(Βασίλειος). Ἀλλὰ εἰς ἐρωτηθῇ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι
 ἀσύγκριτος ἢ ὑπερεχέ τοι ὅσον τινος ἐγγεῖ, ἀτλή-
 πτη, ¹⁹¹ ὅτι ποῖον εἶναι το μεῖζον ἢ ὑπερεῖς κοινῶς καὶ
 διαπιστώσῃ μόνον δα τῆς ἀντιπροσβλήσεως τῆς πρὸς ἐκεῖ-
 να ἀπὸ τὰ ὅποια ὑπερέχει. Πῶς λοιπὸν ὁ ἴδιος (ὁ Πα-
 τὴρ, εἶναι καὶ μεῖζον καὶ ἐξ ὧ πάσης ὁμο-
 σεως ἀσύγκριτος.) Καὶ προκειμένου μὲν να περὶ
 σιάν τὴν εἶσαι τοι Θεοῦ (Πατρός) ὡς ἐχρυσαν ἐστὼ
 καὶ μικράν διαφορὰν ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ
 Μονογενοῦς παρεδεχθῇ ὅτι το μεῖζον λέγεται σύγκρι-
 τῶς πρὸς κατὰ ἄλλο καὶ ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὴν διαφο-
 ρὰν οὐσίας προκειμένου δὲ να κατὰ θέσιν τὸν Με-
 γάλῃ εἰς ἓνα σημῆον τοιοῦτον ὥστε να εἶναι πλέον ὁμο-
 μος μετὰ τὰ κτισμάτα, νομοθετεῖ ὅτι ὁ Πατὴρ εἶναι ἐξ ὧ
 πάσης συγκρίσεως. Ὅμως δὲ ἐπρόσεξεν ὅτι ἐγένετο
 πρωτοπορος εἰς μιαν καινοφανή καὶ ὄντως ἐξ ὧ πάσης
 συγκρίσεως ὁδὸν θεολογίας καὶ προσποιοῦμενος ὅτι
 ἐξῶφονε καὶ ἐξάγει τὸν Θεὸν Πατέρα Β παρὰ το γεγο-
 νός ὅτι ὁ Κύριος διαμαρτύρεται καὶ λέγει, «ὁ μὴ τιμῶν
 τὸν Υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν Πατέρα», ¹⁹² καὶ «ὁ ἀθετῶν ἐμὲ οὐκ

190. Ἱερών. 14, 27.

191. Ἱερών. 5, 23.

ἔμε ἀδελφεῖ· ἀλλὰ τὸν περὶ χυτὸν μεν ὁ ἀντιπάλῳ οὐκ ἔμενεν
 τοιοῦτον πολὺν τὴν ὁμοίαν τῶν ἀντιπάλῳ οὐκ ἔμενεν
 Αὐτὸς ὁ ἐκείνου τῆς ἀντιπάλῳ οὐκ ἔμενεν
 ὡς καὶ οὐκ ἔμενεν τῶν ἀντιπάλῳ οὐκ ἔμενεν
 τοὺς ἀντιπάλῳ οὐκ ἔμενεν ὡς καὶ οὐκ ἔμενεν
 τῶν ἀντιπάλῳ οὐκ ἔμενεν ὡς καὶ οὐκ ἔμενεν
 ἀντιπάλῳ οὐκ ἔμενεν ὡς καὶ οὐκ ἔμενεν

Συμπώς Παρ' ετι φαίνεται, ότι άποφασίς εις
τοίς Πάτερσι πρεσβυτέρους εν τούτοις, κα
δεσποσάσθαι, και άποφασίς εις τούτοις, κα
σε ια, παρ' ετι φαίνεται, ότι άποφασίς εις

[illegible]

27. λακτηρίζει γὰρ τὸν Θεόν, ὡς καὶ κρίνει·
ὁ δὲ ναθεύει, ὅτι, ἡφαι στερρεῖ ἐξ ἡμῶν τὴν
τῆς δοξῆς, τοῦ Πατρὸς, εἶνα καὶ ὁ ἴσος ἴσος μετὰ κτ
σμάτα καθ' ὅσον ἐκείνα ἐπὶ ταῖς ἐπιστάσεσιν καὶ ἄλλοις
ἐξ ἡμῶν ἀνωτεροὶ ὅπως, τότε εἶνα μετὰ τῶν
συμφωνίᾳ πρὸς τὰ λόγια τοῦ (τοῦ Εὐαγγελίου) ὁ Μόσ
γενης ἴσος υπερτερεῖται ἀπὸ τοῦ Θεοῦ Πατέρα τοσο
ῦτον καὶ τὸ καθ' ἡμῶν ἀπὸ τὰ ἄλλα κτ.σμάτα () Πάφω
τὸ καὶ συγκρίτων, εἶνα τέτοιο ὥστε εἶνα εἰς ὅλα τὰ κτ
σμάτα ἀντιθέτως ἐξ ἡμῶν ἀπρὸς πάντας καὶ ἀνεφ
κτοι. Καὶ ἀντιθέτως εἶνα τοῦ Πατρὸς ἐξ ἡμῶν εἰς
ἄλλα ὁσάκις εἶνα ἴσος μετὰ ἐκείνα μὲν, μετὰ ὅποια
ὑπέρει, (ἐν τῇ Αὐτοῦ)

Τι άρα γε χειρότεροι από τήν, θλασφῆμ-α αὐτῇ θα ἦτο δυνατόν νά εἶποι οἱ Ἰουδαῖοι, κα-τι χειρότερο, εἶ- ναι δυνατόν νά ἀκαθώρῃ εἰς ἐκεῖνα ποῖ λέγουσι, ὁ Ἑ- θνικοί. Κα-θώς αὐτοὶ ποῦ προσποιεῖν-τα ὅτι πιστεύου- εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, δὲν κοκκινίζουν, ποῦ

102 103 104 105 106

16. 'ト、フ、ズ' x Δ 255.0.

[illegible]

προβαλλοῦν διδασκαλίας ἀρτίους καὶ ἐπισπόμετους ἐς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Ἑλλήνας· ἅ δὲ συγκρίνεται μετὰ τοῦ Θεοῦ Πατέρα κατὰ τοὺς λόγους καθ' οὓς δὲ συγκρίνονται μετὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἵνα καὶ το καθέναν ἀπὸ τῶν αὐτῆς φύσεως καὶ φύσεως τότε πῶς θα δευθῶμεν ὅτι ἔχει κοινὴν διαφορὰν ἀπὸ τῶν δημιουργημάτων· καὶ ἵνα πᾶσι θεοπροσχετὰ ἡ στενὴ σχέσις τοῦ πρὸς τὸ πνεύματι ἁγίῳ· Ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ ἐν ἑνί· ἡμεῖς ἄνθρωποι θῶμεν· καὶ πάλιν ἐς τοὺς λόγους τοῦ ἑνὸς αὐτὰ δὲν εἶναι λόγια ἐν ἑνὶ πνεύματι· Ἐὰν τοιοῦτον λέγῃ, συγκρίνεται· διὸ καὶ τοῖς εἰρησιν καθάρα κένανται καὶ δείχνει μετὰ λόγια αὐτὰ τὸ ἀπαραλλοκτοῦν τῆς οὐσίας· καὶ ὅπως αὐτοὺς ἐξακολουθεῖ καὶ ἀποφασίζεται ὅτι ὁ Θεὸς ἐν ἑνὶ αὐτῶν.

Καὶ ἡ μὲν ἀποστολὴ τοῦ Θεοῦ καὶ Σατήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁδῇ, εἰ ἡμεῖς τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ μέτρον ποιῶμεθα δεκτικῶν· ἡμεῖς τῇ μελέτῃ καὶ τῇ ἀκρίβειᾳ τῶν ἀποστόλων ἐργάζομεθα πρὸς τοὺς Θεοὺς τῶν ἁγίων· ἡμεῖς τῇ ἐκείνης λόγια συγκρίνουμεν τελευτῶν· καθὼς καὶ ὁ Πατήρ ἡμεῶν ὁ κριτὴς τελευτῶν ἔστι· καὶ ὁμοῦς αὐτοῦ, ὁ ἑνὸς αὐτοῦ, εἰς ὃν ἐκτελεσθῶν ἀπὸ αὐτοῦ ἀποστρεφῇ τὸν Μονεῖν ἢ ἀπὸ τῆς στενῆς σχέσιν, ποῦ ἐκ φύσεως ἔχει μετὰ τοὺς γεννηθέντας Αἰῶνες· Ἀλλ' ἔστω καὶ ἂν ἔργον ἐστὶν τὰ πρῶτα ὅτι ὁ Θεὸς θα καταλήξῃ εἰς τὸ ἐντελὲς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ συμπέρασματος· ὅτι ἂν ὁ Πατήρ εἰς αὐτοὺς ἀποστρεφῇ ἀπὸ πού θα ἀρισθῇ καὶ θα μᾶς παραστή τας ἀποδείξεις περὶ τῆς πρὸς Αὐτοὺς ἀνθρωπιοτήτος τοῦ ἁγίου καθ' ὅσον· ἂν μὲν εἴπῃ ὅτι διεπίστωσε τῇ ἀνθρωπιοτήτι μετὰ τὴν ἐξέταξιν συγκριτικῶς τας δύο οὐσίας μετὰ τῶν τότε πῶς συμβαίνει· να εἶναι (ὁ Πατήρ) ἀσυγκρίτος· ἂν δὲ κατ' οὐ-

166. Εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ Σατήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁδῇ, εἰ ἡμεῖς τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ μέτρον ποιῶμεθα δεκτικῶν· ἡμεῖς τῇ μελέτῃ καὶ τῇ ἀκρίβειᾳ τῶν ἀποστόλων ἐργάζομεθα πρὸς τοὺς Θεοὺς τῶν ἁγίων· ἡμεῖς τῇ ἐκείνης λόγια συγκρίνουμεν τελευτῶν· καθὼς καὶ ὁ Πατήρ ἡμεῶν ὁ κριτὴς τελευτῶν ἔστι· καὶ ὁμοῦς αὐτοῦ, ὁ ἑνὸς αὐτοῦ, εἰς ὃν ἐκτελεσθῶν ἀπὸ αὐτοῦ ἀποστρεφῇ τὸν Μονεῖν ἢ ἀπὸ τῆς στενῆς σχέσιν, ποῦ ἐκ φύσεως ἔχει μετὰ τοὺς γεννηθέντας Αἰῶνες· Ἀλλ' ἔστω καὶ ἂν ἔργον ἐστὶν τὰ πρῶτα ὅτι ὁ Θεὸς θα καταλήξῃ εἰς τὸ ἐντελὲς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ συμπέρασματος· ὅτι ἂν ὁ Πατήρ εἰς αὐτοὺς ἀποστρεφῇ ἀπὸ πού θα ἀρισθῇ καὶ θα μᾶς παραστή τας ἀποδείξεις περὶ τῆς πρὸς Αὐτοὺς ἀνθρωπιοτήτος τοῦ ἁγίου καθ' ὅσον· ἂν μὲν εἴπῃ ὅτι διεπίστωσε τῇ ἀνθρωπιοτήτι μετὰ τῶν τότε πῶς συμβαίνει· να εἶναι (ὁ Πατήρ) ἀσυγκρίτος· ἂν δὲ κατ' οὐ-

166. Βλ. τὰ 165.

167. Ἰωάν. 1, 30.

168. Ἐφ' ὅσον καὶ ὁ Θεὸς καὶ ὁ Σατήρ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁδῇ, εἰ ἡμεῖς τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ μέτρον ποιῶμεθα δεκτικῶν· ἡμεῖς τῇ μελέτῃ καὶ τῇ ἀκρίβειᾳ τῶν ἀποστόλων ἐργάζομεθα πρὸς τοὺς Θεοὺς τῶν ἁγίων· ἡμεῖς τῇ ἐκείνης λόγια συγκρίνουμεν τελευτῶν· καθὼς καὶ ὁ Πατήρ ἡμεῶν ὁ κριτὴς τελευτῶν ἔστι· καὶ ὁμοῦς αὐτοῦ, ὁ ἑνὸς αὐτοῦ, εἰς ὃν ἐκτελεσθῶν ἀπὸ αὐτοῦ ἀποστρεφῇ τὸν Μονεῖν ἢ ἀπὸ τῆς στενῆς σχέσιν, ποῦ ἐκ φύσεως ἔχει μετὰ τοὺς γεννηθέντας Αἰῶνες· Ἀλλ' ἔστω καὶ ἂν ἔργον ἐστὶν τὰ πρῶτα ὅτι ὁ Θεὸς θα καταλήξῃ εἰς τὸ ἐντελὲς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ συμπέρασματος· ὅτι ἂν ὁ Πατήρ εἰς αὐτοὺς ἀποστρεφῇ ἀπὸ πού θα ἀρισθῇ καὶ θα μᾶς παραστή τας ἀποδείξεις περὶ τῆς πρὸς Αὐτοὺς ἀνθρωπιοτήτος τοῦ ἁγίου καθ' ὅσον· ἂν μὲν εἴπῃ ὅτι διεπίστωσε τῇ ἀνθρωπιοτήτι μετὰ τῶν τότε πῶς συμβαίνει· να εἶναι (ὁ Πατήρ) ἀσυγκρίτος· ἂν δὲ κατ' οὐ-

169. Ματθ. 7, 48.

δύνα τρητοῦν διατασσάμενα πρὸς αὐτὴν εἰς ἀνέκδοτον. Ὡς τότε
πῶς αὐτὸς ἐπέτυχεν ἀποδοῦναι τῇ διατάξει. Ἐπει-
λομένης οὖν ἀνέτα τοῦ ἀποδοῦναι ὅτι τοῦ κακοῦ ἔρχεται
εἰς ἀντίθεσιν ὅχι μόνον πρὸς τὰ ἀγαθὰ ἀλλὰ καὶ πρὸς
ἑαυτόν.

ΛΟΓΟΣ Β΄

Περὶ τοῦ Υἱοῦ.

1 Ὁ Ἄφοῦ λοιπὸν εἰς τὸ θεῖον κτρεῖ τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων·¹ κατωχυρώσει λογικῶς τὰς βλασφημίας τοῦ ὁδοσκοπῆσαι περὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ὅσοι τοῦ ἦτο οὐκ αὐτῶν καλλιτέρα ἤλθεν ἡ ὥρα να εξαπολύσῃ τὴν γλῶσσαν τοῦ κατα τοῦ Μωσέως Θεοῦ·

(Εὐνομὸς) ἔλα εἰς εἶσι, ὁ Υἱὸς ἀφοῦ εἶπεν "Μοινογενής· Περὶ Αὐτοῦ θαροῖς ἦτο βεβαίως διατατοῖ να παραθέσω ἀπλῶς τὰ λόγια ἐκείνα τῶν ὁρίων μετὰ τὸ ποῖα οὗτο, μᾶς ἔδρασκον σαφὲς ὅτ ὁ ὕψος εἶναι παρῆμα· καὶ "ἐννήμει καὶ ἀφ' οὗ μέγα, τὴν ὑπερφανὴν τῶν δισημάτων αὐτῶν καταστῆσω φανερό, ὅτ ἐπὶ τῇ καὶ κάποια "παραλλαγῇ" μεταξὺ σιτῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν οἰσίαν να ἀπαλλάξω ἀπὸ περὶ τέρῳ φρεσὶ δας καὶ ἀσχολίας "Ὅμως πρὸς χάρις ἐκείνῳ, ποὶ ἐκλαμβανον τὴν "γέννησιν" ὡς, τροπικῶς, σωρατικῇ, καὶ προσκόπτου, εἰς τὸ ὅτι χρῆσιμοι, αὐτὰ, ὠρισμένα ὀνόματα ἀναλογα· Δεῖνα ὥς ἀναγκαῖον να ὁμιλήσω με ὀλίγα λόγια καὶ δ' αὐτά·

(Βασίλειος) Αὐτὰ μᾶς λέγε, ὁ Εὐνομὸς· Εγὼ ὁμῶς ἀνι παραστή ἀνάγκη να ἀρχίσωμεν να ἀντιμετωπίζωμεν ὅλην τὴν διδασκαλίαν μας ὡς ἕνα μῦθον·² ἀπὸ ἐκεῖνων που εἰς τὰ διδασκαλεῖα τῆς ματαιότητος προβαλλόντα εἰς τὰ μικρὰ παῖδα· καὶ τοὺς μέλειθήσων καὶ να εἵρουν ποῖον σημείον, τῶν ἀναμεσα εἰς τὰ τοσα φειδῇ, εἶνα ἀξιοπιστευτοὶ (τα λεγῶ δε αὐτά, διότ καὶ ὅλα ὅσα αὐτὸς λέγε, κατα κατῶς ἀνάλογον τροπον ὁ-

1 Ὁ Ἐδνόμιος βιάρει τὸ βιβλίον τοῦ ἀποστόλου, καὶ εἰ, τὸ αὐτὸ εἶπεν, ἡ μέρι (1) Μεγα, Βασίλειος εἰ, τὸν πρῶτον χρόνον τοῦ λαοῦ θεῖ τὴν ὁπρὲν τὸν Εὐνομὸν.

2 Ἀπὸ τῶν ὁρίων, κλισίῳ εἰς τὸν χρόνον τὸν τοῦτον.

2α Πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν καὶ, ἐκαστῶν, ἀπὸ τῶν ὁρίων, ὁ ἡγήσας τοῦ, οὐκ ἀποδοῦναι καὶ νομῶν, τῆς ἀποστολῆς, ἐποχῆς ἐχρησμοτοῦν ὡς γνησάματα τῶν μεθῶν τὸν.

μοιᾶζον· μέγα οὖν σκάνδαλον ἄφοι δὲ τῆκε πρὸς κα-
τὰ ὅρμους τοῦ ἐκείνου· ὁ κατὰς τοῦ ποτε δεῖ, συ-
κεδρόντα ποιήσας· Εἰς Ἀλλοποῖς καὶ τὰς ἄλλας λόγια
τοῦ πρέβη να τὰ ἀκούσμεν· ἐν κατὰ τὴν ὁρμὴν
θού· ἐν τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ
διερευνήσας τῶν ἀλλὰ καὶ ὅτι εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους
τὴν ἐκείνου· καὶ αὐτὴ κατὰ τὴν αὐτῇ ποτε μετὰ ποτε ἀπο-
δοσάμεν· ἔτι·

Ἀλλὰ αὐτὰς ποτὶ εἴτε εἴαι κατὰς τὴν πῶτα
ἀπὸ ὅτι τὰ ἐφαπτομένη· καὶ τὴν ἐκείνου· τὴν εἰς
πολλούς· ἔτι· καὶ δεῖα ἡ σκεψὶς· ὅτι κατὰ τὴν αὐτῇ
κρὴν τὴν πῶτα· καὶ ἐν τῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ
πῶτα· καὶ μετὰ τὴν πῶτα· καὶ δεῖα πῶτα· εἴαι· ἡ
ὁρμὴ τὴν πῶτα· καὶ κατὰ τὴν αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ

Ὅμως ποτὶς ἄλλος θεὸς ἦτο· ὁ ὁρμὴς τῇ αὐτῇ
λόγῳ διερευνήσας· ὁ ὁρμὴς τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ
τῇ αὐτῇ μετὰ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα·
δεῖα μετὰ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα·
ὁ ὁρμὴς τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ τῇ αὐτῇ
κατὰ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα·
κατὰ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα·
ὡς ἐπιβλαβεῖς

2. Πρῶτα ἀπὸ ὅλων τοῖν ἄς μᾶς εἶπη τοῦτο· πῶτα
ἀπὸ τοῖς ἀγίοις ἐχαρακτήρησαν τοὺς Χριστοὺς ὡς πῶτα
μᾶς· καὶ ὡς πῶτα· καὶ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα· καὶ τὴν πῶτα·
πορὶ· καὶ μᾶς παρουσάζει πρὸς ἀποδείξει· (τοῦ ἰσχυρ-
μοῦ τοῦ)· διὸτ' αὐτοὶ ἐπεχέμεν· καὶ στήρ· καὶ εἰς τὰ
λόγια τοῦ μακαρίου Πέτρου· καὶ εἰς τὴν αὐτῇ τῇ αὐτῇ
εἰς τὸ βιβλίον· Πράξεις τῶν Ἀποστόλων· ὅπου (ὁ Πέ-
τρος) λέγει· Γνωσκετω πᾶς ὁ κόσμος Ἰσραὴλ, ὅτι Κύριοι
αὐτὸν καὶ Χριστοὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τῶν τοῦτον· τὸν Ἰησοῦν·
ὅν ὡς ἐσταυρώσατε· ἡ πρῶτ' ἀπὸ ὅλων ἄς ἐξέρη· ὅτι
ἡ μαρτυρία αὐτῇ δεν περιέγει· τίποτε τὸ σχετ· καὶ μετὰ
ὅτι ἐξετάσιν· θεομα· καὶ ἐνῶ μᾶς ἐπεσχεθῇ· ὅτι θα
μᾶς ἀποδείξει· ὅτι ὁ Υἱὸς ὡνομάσθη ἀπὸ τοῖς ἀγίοις
ἐποίημα· μᾶς παρουσάζει· καὶ μαρτυρίαν· πῶτα λέγει·
περὶ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς· ὅτι ἐποίησεν· καὶ δὲν φανταζο-
μα· ὅτι θα τολμήσῃ· καὶ μᾶς εἶπη· ὅτι· — προκειμένοι· μᾶ
λιστα δια θέματα· τόσων σπουδαῖα· — ἔχει· τὸ δικαίωμα
κατὰ τὴν αὐτῇ συμπερασματικῶς εἰς· παράγωγα· τῶν
διαφόρων χρησιμοποιουμένων λέξεων· ἡ ἀκόμη, εἰς πα

βραλλήλου ἐκφράσεις, ὅτι ἀντὶ τοῦτο εἶναι προκεταί να κτίζε-
 μέν να χτίσθαι, ἡθώμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἡμετέρας μας ἀ-
 καμῆ καὶ ὁ ἐκὼς ἀνθρώποι λαόν, ἀνθρώπους δε τὰς ἀς
 ἀφεθῇ χάρις τῶν ἁγίων, τὸ ὅτι τοὺς ἀνθρώπους να κτίζομεν κα-
 τι αὐτοῦ ὡς ἐκ θεοῦ ταῦτα, οὕτως. Ἐγὼ το λα-
 χστοὶ φρονεῖ ὅτι μὴ τῇ, ὡς ἀνὰ δὲ αὐτῶν, καὶ αὐτὰ κα-
 ποὶ τῶν ποὶ ἐξ ἐκτελεσθῇ αὐτὸ το λαόν τοῦ Θεοῦ. Ὅτι
 τὸ μὲν αὐτὸ ἐκτελεσθῇ, χρησιμότης το προκετεταί
 περὶ τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ἐπεὶ δὲ εἶναι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου
 εἰς Αὐτοῦ ἐκὼς δὲ το ἄλλο, (καὶ το ποιητῶν, το αὐτοῦ.
 Πνεῦμα με αὐτὰ τοῦ δὲν εἶπε μᾶς ἐκτελεσθῇ σαφῶς ὅτι
 εἶναι κατὰ τοῦ δὲν ἀνθρώπου εἰς τοῦ Μονοθεοῦ ἢ

Πῶς κατὰ τοῦ τοῦ εἶναι κατὰ το ἀφελος, τρόπο-
 ποιοῦντες τὴν ἐκτελεσθῇ να ἀνθρώπων, τὸν Ποιη-
 τῆς τῶν ὁλῶν ποιητῶν, δὲ καὶ ἀνὰ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἀν-
 τὸς τοῦ ἡμετέρας, οὕτως δὲ καὶ ἀνὰ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ἀν-
 τὸς τοῦ Πνεῦματος καὶ τῶν ἀνθρώπων, περὶ τῆς κτίζεως
 διαπιστώμεν ὅτι οὕτως ἀπὸ τῆς ἐκτελεσθῇ ἐκτελεσθῇ
 τὴν προσηγορίαν ἀνθρώπων, περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀν-
 τὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ ἡ Γραφή εἶπε, ἐκτελεσθῇ ἐκτελεσθῇ.
 ὁ Θεὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶσι ἐκτελεσθῇ
 ποιητῶν τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἐκτελεσθῇ, καὶ δὲ κατὰ γὰρ ἀ-
 ορατὰ αὐτὸ ἀπὸ κτίζεως ἀνθρώπων τοῖς ποιητῶν, ὡς
 μεν ἀνθρώπων ἀν-
 "Εἰς λοιπὸν ἐκτελεσθῇ ὅτι ἐκτελεσθῇ ἡ Γρα-
 φὴ χρησιμότης το ὅτι καὶ αὐτὸ, δὲ ἐκτελεσθῇ τοῦ
 να ἐκτελεσθῇ να χρησιμότης το προκετεταί περὶ τοῦ
 Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ ἀνθρώπου το ἀνθρώπων
 σεν ὡς μὴ ἀνθρώποι εἰς το μὲν, καὶ τῆς ἐκτελεσθῇ τοῦ

Ἀλλ' ὅπως ξευρετὲ ἀνθρώπων* μὲν καὶ ἀνθρώπων ἀνθρώπων
 γωνιαίων" καὶ ἀνθρώπων προσκόμματος, καὶ ἀνθρώπων
 σκαθῶν καὶ ἀλλὰ ἀνθρώπων δὲ καὶ ἀνθρώπων, ἐκτελεσθῇ
 τοῦ δὲ κατὰ τοῦ να κατὰ τοῦ τὴν σημασίαν τῶν
 χαρακτηρηστικῶν αὐτῶν σχηματίζουν τὴν γωνίαν, ὅτι δὲν
 κρύπτεται μέσα τῶν πολλῶν κολλεκτικῇ (δὲ κατὰ τοῦ κυρίου)

4 Εἰς τὴν προσηγορίαν, ἐκτελεσθῇ ὅτι ἐκτελεσθῇ κατὰ τοῦ

5 Ἡ ἀγία Γραφή θεωρεῖται ὡς ἀνθρώπων ἀνθρώπων Πνεῦματος

6 Γε. 1, 1

7 Τολμ. 142 δ.

8 Γωμ. 1 20

9 Λογ. 3, 9

10 Εφ. 2 20

11 Γωμ. 9 32 33

12 Ρωμ. 9 33

σημασάσθαι δὲν ἐπαισύνεται, ἢ Γραφή το Πνεῦμα το ἅ-
γιον, καὶ προσάγει δὲν ἡ ἐκ Κεφαλῆς τῆς ἡμέρας καὶ ὁμως
«πρόημα» δὲν. Τὸν ὡς τοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ φέροντος.

Παρεταῖτα ὅπως ἐκρίνετε καὶ τὸς μὲν καὶ ἐστὶν ὅτι
ὄνομα αὐτοῦ τὸ ἐλαθεῖν ἀπὸ τοῦς ἰδοῦς τοῖς ἁγίοις.
Τὸ ἀποτελεσθῆναι εἶναι ὅτι ἐστὶν καὶ τοῦς φέροντες. ὁ μὲν
τοῦς αἰγλήσας τοῖς. Ἐκείνα καὶ τοῦς ἀγίους ποὶ ἐξή-
σαν εἰς παρὰ τὸς τοῦς χρῆστας.

3 Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκομὴ παραβλέψωμεν τὸ ὅτι λογί-
του ἱπποκρυπτομένου εἰς ἅτα καὶ τὸ δὲ ἐκρίνετα
εἰς τὸ κατὰ φέρωντες θεμελιῶν δὲ καὶ ἐκρίνετα τοῦ μὲν καὶ
νά μετὰ τοῦ μὲν τοῦ ὀνόματος τοῦ καὶ τὸ πρὸς τὸ δὲ
δωκεν εἰς τοῖς. Ἐν τούτῳ ἀκομὴ καὶ αἰ δὲν τὰ λαθεῖν
μὲν οὐκ ἐστὶν ὅφιν μὲν, (καὶ τὰ τὸ) τὸ πρὸς τὸν τοῖς
λογί τοῦ Ἀποστόλου μὲν φησὶν ὅτι ὁ Μὲν τοῖς ἐ-
πὶ ἤρχε τὸν τοῖς οἰῶνος καὶ περὶ αὐτοῦ ὁ λογίς εἰς τὸ πα-
ρόν διδόνον.

καὶ πραγματὶ δὲν ὁμλεῖ μὲν περὶ αὐτῆς καθ' αὐ-
τὴν τῆς καὶ τοῦ Θεοῦ ἁγίου, ὁ ὅπως ἐκρίνετε ἀρχὴ ἢ
πρὸς τὸ Θεοῖν. Ὅμως ὁμλεῖ διδοκίμαρα δὲ ἔκρινον
ποὶ ἐκρίνετε. Ἐαυτοῦ, εἰς τὴν «μορφὴν» δὲ καὶ τὸ 240
καὶ ἐκρίνετε «συμμορφῆς» τῷ σώματι τῆς ταπεινότητος ἢ
μὲν»¹³ καὶ ἐκρίνετε «πρὸς τὸν Θεοῖν»¹⁴ καὶ δὲν καθὲν
ἀνθρώπων ποὶ θα δώσῃ ἔστω καὶ ἐκρίνετε τὴν πρὸς τὴν εἰς
τὸ βαθυτεροῦ νόημα τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου, θα κα-
ταστή σαφές τούτο ὅτι δηλαδὴ μετὰ τοῖς ἐκρίνετε
δὲ μὲν πρὸς τὸ δὲ ἐκρίνετε τὸν Θεοῖν, πρὸς ἄλλαν ἀπὸ τῆς
μὲν φησὶν ὅτι τὸ σῶμα τῆς Θεοῖς ἐκρίνετε μὲν ἀφ' ἑαυ-
τοῦ, ἐκρίνετε καὶ Χριστοῖν αὐτοῖς ὁ Θεοῖς ἐκρίνετε πρὸς τὸ
τοῖς τὸν τοῖς. Ἰησοῦς. Ὁ καὶ τὸν ἐκρίνετε ἐκρίνετε
ρῶσα τὸν¹⁵ Μὲν τὴν δὲ κατὰ τὴν ὁμολογίαν (τὸν τὸν)
μόνον ποὶ δὲν «ἀκρίμους» ἐκρίνετε εἰς τὴν ἀνθρωπότη-
φισιν. Τοῖς ποὶ εἶναι δὲ κατὰ τὴν νὰ τὴν ἴδωμεν ὅλοι κατὰ
τρόπον ἀπολύτως καθάριοι. Καὶ ὁπως αὐτοῖς τὴν λέξι,
«ἐποίησε τὴν ἀπὸ τῶν εἰς τὴν «ἐκρίνετε» γενέσθαι τοῖς
Μονογενεῖς» καὶ ἀπὸ τοῦ ὁμολογήματος τοῦ αὐτοῦ δὲν τοῖς συ-

13 Δὲν τὸν τὸν ἀποστόλου.

14 καὶ τὸν τὸν 1 2

15 καὶ τὸν τὸν 2 1

16 καὶ τὸν τὸν 3 21

17 καὶ τὸν τὸν 1 4

18 Πρὸς τὸν τὸν 2 30.

τοί να φέρη μαρτυρίας απ'αυτοῦ, ξέεις ὅτι ὁ ὕψος ὀφθαλμοῦ ἐπὶ τῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῷ ὀπίσῳ. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα.

Τὸ αὐτὸ καὶ ἄλλοι μαρτυροῦντες ἀπὸ τῆς Γραφῆς ποιεῖ. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα.

Εἰ Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα.

Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα.

Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα.

Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα. Ὡς ἐπὶ τὸν οὐρανὸν ἔθαπτε καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ κατέβη πάλιν πρὸς τὸν παρόντος σῶμα.

χεται εἰς πληρὴν αὐτῆς, πρὸς τὴν ἀγαθότητα αὐτῆς καὶ
 ὁ δὲ ἀποστόλος εἰς τὴν ἀποκάλυψιν πρὸς
 τὰς ἐν γενεῇ ἀποίμους τοῦ περὶ τοῦ ἐκτελέσαι ἐδόθη
 τοῖς ὁριζήσασιν τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ τῷ ἁγίῳ
 λόγῳ τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ, ἐπεὶ καὶ ἐδόθη αὐτοῖς διὰ τοῦ γεν-
 νήματος σημαίνει τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ. Σκοπὸς τοῦ
 μεθυσθῆαι τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ἡ ἀποκάλυψις καὶ ἀγ-
 νήσις αὐτῆς, ἡμεῖς κατὰ τὴν φύσιν τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ
 Μωυσεῖς, ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ, διαφορετικὸς
 ἀπὸ τοῦ Πατρὸς.

Μεταίτητος, ὅτι, σκοπὸς τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ὁρίους
 αὐτοῦ τοῦ κατεστῆκε ἐκρηγνῆαι τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ.
 Πνεύματος καὶ ὁμοιωσῆαι τοῖς ἀγγέλοις.

Ἀπο πρὸς τὸν ἐλάβετο αὐτὸν τὸν ἄγγελον. Ἀπο ποῦ
 διδάσκει, ὅτι ὁ Πνεῦμα προφητικὸς πρὸς αὐτὸν ὡς
 ἀποκαλύπτει τοῦ ἐφ' ἑαυτοῦ ποτε τοῦ χαρακτηρησμοῦ αὐ-
 τοῦ εἰς τὸ αὐτὸ.

Ἐρωτῶ ἐπειδὴ τοῦ λαοῦ στοὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ ἰσο-
 τῆς μορφῆς αὐτῆς δὲν τοῖς εἴρηκα ποιεῖται εἰς τὴν Γρα-
 φην.

7 Παρὰ ταῦτα αὐτὸς λέγει ὁ Θεός, ὡς ὅτι δῆθε,
 τὰς προσηγορίας αὐτὰς τὰς ἐκτελέσας ἀπὸ τῆς διδασκαλίας
 αὐτῆς. Πνεύματος καὶ ὁμοιωσῆαι τοῖς ἀγγέλοις. Φαίνεται
 ὅτι τοῦ εἶναι μικροὺς μόνον σφαιρούμενος ἐπὶ τῇ παρ-
 χεῖ, καὶ ἐν τῇ σφαιρῇ μεθυσθῆαι καὶ κατὰ τοῦ ἰδίου
 τοῦ Πνεύματος!

Καὶ πραγματ. Εἰς πολλὰ θεθωὺς σημαία τῆς Γρα-
 φῆς διδάσκει, ὅτι ὁ Πατήρ ἐστὶν ὁ Θεὸς πάντε με-
 χροὶ καὶ ἀνθρώποι. ἡμεῖς οὖν ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι ἐκτελέ-
 μας. 243 Ὡς γνωρίζετε ἡ Γραφή μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν
 ἡμεῖς ὡς ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμεῖς καὶ καλεῖται το ὅμοιο
 αὐτοῦ, ὅχι, ὡς ἡμεῖς ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν ὡς ὅτι
 Καὶ ἀσφαλῶς ἐν ἡ λέξις ἐκτελέσας σημαίνει τὴν οὐσί-
 αν δὲν θὰ ἐδιδασκόμεθα ἄλλο ὅμοιο ἀπὸ τὸ Πνεῦμα

42. Το ὅμοιο καὶ ὁμοιωσῆαι τοῖς ἀγγέλοις. 243. Ὡς γνωρίζετε ἡ Γραφή μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν ἡμεῖς ὡς ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμεῖς καὶ καλεῖται το ὅμοιο αὐτοῦ, ὅχι, ὡς ἡμεῖς ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν ὡς ὅτι Καὶ ἀσφαλῶς ἐν ἡ λέξις ἐκτελέσας σημαίνει τὴν οὐσίαν δὲν θὰ ἐδιδασκόμεθα ἄλλο ὅμοιο ἀπὸ τὸ Πνεῦμα

43. H: 7, 13

44. H: 9 6

αὐτὸν ὁμοῦς δεῖ θῆναι κατεργασθῆναι καὶ τὸν
 ἀποκρίναι τοῖς ἀποκρίναις. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ
 θεοῦ λαλοῦντα ὑπερταῖς. ὡς δὲ ταῦτα ἐκείνῃ ἐτος
 παρενέθετο.

Ἐπὶ αὐτοῦ ἡ ἀξία ἐννοηθῆναι ἀπὸ τοῦ
 ξενη καὶ εἰς τὴν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ καὶ εἰς τὴν ἐκ
 φροῦδες πρὸς τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.

4. Ἀλλ' ὅς ἐξ τούτων τῶν ὁμοῦς εἰς δὲ
 τοῖς ἀποκρίναις καὶ εἰς τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.

Ἐπὶ αὐτοῦ ἡ ἀξία ἐννοηθῆναι ἀπὸ τοῦ
 λαβὼν καὶ εἰς τὸν ἑαυτοῦ καὶ εἰς τὸν ἑαυτοῦ
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 Ἀντιθέτως λογικῶς ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.

(Βασίλειος) Ταῦτα δὲ κατὰ σοὶ αὐτὰ εἰς αὐτὸς α
 τὸν ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. Ἀπὸ τῶν αὐτῶν
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.

ὉΘ. Δηλ. καὶ μὴ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ποιεῖν θεοῦ.
 1. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 2. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 3. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 4. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 5. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 6. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 7. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 8. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 9. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.
 10. Ὁμοῦς καὶ τὸν ὁμοῦς. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ τὸν ἑαυτοῦ.

τῶν Ὁποίων ἔλαβε τὸ εἶς καὶ ὁ Ὁποῖος δὲν ὑπερ-
 ἔκειτο Ἀλλὰ κατὰ τὴν χρῆσιν διατηρεῖται ἡ ἀ-
 πλῶς προηγουμένη εἰς τὴν ἑξῆς ἡ Ἀποστολή. Ἡ Ἀ-
 ποστολή τοῦτο, τοῦτο, ἔπειθε γὰρ ὅτι τὸ κοινὸν ἐστὶν ὅ-
 ρι πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα εἶναι ἀνάλογον. Ὁ
 μὲν δὲν περνᾷ ἀπὸ κτίσεως χρόνως καὶ οὐ διαστήματι
 προέκειντο ἀλλὰ μεταβῆναι ἀπὸ τῆς γῆς πρὸς τὸν Πατέρα.
 Ὁ δὲ ἀνθρώπος σὺν τῇ ψυχῇ καὶ τῇ Πατρὶ καὶ
 τοῦτο μεσολαβῆναι ὅσπῃ, ὡς ἐρεῖται Ἀποστολῇ, ἔ-
 ριζοῦται (ἀπὸ τοῦ Πατέρα, μετὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ
 ἐρῶντος) ὡς ἐρεῖται ἀπὸ τοῦ Τῶν ἀφ' ὧν πᾶσι καὶ ἐκ
 ὧν ὅλα ἐκτείνονται καὶ ὡς ἐρεῖται ἡ ἐκ
 καὶ τῆς ἐκτείνουσα ἐκ τῆς πᾶσι, ὡς ἐρεῖται ἡ ἐκ
 πρὸς, ὡς ἐρεῖται δὲν ὑπῆρχε (τώρα) ὡς ἐρεῖται, ὡς ἐρεῖται
 μὲν.

[illegible]

Τι ἀποκρίνεται ὁ θεὸς διὰ τὸν ἵστον καὶ εἰς αὐτὸν. Τι ἄλλο
ἔχει ὁ πνεῦμα ὁδοῦ ἢ ἡ ζωὴ τοῦ Πατρὸς εἰς τὴν ἡμετέραν. Αὐτὸς
ποὶ φαίνεται ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ Πατρὸς εἰς τὴν ἡμετέραν καὶ ὡς πε-
ρισσότερα ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ Μοῦσῆος ἢ τῆς ἡμετέρας. Αὐτὸς
ἄλλο χρῶμα καὶ διακρίματα ἔχει ὡς οὐρανὸς καὶ γῆ, οὐρανὸς
θεὸς καὶ γῆ, ὅτι ἀφ' οὗ ἐκτείνεται τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἡμετέραν
διεκρίτως ὅτι, μὲς τὴν ζωὴν τοῦ Πατρὸς, πνεῦμα καὶ
τοῦ ἐπιπλεον, Ἄλλ' ἂν περὶ εἰς ἀντιθετοὺς τότε λέγει
ψέμματα ἢ Γραφὴ τοῦ μᾶλλον λέγει, ὅτι ὁ Αὐτοῦ (τοῦ ἱ-
στοῦ) ἐδῆ, οὐκ ἠθέλησεν ὁ αἰὶς εἶναι καὶ τοὺς διδασκεῖ ὅτι
πάντα δ' Αὐτοῦ εἰς ἐκείνους ἀφορμῶν εἶναι σφραγῆσαι εἰς τὴν
πνεῦμα συμπεριλαμβανόμεναι καὶ αἰωνίως. Ἀλλ' αἰεὶ
ποῦν, ὅτι ἡμετέραν ὅτι ὁ ὕψος ἐγένετο πρὸ τῶν αἰ-
ωνῶν, τότε ἂν μὴ κάνουν πῶς δὲν καταλαβῶναι. 246 Α

3. a) $1/5$; $2/5$; $3/5$; $4/5$; $5/5$; $6/5$; $7/5$; $8/5$; $9/5$; $10/5$; $11/5$; $12/5$; $13/5$; $14/5$; $15/5$; $16/5$; $17/5$; $18/5$; $19/5$; $20/5$; $21/5$; $22/5$; $23/5$; $24/5$; $25/5$; $26/5$; $27/5$; $28/5$; $29/5$; $30/5$; $31/5$; $32/5$; $33/5$; $34/5$; $35/5$; $36/5$; $37/5$; $38/5$; $39/5$; $40/5$; $41/5$; $42/5$; $43/5$; $44/5$; $45/5$; $46/5$; $47/5$; $48/5$; $49/5$; $50/5$; $51/5$; $52/5$; $53/5$; $54/5$; $55/5$; $56/5$; $57/5$; $58/5$; $59/5$; $60/5$; $61/5$; $62/5$; $63/5$; $64/5$; $65/5$; $66/5$; $67/5$; $68/5$; $69/5$; $70/5$; $71/5$; $72/5$; $73/5$; $74/5$; $75/5$; $76/5$; $77/5$; $78/5$; $79/5$; $80/5$; $81/5$; $82/5$; $83/5$; $84/5$; $85/5$; $86/5$; $87/5$; $88/5$; $89/5$; $90/5$; $91/5$; $92/5$; $93/5$; $94/5$; $95/5$; $96/5$; $97/5$; $98/5$; $99/5$; $100/5$; $101/5$; $102/5$; $103/5$; $104/5$; $105/5$; $106/5$; $107/5$; $108/5$; $109/5$; $110/5$; $111/5$; $112/5$; $113/5$; $114/5$; $115/5$; $116/5$; $117/5$; $118/5$; $119/5$; $120/5$; $121/5$; $122/5$; $123/5$; $124/5$; $125/5$; $126/5$; $127/5$; $128/5$; $129/5$; $130/5$; $131/5$; $132/5$; $133/5$; $134/5$; $135/5$; $136/5$; $137/5$; $138/5$; $139/5$; $140/5$; $141/5$; $142/5$; $143/5$; $144/5$; $145/5$; $146/5$; $147/5$; $148/5$; $149/5$; $150/5$; $151/5$; $152/5$; $153/5$; $154/5$; $155/5$; $156/5$; $157/5$; $158/5$; $159/5$; $160/5$; $161/5$; $162/5$; $163/5$; $164/5$; $165/5$; $166/5$; $167/5$; $168/5$; $169/5$; $170/5$; $171/5$; $172/5$; $173/5$; $174/5$; $175/5$; $176/5$; $177/5$; $178/5$; $179/5$; $180/5$; $181/5$; $182/5$; $183/5$; $184/5$; $185/5$; $186/5$; $187/5$; $188/5$; $189/5$; $190/5$; $191/5$; $192/5$; $193/5$; $194/5$; $195/5$; $196/5$; $197/5$; $198/5$; $199/5$; $200/5$; $201/5$; $202/5$; $203/5$; $204/5$; $205/5$; $206/5$; $207/5$; $208/5$; $209/5$; $210/5$; $211/5$; $212/5$; $213/5$; $214/5$; $215/5$; $216/5$; $217/5$; $218/5$; $219/5$; $220/5$; $221/5$; $222/5$; $223/5$; $224/5$; $225/5$; $226/5$; $227/5$; $228/5$; $229/5$; $230/5$; $231/5$; $232/5$; $233/5$; $234/5$; $235/5$; $236/5$; $237/5$; $238/5$; $239/5$; $240/5$; $241/5$; $242/5$; $243/5$; $244/5$; $245/5$; $246/5$; $247/5$; $248/5$; $249/5$; $250/5$; $251/5$; $252/5$; $253/5$; $254/5$; $255/5$; $256/5$; $257/5$; $258/5$; $259/5$; $260/5$; $261/5$; $262/5$; $263/5$; $264/5$; $265/5$; $266/5$; $267/5$; $268/5$; $269/5$; $270/5$; $271/5$; $272/5$; $273/5$; $274/5$; $275/5$; $276/5$; $277/5$; $278/5$; $279/5$; $280/5$; $281/5$; $282/5$; $283/5$; $284/5$; $285/5$; $286/5$; $287/5$; $288/5$; $289/5$; $290/5$; $291/5$; $292/5$; $293/5$; $294/5$; $295/5$; $296/5$; $297/5$; $298/5$; $299/5$; $300/5$; $301/5$; $302/5$; $303/5$; $304/5$; $305/5$; $306/5$; $307/5$; $308/5$; $309/5$; $310/5$; $311/5$; $312/5$; $313/5$; $314/5$; $315/5$; $316/5$; $317/5$; $318/5$; $319/5$; $320/5$; $321/5$; $322/5$; $323/5$; $324/5$; $325/5$; $326/5$; $327/5$; $328/5$; $329/5$; $330/5$; $331/5$; $332/5$; $333/5$; $334/5$; $335/5$; $336/5$; $337/5$; $338/5$; $339/5$; $340/5$; $341/5$; $342/5$; $343/5$; $344/5$; $345/5$; $346/5$; $347/5$; $348/5$; $349/5$; $350/5$; $351/5$; $352/5$; $353/5$; $354/5$; $355/5$; $356/5$; $357/5$; $358/5$; $359/5$; $360/5$; $361/5$; $362/5$; $363/5$; $364/5$; $365/5$; $366/5$; $367/5$; $368/5$; $369/5$; $370/5$; $371/5$; $372/5$; $373/5$; $374/5$; $375/5$; $376/5$; $377/5$; $378/5$; $379/5$; $380/5$; $381/5$; $382/$

71 Δτ 8° X Y Z = 3° 40' S, 79° 50' E, 1000 m

75 ²log 2, 1 3

Πατέρα και τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
τὴν προσθήκην τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐπειδὴ
χην», ἐπειδὴ, ὅπως φησὶ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν
ματα ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, καὶ οὐκ ἐκ
ὁπῶντος καὶ ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, παρελ-
δὲς τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
γενέσθαι, ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
ποι τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
ιστὶν ὁ Μονογενὴς, ἡ ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς
ὑπερῆρας, μετὰ τὸ ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς
τοῦ Θεοῦ, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
κην, τοῦ ἦν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
νοῦς μετὰ τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, Πατέρα.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
ἀνθρώπου, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
μῶς, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
χί, ἡ μῶς, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
ἀφοῦ παρεμесе ὅλας τὰς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, Π
τόσον, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
μίαν σηράν, τὸ ὅτι ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
ζει, τὸ ἦν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
γενήθη, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
ἐγένηθη, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
ἔως ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, μετὰ γενέσθαι, Ἄ, ὅπως αὐτὸ
(τὸ ἐγενήθη) «οὐκ ἦν ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ὅπως, ἐκ τῆς
ν ζετε τοῦ πρὸς τὸ ὄφθαλμον, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς
λῆ, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
νά φοβηθῇ κανεῖς;

16. Οὐκ οἶτος σωφρων ἄνθρωπος δεῖ θοαναφρον-
νει τοῦ λειχάνου, τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
μακρύνετο ἀπὸ τοποῦς που φανταζομαι, κατ' ἀνάγκη
λογω τῆς ἐλλείψεως τοῦ φανταζομαι, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
καὶ ὁ νοῦς, ὅταν μετὰ τὴν φαντασίαν «στρώχεται» νά προ-
ληψὴ ἐξ ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
λο φῶς τὸν καταλεπεῖ, ἡ ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
γιστὶν καὶ ὡς ἀνθρώπος σκεπτεται, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
θοφροῦ, Συνεπῶς οὔτε ὁ ὁρθῶς ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
κάμῃ, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
κάμῃ, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, ἐκ τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
κῆν περὶ τοῦ Μονογενοῦς ἀφ' ἑαυτοῦ γέννησιν, καὶ πρᾶγμα, Ἡ

97. Ἰωάν. 1, 8.

98. Ἰωάν. 1, 4.

99. Ἰωάν. 1, 9.

χρονὸν μετὰ αὐτὸν ἦν ἕνα τῶν ἀποστόλων παύλου
 καὶ τὸ πρωτόκλειον πνεῦμα καὶ τὸ πνεῦμα
 ὑφ' ἵστατο πάντες πνεύματα καὶ αὐτὸς ὡς
 τῆς οὐσίας τῆς ἡγεμονίας τῆς ἐκκλησίας καὶ
 εἶπε ἐκ τῶν αὐτῶν 252 Ἀποστολὴν καὶ ἡγεμονίαν
 τὸν ἀποστόλου ἐπὶ τῶν ἀποστόλων καὶ ἡγεμονίαν
 μετὰ τῆς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἡγεμονίας τῆς
 λαοῦ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς
 κατὰ τοὺς ἀποστόλους τῆς ἐκκλησίας τῆς
 κλήσεως καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 διδομένης καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 λαοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 τοὺς ἡγεμονίαν καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας

16 Καὶ ὡς ἡ παροιμία λέγει τῆς ἐκκλησίας
 δεῖν ὡς τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 μοιότητος καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 ὡς παροιμία λέγει τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 ὅτι εἰς αὐτὴν ἀντιλαμβάνεται τῆς ἐκκλησίας
 τελευτῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 θύσαν ὑποστάσει ταύτην καὶ τῆς ἐκκλησίας
 νοῦ

17 Β Καὶ ὡς ἡ παροιμία λέγει τῆς ἐκκλησίας
 λέγει αὐτὴν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἐκκλησίας
 ποιησέτω πλῆρως εἰς τὸν ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἐκκλησίας
 δέ εἰς τὸν ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 καὶ ὅλα τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 μοι, εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας
 νων τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας

"Εχει δὲ οὐλομένη ὁ ὕμνος καὶ τῆς ἐκκλησίας
 γεννητὴ καὶ ἀπαίτῃσιν τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐκκλησίας
 φῶς καὶ δόξα καὶ δόξα καὶ δόξα καὶ δόξα καὶ δόξα
 δὴ ταῦτα εἶπα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἐκκλησίας
 σία ζωῆς καὶ ἐκκλησίας καὶ ἀπαίτῃσιν τῆς ἐκκλησίας
 Θεοῦ καὶ ἀκρῶς ὁ αὐτὸς δεῖν ὅτι τοι Πατέρα ἐν
 ἑαυτῷ⁹⁹ ἐπεὶ φωτίζεται ἀπὸ τοῦ ἀπαύγατος ὁλοκλη-

161 Δηλ. Πατὴρ καὶ υἱός

161 Εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησίας

τὸν ἀποστόλου

162 ΚΑΤΑ 1 15

163 Εἰς 1 3

164 Α ΚΑΤΑ 1 24

165 Α ΚΑΤΑ 1 30

166 ΠΡΟΣ 102, 14 8

[illegible]

Ενώ όμως φρονώ ότι είναι ίσου βαθμού ασυμφορίας, το να αποσπώδη κανείς την αξιοσύνητα εις την κτλ.

[illegible]

ἀλλ' αὖ οἱ ἄλλοι ἐν τῇ Μ... ἐπ' αὐτῇ καὶ ἐπὶ τῇ
 αὐτῇ τοῦ ἐμ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 ἰέν... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 ἰέν... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 Τοῦ Δε... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 ἰέν... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 περὶ τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 εἰς... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 λε... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 γε... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 εἰς... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 τοῦ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 πρὸς τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 πρὸς τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 τοῦ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 εἰς... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...

200 Ἐν τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 γὰρ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 κτ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...

(Εὐκλείδης) Ἄλλοι... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 δια... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 κα... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 τοῦ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 γος... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...

(Βασίλειος) Δὲν... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 αὐτὰ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 250 Ἀ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 τοῦ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 θετοῦ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 καὶ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 σαι... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 σης... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 νοι... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 σφη... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 πι... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 ὁ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 τα... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 τάχα... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...
 ὡς... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ... τῇ...

τῆρ ὤμων ὁ οὐραϊὸς· Πῶς ἄρα ἀπὸ αὐτὰ ὁ Ἐλε-
μος μᾶς ζητεῖ να ἀποδοῦμαι καὶ τὰς λέξεις αὐτάς
(Πατὴρ Υἱὸς) ὡς κατὰ τὴν κοινὰ τῶν ἀγγέλων εἰδε-
κτικὰς παθῶν παρκκῶν ἀφοῦ ὁ Κ. ρος ἀκρ βῶς ἐπεδῆ
εἶναι συμφωνῶν μετὴν ἀταθεσίου τοῦ Θεοῦ μεταφέρει αὐ-
τὰς ἀπὸ τούτων ἀθροῦς εἰς Ἀτὸν.

Ἄλλα ἂν ὀνομαζέται Πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ
σπ. ματῶν· Βαίτο δὲ αὐτὸ καὶ τὴν θάλασσαν ὅπου λε-
γομεν, καθ' ὅσον «ὁ τετοκῶν» ἐστὶν ὁ υἱὸς ὅπως
λεγει ὁ Ἰωθ (αὐτοφάως) δὲ ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ δυνά-
τον τὰς σταθόνων τῆς ὁροσῆς καὶ τοῦ υἱοῦ· Ἀλλ' ἂν
ἔχουσι τοῦ θράσους να τὸ ἱπποστῆρας με ἀποτέλεσεν καὶ
ὀνομαζοῦν καὶ τὴν οὐσαν τῆς ἀρετῆς τοῦ ἱσθῆς ἀξίας
(μετὰ τοῦ Υἱοῦ) θσ υἱὸς ἐπιτρέφου καὶ σταθισομεν καὶ
θε συζητήσιν καὶ τῶν δὲ ὁτ' αὐτὸ ἔχουσι καὶ ὁδὴ
γῆσιν τὴν ὁλασφῆσιν ὁ δακκαί αὐτὸ ἐς μακροφά-
νερον ἀνασχετῶν· Δότι ἀκούσῃ καὶ ὅταν ὁ Θεὸς ὁλο-
μάζεται Πατὴρ πάντων ἡμῶν δὲ εἶνα Πατὴρ ἰδὼς μᾶς
καὶ τοῦ Μεσογειοῦς (ἡσθ) κατὰ τοῦ αὐτοῦ τῶν τῶν
Κα ἂν, το ὅτ. ὁ Κ. ρος ἔχε γορρακτηρῆθ' ὡς πρῶ-
τότοκος πασης τῆς κτ. σεως καὶ πρῶτοτοκος ἐν πολ-
λοῖς ἀδελφεῖς· 152 Καὶ αὐτοῖς ἐκ μαζῆς εἰς ἀσπεθειαν
αἱς πληροφ. ρηθοῖν ἀπὸ τοῦ Εἰνα, εἶνα, ὅτ. ὁ Κ. ρος καὶ
ὡς μητέρα καὶ ὡς ἀδελφούς· Τὰ ἀρακτηρῶν ἐκε-
νοὺς ποὺ χαίρει εἰς τὰ ἐρ. σ τῆς ἀρετῆς ἔ, οἱ συγγε-
νεῖς τοῦ ἀφοῦ λεγει «τις ἐστὶν ἡ ματὴρ μου καὶ τὴν, οἱ
ἀδελφοὶ μου ἀλλ' ἢ οἱ ποιοῦντες τὸ θεῖον τοῦ Πατρὸς
μου τῇ ἐν οὐρανῶς» 153

Συνεπῶς Ὁ Θεὸς δὲν ὀνομαζέται Πατὴρ ἡμῶν οὔτε
καταχρηστικῶς οὔτε μεταφορικῶς ἀλλὰ κατὰ κερσθε-
ξίαν, κατὰ τὴν πρῶτην καὶ ἀληθ. γ. ἡμῶν, τῆς λέξε-
ως, καθ' ὅσον Αὐτὸς εἶναι ποι. σατῶ σω. στικῶν μᾶς
γονεῶν μᾶς ἔφερε ἐκ τοῦ μηδιστοῦ εἰς τὸ εἶνα καὶ ποὺ
μέ τὴν περι ἡμῶν κηδεμονίαν τοῦ ἡμῶν τοῦ ἀπερσῆτον δι'
ἡμᾶς ἐνδιαφέρον τοῦ) μᾶς φέρει καὶ ἐγὼς περ σότεροι
πληστοὶ τοῦ

152 Μαθ 33 9

153 Ἰωθ 38, 28

154 Πρβλ κα Ἰωθ 20, 17 καὶ τὸν Πατὴρ καὶ τὸν υἱόν καὶ τὸν Ἅγιον Πνεῦμα
κα Πνεῦμα ὁ μὲν ὁ Δακκαί αὐτὸ ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Πατὸς
εἶνα Πνεῦμα τοῦ Ἰωθ τοῦ τοῦ Μεσογειοῦς καὶ τὸν κατὰ γὰρ καὶ τὸν

155 Κολ 1 15

156 Ρωμ 8 29

157 Πρβλ Μαρκ. 3, 31 35

ὁ Θεὸς οὐκ ἀξίετα κατὰ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν προνομίαν
 «Πατήρ» ὡς καὶ ἐξουσία καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐν
 λοπάθος ἀλλὰ οὐκ ἐξουσία καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐν
 πρόκτιν. περὶ ἀνθρώπων ὁ καὶ ὁ φῶς οὐκ ἐστιν
 προκτιν. ὁ δὲ ἐστιν. Μὴ οὐκ ἐστιν ἡ

Ἄλλ' ὡς ὑποθέσκειται ὅτι καὶ ἐξουσία καὶ τὴν χρησὶν
 ποιεῖται ὅπως καὶ τὸν ὅτι ἐξουσία καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ
 κλην καὶ μεταφορ κλην. Ὅπως καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ
 ὅτι ὁ Θεὸς ὡς ἐστιν καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 ἀνυπόστατον ὅτι καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 καλοῦν σκελετὸς ὅτι καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 οὐ δὲ σκελετὸς ὅτι καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 το Πνεῦμα ὁ καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 ληφθῆναι τὸν ὅτι καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 καὶ τὸν ὅτι καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 εἰς τὸ θεοπρονοεῖν ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 χιὰ χρησὶν ὅτι καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 να ἡ μόνη καὶ τρεῖς καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 φησι, ἐπειδὴ ἐκτελεσθῆς ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 σιμοποίητα ὁ καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ

Εἰς τὸν αἰῶνα ὅτι. ὁ καὶ ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 Ἀφοῦ ἡ λέξις ἐστὶν μετὰ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν
 δηλοῦν ὅτι καὶ τὸ παθος τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν
 νεαὶ τοῦ πρὸς τοῖς γενεαῖς τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν
 τον Μὴ οὐκ ἐστὶν τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν
 νησαῖν καὶ τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν
 νηκαῖν καὶ τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν
 τὴν λέξει, οὐκ ἐστὶν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν
 θος ἡ ἡ οὐκ ἐστὶν (ἡ οὐκ ἐστὶν) τὴν οὐκ ἐστὶν. Καὶ
 θεοπαθὲς ἐστὶν τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν. Πότερ' ἐστὶν ὅτι καὶ
 καὶ αὐτὸ θὰ τὴν ἐξουσίαν. ποτε καὶ ἐξουσία καὶ τὴν ἐξουσίαν
 γνωστὴν εἰ μὴ μόνον ἀν καὶ τὴν ἐξουσίαν. ὁ καὶ τὴν ἐξουσίαν
 μετὰ χ' αὐτὸν. Σὺ γὰρ ὡς. Ἀντὶ τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν
 διὰ τοῦ Θεοῦ πῶς οὐκ ἐστὶν (Ἀντὶ τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν)
 νην πρὸς Αὐτόν. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκκλησιαστικὴ μεταφερθῆ εἰς τὸν
 Θεὸν ὅτι καὶ τὴν ἀνθρωπίνους ὡς πατήρ. ὁ δὲ ἐξουσία καὶ
 τῆσε ὅτι ὡς ἐστὶν καὶ ἀποστὰς καθεστὸς ἀποστὰς
 ἐκεῖνα που σημαίνει εἰς τὸν ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν (ἀπὸ ὅτι ἀφ' ὅτι
 εἰς τὸν Θεόν). Ἐγὼ τοῦ ὅτι καὶ τὴν ἐξουσίαν. φησὶν ὅτι. μὴς εἶναι
 δυνατόν εἰς μίαν λέξιν μετὰ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἐξουσίαν

158. Ψαλμ. 109, 3.

159. Ψαλμ. 2, 7.

ἢ τὸν ἔχαστον· σὲν ἢ δὲ οὐ· ἔκτισε κάποιον ἄλλο ἀνάλο-
γος τῇ σοφίᾳ χρητῆμα. **Ε**

25 Ἀλλὰ ἀς μετὰβῶμεν τώρα εἰς τὸ τῆμεν, ποῦ α-
ποτελεῖ τὴν κορυφὴν τῶν κληθέντων· τοῦ

Ἐπεὶ οὖν εἶδεν ὅτι ὁλοκλήρως ἀνέστησαν οὗτοι θεοὶ αἰ-
εῖναι, προσέειπεν ὁ τοῦ ὁσιώτατος τοῦ ἐχού-
σαν ὁλοκλήρως καὶ ἀπολύτως τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν
ἐκ τῆς γεννητοῦς τοῦ ἀπελευθέρου ἀπὸ τοῦ Ἀγένητου
Φῶς, εἶναι Φῶς καὶ αὐτοῦ καὶ τὰ τῆς ἐπεὶ δὴ τῆς
ἡμέρας ἀπὸ τῆς ζωῆς τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
τῆς καὶ ἐκτὸς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς
μας διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀπολύτως, αὐτὰς δεῖν θά τοῦ με-
τὰ τὴν ἐκ τῆς πνευματικῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
σώματα τοῦ 262 ἂν ἀφ' ὧν θεοὶ καὶ οὐκ ὁλοκλήρως, ὅτι
ὁ Πατὴρ εἶναι Φῶς καὶ οὐκ ἔστιν ἡ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
εἶναι καὶ ἡ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
αὐτοματῶς εἰς τὸ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
καὶ τοῦ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
σὲν ἀφ' ὧν τὸ μετὰ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
τῆς ἀπολύτως ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς

Διὰ τὴν ἐκ τῆς ἀπολύτως ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
τοῦ περὶ τοῦ καὶ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
μετὰ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
τοῦ καὶ ἀπολύτως ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
ταῖς, εἶναι μετὰ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
κρίθω μετὰ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
νοῦ· Καὶ ἀπολύτως ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
γεννητοῦ καὶ ἀπολύτως ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
τοῦ καὶ τοῦ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
περὶ τοῦ τοῦ αἵ τοῦ εἶναι ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
μετὰ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
σώματα καλλίτερα καὶ τὰ ἴδια τοῦ ταῖς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς

(Εἰς τὸν ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
ναὶ τὸ ὁρθόν· Ἡ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
Ἀγένητοι σημαίνει κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
πρὸς τὰ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
περὶ τοῦ σημαίνει τὸ ἴδιον· Καθὼς οὖν εἶναι ἀπολύτως αἰ-
σῶς ὅτι ἂν κατὰ ἄλλο δηλοῖ εἰς τὴν ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
κατὰ ἄλλο εἰς τὴν ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
διαφορετικὰ πράγματα (ἐκ ἐτέρου καὶ ἐτέρου) θὰ
πρεπὲς (τοῦ ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς ἐκ τῆς
ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν, ἀλλὰ εἶναι τὸ ἀγένητον· Ἀλλὰ ὅτι

ζητήμα που έχει σχέση με τους ήχους (που δηλ. — ρ, ι, σ' τ.κ.) ες τοις ἄερα ἀλλὰ μετὰ τῇ σημασίᾳ ἐκείνων τοις λέγομεν.

Καὶ ὁμοίως αὐτός δεν περιορίσθη εἰς αὐτά! Ἀντιθέτως τὸ ὄνομα τοῦ κτηρίου τῆς ἐκδομῆτρος ἀντιθέτως ἐφαρμόζει καὶ εἰς τὴν ἑλπίδα καὶ τὴν ἐνέργειαν. Ἀλλ' ἐπεὶ τὸν ὀφείλετε τὸ γεννητὸν ἀπὸ τοῦ ἁγίου, ὡς τὸν πρεπεῖ, νὰ ἐκφέρει καὶ τὸ ἐνὶ Φωῇ ἀπὸ τοῦ ἄλλου Φωὸς καὶ ἡ Ζωὴ, ληΐας ἀπὸ τῆς Ζωῆς (Πατρὸς) καὶ ἡ Δυναμὶς (Υἱός) ἀπὸ τῆς Δυνάμεως (τῶν Πατέρων). Ἐπομένως κατὰ σέ, 264 Α ὁ Μονογενὴς δεν εἶναι — τὴν ζῶν — ἐτε δυνάμει! Καὶ ἐστὶν ἐξουθεῖα καὶ τὸ κῆρυξ τοῦ ὄνομα λέγει· Ἐγὼ εἰμὶ ἡ Ζωὴ! — ἐξουθεῖαν καὶ τὸν Πατέρα ποιεῖτε Χριστὸς Θεὸς Δυναμὶς.¹⁶⁷

Να τα πάλιν. Ἀλλὰ τὴν μᾶς προσέβλεπε μέχρι τώρα αὐτὰ πάλιν καὶ ἐφ' ἑαυτῇ καὶ εἰς τὴν περὶ τῆς αἰτίας τῆς. Ὅμως δεῖ ἐπιτηδεύειν νὰ λεγῇ καὶ εἰς ὅτι ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Δυναμὶς ἐργάζονται εἰς ἀντίθεσιν μετὰ τὴν Ζωὴ καὶ τὴν Δυναμίν. Ἀντιθέτως ἡ ταῖς καὶ τῶν ἐκδομῆτρος ἀντιθέτως αὐτῶν εἶναι ἡ ἀδυναμία καὶ ὁ θάνατος. Ἀλλὰ τὸς ἀποσπαστικὰς παύσας, ὡς τὸ δόλον τῆς ἀλλοτρίων τοῦ προσπαθεῖ σκοτεῖν καὶ ἀκακίαν, μετὰ τὴν κατοχὴν τῆς φρικτῆς αἰτίας ἀρεθῆς ἐν τῇ, καὶ καὶ ἀφοῦ μετὰ τοὺς σφοδρικοὺς τοῦ συλλογισμοῦ μᾶς δεῖται ὅτι ἡ οὐσία τοῦ Μονογενοῦς εἶναι κατὰ τὸ ἀποτελεῖ τὸ ἀντιθετὸν ἀπὸ τῶν Πατέρων μᾶς ἀφ' ἑνὸς μόνου τὴν γλυκίη τῆς τῶν ὀνομάτων (Πατὴρ Υἱός)!.

Ἀλλὰ τί ἀπαντῶμεν ἡμεῖς. Β πῶς ἀφοῦ ὁμολογοῦμεν ὅτι καὶ ὁ Πατὴρ εἶναι ἀγεννητός καὶ ὁ Υἱός γεννητός, θα κατορθώσῃ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ὁποῖα δὲ ὑπάρχει μετὰ τῶν ἀντιθέσεως ὡς πρὸς τὴν αἴσιν τι θα εἴπωμεν. (Ἀπλοῦστατα) ὅτι φασκὸν εἶναι τοῦ ἀγαθοῦ μὲν Πατρός νὰ εἶναι ἀγαθός καὶ ὁ Υἱός καὶ ὅτι (κατὰ τὴν αἰτὴν ἀναλογίαν) ἀπὸ τοῦ ἀγεννητοῦ φῶς ἐξέλαμψε τὸ αἶδον φῶς καὶ ὅτι ἐκ τῆς ὄντως ζωῆς προῆλθει ἡ ζωοποιός πηγὴ καὶ ὅτι ἐκ τῆς αὐτοδυνάμεως ἐξῆλθει ἡ Δυναμὶς τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι ἀντιθέτως τὸ σκοτὸς καὶ ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀσθενεία εἶναι γνωρίσματα τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου τούτου.¹⁶⁸ καὶ τῶν κοσμοκρατῶ-

167. Ἰωάν. 10, 6.

168. Α' Κορ. 1, 24.

169. Ἰωάν. 12, 31.

ρω του θανάτου» και τὰς ἐπιφάνειας τῆς πλη-
 ραῖς καὶ οὐκ τῆς ἐκθρόνου πρὸς τὴν υἱότητα δυνά-
 μως ἀνέκαυστε καὶ αὐτὸ ἐχρὴν τῇ πρὸς τὸν ἄνθρωπον
 τῆς ἐκθρόνου ἐκθρόνου τῆς ἰδίας τῆς ἰδίας τῆς
 (ἰδίως ἀνέκαυστε τὸ ἡγεμονικὸν καὶ κατελθὼν ἐς τοὺς
 ὀρθοκρινόμενους) ἀνέκαυστε μετὰ τὴν θέλησιν
 ἐκράτησεν τὸς τοὺς καὶ καὶ μετὰ τὴν πρὸς τὴν
 ρητὴν τοὺς καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ καὶ
 Εὐαγγελίου) ἐπέχετο νὰ καταστήσῃ τὸν Μωϋσῆν
 τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς
 πρὸς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 φως πρὸς τὸν Μωϋσῆν καὶ τὴν θέλησιν καὶ τὴν θέλησιν
 τῆς φασκτικῆς ἐκθρόνου τῆς φασκτικῆς τῆς φασκτικῆς
 οὐσίας τοὺς Μωϋσῆς καὶ τὴν θέλησιν καὶ τὴν θέλησιν
 ἀνέκαυστε τὸν Μωϋσῆν καὶ τὴν θέλησιν καὶ τὴν θέλησιν
 Βεῖθα καὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 νὰ ἐκθρόνου τὴν ἐκθρόνου τὴν ἐκθρόνου τὴν ἐκθρόνου
 ὁμοῦς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 ταῦτα ἀνέκαυστε ἐκθρόνου ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 ἐκθρόνου τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 πρὸς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 δρόμον!

28. Ἰωρὰ ὁμοῦς ἡ διαφορά μεταξὺ ἀνέκαυστε καὶ
 γεννητῆς δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸ ποῦς τὸ εἶναι καὶ
 γαλύτερον ἢ μικρότερον ἀπὸ τὸ ἴδιον ὅπως ἡ διαφορά
 μεταξὺ ἀνέκαυστε καὶ πρὸς τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 νὰ τὴν τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς
 ἐκθρόνου τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 κρῶς ἀνέκαυστε)

Ἦν ὁμοῦς. Εἶναι ἀδύνατον κατὰ τὴν ἐκθρόνου
 μετὰ τὸ εἶναι ἀπὸ τὸ δυο καὶ κατὰ τὴν θέλησιν μεταβαλλόμενον
 νὰ μεταστρέψῃ ποτὲ πρὸς τὸ ἐκθρόνου ἀνέκαυστε
 τοῦ μετὰ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 ἡ τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς
 τὸν Εὐαγγέλιον ὁμοῦς ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν ἐπὶ τὸν Μωϋσῆν
 ὅτι αὐτὸς διαφέρει τὸν Μωϋσῆν ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν τῶσον
 πρὸς τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸ Φῶς ἀπὸ τὸ Φῶς ὅτε ὁ ἀνέ-
 λογισμός αὐτὸς δὲν τοῦ ἀνέκαυστε διαμίσιν ὑπεκκρίνην
 καθ' ὅσον τὸ ἀνέκαυστε Φῶς, ὡς πρὸς τὸ εἶδος τὸ εἶναι

170. *Εφ. 8, 12

171. *Εφ. 6, 12

ὡς αὖτως ἐσωτερικὰ ἢ ἐξωτερικὰ, ὑποχέτην πᾶσι τῶν
 ῥήματα ἀφ' ἑκὸς μετὰ τὰ ἐκείνην εἰς ἑκάστον ἐπι-
 μένους διὰ τῶν ῥημάτων. Ἐκείνην κοινὴν οὖσαν εἰς
 τὰ ἐπιμέρους οὐτὰ ἀφ' ἑτέρου ὁμοῦ οὐδ' ἄλλως ὁσπερ
 τὸ κοινὸν εἰς τῆς οὐσίας ὑπὲρ καθ' ἑαυτήν. Ὁ Πλὴν
 νὸν μὲν δῶμα εἶνα ἡ θεότης. Ἐπ' αὐτὴν δὲ δώματα
 ἢ πεπερασμένης καὶ ἡ ἀετίας. Καὶ ἀπὸ τῆς οὐσίας τῶν
 δύο αὐτῶν στοιχείων ἔστι τοῦ κοινὸν καὶ τὰ ὁμοῦ
 τὸς εἰς ἑνὸν ὅν ἐπ' αὐτὴν εἶτα εἰς ἡμᾶς
 ἢ δὲ αὐτῆς καὶ αὐτῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῆς συνεκτικῆς. Ὁ
 τοῦ μὲν ἀκρωτηρίου αὐτῆς ὅς δὲ τὸ ἀνεκτικόν
 Φῶς, πρὸς τὴν ἀσκητικὴν αὐτῆν. Πότερ' οὖν δὲ ὅς
 τὸ γινώσκον Φῶς, καὶ αὐτὸν εἰς τοὺς οὐρανούς τῆς
 ψυχῆς τοῦ Υἱοῦ

Καὶ οὕτως Κατὰ μέγεθος τοῦ Φῶς εἶνα καὶ ὁ Πα-
 τὴρ Φῶς εἶνα καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς παρμε μεταξὺ
 τῶν αὐτῆς κατὰ τὸ ὅς δῶμας εἶνα καὶ ἡμεῖς καὶ
 ὁ ἄλλος ἀνεκτικὸς ἢ μεταξὺ τῶν αὐτῆς καὶ εἶνα ἀν-
 τιλήπτη. Διὰ τοῦτο εἶνα τὸ καὶ τὸ δῶμας οὐτὸ
 ἐκεῖ ὅπου παρμε τὰ τῆς οὐσίας παρμε αὐτῶν εἰς τὴν
 ἑκείνην ἢ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἐπ' αὐτὴν οὐτὸν ἢ
 πρὸς αὐτὴν. Καὶ συμβαίνει πολλοὺς τὰ ἰσώματα αὐτῶν
 αὐτῶν παρμε αὐτῶν εἶνα τῶν τῶν αὐτῶν αὐτῶν
 διὰ τὴν μετὰ τῶν ἐκείνων αὐτῶν αὐτῶν. Διὰ τὴν πα-
 ρα τῶν αὐτῶν αὐτῶν τῶν ἐκείνων τῶν αὐτῶν. Πλὴν τὸ
 πᾶσι καὶ τὸ περὶ τὸν ἐκείνων τῶν αὐτῶν. τὸ ἰσώ-
 γικόν, καὶ τὸ ἄλλοι.

Ἀφοῦ λοιπὸν εἰς ὅλα ἐπὶ κεῖται μὲν αὐτῶν, τὰ
 ἰσώματα αὐτῶν δὲν τῆς διαφορῆς αὐτῶν, οὔτε τροπὸν τῶν
 τῆς πειθαρχίας καὶ τῶν αὐτῶν εἰς αὐτῶν πρὸς τοὺς
 αὐτῶν τῆς ὅπως αὐτῶν στασιασμοὺς μεταξὺ τῶν. Αὐτῶν
 τῶν Μετὰ τῶν ἐπετερεῖται εἰς ἡμᾶς τῶν διαφορῶν γινώ-
 σματων σὺν τῶν ἐμβαλλομένων εἰς τὰς ψυχὰς μᾶς κατὰ τὴν
 Φῶς μᾶς ὁδηγῶν εἰς τὸ να εἰνοήσωμεν ὅτι εἶνα εἰς τῆς
 διανοῶν μᾶς δυνατόν.

Αὐτὸς ὁμοῦ ἀφοῦ μετεφέρει εἰς τῆς οὐσίας τῆς ἀν-
 τιθεσιν τοῦ παρατηρεῖται, εἰς τὰ ἰσώματα ἀπὸ τῆς πα-
 ρατηρήσεως αὐτῆς παίρνει τῆς ἀφορμῆς δι' ὅλας τοῦ
 τῶν θλασφηνίους γινώσκας καὶ προσπαθεῖ σὺν τῶν ἡμεῶν
 παιδιᾶ. Ἐν τῶν μᾶς κατατρεμᾶται μετὰ τῶν σοφισμάτων τῶν
 δηλαδὴ αὐτῶν τὸ «Φῶς» εἶνα, κατὰ ἄλλο καὶ ὄχι τὸ ἴδιον τὸ

Ἡ ἀποδόξασις τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτῶν τῶν ἁγίων
 πάλιν μετὰ τὴν ἐκτίσιν αὐτῶν τοῦτον τὸν τρόπον
 ἐκτελεσθήσεται. Ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ
 ὁ Ἅγιος Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν
 τὴν ἐκτίσιν αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν αὐτῶν.
 Ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ Ἅγιος Πνεῦμα
 καὶ πάντες οἱ ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν ἐκτίσιν αὐτῶν,
 οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ
 καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ Ἅγιος Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ ἅγιοι,
 ὡς ἔχουσιν τὴν ἐκτίσιν αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν
 αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ Ἅγιος
 Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν ἐκτίσιν
 αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ὁ
 Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ Ἅγιος Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ
 ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν ἐκτίσιν αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν
 ἀποδόξασιν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ
 Ἅγιος Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν
 ἐκτίσιν αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν αὐτῶν.

30. Ἐπειδὴ οὖν ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἔργον τοῦ μέγα
 φιλανθρωπικοῦ καὶ ἀγαθοῦ περὶ τὸν κόσμον καὶ τὴν
 ἁγίαν πόλιν, ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ Ἅγιος
 Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν ἐκτίσιν
 αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ὁ
 Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ Ἅγιος Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ
 ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν ἐκτίσιν αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν
 ἀποδόξασιν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ
 Ἅγιος Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν
 ἐκτίσιν αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν αὐτῶν.

Ἐπειδὴ οὖν ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἔργον τοῦ μέγα
 φιλανθρωπικοῦ καὶ ἀγαθοῦ περὶ τὸν κόσμον καὶ τὴν
 ἁγίαν πόλιν, ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ Ἅγιος
 Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν ἐκτίσιν
 αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ὁ
 Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ Ἅγιος Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ
 ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν ἐκτίσιν αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν
 ἀποδόξασιν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ ὁ
 Ἅγιος Πνεῦμα καὶ πάντες οἱ ἅγιοι, ὡς ἔχουσιν τὴν
 ἐκτίσιν αὐτῶν, οὕτως καὶ τὴν ἀποδόξασιν αὐτῶν.

17. Ἀπὸ τῆς ἐκτίσεως τοῦ κόσμου καὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς
 ἁγίας πόλεως καὶ τῆς ἁγίας πόλεως καὶ τῆς ἁγίας πόλεως
 καὶ τῆς ἁγίας πόλεως καὶ τῆς ἁγίας πόλεως καὶ τῆς ἁγίας πόλεως

κατωτέρω τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 λεγόμενης ὁμοφρονίας καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 Πατέρα

Ἐπειὶ οὖν ὁμοφρονῶντες οὐ φαίνεται ὅτι τῆς
 τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ποταμοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 γενητῆ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ἡσυχίας καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 μακάριον καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ

Ἐπειὶ οὖν ὁμοφρονῶντες οὐ φαίνεται ὅτι τῆς
 ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 νοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 δεξιότητος καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ἀπειρίας καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 χυμῶν καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 θωπείας καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 νῆτος καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 μελετήσας καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ

268 Α. Ὅπως ποταμός ἡ ἀρετὴ τοῦ Ἰδίου. Ἀπο-
 καλεῖται τὴν αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ραίας. Ἄν θεώμεθα τὰ ποταμῶν καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 τοῦ ἀρετῆ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ἀντιθέτως πρὸς τὴν αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ναὶ ἀρετῆ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 τὸ οὐκ ὄντως καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ

Ἰδὼν ποταμὸν ἔκ τινος ἀρετῆς ποταμὸν ἔκ τινος
 γοῦν ἢ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ταχθῆ εἰς δουλείαν καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ἡ ποῦ ἔχει τὴν ἀρετὴν καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 δόξας τοῦ ἀρετῆ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ας καὶ τὸν κατωτέρω εἰς τὴν αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 δούλου δὲν εἶναι ἀφ' ἑαυτοῦ φαίνεται ὅτι καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 Τὸν παροισιάσθαι ὅτι εἰς τὴν αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 ραίας ὁλοκλήρως τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 δι' αὐτοὺς καὶ τὸ ἀεὶ ὄντως τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 λων τοῦ

Ἄλλ' (ἰδὼν ἡ ὀρθὴ τοποθέτησις) Α. δὲ ὁμολογῇ

177 ἡμεῖς ἀπὸ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ
 τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ

... τὸ ἄλλο, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ
... πρὸς ἡμᾶς ἔστι· ὅτι
... πρὸς ἡμᾶς ἔστι ὁ Θεός, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ἐστὶν ἡ ἀγάπη.

Παρακλήτος μας

... ἡ πρώτη, ἡ ἀγαπητή, ἡ
... ἡ κατὰ τὴν φύσιν ἡ ἀγάπη.

... ἀφορᾷ τὰ ἐνομιμαί· καὶ τὸ
... τῆς ἀγάπης.

... ὅτι καὶ τὸ Πνεῦμα
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος, ὁ
... ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ὁ Λόγος.

1. ο Χρ. πάλι να ε δίδασκαλις ο πατρις ης
 2. η Π. να το αγ. εχ. απο το δ. το κ
 3. η μ. ης να ε δίδασκαλις ο πατρις ης
 4. η μ. ης να ε δίδασκαλις ο πατρις ης
 5. η μ. ης να ε δίδασκαλις ο πατρις ης
 6. η μ. ης να ε δίδασκαλις ο πατρις ης
 7. η μ. ης να ε δίδασκαλις ο πατρις ης
 8. η μ. ης να ε δίδασκαλις ο πατρις ης
 9. η μ. ης να ε δίδασκαλις ο πατρις ης
 10. η μ. ης να ε δίδασκαλις ο πατρις ης

[illegible][illegible]

12	M2 0 23 10
13	1000 14, 16
14	A Koo 12 1 0
15	A Koo 15 1 1
16	11 1 1
17	A Koo 2 1
18	A Koo 2 10 11

οὐ σὺ γὰρ ἐν ἡμῖν ἔσῃ τῶν Πνευματικῶν, ὡς
να ὁ οὐρανὸς ἐν ἡμῖν, καὶ ὡς ὁ Θεὸς ἐν
ἐμοί, καὶ ὡς ἡμεῖς ἐν τοῖς ἁγίοις. Καὶ ὡς ἡμεῖς
κατὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς
ταῖς δυνάμεσι τοῦ Πνεύματος ἐκτελέσομεν τὰς
ἐντολὰς αὐτοῦ, ὡς ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ
συνεπῶς δὲν εἶναι τέλειον).

Ἐκὼς ἀφ' οὗ ἐκείνη ἡ ἐκκλησία, ἡ ἐκκλησία
θρῶπων ἔτα καὶ περὶ τοῦ Πνεύματος
ἐκλήθη, να ἔχη τὴν θεότητα καὶ τὴν
θεότητα ὡς ἐκ τῆς ἐκκλησίας. Τὸ
τὸ διότι παρὸς τὸ θεοτεῖται διὰ τὴν
φυσεως τριτηῆς καὶ ἐκτελεῖται φανερῶς
ἀπρὸς τὴν να ἐκτέση ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Τὸ
ἔρχεται εἰς πληρὴν ἀνθεσιν πρὸς τὴν
τηρίαν βαπτισματος ἢ ὅποια λέγει
ζεῖ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ
Πνεύματος, διότι τὸ βάπτισμα εἶναι ἡ ἐκτελέ-
της πίστεως, ἡ δὲ πίστις εἶναι ἡ ἐκ μέρους
τῆς πίστεως τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ Τριάς. Καὶ πράγματι
πρέπει κανεὶς να πιστεῦσιν καὶ ἔπειτα να
οφραγῇ ἡ πίστις τοῦ μετὰ τὸ βάπτισμα.

Τὸ βάπτισμά μας, συμφωνῶς πρὸς τὴν παρὰ
τοῦ Κυρίου μας, γίνεται 277 Α. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ να κτ.
δὲν συντασσεται μετὰ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν, καὶ
δοῦλος. Ἡ θεότης ἀπαρτίζεται εἰς μίαν Τριάδα. Οἱ
ὅσοι εὐρισκονται ἐξω ἀπὸ τὰ Τριὰ καὶ τὰ Πνεύματα ἔστω
καὶ ἀν' ἀσφάλειαν εἶναι να ἔχη τὴν ἡγεσίαν, καὶ
ἀπὸ κάποιο αἵματος δὲ υπερβολικὰ μεγαλύνει ἀνθρώπων
εἶναι ὁμοδόουλα.

6. Καὶ μὴ μοῦ προβάλλῃς πάλιν αὐτὰ τὰ ἀσφαλοῦς
λόγια.

(Εἰνὸμιος) Ἐάν δε εἶναι κτλ. καὶ τὸ θεοτεῖται
να εἶναι ὅπως ὅποτε ἡ γεννησὶς ἡ ἀγία ἡγεσία. Οὐκ

58. Ρωμ. 8, 11 καὶ 12 καὶ 1, 11

11. Ματθ. 28, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19
καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19
καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19

59. Ματθ. 28, 19

60. Ματθ. 28, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19
καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19
καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19 καὶ 20, 19

60. Ματθ. 28, 19

δυστάζει να αποδώσει εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα καθ' ἡμε-
 κτηρσμον, τοι δεῖ ἐχρησιμοποιηθῇ ὑπο τῶν ἀγίων Γρα-
 φῶν καὶ ὅτ' εἶναι πεπεισμένος ὅτι ἡ σαφὴς περὶ Ἀ-
 ἐμπειρία καὶ ἡ ἀκριβὴς κατανόησις τοῦ μᾶς ἐπιφ-
 σέτα εἰς τὸν μελλόντα αἰῶνα ὅτε πλεονῶσα ἐπι-
 σῶμεν τὴν κατάστασιν τοῦ να βλέπωμεν τὴν ἀποθ-
 δ' ἐσώπτοι καὶ αἰνιγματος καὶ θα ἀέθρην καὶ ἐπ-
 πώμεν το. Θεοὶ εἰς τὸ πρῶτον " ἐν χριστῷ ἡ ἐλπίς
 Κυρὼ ἡμῶν μεθ' Οὐ ἡ δοξά τῷ Πατρὶ καὶ τοῖς ἁγίοις
 ματ. νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν

ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Α Π Α Ν Τ Α

A I L A N T A

ΤΟΜΟΣ 9

ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΟΥ
ΤΟΥ ΔΥΣΣΕΒΟΥΣ ΕΥΝΟΜΙΟΥ

JOY ΔΥΣΣΕΒΟΥΣ ΕΥΝΟΜΙΟΥ

Κείμενον: J. Garnier.

T h e a n d P l a t o n q u e B e s i d e A y
T h e K e d o e K e t t e n k e t t e
T h e T h e P a r t 1830 202 50

7 7 7 7 K 1 108 2 H 14 1 1 1 1 1 1

Y. Y. Y. 1839 202 10

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας

ΑΝΑΤΡΕΠΤΙΚΟΣ

Τοῦ ἀπολογητικοῦ τοῦ δυσσεβοῦς Εὐνομίου.

ΛΟΓΟΣ Α'.

- Α Εἰ μὲν ἐβούλοντο πάντες, ἐφ' οὓς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπικέκληται, μηδὲν τῇ ἀληθείᾳ τοῦ εὐαγγελίου παρεγχειρεῖν, τῇ δὲ παραδώσει τῶν ἀποστόλων, καὶ τῇ ἀπλότητι τῆς πίστεως ἐξαρκεῖσθαι, οὐδὲν ἂν ἡμῖν ἔδει λογιῶν ἐν τῷ παρόντι, ἀλλὰ καὶ νῦν ἂν παντως ἦν ἐξ ἀρχῆς ἐτιμήσαμεν σιωπὴν ἡσπασάμεθα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐχθρὸς τῆς ἀληθείας προσθήκαις αἰετὶ τὸ κακὸν πλεονάζων, πρὸς οἷς ἐξ ἀρχῆς ἐπέ-
- Β σπειρε ζιζανίοις τῇ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ, καὶ νῦν εὐρῶν ὄργανα πᾶσαν ἀθρόως αὐτοῦ τὴν τέγγην ὑποδεχόμενα, ἐν προσχήματι Χριστιανισμοῦ τὴν ἄρνησιν τῆς θεότητος τοῦ Μονογενοῦς παρεισάγει, τῇ ἔξωθεν ταύτῃ καὶ ματαίᾳ σοφίᾳ τὸ καθαρὸν καὶ ἀπλοῦν τῆς διδασκαλίας τοῦ θείου Πνεύματος συνταράσσων, καὶ ἐν πιθανολογίᾳ τοὺς ἀκεραιότερους παρακρούμενος, ἀνταγκαίως καὶ ἡμεῖς, διὰ τε τὴν

ὁμιτέραν τῶν ἐπιταγάντων ἀγκλην, καὶ διὰ τὸ
ἡμῶν αὐτῶν ἀσφαλές, ἐν τούτῳ τῆς ἀσθενείας C
ὑπεριδόντες, καίτοι παντελῶς ἀγύμναστοι τοῦ τοι-
ούτου εἶδους τῶν λόγων ὄντες, κατὰ τὸ ἐπιγορη-
γηθέν ἡμῖν παρὰ τοῦ Κυρίου τῆς γνώσεως μέτρον,
τῇ τε ἀληθείᾳ συνίστασθαι, καὶ ἀπελέγχειν τὸ
ψεῦδος ὑπεδεξάμεθα· ἡγούμενοι τριῶν ἀγαθῶν ἐνός
γε πάντως μὴ ἀμαρτήσεσθαι· ἡ γὰρ τοῖς ἤδη
προειλημμένοις ἀλεξητήριον τοῦ κακοῦ τὸν ἔλεγχον 204
δώσειν· ἡ φυλακὴν μετρίαν παρέξει τοῖς ὑγιαί- A
νουσιν· ἡ πάντως γε αὐτοὶ τῶν ἐπὶ τῷ προε-
λίσθαι τοῖς ἀδελφοῖς ἡμῶν τὰ βέλτιστα μισθῶν
ἐπιτεύξεσθαι. Ἔστι δὲ ὁ μὲν πρῶτος εἰπεῖν φα-
νερῶς καὶ διδάξαι τολμήσας, ἀνόμοιον εἶναι, κατὰ
τὴν οὐσίαν, τὸν μονογενῆ Ὑῖόν τῷ Θεῷ καὶ Πα-
τρὶ, ὅσα γε ἡμεῖς ἴσμεν, Ἀέτιος ὁ Σύρος, ὃν οὐκ
ἐρῶ, ποδαποῖς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐντετραμμένος ἐπι-
τηδεύμασι, ταῖς Ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ προιῶν
εἰσεφθάρη, ἵνα μὴ δοῶσι λοιδορεῖν, τῶν ἐλέγχων
ἀφέμενος. Ὁ δὲ, ἐκδεξάμενος τὴν ἀσέβειαν καὶ
τελειώσας αὐτήν, Εὐνόμιος οὗτος ὁ Γαλάτης, B
ὃς ἐκ τῶν αἰσχίστων ἑαυτῷ τὴν περιφάνειαν κτώ-
μενος (Ἡ γὰρ δοῖα, φησὶν, ἐν τῇ αἰσχύνη αὐτῶν),
τὴν ἐκ τοῦ γράψαι αὐτὸν μηδεὶς ἄλλος τετολμήκε πώ-
ποτε φιλοτιμίαν τῶν ἀποκειμένων τοῖς εὐσεβέσιν
ἀγαθῶν προτιμήσας, ὑπ' ὁδόντα τέως λαλουμέ-
νην τὴν βλασφημίαν ἐπῆρθη δημοσιεῦσαι τῷ λαμ-
πρῷ τούτῳ συντάγματι, ἀρχηγὸς καὶ πρωτοστά-
της ὅλης αἵρέσεως ἀναρρήθῃναι φιλοτιμούμενος.
Ὅνπερ οὖν καὶ εὐθύνειν πρόκειται ἡμῖν ἐν τῷ
παρόντι. Ἐνὸς δὲ κακοῦ ἐν ἀμφοτέροις ὑπάρχον-

C τος, δῆλον ὡς ἐν τῷ μαθητῇ τῷ κατηρτισμένῳ καὶ
 ὁ διδάσκαλος συναπελεγθήσεται, ὁ τὰ σπέρματα
 τῆς ἀσεβείας καταβαλόμενος· εἴπερ ὁ ὑπάρξειεν
 ἡμῖν διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν, τοσαύτην λαβεῖν
 τοῦ λόγου δύναμιν, ὥστε κατὰ τὸν ζηλωτὴν Φινεές,
 τῇ μιᾷ πλητῇ τοῦ ἐλέγχου, ἀμφοτέρων ὁμοῦ κα-
 θικέσθαι τῷ κατὰ τὴν εὐσεβείαν συμπεπλεγμένων
 ἀλλήλοις. Πολλὰ τοίνυν ἔχων αὐτὸν ἐν τούτῳ δει-
 κνύναι τῷ λογῷ ψεύσιν, ἀμαθῆ, ὑβριστὴν, εἰ-
 ρονη, βλάσφημον· τῶν μὲν ἄλλων τὴν μνήμην
 ἐν παρέργῳ θήσομαι, τὴν δὲ βλασφημίαν, ἣν εἰς
 D τὸ ὕψος τῆς δοξῆς τοῦ Μονογενοῦς ἐλάττει, τῶν
 ἐκ τῆς τέλῃς προκαλυμμάτων ἀπογυμνῶσας, ἐμ-
 φανῇ πᾶσι καταστήσαι πειρασουαί.

Ἦδὴ δὲ βρῶσιθῦμαι πρὸς τοὺς ἐλέγους, ἐξ αὐ-
 τῆς τῆς ἐπιγραφῆς τὴν ἀρχὴν ποιησαμένους. Πρῶ-
 τον μὲν γὰρ αὐτῷ πάντων λακούργημα τὸ σχῆμα
 τοῦτο τῶν λόγων ἐπινενόηται, ἐν ἀπολογίας εἶδει
 τὴν διδασκαλίαν συνθέντι, ἵνα μὴ δόξη προη-
 γουμένως ποιεῖσθαι τῶν δογμάτων τῆς ἀσεβείας
 τὴν ἐκθεσιν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τοὺς λόγους τού-
 τους ἐληλυθέναι. Ἐβούλετο μὲν γὰρ ἐκ παντὸς
 τρόπου τὸ πονηρὸν τοῦτο καὶ ἄθεον περιαγγεῖλαι
 E κέρυγμα, καὶ εἰς μέσον ἐνεγκεῖν ἣν πάλαι συνέ-
 λαβε καὶ ὠδινε βλασφημίαν· ἐώρα δὲ, ὅτι τὸ
 μὲν ἐκ τοῦ προφητοῦς ἐν διδασκαλῶν τάξει προκα-
 θεσθῆναι, πρὸς τῷ λίαν φορτικῶ καὶ προσάντει
 τοῖς ἀκούουσιν, ἔτι καὶ ἀπίθανον ἑαυτὸν καὶ ὑπο-
 209 πτον τοῖς πολλοῖς καταστήσει, ὡς δοξῆς ἐπιθυμία
 A ἐπὶ τὸ νεωτερίζειν ἐληλυθότα· εἰ δὲ ἐν ἀπολογίας

πλάσματος τοὺς λόγους ποιοῖτο, τῆς τε καινοτομίας τὸ ὑποπτον διαφρεῦσθαι, καὶ μᾶλλον τι τουτοῦ προσάξασθαι τοὺς ἀκούοντας, ῥῖσι παντῶν ἀνθρώπων ταῖς εὐνοίαις εἰωθότων τοῖς ἐλαττωμένοις προστιθεσθαι. Διὰ τοῦτο κατηγόρους αἰτιάται καὶ συκοφάντας, καὶ κείνοις τοῦ λόγου τὴν αἰτίαν προσάπτει. Ὡστε δὲ πᾶσιν αὐτοῦ γενέσθαι τὴν τέλῃν καταφανῇ, οὐδὲν χειρὸν αὐτῆς ἀκοῦσαι τοῦ προοιμίου τῆς λέξεως. Ἔρει δὲ οὕτως.

ΕΥΝ. Τὸ μὲν οὖν συκοφαντεῖν καὶ διαβάλλειν τινὰς ἐξ ἀκολάστου γλώττης καὶ γνώμης ἀγνώμονος, μοιθρῶν καὶ φιλαπεριθημόνων ἔργον εἶδοτες· τὸ δὲ, τοὺς ἐκ διαβολῆς εἶναι δοξάντας πονηροὺς, πάσῃ προθυμίᾳ πειρᾶσθαι το ψεῦδος τοῖς ἐλέγχῳ ἀποτρέπειν, ἀνδρῶν σωφρόνων καὶ μετὰ τῆς ἰδίας εὐβουλίας τὴν τῶν πολλῶν ἀσφάλειαν περὶ πολλοῦ ποιουμένων.

ΒΑΣ. Τὸ μὲν ὦν σῆμα τοῦ λόγου τοιοῦτον, οἷον ἂν γένοιτο τοῦ μηδὲν ἀπλῶς μηδὲ ἀδόλως ποιοῦντος. Το τε γὰρ περὶ τὴν καινοτομίαν ὑποπτον τῷ τῆς ἀπολογίας προκαλύμματι συσκιάζει, καὶ εὐνοίαν θηρᾷται παρὰ τῶν ἀκούοντων, ὥς τῇ ἀνάγκῃ τῆς διαβολῆς ἐπὶ τοὺς λόγους τούτους ἔλθῃν. Ἐλέγχεται δὲ αὐτοῦ ἡ περὶ τὴν ἀπολογίαν σκηνὴ, ὅτι τοῦ ἐγκλήματος, ἐφ' ᾧ διαγωνίζεσθαι προσποιεῖται, κατήγορον εἰπεῖν οὐκ ἔχων, ἀπρόσωπον τὸ τῆς ἀπολογίας ὑπεισέρχεται ὄραμα οὐ διὰ μακροθυμίαν ὀνομαστέ μνησθῆναι τῶν λελυπηκότων ἀπεράμενος, (πῶς γὰρ, ὅς γε τοσαύταις λοισδοῖαις πλυνεὶ τοὺς ἀντιλέγοντας,) ἀλλὰ τοῦ ψεύδους τὸ

περιφανές ὑφωρούμενος, ἐπιγυμνάζει ἐαυτῷ ὁρισμένα
προσωπα κατηγόρων αἰσθύνεται. Εἰ γὰρ εἶχεν ὀνο-
μάσαι τινὰς, εἶπεν ἂν πάντως καὶ διεδοκίμειν εἰ 1
καὶ μὴ τὴν ἐαυτοῦ ὀργὴν ἐκπληρῶν, ἀλλ' ἂν τὴν γε
τῶν πολλῶν ἀσφαλὲιν οἰοιούμενος· οὖν δὲ καὶ
μάλιστα προνοεῖν ἐπαγγέλλεται Ἀνθαιουσα γαρ πο-
νηρία, τῆς προκεκηρυγμένης βλάβεσσι. Ὡστε
εἶπερ ἔγνωμεν τοὺς συνουσαντας, ῥᾶν ἂν διεφύ-
γομεν τὰς ἀκολάστους γνώσας αὐτῶν, καὶ τὰς
ἀγνώμονας γνώμας· αὐτοὺς γὰρ ῥήτουμεν τοῦ σο-
φωτάτου τοῖς ῥήμασιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τότε, δι' ἣν
δήποτε αἰτίαν, ἀπεσιώπησε, νῦν ἐρωτάσθω, νῦν

ἀποκρινέσθω· τίνες οἱ κατήγοροι οἱ, τῇ προ-
λαβεῖν ταῖς διαβολαῖς, ἀναγκαιὴν αὐτῷ τὴν ἀπο-
λογίαν κατασκευάζοντες, ἐκ ποίας οἰκουμένης ἐλ- L
θόντες; τίνες οἱ δίκασταί, ἐφ' ὧν διατίθεται τὸν
ἀγῶνα; ἐν ποίῳ δικαστηρίῳ τὴν γραφὴν ταύτην
ὀπείσθηθε; ποῦ γῆς ἢ θαλάττης συγκροτηθέντι;
Τί γὰρ ἂν καὶ εἶποιεν, Ἐν Σελευκείᾳ, Ἀλλὰ

σιωπήσαντες ἐάντισαν, οἱ γε, προκαλούμενων
πολλάκις τῶν συνελθόντων εἰς τὰς ὑπὲρ τῶν ἐπι-
φερομένων εὐθύνας, οὐκ ἀπήντησαν· ἐπ' οἷς δὲ
καὶ κατεκρίθησαν τινεαῦτα. Κοινὸς γὰρ μοι ὁ
λόγος πρὸς ἅπαν ὁμοῦ το σύνταγμα, το διὰ τὴν
κοινωνίαν τῆς ἀσεθείας, ὥσπερ τι μέλος νεοσσηκὸς 210
τοῦ υγιαίνοντος σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἀπορρα- A
γέν. Ἀλλ' ἐν Κωνσταντινουπόλει; Ἀλλ' οὐδὲν ἐκεῖ
ἀπολογίας ἔδει καὶ λόγων. Τοὺς γὰρ ἐκ τῆς βασι-
λικῆς αὐλῆς, καὶ τῶν λοιπῶν τοὺς τὰ μέγιστα δυ-
ναμένους ἐαυτῶν ποιησάμενοι, ἐκ πολλοῦ τοῦ πε-

ριόντος τοῖς πράγμασι προσεφέροντο· αὐτοὶ καὶ
κατήγοροι, καὶ δίκασταί, καὶ δημιοὶ, καὶ πάντα
ὄντες ὅσα ἐβούλοντο, ὅτε, τῶν ἐπισκόπων τοὺς μὲν
ἐκβάλλοντες· τοὺς δὲ ἐγκαθιστῶντες· τοῖς δὲ τὸν
περὶ τοῦ ζῆν ἐπικρεμῶντες κίνδυνον, αὐτοὶ τὰς
πόλεις ἐν ἀλλήλοις κατ' ἐξουσίαν πολλὴν διελαγχά-
B νον· καὶ ὁ μὲν τις τῶν ἐν Συρίᾳ πόλεων ἐκπε-
σών, τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὡς ἐπὶ τυραννίδα,
κατέλαβεν. Αὐτὸς δὲ οὗτος ὁ ἄμαχος καὶ δεινὸς
λογογράφος ἄθλον τῆς ἀσεβείας τὴν Κύζικον
ἀπηνέγκατο· Θεοσεβίῳ δὲ μετὰ τοὺς ἐπὶ ταῖς ἀρ-
ρήτοις βλασφημίαις ἐλέγχους, ἡ ἐκκλησία Σάρ-
δεων προεπόθη. Καὶ σιωπῶ Βιθυνοὺς, καὶ Πα-
φλαγόνας, καὶ Κιλικας, καὶ πάντας ὅσους ἐν
κύκλῳ φερόμενον τὸ κακὸν ἐπενείματο. Ποίᾳς οὖν
ἀπολογίας ἔτι καιρὸς ἦν τότε; Ἄλλ', οἴμαι, οὐδὲ
βουλομένῳ δυνατόν ψεύσασθαι. Ὡστε παντὸς ἀλη-
θεστέρον, ὅτι τὸ σχῆμα τοῦ λόγου μηχανήμα αὐ-
C τῷ πρὸς τὴν ἀπάτην ἐστίν. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς
τοσοῦτον. Ὁ δὲ μικρὸν προελθὼν, σκέψασθε οἷα
γράφει. Οὐδὲ γὰρ ἄχρηστον ἴσως πρὸ τῶν ἐλέγ-
χων τῆς ἀσεβείας, ὀλίγα τοῦ περὶ αὐτὸν τυφοῦ
παραδηλῶσαι.

ΕἶΝ. Αἰτοῦμαι δὲ πρὸ πάντων ὑμᾶς, τοὺς τε
νῦν ἀκουσόμενους, καὶ τοὺς εἰς ὕστερον ἐντευχο-
μένους, μὴ τῷ πλῆθει διακρίνειν ἐθέλειν τῆς ἀλη-
θείας τὸ ψεῦδος, τῇ πλείονι μοίρᾳ τὸ κρεῖττον
συνάπτοντας· μήτε μὴν ἀξιώμασι προσέχοντας
ἀμαυροῦσθαι τὴν διάνοιαν, ἢ τῇ τάξει τῶν προ-
D λαβόντων τὸ πλεόν νέμοντας, ἀποφράττειν τὰς
ἀκοὰς τοῖς ὑστέροις.

ΒΑΣ Τί λέγεις; Μὴ νείμωμεν τὸ πλεόν τοῖς
 προλαβοῦσι; μὴ αἰδεσθῶμεν τὸ πλῆθος τῶν τε νῦν
 ὄντων Χριστιανῶν, καὶ τῶν ὅσοι γεγόνασιν ἀφ' οὗ
 κατηγγέλη τὸ εὐαγγέλιον, μὴ λογισώμεθα το ἀξί-
 ωμα τῶν ἐν παντοίοις χαρίσμασι διαφανέντιον πνευ-
 ματικοῖς, οἷς ἅπασιν ἐχθρὰν καὶ πολεμίαν τὴν πο-
 νηρὰν ὁδὸν ταύτην τῆς ἀσεβείας ἐκαινοτόμησας;
 ἀλλὰ μύσαντες ἀπαξ ἀπλῶς τοὺς τῆς ψυχῆς ὀφθαλ-
 μούς, καὶ παντὸς ἀγίου μνήμην τῆς διανοίας ὑπερ-
 ορίσαντες, σχολάζουσιν καὶ σεσαρωμένην τὴν ἑαυ-²¹¹
 τοῦ καρδίαν ἕκαστος ταῖς παραγωγαῖς σου καὶ τοῖς
 σοφίσμασι φέροντες ὑποβῶμεν; Μεγάλῃς μέντ' ἂν
 εἴης τῆς δυναστείας ἐπειλημμένος, εἴπερ ὦν ταῖς
 ποικίλαις ἑαυτοῦ μεθοδεύαις ὁ διάβολος οὐκ ἐπέ-
 τυχε, τούτων σοὶ τυχεῖν ἐξ ἐπιτάγματος περιέ-
 σται· ἴάν περ πεισθέντες σοι, τὴν ἐν παντὶ τῷ
 παρελθόντι χρόνῳ ὑπὸ τοσούτων ἀγίων κεκρατη-
 κυίαν παράδοσιν ἀτιμωτέραν κρίνωμεν τῆς δυ-
 σεβοῦς ὑμῶν ἐπινοίας. Τῷ δὲ οὐκ ἐξαρκεῖ μόνον
 τῶν νῦν ἀκούοντων τοὺς λογισμοὺς ὑφελέσθαι, ἀλλ'
 ἀξιοὶ καὶ τοὺς ὕστερόν ποτε συνεισπομένους τῷ λόγῳ ^Β
 τὴν αὐτὴν ἔχειν γνώμην. Ὡς τῆς ἀλαζονείας· ^δ τὸ
 καὶ εἰς ὕστερον οἶσθαι αὐτῷ διαρκέσειν τὸν λόγον,
 καὶ ἀθάνατον εἰς τὸν ἐπὶόντα χρόνον τὴν μνήμην
 αὐτοῦ φυλαχθήσεσθαι. Καὶ ταῦτα νῦν ἀπαυθαδιάζ-
 εται ὁ μετ' ὀλίγα πρὸς τοὺς ἀκρωμένους δια-
 θροπτόμενος ὡς τύφου παντὸς ἀμελῶν, οὕτως εἰ λέ-
 γων τοῖς ἐν τῷ δράματι δικασταῖς.

ΕΥΝ. Πρὸς δὲ τούτοις, μηδὲ ἡμῖν χαλεπαίνειν,
 εἰ τύφου μὲν ἀμελήσαντες καὶ φόβου, τῆς δὲ πα-
 ραυτίκα χάριτος καὶ ἀσφαλείας τὴν ὑπὲρ τῶν μελ

λόντων ἄδειαν προτιμήσαντες, καὶ πάσης ἐπιγείου
 ἡχοπαθείας θανάτου τε προσκαίρου φοβερωτέραν C
 τὴν κατὰ τῶν ἀσεβῶν ὠρισμένην ἀπειλήν εἶναι
 κρίναντες, παντὸς ἐπικαλύμματος γυμνὴν ἐκτι-
 θέμεθα τὴν ἀληθειαν.

ΒΑΣ. Ποίας ἀλαζονείας ὑπερβολὴν ὁ κόμπος αὐ-
 τος τῶν λόγων οὐχ ὑπεραίρει; Καὶ πρόσεστι τῇ
 εἰρωνείᾳ καὶ ὕβρις κατὰ τῶν δικαζόντων· εἴπερ
 τῷ πρὸς τὰ καλὰ δυσχερῶς ἔχειν μόλις κατέχον-
 ται χαλεπαίνοντες ἀμελοῦντι μὲν αὐθαδείας καὶ
 τύπου, τῆς δὲ ἐν τῷ παρόντι ἀσφαλείας τὴν ὑπὲρ
 τῶν μελλόντων ἄδειαν προτιμῶντι, καὶ τοῦ προσ-
 καίρου θανάτου φοβερωτέραν κρίνουντι τὴν εἰς ὕστε-
 ρον λόλασιν. Τοῦτο δὲ ἐστὶ τί; Μὴ χαλεπαίνετέ
 D μοι, ὦ ἄνδρες, πρὸς αὐτὸ τὸ ἀκροτατον τῆς ἀρε-
 τῆς ἀνελθόντι, καὶ ὑπερβάντι μὲν τὰ γήινα, πᾶ-
 σαν δὲ τὴν πολιτείαν εἰς οὐρανὸν μεταθέντι; Καί-
 νος οὗτος ἀλαζονείας τρόπος. Δι' ὧν γὰρ ἀμελεῖν
 προσποιεῖται τοῦ τυφου, πρὸς τὴν ἐσχάτην φυσίω-
 σιν ἑαυτὸν ὑπεραίρει. Εἰ γὰρ ἐφ' οἷς ἐνδεδίκνυται
 συγγνώμης ἀξίως πράσσειν, τῆς εὐαγγελικῆς πο-
 λιτείας ἐστὶ τὰ κεφάλαια, εἰκάζειν ἀφίησιν ὁποῖόν
 τινα αὐτὸν ἐν τοῖς κατωρθωμένοις ἡγεῖσθαι προσῆ-
 κε. Ταῦτα μὲν οὖν ὥσανεὶ χαρακτῆρα τῆς ὅλης αὐ-
 τῆς προαιρέσεως ἔχοντα, πολλῶν ἀποσιωπηθέντων,
 ἱκανῶς εἴρηται, ἵνα δι' ὧν μὲν ἐψεύσατο, τὸν πα-
 E τέρα τοῦ ψεύδους ἐν αὐτῷ λαλοῦντα γνωρίσωμεν·
 ἐκ δὲ τῶν ἀλαζονευμάτων τίνι συγκατακέκριται δι-
 δαχθῶμεν, σαφῶς τοῦ ἀποστόλου λέγοντος, τὸν τυ-
 φωθέντα εἰς κρίμα ἐμπίπτειν τοῦ διαδόλου· ἐπ'
 αὐτοὺς δὲ λοιπὸν τοὺς ἐλέγχους τῆς ἀσεθείας ἐλ-

Θωμεν.

Πίστιν ἐκτίθεται πρῶτον ἐξ ἀπλῶν καὶ ἀδιορί-
στον λέξεων συγκειμένῃν, ἥ ἐρρήσαντο καὶ τι-
νες τῶν πατέρων, οὐχὶ προς ζητήσεις ὑποκειμένους
ἀποτεινόμενοι, ἀλλ' ἀπλῶς οὕτως ἐφ' ἑαυτῶν ἐν
ἀπλότῃ καρδίᾳ διαλεγόμενοι. Εἰ τε καὶ Ἀρει-
ος, ὅς φασι, σοφίζόμενος, τὸν Ἀλέξανδρον, ταύτην ²¹²
αὐτῷ προτείνατο (καὶ γὰρ τοῦτο λέγουσιν), ἀλλ' ^Α
ὁμοῦ μὲν ταυτην ὡς ὁμολογοῦσαν τῇ ἑαυτοῦ γνώμῃ
προίσχεται, διὰ δύο προφάσεις· μίαν μὲν, ὥστε τὴν
τῆς καινοτομίας ὑπόνοιαν ἐκφυγεῖν, ἐν τῇ τὴν τῶν
πατέρων πίστιν ὡς ὀρθῶς ἔχουσιν ἀποδέχεσθαι·
ἑτέραν δὲ, τοῦ πάντας ἀπροοράτως ταῖς πάγαις αὐ-
τοῦ τῶν ἀορισμάτων περιπεσεῖν τῇ ἀπλότῃ τῶν
ῤημάτων τούτων καταπιστεύσαντας. Ὁμοῦ δὲ κἀ-
κεῖνο συνείδεν, ὅτι καὶ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην εὐπροσ-
ώπως αὐτῷ παρεισαγαγεῖν ὑπάρξει, ἐξηγουμένῳ
δῆθεν τὰ τῶν πατέρων, καὶ μάλιστα μὲν λήσασθαι ^Β
ἀσεβῶν· εἰ δ' ἄρα καὶ φωραθεῖη, ἀναίτιος εἶναι
δόξειν, ὡς οὐδὲν οἰκοθὲν οὐδὲ παρ' ἑαυτοῦ τι λέγων,
ἀλλ' ἄλλοτρίως γενομένους διανοίας ἐξηγητῆς. Ἐν ᾧ
δὴ καὶ γελοιότατόν τι παθὼν οὐκ ἐπήσθητο. Ἐπαι-
νέσας γὰρ αὐτὴν πολλὰ καὶ μέγала, μικρὸν
ὑποβὰς, τοῖς αἰσχίστοις πάλιν ὀνειδέσι περιβάλλει.
Ἄλλ' ἵνα σαφέστερον ὃ λέγω γένηται, κατὰ μέρη
τὸν λόγον διελόμενος ἐξετάσω. Καὶ πρῶτόν γε
τὴν πίστιν ἣν προτείνεται καταμάθωμεν, αὐτὰς
τάς ἐκεῖνου φωνὰς παραθέμενοι.

ΕΥΝ. Τὴν δὲ κρατοῦσαν, φησὶν, ἀνωθεν παρὰ ^Γ
τῶν πατέρων εὐσεβῇ παράδοσιν, ὥσπερ τινὰ γνώ-

μονα καὶ κανόνα προεκθέμενοι, ἀκριβεῖ τούτῳ χρησώμεθα κριτηρίῳ πρὸς τὴν τῶν λεγομένων ἐπίκρισιν.

ΒΑΣ. Τούτοις ἐπάγει τὴν πίστιν ἔχουσιν οὕτως.

ΕΥΝ. Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα, ἐξ οὗ τὰ πάντα· καὶ εἰς ἕνα μονογενῆ Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, Θεὸν Λόγον, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, δι' οὗ τὰ πάντα· καὶ εἰς ἓν Ἅγιον Πνεῦμα ἅγιον, τὸ παράκλητον.

ΒΑΣ. Εἴτα εὐθὺς ἐπισυνάπτει.

ΕΥΝ. Ἡ μὲν οὖν ἀπλουστέρα πίστις καὶ κοινὴ πάντων, ὅσοις τὸ δοκεῖν ἢ τὸ εἶναι Χριστιανοῖς ἐπιμελές, ὡς ἐνὲ πιδρωμῇ κεφαλαιωδέστερον εἶπειν, αὕτη.

ΒΑΣ. Περὶ μὲν οὖν τῆς ἐν οἷς εἶπεν ἐναντιότητος καὶ τῆς ἀναισχύντου μάχης τῶν εἰρημένων πρὸς ἀλλήλα, μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν. Ἐκεῖνο δὲ πρότερον ἑαυτοὺς ὑπομνήσωμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ἐν τοῖς ἀνω λόγοις πάνυ σοβαρῶς ἡμῖν ἐπαγγελλόμενος,

Ε γυμνὴν παντὸς προκαλύμματος ἐκθήσεσθαι τὴν ἀλήθειαν. Ἐνταῦθα τοίνυν πῶς γέγραπται· Πιστεύομεν τὴν ἀγεννησίαν οὐσίαν εἶναι τοῦ Θεοῦ τῶν ὧν, ἢ, πιστεύομεν ἀνόμοιον κατὰ τὴν οὐσίαν εἶναι τὸν Μονογενῆ τῷ Πατρί. Ταῦτα γὰρ ἔγραψεν ἄν, εἶπερ, ὡς ὑπέσχετο, μηδενὶ παραπετάσματι δολιρῶ τὸ ἑαυτοῦ φρόνημα συνεσχίαζεν. Ἀλλ', οἶμαι, πᾶσιν ἐπιβούλως τοῖς λόγοις χρώμενος, τὰ μὲν παρ' ἑαυτοῦ σιωπᾷ, ἵνα μὴ ἀγυμνάστοις ταῖς ἀκοαῖς προσβάλλων ἀπίθανον ἑαυτὸν καὶ δυσπαράδεκτον

καταστήσῃ· τὴν δὲ τῶν πατέρων πίστιν προβάλλεται, ἢ διὰ τὴν μεσότητα τῶν ἐν αὐτῇ ῥημάτων, οὔτε τι ἐναντίωμα πρὸς τὴν ὁλὴν τοῦ λόγου αὐ-²¹ τῷ κατασκευὴν παρέξειν ἐμελλε, καὶ ἀκολουθή-^Λ σειν ῥαδίως ἐν ἐξηγήσειως εἶδει μεταάγοντι τὸν λόγον ἐφ' ᾧ προήρηται. Ἐς δὲ ἀληθῆ ταῦτα, δῆλον αὐτόθεν. Ἐκυόμενος γὰρ αὐτὴν, εὐθὺς ἐπιπηδᾷ τῇ ἐξηγήσει, προφάσει χρώμενος ἄλλῃ τέ τι, καὶ ὅτι οὐκ ἐξαρκεῖ πρὸς τὴν διάλυσιν τοῦ ἐγκλήματος. Τίνος οὖν ἕνεκεν αὐτὴν προεβάλου, ἀλλ' οὐκ εὐθὺς ἐπ' ἐκείνους ἡλθες τοὺς λόγους, οἱ καὶ τὸ ἀκριβὲς εἶχον, καὶ ἐξαιρεῖσθαί σε τῶν ἐγκλημάτων ἐμελλον; Νῦν δὲ προτείνεται μὲν ὡς ἀσφαλὲς κριτήριον, διορθοῦται δὲ πάλιν, ὡς οὐδὲν ὑγιὲς ἔχουσιν.^Β Τοῦτο δὲ παντὶ γνώριμον, ὅτι, ὥσπερ ἀγκίστρω πρὸς θάνατον ἔλποντι, τῷ ἑαυτοῦ φρονήματι τὸ ἀπλοῦν τῆς πίστεως, οἷόν τι δέλεαρ, περιβάλλει, ἵνα τῷ φαινομένῳ ἐπιδραμόντες οἱ ἀπειρότεροί, ἀφυλάκτως τῷ κακῷ τῆς ἀσεβείας περιπαρῶσιν. Ἐς ἂν δὲ μὴ δόξειεν ἄνευ ἀνάγκης τῇ ἐπιδιορθώσει τῆς πίστεως ἐγχειρεῖν, ἣν αὐτὸς ἀπεσέμνυε ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαίνων, ταύτην ὥσπερ ἐπιλαθόμενος τῶν ἑαυτοῦ λόγων, σκέψασθε πῶς διασύρει.

ΕΥΝ. Ἡ μὲν οὖν ἀπλουστέρα καὶ κοινὴ πάντων^Γ πίστις ὅσοις τὸ δοκεῖν ἢ τὸ εἶναι Χριστιανοῖς ἐπιμελὲς, ὡς ἐν ἐπιδρομῇ κεφαλαϊωδέστερον εἰπεῖν, αὕτη.

ΒΑΣ. Εἰπέ μοι, ἡ εὐσεβὴς τῶν πατέρων παράδοσις, καὶ ὁ κανὼν, ὡς αὐτὸς ὑπόμασας, καὶ ὁ

γνώμων, καὶ τὸ ἀσφαλὲς κριτήριον, νῦν ὄργανον ἀπάτης, καὶ τέχνη σχηματισμοῦ, καὶ τὰ τοιαῦτα πάλιν προσαγορεύεται; Εἰ γὰρ οὐχὶ τοῖς ὄντως οὖσι Χριστιανοῖς ἐφαρμόζει, ἀλλὰ τοῖς τὸ δοκεῖν πρὸ τοῦ εἶναι τιμηκόσι, τί ἄλλο περὶ αὐτῆς ὑπολαμβάνειν, ἢ ταῦτα προσῆκε; Τίς ἂν οὖν μὴ πανταλῶς παραπαίων, τὸν κανόνα τοῦ εὐθέως τοῖς τὴν ψυχὴν ἐνδιστρόφοις ἀρμόζειν εἴποι, καὶ τὸν γνώμονα τῆς ἀληθείας, τοῖς ἐχθροῖς τῆς ἀληθείας; Οἱ γὰρ τὸ ὀνομάζεσθαι Χριστιανοὶ πρὸ τοῦ ἀληθῶς εἶναι τιμηκότες, ἐπὶ τῇ τῶν πολλῶν ἀπάτῃ τὸν σχηματισμὸν τοῦτον ὑποδύμενοι, πόρρω πάσης εὐθύτητος καὶ ἀληθείας εἰσίν. Οὔτε οὖν διεστραμμένον κατευθυνθήσεται, ὡς ὁ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ λόγος, οὔτε τὰ τῆς ἀληθείας κριτήρια τοῖς τὸ ψεῦδος κατὰ τὸν βίον ἡρημένοις ἀρμόσει, ὅπερ ταύτῃ δοκεῖ.

Ἄλλὰ δι' ἧς εἶπον αἰτίας εἰς οὕτω προδήλους ἐναντιότητας ὑπηνέχθη, ἵνα οἷς μὲν ἐπαινεῖ τὴν πίστιν, κοινωνεῖν τοῖς πατράσι τῆς εὐσεβείας δόξῃ, οἷς δὲ λαμβάνεται πάλιν αὐτῆς, τὴν ὁδὸν ἐαυτῇ πρὸς τὴν ἐξήγησιν ὑπανοίξῃ. Διὰ τοῦτο τὴν αὐτὴν καὶ κανόνα λέγει, καὶ προσθήκης φησὶν ἀκριβεστέρας δεῖσθαι. Τοῦτο δὲ αὐτὸ καὶ τῆς ἐσχάτης ἀμαθείας σημεῖον ἔστω, εἴ τῃ καὶ τοῦτο φίλον παρεξετάξῃ. Ὁ γὰρ τοι κανὼν, ὃ σοφώτατε, καὶ ὁ γνώμων, ἕως ἂν μηδὲν ἐνδὲξ τοῦ κανὼν εἶναι καὶ γνώμων, οὐδεμίαν προσθήκην εἰς ἀκρίβειαν ἐπιδέχεται. Κατὰ γὰρ τὸ ἐλλεῖπον ἢ πρόσθεσις. Ἀτελεῖς δὲ ὑπάρχοντες, οὐδὲ τῶν προσηγοριῶν τούτων ὑγιῶς ἂν ἔτι τυγχάνοιεν. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον. Ἦδη δὲ καὶ οὕς ἐκτίθεται περὶ Θεοῦ λόγους ἐπι-

214

A

σκεψώμεθα.

ΕΥΝ. Εἷς τοίνυν, φησί, κατὰ τε φυσικὴν ἔννοιαν καὶ κατὰ τὴν τῶν πατέρων διδασκαλίαν ἡμῖν ὡμολόγηται Θεὸς· μήτε παρ' ἑαυτοῦ, μήτε παρ' ἑτέρου γενόμενος. Ἐκάτερον γὰρ αὐτῶν ἐπίσης ἀδύνατον, ἐπειδὴ γε δεῖ κατὰ ἀλήθειαν τὸ ποιοῦν τοῦ γινομένου προὔρχειν, καὶ τὸ ποιούμενον τοῦ ποιοῦντος εἶναι δεύτερον. Μήτε δὲ αὐτὸ ἑαυτοῦ πρότερον ἢ ὕστερον εἶναι δύνασθαι, μήτε ἕτερόν τι πρὸ τοῦ Θεοῦ. Ἦ γὰρ ἂν ἐκεῖνο πρὸ τοῦ ὑετέρου τὸ τῆς Θεότητος ἔσ/εν ἀξίωμα.

ΒΑΣ. Τίνος οὖν ἕνεκεν πᾶσαν αὐτοῦ ταύτην παρεθέμεν τὴν λέξιν, ὅτινα κτταφανῆς ἡ ἀδολεσχία τοῦ ἀνδρός, ἥ /ρῆται παρὰ πάντα τὸν λόγον, γένηται. Εἰπὼν γὰρ αὐτός ἐνεργὲς ὑπαρχειν ταῖς κοιναῖς πάντων ἐννοίαις τὸ εἶναι τὸν Θεὸν ἀγέννητον, ἀποδείξαις τούτου κομίζεῖν ἡμῖν ἐπιχειρεῖ, παραπλήσιον ποιῶν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν σταθερᾷ μεσημβρίᾳ τοὺς ἐρρωμένους τὰς ὀφείας λόγῳ διδάσκειν βούλοιτο, φανότατον εἶναι τῶν κατ' οὐρανὸν ἀστέρων τὸν ἥ/ιον. Εἰ δὲ ὁ τῇ αἰσθήσει γινώριμα λόγῳ δεικνὺς καταγελαστος, ὁ δὲ ταῖς κοιναῖς προλήψεσιν ὡμολογημένα διδάσκων, πῶς οὐχὶ τῆς ἱσ/ης παρανοίας ὑπεύθυνος, Ποῖα γὰρ δήπου ταῦτα τῶν διὰ τῆς ὀφείας ὁρινομένων τοῖς σωφρονοῦσι πιστότερα. Εἰ μὲν οὖν ἦν τις ὁ κατὰ τῆς ἀληθείας ταύτης ἀναισχυντῶν, καὶ τὸν ἀγέννητον ἢ παρ' ἑαυτοῦ ἢ παρ' ἑτέρου γεγεννησθαι διατεινόμενος, εἴ/εν ἂν τινα τυλὸν συγγνώμην ἢ ματαιότης τῶν λεγομένων. Εἰ δὲ οὐδεὶς, μέχρι σήμερον, οὔτε τῶν ἔξω τοῦ λόγου τοῦ καθ'

ἡμᾶς, οὔτε τῶν ἐξ αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ παν-
 σάντων τῇ ἀληθείᾳ, εἰς τοσοῦτον ἤλθεν ἀποπλη-
 D ξίας, ὥστε διαμυρισθῆτεῖν περὶ τῆς ἀγεννησίας τοῦ
 ἀγεννητοῦ, τί κέρως ἐκ τῶν λόγων τούτων, οὐ συν-
 ορῶ. Ἡ τῶν Ἀριστοτέλους ὄντως ἡμῖν καὶ Χρυ-
 σίππου συλλογισμῶν ἔδει πρὸς τὸ μαθεῖν, ὅτι ὁ
 ἀγέννητος οὐ γεγέννηται, οὔτε αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ, οὔτε
 ὑφ' ἑτέρου; καὶ οὔτε πρεσβύτερος, οὔτε νεώτερος
 αὐτός ἐστιν ἑαυτοῦ; Τί οὖν αὐτῷ ταῦτα βούλεται;
 Δοκεῖ μοι, ἑμοῦ μὲν τοῖς ἀκολουθοῖς ἐγκαλλωπί-
 ζεσθαι, ὡς ὅτι πυκνός τις καὶ περιττός τὴν διάνοιαν,
 καὶ ὅζους μὲν ὑπιδέσθαι τὸ ἄτοπον, ὅζυτερος δὲ
 διαλύσαι τὸ φωραθὲν καὶ διὰ τοῦτο ἐναεβρύνεσθαι
 E τῇ τῶν λόγων στροφῇ, καὶ περὶ τὴν ἀπόδειξιν λε-
 πτουργεῖν, τοῦ, μήτε ὑφ' ἑαυτοῦ μήτε ὑφ' ἑτέρου
 τὸν ἀγέννητον γεγενῆσθαι. Ἐπειτα μέντοι, οὐδὲ
 ἐνταῦθα τῆς ἑαυτοῦ τέχνης ἐπιλανθάνεται· ἀλλ' ἐν
 τῇ τῶν ὁμολογουμένων διατριβῇ, ὥσπερ στοιχειᾷ
 τινα πρὸς τοὺς ἐξῆς λόγους ἑαυτῷ παρεμβάλλει. Οὐ
 γὰρ ἀργῶς αὐτῷ ἔκεινο ἔχει, ὅτι δεῖ, κατὰ ἀλή-
 θειαν, τὸ ποιοῦν τοῦ γινομένου προϋπάρχειν. Ἀλλ'
 ἵνα ἐν τοῖς περὶ Υἱοῦ λόγοις προδιωκωλογημένον
 ἔχῃ, τὸ ὕστερον προσγεγενῆσθαι τῷ Πατρὶ τὸν
 215 Υἱόν, εἴπερ τὸ ποιοῦν ἐστὶ τοῦ γινομένου πρεσβύ-
 A τερον· τούτῳ δὲ ὡς ἐπόμενον λάβῃ, τὸ, ἐκ μὴ ὄν-
 των τὸν Υἱὸν γεγενῆσθαι. Ἀλλ' ὁ μὲν τῆς εἰς τὸν
 Υἱὸν ἀσεβείας Διηγχοῦ ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἀνα-
 μαινάτω. Ἐγὼ δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀγεννήτου προσηγο-
 ρίαν, καὶ τὰ μάλιστα δοκῇ ταῖς ἐννοίαις ἡμῶν
 συμβαίνειν, ἀλλ' οὖν ὡς οὐδαμοῦ τῆς Γραφῆς χει-
 μένην, καὶ πρῶτον στοιχεῖον οὖσαν τῆς βλασφημίας

αὐτῶν, σιωπᾶσθαι ἂν δικαίως ἄξιον εἶναι φήσαιμι, τῆς, Πατρος, φωνῆς, ἴσον δυναμένῃ τῷ, ἀγεννήτῳ, πρὸς τῷ καὶ τὴν περι τοῦ Υἱοῦ ἔννοϊαν συνημμένως ἑαυτῇ διὰ τῆς σχέσεως συνεισαγεῖν. Ὁ γὰρ ὄντως Πατήρ καὶ μόνος, ἐξ οὐδενός ἐστιν ετέρου· τὸ δὲ B ἐξ οὐδενός, ταῦτον ἐστι τῷ, ἀγέννητος. Οὐ τοίνυν ἀγέννητον προσαγορευτέον μαλλον ἡμῖν, ἢ Πατέρα, εἰ γε μὴ μέλλοιμεν εἶναι σοφώτεροι τῶν διδασκάλων τοῦ Σωτῆρος, εἰπόντος· Πορευθέντες βαπτίζετε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, ἀλλ' οὐχὶ τοῦ ἀγεννήτου. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον. Ἡμεῖς δὲ τὴ συνεχῇ τοῦ λόγου διασκεψώμεθα. Ὀλίγον γὰρ προελθων, καὶ οἷον συγκεφαλαιούμενος αὐτὸς ἑαυτῷ τὰ εἰρημένα, οὕτω γράφει.

ΕΥΝΟΜ. Ἄρ' οὖν, εἰ μήτε αὐτὸς ἑαυτοῦ, μήτε ἑτερόν τι αὐτοῦ προυπάρχειν δεῖδεικται, πρὸ δὲ πάντων αὐτός· ἀκολουθεῖ τούτῳ τὸ ἀγέννητον· μᾶλλον δὲ αὐτὸ ἐστὶν οὐσία ἀγέννητος.

ΒΑΣ. Ὅν τοίνυν ἐν τούτοις ἐφωράσαμεν κακουργίαν συνιδεῖν μὲν οἴμαι, καὶ πανυ βῆδον τῷ καὶ μικρὸν ἐπιστήσαντι, ἐμψανῇ δὲ ποιῆσαι τοῖς πολλοῖς οὐκ εὐμαρές. Πλὴν ἀλλὰ πειρατέον, τὴν ἐλπίδα θεμένους ἐπὶ τὸν διδόντα ῥῆμα τοῖς εὐαγγελιζομένοις, δυνάμει πολλῇ. Εἰπὼν ὅτι, εἰ μήτε αὐτὸς ἑαυτοῦ, μήτε ἑτερόν τι αὐτοῦ προυπάρχει, ἀκολουθεῖ αὐτῷ τὸ ἀγέννητον· εἶτα συνιδὼν, ὅτι ἐκ τῆς τῶν τεθέντων ἀκολουθείας, πρὸς τὸ ἐναντίον αὐτῷ περιτῆλθεν ὁ λόγος· (εἰ γὰρ ἀκολουθεῖ τῷ Θεῷ τὸ ἀγέννητον, ἐξῴθεν αὐτῷ παρέπεται δηλονότι. Τὸ δὲ ἐξῴθεν τοῦ Θεοῦ, οὐκ οὐσία αὐτοῦ ἐστίν. Ἐκ δὲ τού-

των οίχῃσεται διαρρῶν αὐτῷ τὸ σκαιώρημα ὅ) ἵνα δὲ μὴ τοῦτο πάθῃ, τί ποιεῖ, Ἐραχὺ φροντίσας τοῦ γέλωτος, δὴ ἐπὶ τῷ τὰ ἀνακόλουθα λεγείν ἐπέχειν ἐμελλε, τῇ ἐπιδιορθώσει ἀπήγαγε τὸν λόγον πρὸς αὐτὸν ἐβούλετο, εἰπὼν· μᾶλλον δὲ αὐτό ἐστιν οὐσία

Ε ἀγέννητος. Τοῦτο δὲ οὐδεμίαν μὲν ἔχει δημολογίαν πρὸς τὰ προάγοντα Πῶς γὰρ καὶ ἐπομένον ὁ αὐτῷ τὸ ἀγέννητον ὁ Θεὸς ἔχει, καὶ πάλιν οὐχ ἐπόμενον, ἀλλ' ἐν τῷ τῆς οὐσίας λόγῳ περιεχόμενον;

216 Ὅμως γε μὴν οὐκ ἔσθ' παντελῶς αὐτῷ διαφθαρῆναι

Λ τὸ σόφισμα. Εἰ γὰρ εἰπὼν, ὅτι ἀκολουθεῖ αὐτῷ τὸ ἀγέννητον, ἐνταῦθα τὸν λόγον ἔστησεν, οὐκ ἂν εἶχεν ἔπως ἢ τὴν ἀγεννησίαν οὐσίαν λεγῇ τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων, ἢ ἀλλοτριῶς ἔχοντα κατ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν τὸν μονογεῆ Ἰῖον ἐπιδείξῃ, οὐδενὸς δυναμένου τῶν ἔσθ' ἐπομένων, Πατρός καὶ Ἰῖου τὴν κατ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν ὁμοειδέτητα ὁμοειδέσθαι. Νῦν δὲ τῷ ἐπαγαγεῖν, μᾶλλον δὲ αὐτό ἐστι οὐσία ἀγέννητος, ἐνδείξατο, ὅτι αὐτὸ, ὅπερ ἐστὶν ὁ Θεός, ἀγεννησία ἐστὶ

τοῦτο δὲ ὅσους αὐτῷ ὁρόμον αἰεὶ πρὸς τὴν ἐγχείρη-

Β σιν τῆς ἀσεβείας προευνεπίζει, μικρὸν τῷ λόγῳ προελθὼν ἐπιδείξω. Ἔστι δ' ἄρα, ὁ μὲν ἐξ ἀρχῆς εἶπεν, ἐκ τῆς τῶν πραγμάτων ἀληθείας κατὰ τὸ ἀκόλουθον τῶν δεδομένων ἀναφανέν· ὁ δὲ τελευταῖον ἐπέθηκεν, ἐκ τοῦ φρονήματος τοῦ αἱρετικοῦ προσεῖρηφῃ, ἀναίσχυντότατα πάντων τοῦ λογαγράφου πρὸς τὴν ἐπιδιόρθωσιν τοῦ λόγου μεταπηδήσαντος. Πῶς γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ ἀκολουθεῖ τῷ Θεῷ, καὶ ταύτόν ἐστιν αὐτῷ, πᾶσιν ὄντος προδήλου, ὅτι τὸ ἀκολουθεῖν, ἕτερόν ἐστι παρὰ τὸν οὗ ἐστιν ἐπακολουθήμας; Ὁ δὲ, ὥσπερ ὁδοῦ τινος λαβόμενος, ἐκ

τοῦ καθ' ὑφαρπαγὴν αὐτῷ προληφθέντος λόγου, D
 πρὸς τὴν κατασκευὴν ἐντεῦθεν χωρεῖ τοῦ τὴν ἀγεν-
 νησίαν οὐσίαν εἶναι τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων, ἵνα
 τούτου δειχθέντος, ὁμολογούμενον ἔχη τὸ, ἀνόμιον
 κατὰ τὴν οὐσίαν εἶναι τὸν Μονογενῆ τῷ Πατρί.
 Σκοπεῖτε δὲ ἃ φησιν.

ΕΥΝ. Ἀγέννητον δὲ λέγοντες, οὐκ ὀνόματι μόνον,
 κατ' ἐπίνοιαν ἀνθρωπίνην, σεμνύνειν οἰόμεθα δεῖν,
 ἐκτινύναι δὲ αὐτῷ τὸ πάντων ἀναγκαιότατον ὄφλη-
 μα τῷ Θεῷ τὴν τοῦ εἶναι ὃ ἐστὶν ὁμολογίαν. Τὰ
 γάρ τοι κατ' ἐπίνοιαν λεγόμενα, ἐν ὀνόμασι μόνον
 καὶ προφορᾷ τὰ εἶναι ἔχοντα, ταῖς ψωιαῖς συνδια- C
 λύεσθαι πέφυκεν.

ΒΑΣ. Ἀναίρει τὸ κατ' ἐπίνοιαν θεωρεῖσθαι ἐπὶ
 τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγέννητον, ἡγούμενος ἐντεῦθεν βῆδῃαν
 αὐτῷ τὴν ἐπιχειρησιν ἔσεσθαι τοῦ τὴν ἀγεννησίαν
 οὐσίαν εἶναι τοῦ Θεοῦ· ἐκ τούτου δὲ ἀναντιρρή-
 τως δεῖξειν, ἀνόμιον εἶναι κατ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν
 τὸν μονογενῆ Υἱὸν τῷ Πατρί. Διὰ τοῦτο προσπλέ-
 κεται τῇ ῥήματι τῆς ἐπινοίας, ὥς οὐδὲν σημαίνουντι
 τὸ παράπαν, ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ προφορᾷ τὴν ὑπόστασιν
 κεκτημένῳ· καὶ ἀνάξιον εἶναι Θεοῦ προσποιεῖται,
 ταῖς ἐπινοίαις αὐτὸν ἀποσεμνύνειν. Ἐγὼ δὲ εἰ μὲν E
 ἐπινοία θεωρητὸν ἢ μὴ τὸ ἀγέννητον, οὕτω διισχυ-
 ρίζομαι πρὶν ἢ ὑπ' αὐτῆς τοῦ λόγου τῆς ἐξετάσεως
 διδαχθῶμεν.

Αὐτὸ δὲ τοῦτο τί ποτέ ἐστιν ἡ ἐπίνοια, ἡδέως ἂν
 αὐτὸν ἐρωτήσαιμι· ἄρ' οὐδὲν παντάπασι σημαίνει
 τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ φόρος ἄλλως ἐστὶ διὰ τῆς 217
 γλώττης ἐκπίπτων; Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον οὐχὶ ἐπίνοια, Α
 παράνοια δ' ἂν μάλλον καὶ φλυαρία προσαγορεύοιτο.

- Εἰ δὲ συγχωροίη σημαίνειν μὲν τι τὴν ἐπίνοϊαν, ψευδὲς δὲ τοῦτο παντελῶς καὶ ἀνύπαρκτον, ὡς ἐν ταῖς μυθοποιαῖς κενταύρων δὴ τινων ἀναπλασμοὺς καὶ χιμαίρας, πῶς τὸ σημαίνονμενον ψευδὸς τῷ φόβῳ τῆς γλώττης συναφανίζεται, τῆς μὲν φωνῆς πάντως εἰς ἀέρα προχεομένης, τῶν δὲ ψευδῶν νοημάτων ἐναπομενόντων τῇ διανοίᾳ; Οὐδὲ γὰρ ἐπειδὴν ποτε ψευδῶν παντελῶς καὶ διασπένων ἀνα-
- B** πλασμῶν, ἢ ἐν ταῖς καθ' ὕπνον φαντασίαις, ἢ ἄλλως ἐν τοῖς ματαιοῖς τοῦ νοῦ κινήμασιν ἡ ψυχὴ πληρωθεῖσα, παρακατάσχη τῇ μνήμῃ, εἴτα διὰ τῆς φωνῆς ἐξαγγεῖλαι προέληται, ὁμοῦ τῇ προενηχθέντι λόγῳ συνηφανίσθη καὶ τὰ φαντάσματα. Πολλοῦ γὰρ ἂν ἄξιον ἦν τὰ ψευδῇ λέγειν, εἴπερ ἡ φύσις τοῦ ψεύδους τοῖς λαλουμένοις συνδιεφθείρετο ἀλλ' οὐκ ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε. Ἵπολοιπον δ' ἂν εἴη δεικνύναι, πῶς μὲν ἡ συνήθεια, καὶ ἐπὶ ποίων πραγμάτων τῇ ἐπίνοιά γρῆται· πῶς δὲ τὰ θεῖα λόγια τὴν χρῆσιν αὐτῆς παρεδέξατο. Ὁρῶμεν τοίνυν, ὅτι
- C** ἐν μὲν τῇ κοινῇ χρήσει, τὰ ταῖς ἀθρόαις ἐπιβολαῖς τοῦ νοῦ ἀπλᾶ δοκοῦντα εἶναι καὶ μοναχὰ, ταῖς δὲ κατὰ λεπτόν ἐξετάσεσι ποικίλα φαινόμενα, καὶ πολλὰ ταῦτα τῷ νῷ διαιρούμενα, ἐπίνοια μόνῃ διαιρετὰ λέγεται. Οἶον, τὸ σῶμα ἀπλοῦν μὲν εἶναι φησιν ἡ πρώτη ἐντευξις, ποικίλον δὲ ὁ λόγος ἐπιὼν δείκνυσι, τῇ ἐπίνοια αὐτὸ εἰς τὰ ἐξ ὧν σύγκειται διαλύων, καὶ χρῶμα, καὶ σχῆμα, καὶ ἀντιτυπίαν, καὶ μέγεθος, καὶ τὰ λοιπὰ. Πάλιν τὰ ἀνυπόστατα μὲν παντελῶς, κατὰ δὲ ἀναζωγραφῆσιν τινα τῆς ἐννοίας καὶ φαντασίαν μόνην ἀνατυπούμενα· ὡς
- D** ὅσα οἱ μυθοποιοὶ καὶ ζωγράφοι πρὸς τὴν τῶν ἐντυγ-

γανόντων ἑκπλῆξιν τερατεύονται κατ' ἐπίνοιαν,
 καὶ ταῦτα θεωρητὰ ὑπο τῆς συνηθείας λέγεται. Ὡν
 οὐδενὸς ἐπιμνησθεὶς οὗτος, ἢ ἀμαθῶς ἢ κακούργως,
 περὶ τῆς τῶν ἀνυπάρχτων ἐπινοίας μόντης ἡμῖν
 ἐφιλοσοφῆσαι· καὶ οὐδὲ ταύτην ὡς ἔχει φύσεως ἐξη-
 γούμενος. Οὐ γὰρ σπλαγνίζειν μὲν τι τὴν ἐπίνοιαν,
 ψευδὲς δὲ τοῦτα, φησὶν· ἀλλὰ παντελῶς ἄσημον
 εἶναι το ὄνομα, καὶ ἐν μόνῃ τῇ ἐκφωνήσῃ τὴν
 ὑπόστασιν ἔχειν. Καίτοι τοσοῦτον ἀπέχει τοῦ κατὰ
 τῶν ματαίων μόνων καὶ ἀνυποστάτων φαντασιῶν,
 τὸ ὄνομα τοῦτο τῆς ἐπινοίας κεισθαι, ὥστε μετὰ τὸ ■
 πρῶτον ἡμῖν ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως ἐγγινόμενον νόημα
 τὴν λεπτοτέραν καὶ ἀκριβεστέραν τοῦ νοηθέντος
 ἐπενθύμῃσιν, ἐπίνοιαν ὀναμάζεσθαι· ὅθεν ἡ συνη-
 θεια καλεῖ ἐπιλογισμὸν, εἰ καὶ μὴ οἰκείως. Οἷον
 τοῦ σίτου νόημα μὲν ἀπλοῦν ἐνυπάρχει πᾶσι, καθὼ
 φανέντα γνωρίζομεν· ἐν δὲ τῇ ἀκριδεῖ περὶ αὐτοῦ
 ἐξετάσει, θεωρία τε πλειόνων προσέρχεται, καὶ
 προσηγορίαι διάφοροι τῶν νοηθέντων σημαντικά.
 Ἦν γὰρ αὐτὸν σίτον, νῦν μὲν καρπὸν λέγομεν, νῦν ²¹⁸
 δὲ σπέρμα, καὶ πάλιν τροφήν· καρπὸν μὲν, ὡς τέλος ^Α
 τῆς παρελθούσης γεωργίας· σπέρμα δὲ, ὡς ἀρχὴν
 τῆς μελλούσης· τροφήν δὲ, ὡς κατάλληλον εἰς προσ-
 θήκην τῷ τοῦ προσφερομένου σώματι. Ταύτων ἓν
 ἕκαστον τῶν λεγομένων καὶ κατ' ἐπίνοιαν θεωρεῖται,
 καὶ τῷ φόρῳ τῆς γλώσσης οὐ συναπέρχεται· ἀλλὰ
 τῇ ψυχῇ τοῦ νενοηκότος ἐνίδρυται τὰ νοήματα. Καὶ
 ἀπαξαπλῶς, πάντα τὰ τῇ αἰσθήσει γνώριμα, καὶ
 ἀπλᾶ μὲν εἶναι τῷ ὑποκειμένῳ δοκοῦντα, ποικίλον ^Β
 δὲ λόγον κατὰ τὴν θεωρίαν ἐπιδεχόμενα, ἐπινοία
 θεωρητὰ λέγεται.

Ἐγγὺς δὴ τοῦ τοιοῦτου τρόπου, τῆς ἐπινοίας τὴν χρῆ-
 σιν καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ δεδιδάγμεθα λόγου. Τὰ μὲν
 οὖν ἄλλα παρήσιω, πολλὰ ἔχων εἰπεῖν, ἐνὸς δὲ μόνου
 τοῦ καιριωτάτου μνησθῆσομαι Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
 σοῦς Χριστὸς ἐν τοῖς περὶ ἑαυτοῦ λόγοις, τὴν φιλαν-
 θρωπίν τῆς θεότητος καὶ τὴν ἐξ οἰκονομίας χάριν
 τοῖς ἀνθρώποις παραδηλῶν, ἰδιώμασί τισι τοῖς περὶ
 αὐτὸν θεωρούμενοις ἀπεσήμεναι ταύτην, θύραν
 C ἑαυτὸν λέγων, καὶ ὄδον, καὶ ἄρτον, καὶ ἄμπελον,
 καὶ ποιμένα, καὶ φῶς. οὐ πολυώνυμός τις ὢν· οὐ
 γὰρ πάντα τὰ ὀνόματα εἰς ταῦτὸν ἀλλήλοις φέρει.
 Ἄλλο γὰρ τὸ σημαίνόμενον φῶτος, καὶ ἄλλο ἀμπέ-
 λου, καὶ ἄλλο ὁδοῦ, καὶ ἄλλο ποιμένος. Ἄλλ' ἐν ὧν
 κατὰ τὸ ὑποκείμενον, καὶ μία οὐσία καὶ ἀπλῆ καὶ
 ἀσύνθετος, ἄλλοτε ἄλλως ἑαυτὸν ὀνομάζει, ταῖς ἐπι-
 νοίαις διαφερούσας ἀλλήλων τὰς προσηγορίας μεταρ-
 μοζόμενος. Κατὰ γὰρ τὴν τῶν ἐνεργειῶν διαφορὰν, καὶ
 τὴν πρὸς τὰ εὐεργετούμενα σ/έσιν, διάφορα ἑαυ-
 D καὶ τὰ ὀνόματα τίθεται. Φῶς μὲν γὰρ ἑαυτὸν
 τοῦ κόσμου λέγει, τό τε ἀπρόσιτον τῆς ἐν τῇ θεοστυ-
 δόξης τῷ ὀνόματι τούτῳ διασημαίνων, καὶ ὡς τῇ
 λαμπρότητι τῆς γνώσεως, τοὺς κεκαθαρμένους τὸ
 ἄσμα τῆς ψυχῆς καταυγάζων. Ἄμπελον δὲ, ὡς
 τοὺς ἐν αὐτῇ κατὰ τὴν πίστιν ἐρρῖζωμένους ἐπ' ἔρ-
 γων ἀγαθῶν καρπορῶναις ἐκτρέφων. Ἄρτον δὲ, ὡς
 οἰκειοτάτη τροφὴ λογικῶν τυγχανων, τῷ διακρατεῖν
 τὴν σύστασιν τῆς ψυχῆς, καὶ τὸ ἰδιῶμα αὐτῆς δια-
 σώνει, ἀναπληρῶν αἰεὶ παρ' ἑαυτοῦ τὸ ἐνδόν, καὶ
 E πρὸς τὴν ἐξ ἀλογίας ἐγγινομένην ἀρρώστιαν οὐκ
 εἶναι ὑποφέρεσθαι. Καὶ οὕτως ἂν τις τῶν ὀνομάτων
 ἕκαστον ἐφοδεύων, ποικίλας εὖροι τὰς ἐπινοίας

ἐνὸς ἑκάστου τοῦ κατὰ τὴν οὐσίαν τοῖς πᾶσιν ὑπο-
 κειμένου. Τίς οὖν οὕτω τὴν γλῶσσαν πρὸς βλασφη-
 μίαν ἡμώνηται, ὥστε τολμᾶσαι εἰπεῖν ταῖς φωναῖς
 τῆς ἐπινοίας ταύτας συνδιαλύεσθαι, Ἴτι οὖν ἄτοπον,
 οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων λαμβάνεσθαι τινα
 κατ' ἐπίνοιαν, καὶ αὐτὸ τοῦτο πρῶτον, περὶ οὗ
 ὁ σύμπας ἡμῖν κεῖνται λόγος; Εὐρήσομεν γὰρ
 οὐδαμῶς ἑτέρως λεγόμενον τὸ ἀγέννητον. Ἄφθαρ-
 τον γὰρ καὶ ἀγέννητον εἶναι τὸν Θεὸν τῶν ὅλων λε-
 γομεν, κατὰ διαφόρους ἐπιβολὰς τοῖς ὀνόμασι τῶν
 τοῖς προσαγορευόντων. Ὅταν μὲν γὰρ εἰς τοὺς κα- ²¹⁹
 τόπιν αἰῶνας ἀποβλέψωμεν, ὑπερεκπίπτουσιν ^Α
 πάσης ὁρμῆς εὐρίσκοντες τὴν ζωὴν τοῦ Θεοῦ, ἀγέν-
 νητον αὐτὸν λέγομεν. ὅταν δὲ τοῖς ἐπερχομένοις
 αἰῶσι τὸν νοῦν ἐπεκτείνωμεν, τὸν ἀόριστον καὶ
 ἀπειρον, καὶ οὐδενὶ τέλει καταληπτὸν προσαγορεύο-
 μεν ἄφθαρτον. Ὡς οὖν τὸ ἀτελεύτητον τῆς ζωῆς,
 ἄφθαρτον. οὕτω τὸ ἀναρχον αὐτῆς, ἀγέννητον ὠνο-
 μίσθη, τῇ ἐπινοίᾳ θεωρούντων ἡμῶν ἑκάτερη. Τίς
 οὖν ἀντερεῖ λόγος, καὶ ἐπινοεῖσθαι τῶν ὀνομάτων
 τούτων ἑκάτερον, καὶ ὁμολογίαν εἶναι τοῦ κατ' ἀλή- ^Β
 θειαν τῷ Θεῷ προσόντος; Ὁ δὲ ὡς μαχόμενα ταῦ-
 τα καὶ ἀσύμβατα παντελῶς, ἀπ' ἀλλήλων
 δίστησι. τὸ, τὶ κατ' ἐπίνοιαν τί λέγεσθαι, καὶ τὸ
 ἀποπληροῦν τῷ Θεῷ τὴν τοῦ εἶναι ὅ ἐστιν ὁμο-
 λογίαν.

Καὶ γὰρ αὐτὸ μηδὲ τοῦτο παρέλθωμεν, ὅσον αὐτῷ
 τῆς εὐλαθείας τὸ σχῆμα ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκου-
 όντων ἐπινενόηται ἐν τῷ λέγειν,

ΕΥΝ. Μὴ κατ' ἐπίνοιαν ἀνθρωπίνην σεμνύνειν
 τὸν Θεὸν τῇ τοῦ ἀγεννήτου προσηγορίᾳ, ἐκτινύνει ^Γ

δὲ αὐτῷ τὸ πάντων ἀναγκαιοτάτον ὄφλημα, ἐν τῇ τοῦ εἶναι ὃ ἐστὶν ὁμολογία.

ΒΑΣ. Τίς ἂν λόγος ἀξίως τῆς σχολιότητος ταύτης τῶν τεχνασμάτων ἐφίκοιτο, Ἐκφοβεῖν τοὺς ἀπλουστέρους ἐπιχειρεῖ, ὡς μὴ ἀποδιδόντας τὰ ὀφειλόμενα τῷ Θεῷ, εἰ μὴ οὐσίαν εἶναι ὁμολογήσειαν τὸ ἀγέννητον, καὶ ὀφλήματος ἔκτισιν τὴν ἰδίαν ἀσέβειαν ὀνομάζει, ἵνα μὴ δόξη παρ' ἑαυτοῦ τι λέγειν, ἀλλὰ τὸ ἀναγκαίως τῷ Θεῷ ὀφειλόμενον ἐκπλήρουν. Καὶ τοῖς λοιποῖς ἐνδείκνυται, ὅτι ἐν μὲν τῇ οὐσίᾳ τιθέμενοι τὸ ἀγέννητον, ἀνεύθυνοι ἀρεθήσονται· εἰ δὲ ἐτέρως κατὰ τὸν εὐσεβῆ τρόπον ὑπολαμβάνοιεν, ὡς ἑλληλοῖπότες τὸ πάντων χρεῶν πρεσβύτατον καὶ ἀναγκαιοτάτον ἔκτισμα, ἀπαραίτητον τὴν ὀργὴν ἐκδέξονται. Ἡδέως οὖν ἂν αὐτὸν ἐξετάσαιμι, τὴν εὐγνωμοσύνην ταύτην ὁμοίως ἐπὶ πάντων τῶν περὶ Θεοῦ λεγομένων φυλάσσει, ἢ κατὰ τοῦτο μόνον τὸ ῥῆμα; Εἰ μὲν γὰρ οὐδὲν ὅλως κατ' ἐπίνοιαν θεωρεῖ, **Β** ἵνα μὴ δόξη ἀνθρωπίναις τὸν Θεὸν σεμνύνειν προσηγορίαις, πάντα ὁμοίως οὐσίαν ὁμολογήσει τὰ ἐπιλεγόμενα τῷ Θεῷ. Πῶς οὖν οὐ καταγαλαστον, τὸ δημιουργικὸν οὐσίαν εἶναι λέγειν; ἢ τὸ προνοητικὸν πάλιν οὐσίαν; ἢ τὸ προγνωστικὸν πάλιν ὡσαύτως; καὶ ἀπαξαπλῶς, πᾶσαν ἐνέργειαν, οὐσίαν τίθεσθαι; Καὶ εἰ πάντα ταῦτα πρὸς ἓν ὀσημαινόμενον τείνει, ἀνάγκη πᾶσα ταῦτὸν ἀλλήλοις εὐνασθαι τὰ ὀνόματα· ὡς ἐπὶ τῶν πολυωνύμων· ὅταν Σίμωνα καὶ Πέτρον καὶ Κτφᾶν τὸν αὐτὸν λέγωμεν. Οὐκοῦν ὁ ἀκούσας τὸ ἀναλλοίωτον τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ ἀγέννητον ὑπα-
220
Α ῥθίησεται· καὶ ὁ ἀκούσας τὸ ἀμερές, πρὸς τὸ ὁδη-

μιοιργικὸν ἀποφέρεται. Καὶ ταύτης τί ἂν γένοιτο
 τῆς συγχύσεως ἀτοπώτερον, ἀφελόμενον τὴν ἰδίαν
 σημασίαν ἐκάστου τῶν ὀνομάτων, ἀντινομοθετεῖν
 τῇ τε κοινῇ χρήσει καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Πνεύμα-
 τος; Καίτοι ὅταν μὲν ἀκούσωμεν περὶ τοῦ Θεοῦ,
 ὅτι πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησε, τὴν δημιουργικὴν τέ-
 χνην αὐτοῦ διδασκόμεθα· ὅταν δέ, ὅτι ἀνοίγει τὴν
 εἴρα αὐτοῦ, καὶ ἐμπιπλᾷ πᾶν ζῶιον εὐδοκίας, τὴν
 διὰ πάντων κεχωρηκυῖαν πρόνοιαν· ὅταν δέ, ὅτι
 ἔθετο σκότος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ, τὸ ἀόρατον τῆς αὐ-
 τοῦ φύσεως παιδευόμεθα. Πάλιν δὲ τὸ ἐκ προσώ- Β
 που τοῦ Θεοῦ λεγόμενον, Ἐγὼ εἰμὶ, καὶ οὐκ ἡλλοίω-
 μαι, τὸ ἀεὶ ταῦτόν καὶ ἀτρεπτόν τῆς θείας οὐσίας
 μανθάνομεν. Πῶς οὖν οὐχὶ μανία σαφὴς, μὴ ἴδιον
 σημαίνόμενον ἐκάστῳ τῶν ὀνομάτων ὑποβεβλήσθαι
 λέγειν, ἀλλὰ, παρὰ τὴν ἐνέργειαν, πάντα ταῦτόν
 δύνασθαι ἀλλήλοις διορίζεσθαι τὰ ὀνόματα; Ἐπειτα
 ἔξω καὶ ὤμεν τοῦτο, οὐδ' οὕτω πλέον αὐτοῖς οὐδὲ
 εἰς τὸν σκοπὸν περιέσται. Εἰ γὰρ πάντα ταῦτα ἐπὶ
 τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς λαμβανόμενα, τὴν οὐσίαν
 αὐτοῦ σημαίνει, τὸ ἀναλλοιώτον λέγω, καὶ τὸ ἀόρα-
 τον, καὶ τὸ ἀφθαρτον, παρὰ πλησίως δηλονότι καὶ ἐπὶ C
 τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, οὐσίας ἔσται δη-
 λωτικά. Ἀόρατον γάρ, καὶ ἀναλλοιώτον, καὶ ἀφθα-
 ρτον, καὶ ἀμερῇ, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, καὶ τὸν μο-
 νογενῆ Υἱὸν ὀνομάζομεν. Καὶ οὕτω τὸ σοφὸν αὐ-
 τοῖς εἰς τὸ ἐναντίον περιελεύσεται. Οὐ γὰρ μᾶλ-
 λον διὰ τὸ ἐν μιᾷ προσηγορίᾳ διάφορον, ἀνόμοιον

κατὰ τὴν οὐσίαν ἀποδεικνύειν ἔξουσιν, ἢ διὰ τὴν ἐν τοῖς πλείοσι κοινωνίαν, ὅμοιον ὁμολογεῖν ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀνάγκης τῶν δεδομένων ἐκβιασθήσονται. Εἰ

δὲ λέγοι ἐπὶ μόνῃς τῆς τοῦ ἀγεννητοῦ φωνῆς τῇ
 D ὁλαθείᾳ ταύτῃ λεγρῆσθαι, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀφυ-
 λκτικῶς ἔχειν πάλιν αὐτὸν ἐρωτήσωμεν, τίς ἢ ἀπο-
 κλήρωσις, τοσοῦτων ὄντων τῶν περὶ Θεοῦ λεγομέ-
 νων, ἐν ἐνὶ τούτῳ μόνῳ τὴν ἀκριβείαν ἐπιδείκνυσθαι,
 καὶ ἐν ἐνὶ τούτῳ ἀπεπαρῶντα αὐτῷ τὴν τοῦ εἶναι
 ὅ ἐστιν ὁμολογίαν, ἐν ἑτέροις παμπληθείαι ἀνθρω-
 πίναις ἐπινοίαις, σιμύνειν μὴ παραιτεῖσθαι; Ὁ
 221 γὰρ πλειόνων ὀρειλότης, οὐ μᾶλλον εὐγνωμοῖται ἐν τῇ
 A τοῦ ἐνὸς ἀποδόσει, ἢ ὑπερβαλλὼν ἀγνωμοσυνῇ ἐν τῇ
 τῶν πλειόνων ἀποστερήσει. Οὕτω μὲν οὖν, ὡς τὰ παν-
 οῦργα τῶν θηρίων, ταῖς ἑαυτοῦ τέχναις ἀλίσκεται,
 οἷς λανθάνειν ἐπιχειρεῖ, τούτοις πλέον διελεγχό-
 μενος.

Τίνα δὲ ἐστὶ τὰ ἐξῆς τοῦ λόγου σκοπεῖτε. Δεί-
 ξας ὡς οἶεται ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἐπινοῖα λαβεῖν το
 ἀγέννητον, ἐπάγει·

ΕΥΝ. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ στέρησιν· εἴ γε τῶν
 κατὰ φύσιν αἱ στέρησεις εἰσὶ στέρησεις, καὶ τῶν
 ἔξεων δεύτεραι.

B ΒΑΣ. Ταῦτα δὲ ὅτι ἐκ τῆς τοῦ κόσμου σοφίας
 περιλαλεῖ, ὑπ' ἧς ἐκτραχηλισθεῖς, ταῖς τοιαύταις
 τῶν λόγων ἐπέθετο καινοτομίαις, οὐ χαλεπὸν ἐπιδει-
 ξαι. Ἀριστοτέλους γάρ εἰσιν, ὡς οἱ ἀνεγνωκότες εἴ-
 ποιεν ἂν, ἐν ταῖς ἐπιγραφομέναις αὐτοῦ Κατηγορίαις,
 οἱ περὶ ἔξεως καὶ στέρησεως λόγοι, δευτέρως εἶναι

λέγοντος τῶν ἔξω τὰς στερήσεις· ἡμῖν δὲ ἐξήρξει
 δεῖξασιν αὐτὸν οὐκ ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Πνεύμα-
 τος, ἀλλ' ἐκ τῆς σοφίας τῶν ἀργόντων τοῦ αἰῶνος
 τούτου λαλοῦντα, τὸ τοῦ ψαλμοῦ πρὸς αὐτὸν ἐπι-
 φθέγγασθαι, ὅτι Διηγῆσαντό μοι παράνομοι ἀδόλε C
 σχίς, ἀλλ' οὐ, ὡς ὁ νόμος σου, Κύριε· καὶ μαθόν-
 τας ὅτι οὐκ ἐκ τῶν διδαγμάτων τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐστὶ τὰ λεγόμενα, τῆς αὐτοῦ φωνῆς
 ὑπομνησθῆναι, ὅτι Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν
 ἰδίων λαλεῖ· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοὺς πολλοὺς τῶν
 λόγων ἑαυτοῖς συντεμεῖν, ἐντεῦθεν πᾶσι καταφανές
 ποιήσαντας, ὅτι οὐδεμία ἡμῖν πρὸς αὐτοὺς κοινωνία.
 Τίς γάρ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν; ἢ τίς
 μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; Ἵνα δὲ μὴ δόξωμεν δι'
 ἀπορίαν ἐλέγχων εἰς τὴν σιωπὴν καταφεύγειν, φέρε,
 καὶ περὶ τούτων βραχέα διαλεχθῶμεν. Πολλὰ, ὡς
 Εὐνόμειε, τῶν περὶ Θεοῦ λεγομένων, κατὰ τὸν δημοῖον D
 ὁρῶμεν ἐκφερόμενα τύπον, οἷον ὁ ἀφθαρτος, ὁ ἀθά-
 νατος, ὁ ἀόρατος. Τοῦ δὲ αὐτοῦ τύπου τιθέμεθα εἶ-
 ναι καὶ τὸ, ἀγέννητος. Εἰ μὲν οὖν στερητικά τινες
 ὀνομάζουσι τὰ τριαῦτα, οὐ πρὸς ἡμᾶς ὁ λόγος. Οὔτε
 γὰρ ἴσμεν τεχνολογίας λέξεων, οὔτε τοὺς εἰδότας
 ζηλοῦμεν. Πλὴν γε ὅθ' ἐστι οὐπὲρ ἂν τεθῶσιν αἱ λοι-
 παὶ φωναὶ ἅς ἀπρηριθμησάμεθα, τοῦ αὐτοῦ εἶναι φη-
 σομεν καὶ τὴν τοῦ ἀγεννήτου προσηγορίαν. Ὡς τοι-
 νυν τὸ ἀφθαρτον τὸ μὴ προσεῖναι τῷ Θεῷ φθορὰν
 σημαίνει· καὶ τὸ ἀόρατον, τὸ υπερβαίνειν αὐτὸν πᾶ-
 σιν τὴν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν κατάληψιν· καὶ τὸ ἀσώ- E
 ματον, τὸ μὴ ὑπάρχειν αὐτοῦ τριχῇ διαστατήν τὴν
 οὐσίαν· καὶ τὸ ἀθάνατον, τὸ μηδέποτε διάλυσιν αὐ-
 τῷ προσγενήσεσθαι· οὕτω φημὲν καὶ τὸ ἀγέννητον

δηλοῦν τὸ γέννησιν αὐτῷ μὴ προσεῖναι. Εἰ μὲν οὖν μηδὲν τούτων στερητικὸν τῶν ὀνομάτων, οὐδὲ ἐκεῖνο. Εἰ δὲ ἐπ' ἐκείνων δίδωσι τὸ κατὰ στέρησιν λέγεσθαι, ἐπὶ τῆς τοῦ ἀγεννήτου προσηγορίας οὐ συγχωρεῖς, εἰπὲ, τίνας μὲν ἔξωκ προλαβούσης στέρησιν ἐμφαίνει τὸ ἀφθαρτον; πῶς δὲ οὐχὶ τὸ ἴσον αὐτῷ ὄντα τὸ ἀγέννητον; Ἀλλὰ περὶ μόνην ταύτην τὴν λέξιν κακοτεχνεῖ, διότι ἐντεῦθεν αὐτῷ αἱ ἀφορμαὶ τῆς ἀσεβείας ἤρτηνται. Ἵνα δὲ σαφὲς αὐτοῦ τὸ τέχνασμα γένηται, οὕτω ποιήσατε· οὐς ἐπὶ τοῦ ἀγεννήτου γυμνάσει λόγους, ὅτι οὔτε κατ' ἐπίνοιαν ἀνθρωπίνην, οὔτε κατὰ στέρησιν εὐλογόν ἐστι περὶ Θεοῦ λέγεσθαι, τούτους μετενεγκόντες ἐπ' ἄλλου τινὸς τῶν περὶ Θεοῦ λεγομένων, σκοπεῖτε. Εὐρήσετε γὰρ ἐκάστῳ ἀκριβῶς ἐφαρμοζοντας Καί, εἰ βούλεσθε, ἐπὶ τοῦ ἀφθάρτου ταῦτα λέγωμεν, αὐτὴν αὐτοῦ τὴν λέξιν μετακομίσαντες. Ἀφθαρτον δὲ λέγοντες, οὐ κατ' ἐπίνοιαν ἀνθρωπίνην σεμνύνειν οἰόμεθα δεῖν· ἀποτινύναι δὲ αὐτῷ τὸ πάντων ὄντα κακίστατον ὄφλημα, τὴν τοῦ εἶναι ὃ ἐστὶν ὁμολογίαν· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ στέρησιν· εἰ γε τῶν κατὰ φύσιν αἱ στερέσεις εἰσὶ στερέσεις, καὶ τῶν ἔξωκ δεύτεραι. Τί μᾶλλον ἐπὶ τοῦ ἀγεννήτου πρέπει ταῦτα φιλοσοφεῖν, ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀφθάρτου, καὶ ὅλως ἐξ' ἐκάστης φωνῆς τῆς κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον ἐκπερομένης; Ἀλλ' οὐδὲν τῶν ἄλλων αὐτῷ πρὸς τὴν ἀσεβειαν συνεργεῖ. Διὸ τῶν λοιπῶν οὐδὲ μέμνηται, καίτοι μυρίων ὄντων τῶν περὶ Θεοῦ λεγομένων.

Εἶναι δὲ οὕτως. Ἐν μὲν οὐδὲν ἐστὶν ὄνομα δὲ πᾶσαν ἐξαρχεῖ τὴν τοῦ Θεοῦ φύσιν περιλαβόν, ἰσχ-

νως ἐξαγγεῖλαι· πλείω δὲ καὶ ποικίλα κατ' ἰδίαν
 ἕκαστον σημασίαν, ἀμυδρὰν μὲν παντελῶς καὶ μι-
 κροτάτην, ὡς πρὸς τὸ ὅλον, ἡμῖν γε μὴν ἐξαρκούσαν
 τὴν ἐννοιαν συναθροίζει. Ἐν τοίνυν τοῖς περὶ Θεοῦ
 λεγομένοις ὀνομασίαι, τὰ μὲν, τῶν προσόντων τῇ
 Θεῷ ὀγκωτικά ἐστι· τὰ δὲ, τὸ ἐναντίον, τῶν μὴ
 προσόντων. Ἐκ οὗτο γὰρ τούτων, οἶονεὶ χαρακτήρ
 τις ἔχειν ἐγγίνεται τοῦ Θεοῦ, ἐκ τε τῆς τῶν ἀπεμ-
 ψανόντων ἀρνήσεως, καὶ ἐκ τῆς τῶν ὑπαρχόντων
 ὁμοιότητος. Οἶον, ὅταν ἀφθαρτον ὀνομαζώμεν, δυνά-
 μει λέγομεν ἑαυτοῖς ἢ τοῖς ἀκουουσιν, ὅτι μὴ οἷον
 φθαρτὴν τὸν Θεὸν ὑποκείσθαι· καὶ ὅταν ἀόρατον, ὅτι
 μὴ ὑπολήψεις αὐτὸν τῇ διὰ τῶν ὄψεων αἰσθήσει κα-
 ταλαμβάνεσθαι· καὶ ὅταν ἀθάνατον, ὅτι μήποτε
 οὐκ ἔστι θάνατον προσγίνεσθαι τῷ Θεῷ. Οὕτω δὲ καὶ
 ὅταν ἀνέναντον, ὅτι μηδεμιᾶς αἰτίας μήτε ἀργῆς
 ἐξηρῆαι το εἶναι τοῦ Θεοῦ νομίσης. Καὶ ὅλως, ἐξ
 ἕκαστου τούτων διδάσκαμέθα, μὴ εἰς ἀπρεπεῖς ἐν-
 νοίας ἐν ταῖς περὶ Θεοῦ ὑπολήψεσι καταπίπτειν.
 Οὐλοῦν ἵνα τὸ ἐξαιρετικὸν ἰδίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγινώ-
 μων, ἀπαγορεύομεν ἀλλήλοις ἐν τοῖς περὶ Θεοῦ λό-
 γοις, μὴ καταφέρειν τὰς διανοίας εἰς ἃ μὴ δεῖ, ἵνα
 μήποτε οὐκ ἔσονται ἐν τῶν φθαρτῶν, ἢ ἐν τῶν ὁρατῶν,
 ἢ ἐν τῶν γεννητῶν τὸν Θεὸν ὑπάρχειν οἱ ἄνθρωποι.
 Ὡστε διὰ τούτων γε ἀπάντων τῶν ἀπηγορευμένων
 ὀνομάτων, οἶονεὶ ἀπάρησις τις ἐστὶ τοῦ ἀλλοτρίου,
 διακρίνουμένης ἡμῶν τῆς διανοίας, καὶ τὰς περὶ
 τῶν μὴ προσόντων αὐτῷ ὑπολήψεις ἀποτιθεμένης.
 Πάλιν, ἀγαθὸν λέγομεν τὸν Θεόν, καὶ δίκαιον, καὶ
 δημιουργόν, καὶ κριτὴν, καὶ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα Ὡς
 οὖν ἐπ' ἐκείνων ἀθέτησιν τινα καὶ ἀπαγόρευσιν τῶν

αλλοτρίων τοῦ Θεοῦ ἐσήμενον αἱ φωναί, οὕτως ἐν-
ταῦθα θέσιν καὶ ὑπαρξίν τῶν οἰκειῶν τῷ Θεῷ καὶ
πρεπόντως περὶ αὐτὸν θεωρουμένων ἀποσημαίνουσιν.
Ἦκ τοίνυν ἑκατέρου τοῦ εἶδους τῶν προσηγοριῶν
διδοσκόμεθα, ἥ περὶ τῶν προσόντων, ὅτι πρόσσεστιν,
ἡ περὶ τῶν μὴ προσόντων, ὅτι μὴ προσεστι. Τό γε μὴν
ἀγέννητον, τῶν μὴ προσόντων ἐστὶ σημαντικόν δη-
λοι γὰρ τὸ μὴ προσεῖναι γέννησιν τῷ Θεῷ. Τοῦτο
δὲ εἴτε ἀφαιρετικόν, εἴτε ἀπαγορευτικόν ἢ ἀρνητικόν
τι τοιοῦτον βούλοιτό τις προσαγορεύειν, οὐ δύναται

Β μεθεῖν. Ὅτι δὲ οὐ τῶν ὑπαρχόντων τῷ Θεῷ ση-
μα-
τικόν ἐστὶ τὸ ἀγέννητον, ἀρκούντως οἶμαι δηλοῦσθαι
τοῖς εἰρημένοις. Ἡ δὲ οὐσία οὐχ ἓν τι τῶν μὴ προ-
σόντων ἐστίν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ εἶναι τοῦ Θεοῦ, ὅπερ ἐν
τοῖς μὴ οὔσι καταριθμεῖν παρανοίας ἐστὶ τῆς ἀνω-
τάτω. Εἰ γὰρ ἡ οὐσία ἐν τοῖς μὴ οὔσι, σχολῇ γε
ἂν ἄλλο τι τῶν λεγομένων εἴη. Δέδεικται δὲ ἄρα τὸ
ἀγέννητον τοῖς μὴ προσοῦσι συντεταγμένον· ὥστε
ψευδὴς ὁ τιθέμενος τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς εἶναι τὴν φω-
νὴν ταύτην δηλωτικήν.

Γ Ὁ δὲ, ὥς ἐκ' ἀτόπῳ τῷ κατὰ στέρησίν τι λέ-
γεσθαι περὶ Θεοῦ δυσχεραίνων, ἐπὶ τὸ εὐσεβέστε-
ρον δῆθεν καταφεύγει, τὸ εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν
τίθεσθαι τὸ ἀγέννητον, καὶ συνάγων ἑαυτῷ τὸν
λόγον πρὸς τὸ καφάλαιον, οὕτω γράφει.

ΕἶΝ. Οὐκοῦν, εἰ μήτε κατ' ἐπίνοιαν, μήτε
κατὰ στέρησιν, μήτε ἐν μέρει (ἡμερῆς γάρ), μήτε
ἐν αὐτῷ ὥς ἕτερον (ἀπλοῦς γάρ), μήτε παρ' αὐτὸν
ἕτερον (εἰς γάρ καὶ μονὸς ἀγέννητος), αὐτὸ ἂν εἴη
οὐσία ἀγέννητος.

Δ ΒΑΣ. Ἦγαγε τὸν λόγον ἐφ' ᾧ ἐβούλετο, καὶ

πανταχόθεν τὸ ἀγέννητον ἀποσπάσας, εἰς αὐτὴν
 συνήλασεν, ὡς ᾔετο, τὴν οὐσίαν· εἰπὼν περὶ τοῦ
 Θεοῦ τῶν ὄλων, ὅτι αὐτὸ ἂν εἴη οὐσία ἀγέννητος.
 Ἐγὼ δὲ τὴν μὲν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ ἀγέννητον εἶναι
 καὶ αὐτὸς ἂν φαίην· οὐ μὴν τὸ ἀγέννητον τὴν οὐσίαν.
 Ἐπειτα μέντοι κάκείνῳ προσέχειν ἄξιον, ὅτι τὸ
 ἀμερές καὶ τὸ ἀπλοῦν, ταῦτόν ὑπάρχον κατὰ τὴν
 ἔννοιαν ἀμερές τε γάρ ἐστι τὸ μὴ ἐκ μερῶν συγ-
 κείμενον, καὶ ἀπλοῦν ὡσαύτως τὸ μὴ ἐκ πλειόνων
 τὴν σύστασιν ἔχον), οὗτος ὡς διαφέροντα τῷ ὑπο- Ε
 κειμένῳ διίστησιν ἀπ' ἀλλήλων. Ἐῖτα ἀπαγορεύει
 μὴ δεῖν καταμερίζειν τὸν Θεόν, μηδὲ τὸ μὲν τι αὐ-
 τοῦ ἀγέννητον, τὸ δὲ γεννητὸν ὑποπτεύειν· μηδ' αὖ
 ἐγκεῖσθαι ὡς ἕτερον ἐν ἑτέρῳ νομίζειν αὐτῷ τὸ
 ἀγέννητον. Τούτων δὲ τὸ μάταιον ἀποκινῶ διελέγ-
 χειν. Ἔοικε γάρ πως συνεξομοιοῦσθαι τῷ ματαιο-
 λογοῦντι ὁ ἀντιλέγων. Διόπερ, οἶμαι, ὁ σοφὸς πα- 224
 ρεγγυᾶ Σολομῶν, μὴ ἀποκρίνασθαι τῷ ἄφρονι· Α
 κατὰ τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην. Τοὺς γὰρ μήτε εἰ-
 ρημένους μήτε λεχθέντας ποτὲ λόγους ὑπὸ διαίρε-
 σιν ἤγαγεν, ἵνα δοῇ ἐν πολλοῖς τοῖς ἀπηριθμη-
 μένοις, καθ' ἓνα μόνον τρόπον, οἰκείως ἐξευρίσκειν
 λεγόμενον τὸ ἀγέννητον. Ἡμῖν δὲ ἴσως πλείονος ἔδει
 λόγου πρὸς τὴν τοῦ ψεύδους παράστασιν, καὶ πρὸς
 τὸ δεῖξαι, ὅτι περ οὐκ οὐσία Θεοῦ τὸ ἀγέννητον,
 εἴπερ τὰ ἐν τῇ διαιρέσει παρ' αὐτοῦ ἀπηριθμημένα
 μὴ σαφῶς ἐξελέγλεχτο. Εἰ γὰρ ἰσχυρῶς εἶχεν ὁ λό-
 γος αὐτῷ, ὅτι οὔτε κατ' ἐπίνοιαν οὔτε κατὰ στέρη-
 σιν λαμβάνεται τὸ ἀγέννητον, οὐδ' οὕτω μὲν ἂν Β
 πάντως ἀκολουθίαν εἶχε τὸ συναγόμενον. Τίς γὰρ ἢ
 ἀνάγκη, ὑπὸ ἐν τῶν ἀπηριθμημένων τὴν ἀγεννησίαν

πισεῖν; Οὐ μὲν ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὸς ὡς ἀναγκαῖον, συνημμένον τοῖς προάγουσιν ἐπιφέρει τὸ, οὐκ ἔστιν εἰ μήτε κατ' ἐπίνοιαν, μήτε κατὰ στέησιν, μήτε κατὰ ἄλλον τινὰ τῶν ἀπκριθμημένων τρόπον, αὐτὸ ἀνείη οὐσία ἀγέννητος· οὕτως ἡμεῖς ἀντιστρέψαντες εἰπώμεν, ὅτι, οὐκοῦν ἐπειδὴ κατ' ἐπίνοιαν θεωρεῖται, καὶ στερητικὸν ἐστὶ τὸ ὄνομα, οὐχὶ οὐσία τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγέννητον. Ἔως γὰρ οὐκ ἐλέγχει τὰ εἰρη-
 U μένα, οὐδὲ ταῖς προτάσεσιν ἑαυτοῦ τὴν ἰσχὺν ἀποδίδωσιν, οὐδεμίαν αὐτῷ χώραν ἔξει τὸ συναγόμενον.

Ὅλως δέ, τὸ οἰεσθαι τοῦ ἐπὶ πάντων Θεοῦ αὐ-
 τὴν τὴν οὐσίαν ἐξευρηκέναι, πόσῃς ὑπερηφανίας ἐστὶ καὶ φυσικώσεως; Σχεδὸν γὰρ καὶ αὐτὸν ἀπο-
 κρύπτουσι τῇ μεγαληγορίᾳ τὸν εἰπόντα· Ἐπάνω
 τῶν ἀστρων θήσομαι τὸν θρόνον μου· ἢ γε οὐχὶ
 ἀστέρων, ἢ οὐρανοῦ κατατολμῶσιν, ἀλλ' αὐτὴν
 ἐμβατεύειν τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων τὴν οὐσίαν ἀλαζο-
 νεύονται. Ἐξετάσωμεν γὰρ αὐτὸν, πόθεν αὐτῆς
 D φησιν ἐν περινοίᾳ γεγενῆσθαι. Ἄρ' ἐκ τῆς κοινῆς
 ἐννοίας; Ἀλλ' αὕτη τὸ εἶναι τὸν Θεὸν, οὐ τὸ εἶ-
 ναι ἡμῖν ὑποβάλλει. Ἀλλ' ἐκ τῆς διδασκαλίας
 E τοῦ Πνεύματος; Ποίας; ἢ τῆς ποῦ κειμένης; Οὐχ
 ὁ μὲν μέγας Δαβὶδ, ὃς τὰ ἀόδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς
 ἑαυτοῦ σοφίας ἐδήλωσεν ὁ Θεός, φανερώς ὁμολο-
 γεῖ τῆς γνώσεως τὸ ἀπρόσιτον, λέγων· Ἐθαυμα-
 στίωθι ἡ γνώσις σου ἐξ ἐμοῦ, ἐκραταιώθη· οὐ μὴ
 ὀνύμαι πρὸς αὐτήν; Ἡσαΐας δὲ, ὁ ἐν θεωρίᾳ τῆς
 δοξῆς τοῦ Θεοῦ γενόμενος, τί περὶ τῆς θείας οὐσίας
 ἐδήλωσεν ἡμῖν; ὅς γε ἐν τῇ περὶ Χριστοῦ προφητείᾳ
 διαμαρτύρεται λέγων· Ἦν γενεὰν αὐτοῦ τίς διη-

γίγνεται; Τί δὲ τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς Παῦλος, ὁ λαλοῦντα ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὸν Ἀριστὸν, ὁ ἕως τρίτου ἄρπαγείς οὐρανοῦ, ὁ τὰ ἄρρῶντα ἀκούσας ῥήματα, ὁ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι, τίνα ἡμῖν περὶ οὐσίας Θεοῦ διδασκαλίαν ἀφῆκεν, ὃς γε ὅτε εἰς τοὺς μερικoὺς τῆς οἰκονομίας διέκυψε λογους, οἷον ἰλιγγιάσας πρὸς τὸ τῆς θεωρίας ἀδιεξοδευτον, ἐκείνην ἐξεβόησε τὴν φωνήν· Ὁ βᾶθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς ἀνεξερεῦνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ! Εἰ δὲ ταῦτα τοῖς εἰς τὸ τῆς Παύλου γνώσεως μετρον ἐφθαχόσιν ἀνέφικτα, πόσος ὁ τύφος τῶν ἐπαγγελιομένων εἰδέναι τοῦ Θεοῦ τὴν οὐσίαν; Οὐκ ἤδεως ἂν ἐρωτήσαιμι περὶ τῆς γῆς ἐξ' ἧς ἐστᾶσι, καὶ ἀφ' ἧς γεγόνασι, τί ποτε λέγουσι; τίνα αὐτῆς τὴν οὐσίαν ἀπαγγέλλουσιν ἡμῖν, ἵνα ἐὰν ἄρα περὶ τῶν χαμαὶ καὶ ὑπὸ τοῖς ποσὶ κειμένων ἀναντιρρόητως ἡμῖν διαλε/θῶσι, τότε αὐτοῖς καὶ περὶ τῶν ἐπέκεινα πάσης ἐννοίας διατεινομένοις πιστεύσωμεν. Τίς οὖν τῆς γῆς ἡ οὐσία; ποῖος τρόπος τῆς καταληψείας; Ἀπακρινάσθωσαν ἡμῖν, πότερον λογος ἐφίκετο ταύτης, ἢ αἰσθήσις; καὶ εἰ μὲν τὴν αἰσθήσιν φήσουσι, ποῖα τῶν αἰσθήσεων ἐστὶ καταληπτὴ; Ὅρασι; Ἀλλὰ χρωμάτων ἐστὶν ἀντιληπτὴ αὕτη. Ἀλλ' ἀφῆ; Καὶ αὕτη σκληρότητος καὶ ἀπαλότητος, καὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, καὶ τῶν τοιούτων ἐστὶ διακριτικὴ, ὣν οὐδὲν ἂν τις οὐσίαν εἴποι, μὴ εἰς ἔσχατον ἢ παρανοίας ὑπενε/θῇς. Περὶ γεύσεως δὲ καὶ ὁσφρήσεως, τί χρὴ καὶ λέγειν; ὣν ἡ μὲν, χυμῶν· ἡ δὲ ἑτέρα, τῶν ἀτμῶν τὴν ἀντίληψιν ἔχει. Ἀκοὴ δὲ, ψόφων ἐστὶ καὶ φωνῶν αἰσθητικὴ, τῶν οὐδε-

μίαν ἐχόντων πρὸς τὴν γῆν οἰκειότητα. Λείπεται οὖν τῷ λόγῳ φάσκειν αὐτοὺς τὴν οὐσίαν αὐτῆς εὐρηκέναι. Ποιῶ τούτῳ; ποῦ τῆς Γραφῆς κειμένῳ; ὑπὸ τίνος τῶν ἁγίων παραδοθέντι;

- (1) μὲν γε περὶ τῆς κτισσεως ἡμῖν διαλεχθεῖς, τοσούτον ἡμᾶς ἐδίδαξεν, ὅτι ἔν ἁρ/ῷ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκτετακτιστος· ἐξαρκεῖν ἡγορευμένος τὸν ποιήσαντα αὐτὴν καὶ διακοσμήσαντα διαγγεῖλαι, τίς δὲ ἡ οὐσία ταύτης περιεργαζέσθαι, ὥς μάταιον καὶ ἀνωφελὲς τοῖς ἀκούουσι παρητησατο. Εἰ τοίνυν μήτε τῇ ἐκ τῆς αἰσθήσεως μαρτυρίᾳ, μήτε τῇ ἐκ τοῦ λόγου διδασκαλίᾳ, ἡ γνῶσις αὐτῆς βεβαιούται, ποθεν ἔτι φήσουσι τὴν κατάληξιν αὐτῆς ἐσ/ηκέναι; Τα μὲν γὰρ ὅσον αὐτῆς αἰσθητὸν, ἡ /ρωμά ἐστιν, ἡ ὄγκος, ἡ βάρος, ἡ κουφότης, ἡ πυκνότης, ἡ χαυνότης, ἡ ἀντιτυπία, ἡ ἀπαλότης, ἡ /υ/ροτης, B ἡ θερμότης, ἡ αἰ κατὰ τοὺς χυμοὺς ποιότητες, ἡ αἰ κατὰ σ/ῆμα διαφοραί· ὧν οὐδὲν ἂν οὐσίαν εἴποιεν οὗτοι, οὐδὲ εἰ πάντα βραδίως λέγοιεν. Λόγῳ δὲ παλιν οὐδενὶ γέγονε θεωρητῇ τῶν σοφῶν καὶ μακαρίων ἀνδρῶν· ποῖος οὖν ἔτι τρόπος τῆς γνώσεως ὑπολείπεται; Ἀποκρινάσθωσαν ἡμῖν οἱ περιφρονοῦντες μὲν πάντα τὰ ἐν ποσὶ, διαβαίνοντες δὲ τὸν οὐρανόν, καὶ πάσας τὰς ὑπερκοσμίους δυνάμεις, αὐτῇ δὲ τῇ πρώτῃ οὐσίᾳ διὰ τοῦ νοῦ συναπτόμενοι. Ἄλλ' ἔοικεν ὁ τυφὸς πάντων εἶναι τῶν ἐν ἀνθρώποις παθῶν χαλεπώτατον, καὶ ὄντως τῷ τοῦ διαβόλου κρίματι περιβάλλειν, οἷς ἂν προσγένηται. E Ὅθεν καὶ οὗτοι οὐδὲ τῆς γῆς, ἣν καταπατοῦσι, τὴν φύσιν, ἥτις ἐστίν, ἐπιστάμενοι, αὐτὴν

ἐμβατεύειν τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ τῶν δλων ἀλα-
ζονεύονται. Καὶ τοῖς μὲν ἁγίοις αὐτοῦ ὁ Θεὸς, τῷ
Ἀβραάμ καὶ τῷ Ἰσαὰκ καὶ τῷ Ἰακώβ, ὧν, διὰ
τὸ εἰς πᾶσαν ἀρετὴν τελεῖν, καὶ τὸ Θεὸς ὀνομάζε-
σθαι, ὥς τι ἐξείρετον καὶ πρέπον τῇ ἑαυτοῦ μεγα-
λειότητι, προετίμησε, λέγων ἑαυτὸν, Θεὸν Ἀ-
βραάμ, καὶ Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸν Ἰακώβ. Τοῦτο
γάρ μου ἐστὶν ὄνομα αἰώνιον, φησί, καὶ μνημόσυνον
γενεῶν γενεαῖς. Τούτοις τοίνυν οὐδὲ τὸ ὄνομα ἑαυ-
τοῦ ἐδήλωσεν ὁ Θεός, ἥπου γε τὴν οὐσίαν ἥτις
ἐστὶν ἀπεκάλυψεν. Ἐγὼ γάρ, φησί, Κύριος· καὶ
ᾤφθην πρὸς Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, ²²⁶ Α
Θεὸς ὢν αὐτῶν· καὶ τὸ ὄνομά μου οὐκ ἐδήλωσα
αὐτοῖς· ὥς μείζον δηλονότι, ἢ ὥστε ἀνθρωπίνῃ
ἀκοῇ χωρηθῆναι. Εὐνομίῳ δέ, ὥς ἴσκειν, οὐ τὸ
ὄνομα μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν αὐτοῦ τὴν οὐσίαν
ὁ Θεὸς ἐνεφάνισε· καὶ τὸ τοσοῦτον ἀπόρρητον, ὃ
μηδενὶ τῶν ἁγίων ἐφανερώθη, αὐτὸς ἐν βίβλοις
γράφων δημοσιεύει καὶ ἐκλαλεῖ πᾶσιν ἀνθρώποις
ἀπερισκέπτως. Καὶ τὰ μὲν ἐν ἐπαγγελίαις ἀποκεί-
μενα ἡμῖν, ὑπὲρ πᾶσαν γνῶσιν ἐστὶν ἀνθρωπίνην,
καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ὑπερέχει πάντα νοῦν· αὐτὴν
δὲ τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ οὐ καταδέχεται ὑπὲρ πάντα Β
νοῦν καὶ ὑπὲρ πᾶσαν γνῶσιν ἀνθρώπων εἶναι.

Οἶμαι δὲ οὐκ ἀνθρώπους μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν
λογικὴν φύσιν ὑπερβαίνειν αὐτῆς τὴν κατάληξιν
Λογικὴν δὲ νῦν, τὴν ἐν τῇ χτίσει λέγω. Ὡς γάρ
μόνῳ γνωστὸς ὁ Πατὴρ, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι·
ὅτι Οὐδεὶς οἶδε τὸν Πατέρα, εἰ μὴ ὁ Υἱός. Καί,
Τὸ Πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ.
Οὐδεὶς γάρ οἶδε, φησί, τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ

- πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ἐγνώκεν, εἰ μὴ το Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ. Τί οὖν ἐξαίρετον τῇ γνώσει τοῦ Μονογενοῦς ἢ τοῦ ἁγίου Πνεύματος καταλείψουσιν, εἰ περ αὐτοὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἔχουσι τὴν καταλήψιν, Οὐ γὰρ δὴ τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς ἀγαθότητος, καὶ τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ τῷ Μονογενεῖ τὴν θεωρίαν προσ-
 νείμαντες, σύμμετρον ἑαυτοῖς θέσονται τῆς οὐσίας τὴν κατανοήσιν. Πᾶν γὰρ που το ἐναντίον, εἰκὸς αὐτὴν μὲν τὴν οὐσίαν ἀπεριόπτου εἶναι παντὶ, πλὴν εἰ τῷ Μονογενεῖ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι· ἐκ δὲ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ ἀναγομένους ἡμᾶς, καὶ διὰ τῶν ποιημάτων τὸν ποιητὴν ἐννοοῦντας, τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ καὶ τῆς σοφίας λαμβάνειν τὴν
- 1) σύνεσιν. Τοῦτο γὰρ ἐστὶ το γνωστὸν τοῦ Θεοῦ, ὃ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ Θεὸς ἐφανερωσεν. Ἐπεὶ γε ὅσα παρὰ τοῖς θεολόγοις περὶ οὐσίας Θεοῦ ἀναγεγράφθαι δοκεῖ, τροπολογίαις τισὶν ἢ καὶ ἀλληγορίαις, πρὸς ἑτέρας ἐννοίας οἱ λόγοι φέρουσιν. Ἰστε εἰ τις ἀβαστανιστως κατὰ τὴν πρόχειρον ἐκδοχὴν φιλῶ παρίστασθαι φιλονεικοῖ τῷ γράμματι, πρὸς Ἰουδαίους καὶ γραῖδας μύθους ἐκτραπαλὶς, πτωχὸς παντελῶς τῶν ἀξίων περὶ Θεοῦ νοημάτων καταγράσει. Πρὸς γὰρ τῷ ὑλικῇ τινι ἐννοεῖν τὴν οὐσίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ κατὰ τοῦτο τοῖς ἀθέοις τῶν
- E Ἑλλήνων συμφέρεσθαι, ἔτι καὶ ποικίλην καὶ σύνθετον ὑπολήφεται ταύτην. Ἠλικτερινον μὲν τὸ ἀπὸ οὐφύος ἕως ἄνω τὸν Θεὸν εἶναι τοῦ προφήτου διηγουμένου, ἐκ κυρὸς δὲ συμβεβλησθαι τὰ κάτω· δὲ δὲ μὴ πρὸς ὑψηλοτέρας ἐννοίας ἀναβαίνων διὰ τοῦ γράμματος, ἀλλ' αὐτοῦ που ταῖς σωματικαῖς ἐγ-

καταμένων υπογραφαίς, καὶ τοιαύτην τοῦ Θεοῦ
 τὴν οὐσίαν παρὰ τοῦ Ἰεζεκιήλ διδάχβεις, πάλιν
 πῦρ εἶναι τὸν Θεὸν παρὰ τοῦ Μωσέως ἀκούσεται,
 καὶ παρὰ τοῦ σοφοῦ Δανιήλ πρὸς ἄλλας ὑποληψεις
 ἀπενεχθήσεται· καὶ οὕτως οὐ ψευδεῖς μόνον, ἀλλὰ
 καὶ μαχομένας ἀλλήλαις ἐκ τῶν γραμμάτων εὐρε-
 θήσεται τὰς φαντασίας ἀναλεγόμενος. Ἀφεμενοῖς ¹⁷⁷
 οὖν τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν πολυπραγμοσύνης ὡς ἀνε- ^Α
 φίχτου, τῇ ἀπλῇ παραινέσει τοῦ ἀποστόλου πει-
 στίον, λέγοντος· Πιστεῦσαι γὰρ δεῖ πρῶτον, ὅτι
 ἔστι Θεὸς, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης
 γίνεται. Οὐ γὰρ ἡ τοῦ τί ἐστὶν ἐξερεύνησις, ἀλλ' ἡ
 τοῦ ὅτι ἐστὶν ὁμολογία, τὴν σωτηρίαν ἡμῖν πα-
 ρασκευάζει. Ἐπεὶ οὖν ἀπερινόητος ἀνθρώπου φύσει
 καὶ ἄρρητος παντελῶς ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ ἀποδεδεί-
 κται, λειπόμενόν ἐστι περὶ τῆς ἀγεννησίας αὐτῆς
 τί τί ἐστι, καὶ πῶς ἐπιθεωρεῖται τῷ Θεῷ τῶν
 ὄλων διεξελθεῖν.

Εὐρίσκομεν οὖν λογιζόμενοι, ὅτι οὐκ ἐν τῇ τοῦ
 τί ἐστὶν ἀνερευνήσει ἡ τοῦ ἀγεννήτου ἡμῖν ἔννοια
 ὑποπίπτει, ἀλλὰ μᾶλλον, ἵνα βιασάμενος εἰπω τὸν
 λόγον, ἐν τῇ τοῦ ὅπως ἐστίν. Ἐξισταζὼν γὰρ ἡμῶν ^Β
 ὁ νοῦς, εἰ ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς, ἑαυτοῦ τινα αἰτίαν
 ὑπερχειμένην ἔχει, εἴτα οὐ δυνάμενος ἐπινοεῖν οὐ-
 δεμίαν, τὸ ἀναρχὸν αὐτοῦ τῆς ζωῆς ἀγεννητον πρὸς
 ἡγόρευσεν. Ὡς γὰρ ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀνθρώπων
 λόγοις, ὅταν λέγωμεν ὅτι ὁ δεῖνα ἐκ τοῦδε γέγονεν,
 οὐ τὸ τί ἐστὶν ἐκάστου, ἀλλὰ τὸ ὅθεν γέγονε διτ-
 γρούμεθα· οὕτω καὶ ἐν τοῖς περὶ Θεοῦ, ἡ ἀγέννητος
 φωνή, οὐ τὸ τί, ἀλλὰ τὸ μετὰ μὲν αὐτοῦ συ-
 μαίνει. Οὕτω δ' ἂν σαφέστερον ὁ λέγων γένοιτο Ὁ

οὐκ ἐγγετιστὴς Λουκᾶς τὴν κατὰ σὰρκα γενεαλογίαν
 τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκτε-
 θέμενος, καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων ἐπὶ τοὺς πρώτους
 ἀναπορεύων, ἤρξατο μὲν ἀπὸ τοῦ Ἰωσὴφ· εἰπὼν
 δὲ τοῦτον μὲν τοῦ Ἠλεὶ, τὸν δὲ τοῦ Μαθθάν, καὶ
 οὕτω κατὰ ἀνάλυσιν πρὸς τὸν Ἀδὰμ τὴν ἐξηγῆσιν
 ἐπανάγων, εἴτα εἰδὼν ἐπὶ τοὺς ἄνω, καὶ εἰπὼν,
 ὅτι ὁ Σὴθ ἐκ τοῦ Ἀδὰμ, ὁ δὲ Ἀδὰμ ἐκ τοῦ Θεοῦ,
 ἐνταῦθα τῆς ἀναθασίως ἐληξεν· οὐχὶ τὰς οὐσίας
 τῶν ἀπηριθμυμένωιν ὁγλῶν ἐν τῇ διηγῆσει τῆς ἐκά-
 στου γενέσεως, ἀλλὰ τὰς προσεχείς ἀρ/ὰς ἀφ' ἧς
 ἕκαστος γέγονεν ἐκτιθέμενος. Ὡς περ οὖν ἐκεῖνος
 εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀδὰμ ἐκ τοῦ Θεοῦ· οὕτως ἡμεῖς ἐα-
 τοὺς ἐρωτήσωμεν, ὁ δὲ Θεὸς ἐκ τίνος; Ἄρα οὐχὶ
 πρόχειρόν ἐστιν ἐν τῇ ἐκάστῃ διανοίᾳ, ὅτι ἐξ οὐ-
 δένος, Τὸ δὲ, ἐξ οὐδένος, τὸ ἀναρ/όν ἐστι δηλονότι
 τὸ δὲ ἀναρ/όν, τὸ ἀγέννητον. Ὡς οὖν ἐπὶ ἀνθρωπίνων
 οὐκ ἔστι οὐσία τὸ ἐκ τίνος, οὕτως οὐδὲ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ
 τῶν ὄλων οὐσίαν ἐστὶν εἰπεῖν τὸ ἀγέννητον· ὅπερ
 ἴσον ἐστὶ τῷ ἐξ οὐδένος. Ὁ δὲ τὸ ἀναρ/όν οὐσίαν
 εἶναι λέγων, παραπλήσιον ποιεῖ, ὥς περ ἂν, εἴ τις
 ἐρωτῶμενος, τίς ἢ τοῦ Ἀδὰμ οὐσία, καὶ τίς ἢ
 φύσις αὐτοῦ; ὁ δὲ ἀποκρίνοίτο, μὴ ἐκ συνδυασμοῦ
 ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ἀλλ' ἐκ τῆς θείας χειρὸς δια-
 πλασθῆναι. Ἄλλ' οὐχὶ τὸν τρόπον τῆς ὑποστάσεως
 ἐπιζητῶν, φήσεεν ἂν τις, ἀλλ' αὐτὸ τοῦ ἀνθρώπου
 τὸ ὕλικόν ὑποκείμενον· ὁ πολλοῦ δέω μανθάνειν
 διὰ τῆς ἀποκρίσεως. Τοῦτο δὲ καὶ ἡμῖν συμβαίνει
 ἅ τῆς τοῦ ἀγεννήτου φωνῆς τὸ ὅπως τοῦ Θεοῦ μᾶλ-
 λον ἢ αὐτὴν τὴν φύσιν διδασχομένοις.

Ὅλως δὲ εἴ τις βούλοιτο τὴν ἀλήθειαν τῶν παρ'

καὶ τῶν λογομένων καταπαθεῖν, ἐκ τούτου ἀνερευνήσας
 ὅταν τι νοῦσσι τῶν περὶ Θεοῦ βουληθῇ, εἰ εἰς
 τὸ συλκινόμενον τοῦ ἀγεννήτου ρωσεί. Ἐγὼ μὲν
 γὰρ ὡσὶν, ὅτι ὥσπερ τοῖς ἐπερχομένοις αἰῶσι τῆς
 δικαιοσύνης ἐπικτεινόντες, ἀτελευτήτην λέγομεν τὴν
 οὐδένι πέραςτι τὴν ζῆσιν ὀριζομένην· οὕτω καὶ εἰς τὴν
 ἀνά τῶν αἰώνων τοῖς λογισμοῖς ἀναβαίνοντες, καὶ
 οὕτως εἰς τι πέλαγος ἀχανές ἐπὶ τὸ ἀπειρον τῆς τοῦ
 Θεοῦ ζωῆς διακλυπτοντες, οὐδεμίαν ἀρχὴν ἀφ' ἧς
 γεγόνε λαβῆσθαι δυναμένοι, ἀλλὰ τοῦ νοουμένου
 ἐξοίτεσαν αἰεὶ καὶ ὑπερεκπίπτουσιν τοῦ Θεοῦ τῆς
 ζωῆς ἐννοοῦντες, τοῦτο τὸ ἀναρχον τῆς ζωῆς, ἀγέν-
 νητον προσειργαήμεν. Αὕτη γὰρ τοῦ ἀγεννήτου ἡ
 ἔννοια, τὸ καὶ εἶναι ἐτέρωθεν τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι.
 Ὁ δὲ, ἐπειδὴ περὶ μόνον τὸν Θεὸν τῶν ὄλων τὸ
 ἀγέννητον θεωρεῖται, κακουργότατα πάντων εἰς C
 τὴν κατὰ τοῦ Μονογενοῦς ἥρπασεν αὐτὸ βλασφη-
 μίαν. Ἦν γὰρ φησι προῖον,

ΕΥΝ. Ἀγέννητος δὲ ὢν κατὰ τὴν προλαβοῦσαν
 ἀπόδειξιν, οὐκ ἂν ποτε πρόσοιτο γεννησιν, οἷον
 τῆς ἰδίας μεταδοῦναι τῷ γεννωμένῳ φύσεως, ἐκρύ-
 γοι τε ἂν πᾶσαν σύγκρισιν καὶ κοινωνίαν τὴν πρὸς
 τὸ γεννητόν.

ΒΑΣ. Ὡς τῆς ἀναισχύντου καὶ πονηρᾶς βλα-
 σφημίας! οἷον τοῦ κεκρυμμένου ὁλόου, καὶ τῆς ποικί-
 λης ῥαδιουργίας! ὡς ἀκριβοῶς ἐξ αὐτῆς τοῦ διαβό-
 λου τῆς μεθοδείας φλέγγεται! Ἀνόμοιον γὰρ βου-
 λόμενος τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ τὸν μονογενῆ Υἱὸν καὶ D
 Θεὸν ἐπιδείξαι, τὸ μὲν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ
 ὄνομα σιωπᾷ, ἀπλῶς δὲ περὶ ἀγεννήτου καὶ γεννητοῦ
 διαλέγεται· καὶ τὰ τῆς σωτηρίου πίστεως ὀνόματα

κρυπτουν, φιλά παραδίδωσι τῆς βλασφημίας τὰ
δογματα· ἵνα τῆς ἀσεβείας ἐν τοῖς πράγμασι γυ-
μνωθείσης, εἴτα τῆς μεταβάσεως ἐπὶ τὰ πρόσωπα

γενομένους, αὐτὸς μὲν μηδὲν δοξῇ δύσφημον εἰρη-
κέναι, τῷ δὲ τοῦ λόγου ἀκολουθίᾳ κατεσκευασμένην
ἐχῇ τὴν βλασφημίαν Ἀγέννητος δὲ ὦν, φησὶν,
ἐκθύγοι ἂν πᾶσαν σύγκρισιν καὶ κοινωνίαν τὴν
πρὸς τὸ γεννητόν. Οὐκ εἶπεν, ὅτι Πατὴρ καὶ Υἱός·
ἄλλ', ἀγέννητος καὶ γεννητός. Ἐν μὲν δὴ αὐτοῦ
τοῦτο τοιοῦτον κακούργημα· ἕτερον δὲ ποῖον, σκο-
πεῖτε. Ἀγγέννητος δὲ ὦν, φησιν, οὐκ ἂν ποτε προσ-
οιτο γέννησιν· καὶ ἐπάγει, ὥστε τῆς ἰδίας μετα-
δοῦναι τῇ γεννωμένῳ φύσει. Ἰδὲ, οὐκ ἂν ποτε προσ-
οιτο γέννησιν, δύο σημαίνει· ἐν μὲν, ὅτι τῇ ἰδίᾳ
αὐτοῦ φύσει οὐκ ἐφαρμόζει γέννησις (ἀδύνατον γὰρ
ὑπὸ γέννησιν ἔλθεῖν τὴν ἀγέννητον φύσιν)· ἕτερον
δὲ, ὅτι γεννῆσαι οὐ καταδέχεται. Οὗτος μὲν οὖν
κατὰ τὸ δεύτερον σημαινόμενον ἐχρήσατο τῇ φωνῇ·
συναρπάζει δὲ τοὺς πολλοὺς ἐκ τῆς προτέρας ἐν-
νοίας. Ἐπεὶ ὅτι γε τοῦτό ἐστι τὸ κατασκευαζόμενον,
σαφῶς τὸ ἐπιπερόμενον δείκνυσιν. Εἰπὼν γάρ, ὅτι
οὐκ ἂν ποτε πρόσοιτο γέννησιν, ἐπήγαγεν· ὥστε
τῆς ἰδίας μεταδοῦναι τῇ γεννωμένῳ φύσεως. Τῇ γὰρ
δευτέρᾳ ἐννοίᾳ τοῦτό ἐστιν ἀκολουθον· ὅτι οὐ κα-
ταδέχεται γενέσθαι Πατὴρ, ἵνα μὴ μεταδῶ τῆς
ἰδίας φύσεως τῇ γεννωμένῳ. Τίς ἂν γένοιτο τῆς
ἀσεβείας ταύτης χαλεπωτέρα; τίς ἐλάλησε τοσαύ-
την ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ποτέ;

Ἰ. γὰρ μὲν γάρ φοβοῦμαι, μὴ καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ τὰς
ἀλλοτριᾶς ἀναλαμβάνειν βλασφημίας διὰ τοῦ στό-
ματος, μολύνωμεν ἐκτυτῶν τὴν διάνοιαν, καὶ τῆς

κατακρίσεις αὐτοὺς κοινωνήσωμεν. Παραμυθεται
 δὲ με τὸ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις, ὅτι καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Β
 ἅγιον τὴν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸν Κύριον βλασφη-
 μίαν ἔγγραφον τοῖς μετὰ ταῦτα παραδόναι οὐ πα-
 ρητήσατο, ἐκείνων στηλιτεῦον εἰς ἅπαντα χρόνον
 τὴν βλασφημίαν, οὐχὶ τῇ ἀχράντῳ δοξῇ τοῦ Μονο-
 γενοῦς προστριβόμενον τινα βλασφημίαν. Εἰ τοι-
 νυν οὐκ ἂν ποτε πρόσοιτο γέννησιν, ὥστε τῆς ἰδίας
 μεταδόναι τῷ γεννωμένῳ φύσεως, οὐκ ἔστι μὲν
 Πατὴρ ὁ Θεός· οὐκ ἔστι δέ· ἀλλ' ἄμεινον ἡμῖν
 ἀρεῖναι ἀτελὲς τὸ βλάσφημον. Ὁ μὲν γὰρ οὐ προσ-
 ἦκατο γέννησιν· ὁ δὲ οὐ μετέλαβεν τῆς τοῦ γεννή-
 σαντος φύσεως. Ἔτι ἐπαγωνίζεται αὐτὸς ἑαυτῷ C
 λαίαν τῆς βλασφημίας τὴν παραμυθίαν ἐπινοῶν,
 οὐ τῷ εἰπεῖν τι μετανοίας ἔχόμενον, ἀλλὰ τοῖς δευ-
 τέροις φιλονεικῶν ἀποκρύβει τὰ φθάσαντα. Τί γὰρ
 ὑπέμεινε φλέγασθαι;

ΕΥΝ. Ἐκφύγοι τε ἂν πᾶσαν σύγκρισιν καὶ κοι-
 νωνίαν τὴν πρὸς τὸ γεννητόν.

ΒΑΣ. Εἰ δὲ μὴ σύγκρισίς ἐστι τῷ Υἱῷ πρὸς τὸν
 Πατέρα, μηδὲ κοινωνία πρὸς τὸν γεννήσαντα, ψευ-
 δεις μὲν οἱ ἀπόστολοι, ψευδῇ δὲ τὰ εὐαγγέλια· αὐ-
 τη τε ἡ ἀλήθεια, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός
 Ἄλλ' ἐγὼ μὲν πάλιν φρίσσω τὴν βλασφημίαν· παν-
 τὶ δὲ συνιδεῖν ῥᾶδιον. Εἰ γὰρ μηδεμίαν σύγκρισιν D
 ἔχει πρὸς τὸν Πατέρα, πῶς ἔλεγε τῷ Φιλίππῳ
 Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐχ ἐώρακα
 με, Φίλιππε; καὶ, Ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμ-
 ψαντά με; Τὸν γὰρ μήτε σύγκρισιν ἐπιδεδόχοντα
 μήτε κοινωνίαν τινὰ πρὸς αὐτὸν κεκτημένον, πῶς
 ἂν ἔδειξεν ἐν ἑαυτῷ ὁ Υἱός; Οὐ γὰρ διὰ τοῦ ἀν-

μοῦ καὶ ἀλλοτρίου καταληπτόν ἐστι τὸ ἀγνοῦν
μὲνον· ἀλλὰ τῷ ὁ καὶ πέφυκε τὸ οἰλεῖον ἐπιγινώ-
σκεισθαι. Οὕτως ἐν μὲν τῷ ἀποσφραγισματι ὁ τοῦ
τυπωσαντος /αρακτῆρ καθορᾶται· δι' εἰκονος δὲ ἡ
γνώσις τοῦ ἀρ/ετύπου γίνεται, συγχρινόντων ἑαυτῶν
Ε ὁμοιοῦσι τὴν ἐν ἑκατέρῳ ταυτοτητα.

Ἵνατε διὰ μιᾶς ταύτης βλαστημίας πάσας ἀθε-
τεῖσθαι τὰς φωνὰς τὰς παρὰ τοῦ ἁγίου Πνευματος
εἰς τὴν τοῦ Μονογενοῦς δοξολογίαν παραδοθείσας·
210 Α τοῦ μὲν εὐαγγελίου διδάσκοντος, ὅτι· Τοῦτον ὁ Πα-
τὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός· τοῦ δὲ ἀποστόλου, Ὅς ἐστιν
εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου. Εἰκὼν, οὐκ ἄψυχος·
οὐδὲ λειρόκητος· οὐδὲ τέχνης ἔργον καὶ ἐπινοίας·
ἀλλὰ εἰκὼν ζωσα, μᾶλλον δὲ, αὐτοοῦσα ζωῇ, οὐκ
ἐν σχ/ματος ὁμοιότητι, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ τὸ
ἀπαραλλακτον αἰεὶ διασώζουσα. Ἐγὼ γάρ καὶ τὸ,
ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχειν, ἴσον δύνασθαι τῷ, ἐν
οὐσίᾳ Θεοῦ ὑπάρχειν, φημί. Ὡς γὰρ τὸ, μορφὴν
ἀνεληφέναι δούλου, ἐν τῇ οὐσίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος
Β τὸν Κύριον ἡμῶν γεγενῆσθαι σημαίνει· οὕτω δὲ
καὶ τὸ, ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχειν, τῆς θεῆς οὐσίας
παρίστανει πάντως τὴν ἰδιότητα. Ὁ ἰωρακίως ἐμὲ,
φησὶν, ἑώρακε τὸν Πατέρα. Οὗτος δὲ ἀλλοτριῶν
τοῦ Πατρὸς τὸν Μονογενῆ, καὶ παντελῶς ἀποσχί-
ζων τῆς πρὸς αὐτὸν κοινωνίας, τὴν δι' αὐτοῦ γε-
νομένην τῆς γνώσεως ἀνοδὸν, τὸ ὅσον ἐπ' αὐτῷ,
διακόπτει. Πάντα ὅσα ἔχει ὁ Πατὴρ, ἐμά ἐστιν, ὁ
Κύριός φησιν. Εὐνόμος δὲ οὐδεμίαν λέγει κοι-
νωνίαν εἶναι τῷ Πατρὶ πρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ. Καί,
Ὡςπερ ὁ Πατὴρ ζωὴν ἔχει ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε
καὶ τῷ Υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. Τοῦτο παρ' αὐ-

τοῦ δεδιδάγμεθα τοῦ Κυρίου· παρὰ δὲ Εὐνομίου, τί; Μηδεμίαν εἶναι σύγκρισιν τῷ γεννηθέντι πρὸς τὸν γεννήσαντα. Καὶ ἀπαξιαπλῶς, διὰ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἀναιρεῖ μὲν τὸν τῆς εἰκόνος λόγον, ἀθετεῖ δὲ τὸ ἀπυλγασμα εἶναι καὶ ψαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως. Οὔτε γὰρ εἰκόνα δυνατὸν τοῦ ἀσυγκρίτου νοεῖσθαι, οὔτε ἀπύλγασμα εἶναι τοῦ ἀκοινωνήτου κατὰ τὴν φύσιν. Τῷ δὲ αὐτῷ εἶδει παλιν τοῦ τε/νάσματος ἐπιμένει, τῷ ἀγεννήτῳ λέγων μὴ εἶναι πρὸς τὸ γεννητὸν σύγκρισιν· οὐχὶ τῷ Πατρὶ πρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ, ἵνα ἦν περ ἂν ταῖς φωναῖς ταύταις ὑπαρ/ουσαν ἀντίθεσιν ἐπιδείξη, ταύτην ἐπ' αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ μετενέγκη.

Ὅπως δὲ μὴ πάσαις αὐτοῦ κατακολουθοῦντες ταῖς βλασφημίαις, καὶ ἕκαστον εὐθύνειν τῶν εἰρημένων ἐπιχειροῦντες, εἰς πολὺ μῆκος τὸν λόγον ἐκτείνωμεν· ὅσα μὲν καὶ προχειρον ἔχει τὴν ἀσέβειαν, καὶ αὐτοθεν φανερά τοῖς ἐντυγχανουσίν ἐστι, παρήσομεν· ἃ δὲ λόγου τινος πρὸς τὸν ἑλεγμον δεῖται, ταῦτα παραθησόμεθα. Παικίλως γὰρ τὸ πρὸς τὸν Υἱὸν ἀκοινωνήτον τῆς τοῦ Πατρὸς οὐσίας κατασκευάσας, καὶ παντα/όθεν, ὡς οἶεται, τὸ ἄτοπον ἐπιδείξας, ἐπάγει·

ΕΥΝΟΜ. Οὐ γὰρ δὴ τοῦτο ἂν εἴποιμεν, ὡς Ἐκοινή μὲν ἀμφοῖν ἡ οὐσία· τάξει δὲ, καὶ τοῖς ἐκ χρόνου πρεσβείοις, ὃ μὲν ἐστὶ πρῶτος, ὃ δὲ, δεύτερος. Ἐπειδὴ γε δεῖ προσεῖναι ἐν τοῖς ὑπερέ/ουσι τὸ τῆς ὑπεροχῆς αἷτιον· οὐ συνέζευκται δὲ τῇ οὐσίᾳ τοῦ Θεοῦ, οὐ χρόνος, οὐκ αἰὼν, οὐ τάξις. Ἡ τε γὰρ τάξις, δευτέρᾳ τοῦ τάττοντος· οὐδὲν δὲ τῶν τοῦ Θεοῦ ὑπ' ἐτέρου τέταχται. Ὁ τε χρόνος, ἀστέρωιν

211 ποιά τις ἐστὶ κίνησις ἀστέρες δὲ, οὐ τῆς ἀγεννήτου
 Α μόνον οὐσίας, καὶ νογτῶ, ἀπαντων, ἀλλὰ καὶ τῶν
 πρώτων σωματίων γεγενασιν ὕστεροι. Περί δὲ
 αἰώνων τί βεῖ καὶ λέγειν, τῆς Γραφῆς σαφῶς δια-
 γορευούσης, προ τῶν αἰώνων ὑπάρχειν τὸν Θεόν;

ΒΑΣΥ Ὑποθέμενος ἐαυτῷ κατὰ τὸν λόγον
 ἀπερ ἐβούλετο, καὶ τὰ ἀκόλουθα λαβὼν ταῖς ὑποθέ-
 σεσιν, εἴτα εἰς ἀτόπους ἐννοίας ἐαυτὸν ἐξωθῶν,
 ἀναγκασίαν ἐντεῦθεν οἶεται τὴν παραδοχὴν τῶν
 ἰδίων δογματίων ἐπιδείκνυναι. Φησὶ γάρ, ὅτι οὐκ
 ἂν τοῦτο εἴποιμεν, ὥς κοινὴ μὲν ἀμφοῖν ἡ οὐσία·
 Β τάζει δὲ, καὶ τοῖς ἐκ χρόνου πρεσβεύοις, ὁ μὲν ἐστὶ
 πρῶτος, ὁ δὲ δεύτερος. Εἰ μὲν οὖν το κοινὸν τῆς
 οὐσίας οὕτω νηήσας εἶπεν, ὥς ἐξ ὕλης προυπαρ-
 ρουσης διανομήν τινα καὶ καταδιαίρεσιν εἰς τὰ
 ἀπ' αὐτῆς νοεῖν, οὕτ' ἂν αὐτοὶ καταδεξιόμεθα τὴν
 δεικνύναι ταύτην· μὴ γένοιτο· καὶ τοὺς λέγοντας,
 εἴ τινες καὶ εἰσὶν, οὐδὲν ἑλάττω ἀσεβεῖν τῶν τὸ
 ἀνόμοιον λεγόντων ἀπεφαινομένων. Εἰ δὲ οὕτω τις
 ἐκλαμβάνοι τὸ τῆς οὐσίας κοινόν, ὥς τὸν τοῦ εἶναι
 λόγον ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐπ' ἀμφοῖν θεωρεῖσθαι,
 ὥστε καὶ εἰ καθ' ὑπόθεσιν φῶς ὁ Πατὴρ τῷ ὑπο-
 C κειμένῳ νοοῖτο, φῶς καὶ τὴν τοῦ Μονογενοῦς οὐσίαν
 ὁμολογεῖσθαι, καὶ ὑπερ ἂν τις ἀποδῶ ἐπὶ τοῦ Πα-
 τρος τὸν τοῦ εἶναι λόγον, τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ τῷ
 Υἱῷ ἐφαρμόζειν· εἰ οὕτω τὸ κοινόν τῆς οὐσίας λαμ-
 βάνοιτο, δε/όμεθα· καὶ ἡμέτερον εἶναι τὸ δόγμα
 φήσομεν. Κατὰ τοῦτο γὰρ καὶ θεότης μία· δηλονότι
 κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον τῆς ἐνότητος νοουμένης,
 ὥστε ἀριθμῷ μὲν τὴν διαφορὰν ὑπάρχειν, καὶ

ταῖς ιδιότησι ταῖς χαρακτηριζούσαις ἐλάτερον· ἐν δὲ τῷ λόγῳ τῆς θεότητος, τὴν ἐνότητα θεωρεῖσθαι.

Διωριζμένου τοίνυν πῶς γρητὸ κοινὸν τῆς οὐσίας ἐκδέχεσθαι, τὰ ἐφεξῆς ἐξετάσωμεν, τίνα συνάφειαν ἔχει πρὸς τὰ προάγοντα. Τάξει δὲ, πρῶσι, καὶ τοῖς ἐκ γρόνου πρεσβείοις, ὁ μὲν ἐστὶ πρῶτος, ὁ δὲ δεύτερος. Τίς ἡ ἀναγκὴ ἐφ' ὧν ἡ οὐσία κοινὴ, τάξει τε ὑποβεβλήσθαι ταῦτα, καὶ χρόνῳ εἶναι δευτέρα; Οὐ γὰρ δυνατόν τῇ ἐαυτοῦ εἰκόνι ἀχρόνως ἀπαυγασθεῖσθαι τὸν Θεὸν τῶν ὅλων μὴ ἐξ αἰδίου συνεῖναι, καὶ μὴ γρόνον μόνον, καὶ αἰώνιον δὲ πάντων ἐπέχειν τὴν συνάφειαν εἶναι. Διὰ τοῦτο γὰρ ἀπαύγασμα εἴρηται, ἵνα τὸ συντημένον νοήσωμεν καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως, ἵνα τὸ δηλούσιον ἐκμανθάνωμεν. Ἀλλὰ καὶ τάξις, ἡ μὲν φυσικὴ τίς ἐστίν· ἡ δὲ, κατ' ἐπιτέλειαν. Φυσικὴ μὲν, ὡς ἡ τῶν κτισμάτων κατὰ τοὺς δημιουργικοὺς λόγους διαταγθεῖσα· καὶ ὡς ἡ τῶν ἀριθμητῶν θέσις· καὶ ὡς ἡ τῶν αἰτίων πρὸς τὰ αἰτιατὰ σχέσις, ἐκείνου προδιωμολογημένου τοῦ καὶ τῆς φύσεως αὐτῆς ποιητὴν εἶναι καὶ δημιουργὸν τὸν Θεόν. Ἐπιτετελειωμένη δὲ καὶ τεχνικὴ, ὡς ἡ ἐν τοῖς κατασκευασμασι, καὶ μαθήμασι, καὶ ἀξιώμασι, καὶ ἀριθμῷ, καὶ τοῖς τοιούτοις. Τούτων τοίνυν τὸ πρότερον ἀπεκρύβημενος οὗτος, τοῦ δευτέρου εἶδους τῆς τάξεως ἐπιμνήσθη, καὶ φησὶ, μὴ χρῆναι λέγειν ἐπὶ Θεοῦ τάξιν, ἐπεὶ περ ἡ τάξις δευτέρα ἐστὶ τοῦ τάττοντος. Ἐκείνο δὲ ἡ οὐ συνεῖδεν, ἡ ἐκὼν ἀπεκρύβητο, ὅτι ἐστὶ τι τάξεως εἶδος, οὐκ ἐκ τῆς παρ' ἡμῶν θέσεως συνιστάμενον, ἀλλ' αὐτῇ τῇ κατὰ φύσιν ἀκολουθεία

σμιβαίνον, ὡς τῷ πυρὶ πρὸς τὸ φῶς ἐστὶ το ἐξ αὐ-
τοῦ. Ἐν τούτοις γὰρ πρότερον τὸ αἷτιον λέγομεν,
δεύτερον δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ· οὐ διαστήματι χωρίζον-
τες ἀπ' ἀλλήλων ταῦτα, ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τοῦ αἷ-
τιατοῦ προεπινοῦντες τὸ αἷτιον. Πῶς οὖν εὐλογον
ἀρνεῖσθαι τὴν τάξιν, ἐφ' ὣν ἐστὶ πρότερον καὶ δεύ-
τερον, οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν θέσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς
κατὰ φύσιν αὐτοῖς ἐνυπαρ/ούσης ἀκολουθείας; Τίνος
οὖν ἔνακεν ἀθετεῖ τὴν τάξιν ἐπὶ Θεοῦ λαμβάνεσθαι;

Ἡγεῖται, εἰ ἐπιδείξειε μετὰ μῶς ἄλλως τὸ πρό-
τερον ἐπὶ Θεοῦ νοεῖσθαι, λειπόμενον ἔξιν, κατ'
αὐτὴν τὴν οὐσίαν τὴν ὑπεροχὴν ἐπιδείκνυσθαι.
Ἡμεῖς δὲ, κατὰ μὲν τὴν τῶν αἰτίων πρὸς τὰ ἐξ
αὐτῶν σχέσιν, προτετάχθαι τοῦ Υἱοῦ τὸν Πατέρα
C φραμέν· κατὰ δὲ τὴν τῆς φύσεως διαφορὰν, οὐκ-
εἶτι, οὐδὲ κατὰ τὴν τοῦ χρόνου ὑπεροχὴν· ἢ οὕτω
γε καὶ αὐτὸ, τὸ Πατέρα εἶναι τὸν Θεόν, ἀθετήσομεν·
τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν ἀλλοτριότητος τὴν φυσικὴν
συνάφειαν ἀβιτούσης.

Ἐπεὶ μέντοι ἀφορίσασθαι ἡμῖν τοῦ χρόνου τὴν
φύσιν ὁ σοφὸς τὰ πάντα προήχθη, καὶ ἐνταῦθα
αὐτοῦ τὸ βέβαιον καὶ περισκεμμένον τῆς διανοίας
ἰδῶμεν. Χρόνον τοίνυν εἶναί φησι ποῖάν τινα κίνη-
σιν ἀστέρων· ἡλίου δηλονότι καὶ σελήνης καὶ τῶν
λοιπῶν, ὅσοις καθ' ἑαυτὰ κινεῖσθαι δύνάμεις ἐστὶ.
D Τὸ τοίνυν ἀπὸ γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς μέχρι τῆς
ποιήσεως τῶν ἀστέρων διάστημα, τί ποτε ἄρα εἶ-
ναι ὁ δεινὸς τὰ μετέωρα οὗτος ἀποφανεῖται; Σαφῶς
γὰρ ὁ τὴν κοσμογονίαν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύμα-
τος ἀναγράψας, τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τοὺς μεγάλους
φωστῆρας καὶ τοὺς λοιποὺς ἀστέρας γεγενῆσθαι φη-
σί. Χρόνος οὖν οὐκ ἦν, ὡς εἴκειν, ἐν ταῖς κατόπιν

ἡμέραις· οὐ γὰρ ἐκινούντο πω οἱ ἀστέρες. Πῶς
 γὰρ, οἳ γε μὴδ' ἐγεγόνεισαν τὴν ἀρχήν; Καὶ πάλιν,
 ὅτε ἐπολέμει τοῖς Γαβαωνίταις, ὁ τοῦ Ναοῦ
 Ἰησοῦς, ἐπειδὴ ἀκίνητος ὁ ἥλιος ἔμεινε τῷ προσ-
 τάγματι πεδηθεὶς, καὶ ἡ σελήνη κατὰ χώραν εἰ- Ε
 στήκει, χρόνος οὐκ ἦν τηνικαῦτα; Τί ἐκείνο οὖν τὸ
 διάστημα τῆς ἡμέρας εἰπωμεν; τίνα προσηγορίαν
 ἐκινούσεις; Εἰ γὰρ ἡ τοῦ χρόνου φύσις ἐπιτε-
 λοῖται, αἰὼν ἀντεισηλθε δηλονότι. Αἰῶνα δὲ μικρὸν
 ἡμέρας μέρος προσαγορεύειν, τίνα τῆς ἀνοίας ὑπερ- 233
 βολὴν ἀπολείπει; Ἄλλ' εἰοικεν, ἐκ πολλῆς ἀγχί- Α
 νοίας, ἡμέραν μὲν καὶ νύκτα ἐν τῇ ποίᾳ τῶν ἀστέ-
 ρων κινήσει νομίζειν γίνεσθαι, ταῦτα δὲ εἶναι τοῦ
 χρόνου μέρη· ὅθεν τὸν χρόνον ποιάν τινα κίνησιν
 ἀστέρων ἀπεφάνετο, οὐδὲ αὐτὸ τοῦτο συνείς ὃ τι
 λέγει. Οὐ γὰρ ποιάν, ἀλλ' εἴπερ ἄρα, ποσὴν, μάλ-
 λον ἦν εἰπεῖν οἰκειότερον. Ἀλλὰ τίς οὕτω παῖς
 παντελῶς τὴν διάνοιαν, ὥστε ἀγνοεῖν, ὅτι ἡμέραι
 μὲν, καὶ ὥραι, καὶ μῆνες, καὶ ἐνιαυτοὶ, μέτρα
 τοῦ χρόνου εἰσὶν, οὐχὶ μέρη; Χρόνος δὲ ἐστὶ τὸ
 συμπαρακτεινόμενον τῇ συστάσει τοῦ κόσμου διά- Β
 στημα· ᾧ πᾶσα παραμετρεῖται κινήσεις, εἴτε ἀστέ-
 ρων, εἴτε ζώων, εἴτε οὐτινοσοῦν τῶν κινουμένων,
 καθὼ λέγομεν, ταχύτερον ἢ βραδύτερον ἕτερον ἐτέ-
 ρου· ταχύτερον μὲν, τὸ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ πλείον
 διάστημα μεταβαίνειν· βραδύτερον δὲ, τὸ ἐλάττον
 ἐν πλείονι χρόνῳ κινούμενον. Ὁ δὲ, ἐπειδὴ ἐν χρό-
 νῳ οἱ ἀστέρες κινοῦνται, χρόνου αὐτοὺς εἶναι δη-
 μιουργοὺς ἀποφαίνεται. Οὐκοῦν κατὰ τὸν τοῦ σο-
 φωτάτου λόγον, ἐπειδὴ καὶ κάνθαροι ἐν χρόνῳ κι-

Σ νοῦνται, ὀρισώμεθα τὸν χρόνον εἶναι ποιάν τινα πανθάρων κίνησιν· οὐδὲν γὰρ τούτου τὸ παρ' αὐτοῦ λεχθέν διαφέρει, πλὴν τῆς σεμνότητος τῶν ὀνομάτων. Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα, σκέψασθε δὲ τὰ ἐφεξῆς.

ΕΥΝ. Ἀλλὰ μὲν, φησὶν, οὐδὲ ἐνυπάρχειν τι τῇ οὐσίᾳ τοῦ Θεοῦ δυνατόν, οἷον εἶδος, ἢ ὄγκον, ἢ πηλικότητα, διὰ τὸ πάντῃ συνθήκης ἐλεύθερον εἶναι τὸν Θεόν. Εἰ δὲ τούτων καὶ τῶν τοιούτων τι μῆτε ἐστὶ μῆτε ποτέ γένοιτ' ἂν εὐαγὲς ἐπινοῆσαι συμπεπλεγμένον τῇ οὐσίᾳ τοῦ Θεοῦ, ποῖος ἐτι συγχωρήσει λόγος πρὸς τὴν ἀγέννητον ὁμοιοῦν τὴν γεννητὴν; τῆς κατ' οὐσίαν ὁμοιότητος, ἢ συγκρίσεως, ἢ κοινωνίας, μηδεμίαν ὑπεροχὴν ἢ διαφορὰν καταλιπούσης, ἰσότητα δὲ σαφῶς ἐργαζομένης, μετὰ δὲ τῆς ἰσότητος ἀγέννητον ἀποφαινούσης τὸν ὁμοιοῦμενον, ἢ συγκρινόμενον. Οὐδεὶς δὲ οὕτως ἀνόητος καὶ πρὸς ἀσίθειαν τολμηρὸς, ὥστε ἴσον εἰπεῖν τῷ Πατρὶ τὸν Υἱόν, αὐτοῦ τοῦ Κυρίου διαβρόχην εἰπόντος· Ὁ Πατὴρ δὲ πέμψας με, μείζων μου ἐστὶ. Καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα. Ἀλλ' ὅτι μὲν εἰς ὃ τῶν παντῶν Θεὸς ἀγέννητος καὶ ἀσύγκριτος, πλειόνων ὧν **Ε** των τῶν παραλελειμμένων, ἀποχρῆν ἡγοῦμαι καὶ τὰ ῥηθέντα πρὸς ἀπόδειξιν.

ΒΑΣ. Ὅταν τινὸς ἀπεισθαι μέλλῃ πονηροῦ λόγου, προλαμβάνει τινὰ συγχωρούμενα παρὰ πάντων, ²³⁶ **Λ** ἵνα διὰ τῆς ἐν τούτοις εὐγνωμοσύνης μὴδὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἀπιστῇται. Οὐδὲν, φησὶν, οἷον τε ἐνυπάρχειν τοῦ Θεοῦ τῇ οὐσίᾳ, οὔτε εἶδος, οὔτε ὄγκον, οὔτε πηλικότητα, διὰ τὸ πάντῃ συνθήκης ἐλεύθερον εἶναι τὸν Θεόν. Μέχρι τούτων ἐστὶν εὐγνώμων· ἐν δὲ

τοῖς ἐξῆς εἰς ἑαυτὸν ἐπανῆλθεν Ὡς γὰρ ἀναγκαίαις τοῖς προεκτεθείσιν ἐπομένην τὴν βλασφημίαν ἐπισυνάπτει, λέγων εἰ οὐ τούτων καὶ τῶν τοιούτων τι μήτε ἐστὶ μὴδέ ποτ' ἀνέννοιο εὐαγὲς ἐπινοῦσαι συμπεπλεγμένον τῇ οὐσίᾳ, τις συγχωρήσει λόγος πρὸς τὴν ἀγεννητον ὁμοιοῦν τὴν γεννητὴν; Ποίαν ἀκολουθίαν ἔχει ταῦτα πρὸς ἀλλήλα, εἰ ἀσύνθετός ἐστιν ὁ Θεός, ἀνεπίδεκτον εἶναι τὸν Υἱὸν τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμοιοτητος; Εἶπε γὰρ· οὐχὶ δὲ καὶ σὺ τὸν Υἱὸν παραπλησίως ἐρεῖς μήτε εἶδος, μήτε ὄγκον, μήτε πηλικύτητα ἔχειν ἐν ἑαυτῷ, καὶ πάντα συνθήκης ἐλεύθερον εἶναι;

Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲ μανέντα σε ἡγοῦμαι ποτε τολμήσειν ἄλλο τι εἰπεῖν τὸν Υἱὸν ἢ ἀσώματος καὶ ἀνείδεον καὶ ἀσχημάτιστον, καὶ πάντα ὡς περ ἂν ἐπὶ τοῦ Πατρὸς εἰποις. Πῶς οὖν οὐκ εὐσεβὲς, τὸν μὴ ἔχοντα εἶδος τῷ εἶδος μὴ ἔχοντι παραβάλλειν; καὶ τὸν μὴ ἔχοντα πηλικύτητα, τῷ μὴ ἔχοντι ταύτην, καὶ τὸν ἀσύνθετον ὅλως, τῷ ἀσυνθέτῳ; Ὁ δὲ τὸ ὁμοιον ἐν τῷ εἶδει τίθεται, καὶ τὸ ἴσον ἐν τῷ ὄγκῳ· τὴν δὲ πηλικύτητα, ὃ τι καὶ οἰεῖται παρὰ τὸν ὄγκον εἶναι, αὐτὸς ἂν οικειότερον ἐξηγήσαιτο.

ΕΥΝ. Διὰ τοῦτο οὔτε ἴσος, φησὶν, οὔτε ὁμοῖος, ἐπειδὴ καὶ ἄποσός ἐστι καὶ ἀνείδεος.

ΒΑΣ. Ἐγὼ δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο τὴν ὁμοιότητα τίθεμαι. Ἐπειδὴ ὡς περ ὁ Πατὴρ συνθήκης ἐστὶ πάσης ἐλεύθερος, οὕτω καὶ ὁ Υἱὸς ἀπλοῦς παντελῶς, καὶ ἀσυνθετος, καὶ τὸ ὁμοιον, μὴ κατὰ τὴν τοῦ εἶδους ταυτότητα θεωρεῖσθαι, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν. Ὅσοις μὲν γὰρ μορφή καὶ σχῆμα πε-

ρίκεται, τούτοις, κατὰ τὴν ταυτότητα τοῦ εἶδους, ἡ ὁμοιότης· τὴν δὲ ἀνείδωον καὶ ἀσ/χρηματιστον φύσιν ἐν αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ λείπεται εἶναι τὴν ὁμοιοτητα καὶ τοῖς ἴσον, μὴ ἐν τῇ τῶν ὄντων παραμετρήσει, ἀλλ' ἐν τῇ ταυτότητι τῆς δυνάμεως. Ἀριστος, φησι, Θεοῦ δυνάμεις, καὶ Θεοῦ σοφία· ὅλης τῆς πατρικῆς δυνάμεως ἐναποκαμένους αὐτῷ ὀηλονοτι Ὅθεν ὅσαπερ ἂν βλέπη τὸν Πατέρα ποιούντα, ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.

ΕΥΝΟΜ. Ἀλλ' ἡ κατ' οὐσίαν, φησιν, ὁμοιότης, ἡ σύγκρισις, ἡ κοινωνία, μηδεμίαν ὑπερβολὴν ἢ διαφορὰν καταλείπουσα, ἰσοτητα σαφῶς ἀπεργάζεται.

ΒΑΣ. Πῶς οὖν οὐδεμίαν διαφορὰν καταλείπει; οὐδὲ τὴν τοῖς αἰτίαις πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν ἐνυπάρχουσιν, ἵνα ἐπάγει.

ΕΥΝ. Τίς δὲ οὕτως ἀνόητος, ἢ πρὸς ἀσέβειαν τολμηρὸς, ὥστε ἴσον εἰπεῖν τὸν Υἱὸν τῷ Πατρί;

ΒΑΣ. Εἰπωμεν αὐτῷ τὰ τοῦ προφήτου πρὸς ταῦτα· ὅτι Ὁφίς πόρνῃς ἐγένετό σοι, ἀπηναισύνησας πρὸς πάντας. Καὶ γὰρ ἐκεῖναι τὰ ἑαυτῶν ὄνειδῇ τοῖς σεμνῶς βεβιωκόσι προστρίβονται· καὶ οὗτος τοὺς τὴν δόξαν τοῦ Μονογενοῦς μεγαλύνειν ἐπιθυμοῦντας ἰνοήτους ἀποκαλεῖ καὶ πρὸς ἀσέβειαν τολμηροὺς, ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς χλευαίνων, ἐφ' οἷς καὶ Ἰουδαῖαι παρωζύνοντο τηνικαῦτα λέγοντες, ὅτι Ἰσὸν ἑαυτὸν ποιεῖ τῷ Θεῷ.

Καίτοι γε (καὶ μηδενὶ παράδοξον τὸ λεγόμενον δόξῃ) μᾶλλον πως ἐδόκουν ἐκεῖνοι τὸ ἀκόλουθον ἐπιβλέπειν. Ἦγανάκτουν γὰρ, ὅτι Πατέρα ἑαυτοῦ

ἔλεγε τὸν Θεόν· τὸ ἐφεξῆς ἀπ' ἐαυτῶν συλλογιζο-
 μενοι, ὅτι διὰ τούτου ἴσον ἑαυτον ποιεῖ τῷ Θεῷ
 ὡς ἀναγκαίως ἐπομένου, τῷ Πατέρα ἔχειν τὸν Θεόν, 11
 τοῦ, ἴσον ὑπαρχειν αὐτῷ. Ὁ δὲ, τὸ πρῶτον συγ-
 χωρῶν ὤηθεν, πρὸς τὸ δευτερον ἀνανεύει, καὶ τὴν
 τοῦ Κυρίου φωνὴν ἡμῖν προβάλλεται εἰπόντος, Ὁ
 Πατὴρ, ὁ πεμψας με, μείζων μου ἐστὶ· τοῦ δὲ
 ἀποστόλου λέγοντος οὐκ ἀκούει, ὅτι Οὐκ ἄρπα-
 γμόν ἡγήσατο το εἶναι ἴσα Θεῷ. Καίτοι εἰ κατὰ
 τὸν σὸν λόγον ἡ ἀγεννησία οὐσία ἦν, ἐβουλετο δὲ τὴν
 κατ' οὐσίαν ὑπεροχὴν ἐπιδειξαι, εἶπεν ἂν, ὁ ἀγέν-
 νητος μείζων μου ἐστίν. Ὑμέτερος δὲ ἐστὶν ὁ λόγος,
 ὅτι ἡ τοῦ Πατρὸς προσηγορία ἐνεργείας ἐστὶ καὶ
 οὐκ οὐσίας σημαντική. Μείζονα οὖν λέγοντες τοῦ
 Υἱοῦ τὸν Πατέρα, μείζονα τοῦ ἔργου φατέ τὴν 12
 ἐνέργειαν. Πᾶσα δὲ δὴπου ἐνέργεια συμβαίνει τῇ
 μέτρῳ τοῖς ἐξ αὐτῆς γινομένοις· καὶ μεγάλη μὲν
 τῶν μεγάλων ἔργων ἐστὶ· σμικρὰ δὲ, τῶν σμικρο-
 τέρων. Τὸ οὖν μείζονα τοῦ Υἱοῦ τὸν Πατέρα κατὰ
 τοῦτον τὸν λόγον ἐμολογεῖν, οὐδὲν ἕτερόν ἐστίν, ἢ
 ἀσύμμετρον τῷ ἔργῳ τίθεσθαι τὴν ἐνέργειαν. καὶ
 μάτην φάσκειν πρὸς τὸ τῆς ἐνεργείας μέγεθος τὸν
 Θεὸν κεινῆσθαι, οὐ δυναθέντα τῇ ἐνεργείᾳ παρι-
 σῆσαι τὸ τέλος. Ὡστε το ἕτερον τοῖν δυοῖν ἀναγκ-
 αίως διαπесεῖται· ἢ μὴ ὁτλοῦν ἐνέργειαν τὸν Πα-
 τέρα, ἀλλὰ οὐσίαν, καὶ οὕτως αὐτοῖς ὁ σεσοφισμέ-
 νος τῆς ὁμοιότητος λόγος διαγεγράφεται, ὁμοιον 13
 τῷ Πατρὶ τὸν Υἱὸν τιθεμένον, τουτέστι, τῇ ἐνερ-
 γείᾳ· οἷον γὰρ ἠθέλησεν ὁ Πατὴρ, φησὶ, τοιοῦτον
 ἐποίησε, καθὼς καὶ εἰκονα βουλήσεως ὀνομάζουσιν·
 ἢ τοῦτο φυλάσσοντας, μὴ εἶναι λέγειν μείζονα τὸν

Πατέρα Ἐπειδήπερ πᾶσα ενεργεῖα, μηδενὸς ἀνθισταμένου τῶν ἐξωθεν, συμμετρος ἐστὶ τοῖς οἰκείοις ἀποτελεσμασι. Ταῦτα μὲν οὖν πρὸς ἐλεγχον τῆς ἐν τοῖς δογμασιν αὐτῶν ἀσυμφωνίας εἰρήσθω

- Ε Ἐκείνο δὲ τίνι τῶν πάντων ἁπλοῦς, ὅτι τὸ μείζον, ἢ κατὰ τὸν τῆς αἰτίας λογον, ἢ κατὰ τὸν τῆς δυνάμεως πλεονασμόν, ἢ κατὰ τὴν τοῦ ἀξιωματος ὑπεροχήν, ἢ κατὰ τὴν τῶν ὀγκῶν περιουσίαν λέγεται; Κατὰ μὲν οὖν τὸν ὀγκον μὴ εἰληφθαι τὸ
 216 α μείζον, αὐτὸς τε οὗτος προλαβὼν ἔφησε, καὶ τὸ εἶκος οὕτως ἔχει· Ἐπειδήπερ τὸ μείζον ἐν τοῖς μεγέθεσι τοσοῦτόν ἐστιν, ὅσον καὶ τὸ ἑλαττον, καὶ ἐτι. Ταῦτα δὲ ἀπερίληπτα τῷ μεγέθει, μᾶλλον δὲ ἀμεγέθη καὶ ἄποσα παντελοῦς, τίς ἂν ἀλληλοῖς παραμετρήσειεν; ὣν δὲ ἀμέχανος ἡ παράθεσις, τίνι ἂν τρόπῳ ἐν τούτοις τὸ ὑπερβαλλὸν ἐπιγνωσθεῖη; Δυνάμει δὲ λέγειν ἐλλείπειν τὸν Χριστὸν τὴν τοῦ Θεοῦ δύναμιν, κομιδῇ νηπίων καὶ οὐδὲ κατακουόντων τῆς φωνῆς τοῦ Κυρίου, λέγοντος· Ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἑσμεν· καὶ το ἐν ἀντὶ τοῦ κατὰ τὴν δύναμιν Ἰσου
 Β παραλαμβάνοντος, ὡς ἐξ αὐτῶν δεῖξομεν τοῦ εὐαγγελίου τῶν ῥημάτων. Εἰπὼν γὰρ περὶ τῶν πιστευσάντων, ὅτι Οὐ μὴ τις ἄρπασῃ ἐκ τῆς χειρὸς μου· καὶ, ὅτι Ὁ Πατὴρ, ὃς δεδωκέ μοι, μείζων πάντων ἐστί· καὶ, Οὐδεὶς δύναται ἄρπασαι ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Πατρὸς μου, ἐπήγαγεν· Ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἑσμεν, σαφῶς τὸ ἐν ἀντὶ τοῦ Ἰσου καὶ ταύτου κατὰ δύναμιν παραλαμβάνων. Ἀλλὰ μὴν εἶγε καὶ ὁ θρόνος ὁ τοῦ Θεοῦ, ὥσπερ οὖν ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν, ἀξιωματός ἐστιν ὄνομα, ἢ ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς ἀφωρισμένη τῷ Υἱῷ καθέδρα, τί ποτε ἕτερον, καὶ

οὐχὶ τὸ ἐκλότιμον τῆς ἀξίας ἀποσημαίνει; Ἀλλὰ καὶ ἥξειν ὁ Κύριος ἐπαγγέλλεται ἐν τῇ δοξῇ τοῦ **C** Πατρὸς. Λείπεται τοίνυν κατὰ τὸν τῆς αἰτίας λογὸν ἐνταῦθα τὸ μείζον λέγεσθαι Ἐπειδὴ γὰρ ἀπὸ τοῦ Πατρὸς ἡ ἀρχὴ τῷ Υἱῷ, κατὰ τοῦτο μείζων ὁ Πατήρ, ὡς αἴτιος καὶ ἀρχή. Διὸ καὶ ὁ Κύριος οὕτως εἶπεν· Ὁ Πατήρ μου μείζων μου ἐστὶ, καθὼς Πατήρ, ὄντωνότι. Τὸ δὲ, Πατήρ, τί ἄλλο σημαίνει ἢ οὐχὶ το, αἰτία εἶναι καὶ ἀρχὴ τοῦ ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντος, Ὅπως δὲ οὐσία οὐσίαις, καὶ κατὰ τὴν ὑμετέραν σοφίαν, μείζων καὶ ἐλάττω οὐ λέγεται. Ὡς τε καὶ κατὰ τούτους, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν, οὐδενὶ ἂν τρόπῳ τὴν κατ' οὐσίαν ὑπεροχὴν ὁ προκείμενος λόγος τοῦ μείζονος ἐμφαίνοι. Ἀλλὰ **D** μὴν οὐδὲ κατ' ὄγκον φαίη, ἂν αὐτὸς οὗτος μείζονα τὸν Θεὸν Πατέρα· ὃ γὰρ ἀποφηνάμενος, μὴ χρῆναι περὶ τὸν Θεὸν ὑπονοεῖν πηλικότητα. Ἰπόλοιπος οὖν ἐστὶν ὁ παρ' ἡμῶν λεχθεὶς τοῦ μείζονος τρόπος, ὁ τῆς ἀρχῆς, λέγω, καὶ τῆς αἰτίας. Ἢ μὲν οὖν κατὰ τὸ μείζον ἐπιείρησις αὐτοῦ τῆς βλασφημίας, τοιαύτη.

Ἡλεῖνο δὲ θαυμάσαι ὄξιον, ὅτι οὕτως ἐν βραχεὶ πρὸς τοὺς ἐναντιωτάτους λόγους περιτρεπόμενος, κατὰπερ ἀορασίᾳ τινὶ τοὺς τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοὺς πεπληγμένος, συνιδεῖν τὴν ἐν τοῖς λεχθεῖσι μάχην **E** οὐκ ἐδυνάθη· ἵνα φανῇ τοσοῦτον ξένος ὢν τῆς τοῦ Θεοῦ εἰρήνης, ἣν ὁ Κύριος ἡμῶν τοῖς γεννησὶς καὶ ἀδελφῶς εἰς αὐτὸν πεπιστευκόσιν ἀφῆκεν, εἰπὼν· Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· ὥστε οὐχὶ τοῖς ἄλλοις μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐαυτῷ διαμάχεται. Μείζονα γὰρ εἰπὼν τὸν Θεὸν

καὶ Πατέρα τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ, καὶ τοῖς τὸ ἴσον λέγουσι μαχίαν επικαλεσας, ὥς αὐτός ἀναντιρ-
ρίτους ἔχων τούτου τὰς αποδείξεις, μικρὸν ὑποβάς
σκέψαθαι οἷα γράφει.

Εἶναι. Ἀλλ' ὅτι μὲν εἰς ὃ τῶν ὄλων Θεὸς ἀγέν-
νυτος καὶ ἀσύγκριτος, πλειονων ὄντων τῶν παρα-
λελειμμένων, ἀπορῇν ἡγοῦμαι καὶ τὰ ῥηθέντα
πρὸς ἀπόδειξιν.

- 237 ΒΑΣ. Ἐρωτασθω τοίνυν, εἰ ἀσύγκριτος ὁ Θεός,
 Α' πόθεν αὐτοῦ ἡ ὑπεροχὴ κατελήφθη; Το γὰρ μείζον
 ἐκ τῆς πρὸς τὰ ὑπερρεχόμενα παραθέσεως θεωρεῖται.
 Πῶς οὖν ὁ αὐτός καὶ μείζων ἐστὶ καὶ ἀπαραθετος;
 Ἀλλ' ἵνα μὲν παρηλλαχμένην τοῦ Θεοῦ τὴν οὐσίαν
 πρὸς τὴν τοῦ Μονογενοῦς ἐπιδείξῃ, συγκριτικῶς λε-
 γόμενον τὸ μείζον εἰς τὴν τῆς οὐσίας διαφορὰν ἐξε-
 δείξατο· ἵνα δὲ πάλιν εἰς τὸ ἡμότιμον τῇ κτίσει τὸν
 Μονογενῆ καταγάγῃ, ἀσύγκριτον εἶναι τὸν Πατέρα
 νομοθετεῖ· καινὴν τινα καὶ ἀσύγκριτον ὄντως τὴν
 ὁδὸν τῆς βλασφημίας ἐπινοῶν· ἐν προσποιήσει δὲ
 Β' τοῦ ὑφ' οὗ καὶ ἐξαίρειν τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα, τοῦ
 Μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ Θεοῦ τὴν δόξαν κατασμι-
 κρύνειν· τοῦ Κυρίου διμαρτυρουμένου καὶ λέγον-
 τος, Ὁ μὴ τιμῶν τὸν Υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν Πατέρα·
 καὶ, Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, οὐκ ἐμὲ ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν πέμ-
 ψαντά με. Ἀλλ' ὁ ἐξ ἑθρὸς τῆς ἀληθείας, ὁ ἐνεργῶν
 τὰ τοιαῦτα λέγειν καὶ γράφειν αὐτοῖς, εἶδεν ἑκείνο,
 ἔτι εἰ πρὸς τὴν σύνεσιν αὐτοῦ τῆς τοῦ Μονογενοῦς
 ὁμοῦς ἀποτυφλώσει, καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ
 Πατρὸς γνώσιν συναραιρήσεται· ὥστε εἰ καὶ δο-
 κοῦσιν ὑπερβολὰς τινὰς νέμειν τῷ Θεῷ καὶ Πατρί,
 Γ' μηδὲν αὐτοῖς ὄφελος εἶναι τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγούσης

οὐδὲ τὴν γνῶσιν ἀφροσύμενοις Ἑβραίων καὶ Ἰουδαίων
δοξάζειν τὸν Θεὸν εἰδόντι, καὶ Ἑλλήνων τις ἀκού-
σεται βουλευμένων τι μέγα περὶ Θεοῦ λέγειν· ἀλλ'
ὅμοιως οὐκ ἂν τις εἴποι μεγαλύνειν αὐτοὺς τὸν Θεόν,
ἀνελθῆς εἰς Χριστὸν πιστεύς, δι' οὗ ἡ προσαγωγή
τῆς γνώσεώς ἐστιν.

Ἀσύγκριτον οὖν τὸν Θεὸν λέγει, ἵνα δείξῃ τὸν
Υἱὸν ἴσον ὄντα τῇ κτίσει, ἐν τῇ ὁμοίως τῆς δοξῆς
τοῦ Πατρὸς ἀπολείπεσθαι· διότι τὰ ἴσῳ μέτρῳ
ὑπερέχοντα, ἴσα ἀλλήλοις ἀναγκάτως ἐστί. Τούτου
δὲ ὑπερέχεται κατὰ τὸν τούτου λόγον ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ καὶ Πατρὸς ὁ μονογενὴς Υἱός, ὅσον καὶ τῶν
ἄλλων ἕκαστον. Τοιούτον γὰρ ἐστὶ τὸ ἀσύγκριτον,
ὃ πᾶσιν ὁμοίως ἐστὶν ἀπροσπέλαστον καὶ ἀνέφικτον.

Εἰ δὲ ἴσον τοῖς ἄλλοις τοῦ Πατρὸς ἀπολείπεται,
ἴσος ἐκείνοις ἐστὶ μεθ' ὧν ἀπολείπεται. Τί οὖν τῆς
βλασφημίας ταύτης χεῖρον εἵποιεν ἂν Ἰουδαῖοι; τί
δὲ τῶν ἐθνῶν λεγόντων ἐστὶν ἀκούειν; Καὶ οὐκ ἐρυ-
θριῶσιν οἱ τὸν τοῦ Θεοῦ Λόγον πρεσβεύειν σχημα-
τιζόμενοι, Ἰουδαῖοις καὶ Ἑλλήσι φίλα καὶ προσ-
ήγορα διδάγματα προτεινόμενοι. Εἰ γὰρ μὴ συγ-
κρίνεται τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ, ὥσπερ οὔτε ἄγγελοι,
οὔτε οὐρανός, οὔτε ἥλιος, οὔτε γῆ, οὔτε τῶν ἐν αὐ-
τῇ ζώων τε καὶ φυτῶν ἕκαστον· πῶς μὲν τὴν δια-
φορὰν ἔξει πρὸς τὰ οἰκεῖα κτίσματα; πόθεν δὲ αὐτῷ
πρὸς τὸν γεννήσαντα ἡ οἰκειότης; Ἐγὼ, φησί, καὶ
ὁ Πατὴρ ἐν ἑσμεν. Πάλιν γὰρ τοῦ αὐτοῦ μνημο-
νεύσωμεν. Τοῦτο, εἰπέ μοι, οὐχὶ συγκρίνοντος ἑαυ-
τόν ἐστι τὸ ῥῆμα; Τί λέγω συγκρίνοντος; Ἐνούν-
τος μὲν οὖν, ὡς εἶπεῖν, καὶ τὸ τῆς φύσεως ἀπα-
ρallahκτον παριστῶντος ἐντεῦθεν Ὁ δὲ ἀσύγκριτον

εἶναι τὸν Θεὸν ἀποφαίνεται. Καὶ ἡ μὲν ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοὺς ἀνθρώπους, καθοσπν ἐσμέν γωρητικοί, διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἀσκήσεως τῶν ἀγαθῶν ἔργων, τῇ πρὸς τὸν Θεὸν τῶν ὅλων ὁμοιώσει προσάγει, ἐν οἷς φησι· Γίνεσθε τελειοὶ καθὼς καὶ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν· οὗτος δὲ τὸν Μονογενῆ τὴν ἐκ φύσεως αὐτῷ ὑπάρχουσαν πρὸς τὸν γεννήσαντα οἰκειότητα, τὸ εἰς αὐτὸν ἔχον, ἀποστερεῖ. Καίτοι καὶ οὕτως αὐτῷ εἰς τὸ ἐναντίον ὁ λόγος περιτραπήσεται. Εἰ γὰρ ἀσύγκριτος ὁ Πατὴρ, πόθεν λαβίων τῆς ἀνομιοστικτος τοῦ Υἱοῦ τὰς ἀποδείξεις παρίξεται; Εἰ μὲν γὰρ ἀντιπαρεξετάζων τὰς οὐσίας ἀλληλαῖς, εὐρηκέναι φῆσει τὸ ἀνομιον, πῶς ἀσυγκριτος ὁ τοιοῦτος; Εἰ δὲ οὐδὲ συγκρίνεται τὴν ἀρχὴν, πῶς ἐπιγινῶναι τὸ διάφορον ἡδυνήθη; Οὕτως ἔοικε τὸ κακὸν οὐ τῷ ἀγαθῷ ἐναντιοῦσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἑαυτῷ.

ΠΡΟΣ ΕΥΝΟΜΙΟΝ

ΛΟΓΟΣ Β'.

Περὶ Υἱοῦ.

Ἐν τοίνυν τοῖς περὶ Θεοῦ τῶν ὄλων λόγοις ὑπο- C
κατασκευάσας ὅσον ἐδύνατο τὰς εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ
Θεοῦ βλασφημίας, αὐτῷ λοιπὸν ἐπαφῆκε τῇ μονο-
γενεῖ Θεῷ τὴν γλῶσσαν. Τί γάρ φησι;

ΕΥΝ. Καὶ εἰς Υἱό. Μονογενὴς γάρ, περὶ οὗ
ἐνῆν μὲν τὰς τῶν ἁγίων φωνὰς παραθέμενον, δι'
ὧν Υἱὸν καὶ γέννημα καὶ ποίημα καταγγέλλουσι,
ταῖς τῶν ὀνομάτων διαφοραῖς καὶ τὴν τῆς οὐσίας
παράλλαγν ἐμφανίσαντας, ἀπηλλάχθαι φροντίζων
καὶ πραγμάτων. Διὰ δὲ τοὺς σωματικὴν τὴν γέν-
νησιν ὑπολαμβάνοντας, καὶ ταῖς ὁμωνυμίαις προσ- D
πταίνοντας, ἀναγκαῖον ἴσως καὶ περὶ τούτων διὰ
βραχέων εἰπεῖν.

ΒΑΣ. Ταῦτα μὲν ὁ Εὐνόμιος ἔγινω δὲ, εἰ μὲν
οὕτω χρή διανοεῖσθαι περὶ τοῦ λόγου παντός, ὡς
πλάσματος, οἷα ἐν τοῖς διδασκαλείοις τῆς ματαιό-
τητος εἰς μελέτην τοῦ ἐν τῷ βέυσματι πιθανοῦ τοῖς
μειρακίοις προβάλλεται (ἐπειδὴ καὶ παραπλησιως
ἐκείνοις, πάντα σκιαμαχίᾳ προσέεικε· πρὸς κατη-
γόρους τε μάχη μὴ ὑρεστώτας· καὶ ἀπολογία πρὸς
κατηγορίαν οὐ προῤῥηθεῖσαν· καὶ λόγος πρὸς δι- E
καστὰς τοὺς οὐδαμοῦ φαινομένους,· εἰ οὕτω χρή
καὶ τούτων ἀκούειν, αὐτός τε ἀφίγμι τὴν ἐξέτασιν,
καὶ παντὶ παραινῶ μηδὲν τῶν εἰρημένων περιερ-

γάζεσθαι. Εἰ δὲ μείζον ἐστὶ τὸ ἐπάγγελμα, καὶ πολλοῖς γέγονεν ὑπόνοια, εἴναί τινα παρ' αὐτῷ τῆς ὀληθείας φροντίδα, ἀνάγκη πᾶσα τῶν εἰρημένων ἕκαστον διευθύνειν εἰς δυνάμιν. Τίς ἂν οὖν τρόπος
 239 τῆς ἐξετάσεως δικαιότερος γένοιτο, ἢ τοῖς διδά-
 Λ γμασι τοῖς παρὰ τοῦ Πνεύματος ἡμῖν δεδομένοις τὸν λόγον συγκρίνοντας, ὃ μὲν ἂν ἐκείνοις συμφωνοῦν εὕρωμεν καταδέχεσθαι, τῷ δὲ ἐναντίως ἔχοντι ἀπιστεῖν καὶ ὡς ἐχθρὸν ἀποφεύγειν;

Πρῶτον τοίνυν ἐκείνο δεικνύτω, τίνες τῶν ἁγίων γέννημα καὶ ποίημα τὸν Χριστὸν προσειρήκασι; ποίας ἔχει φωνὰς τῶν Γραφῶν εἰς ἀπόδειξιν; Εἰ γὰρ τῇ τοῦ μακαρίου Πέτρου φωνῇ τῇ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν ἀποστόλων ἀναγεγραμμένη ἐπιστηρίζοιτο, ἐνθα φησί· Γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι Κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ἐποίησεν ὁ Θεός, τοῦτον
 Β τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε· πρῶτον μὲν οὐδὲν οἰκεῖον ἔχει τῷ ζητούμενῳ ἢ μαρτυρία. Ἐπαγγεῖλάμενος γὰρ δεῖξειν παρὰ τῶν ἁγίων εἰρηῆσθαι ποίημα τὸν Υἱόν, τὴν μαρτυρίαν παρέχεται περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, ὅτι ἐποίησεν. Οὐ γὰρ ἐκείνὸς γε ἂν εἶποι, ὅτι ἔξεστιν αὐτῷ, ἐν τοῖς περὶ τῶν τηλικούτων λόγοις, παραγωγὰς τινὰς καὶ παρασχηματισμοὺς τῶν ὀνομάτων ἐπινοεῖν. Εἰ γὰρ καὶ ἀργοῦ λόγου εὐθύνας ὑφ' ἑστέμεν ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἥπου γε τὸ περὶ τῶν τηλικούτων καινοτομεῖν, ἀνεύθυνον ἡμῖν ἀρεθίζεται. Τάχα γὰρ
 C που τὸ μὲν ὡς πρέπον ἐπὶ Θεοῦ καὶ Πατρὸς λέγεσθαι, παρὰ τοῦ Θεοῦ δεδιδαγμεθα λόγου· τὸ δὲ οὐχ ἀρμόζον τῷ Μονογενεῖ, δι' ὧν ἀπεσιωπήσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐνεδείξατο. Πῶς οὖν ἀσφαλές τὴν,

ἔποίησε, φωνὴν μεταρρῶθίζοντα, ποιήμα λε-
γειν τὸν ποιητὴ τῶν ὧμων, ἔτι γὰρ ἔπρεπεν αὐτῇ
προσθηγορία τοιαύτη, οὐκ ἂν ἐσιωπηθῇ παρά τοῦ
Πνεύματος Ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς κτίσεως εὖρομεν,
ἀπο τοῦ Ἐποίησε, τὴν τοῦ ποιήματος προσθηγορίαν
μεταληλυθείσαν ἐπὶ δὲ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, οὐκ-
έτι. Ἐν ἀρχῇ, γὰρ, ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν. καὶ τὰ ὕδατα. Ἐν ταῖς ποιήμασι τῶν
χειρῶν σου ἐμελεῖται. καὶ, Ἐὰν γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ
ἀπο κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καὶ
D
ῥᾶται. Οὕτως ἐφ' ὧν ἐστὶ χρησιμὸν τὸ ὄνομα παρ-
αλαμβάνουσα ἡ Γραφή, ἐπὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ
Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς οὐ πρεπὸν τῷ μεγα-
λείῳ τῆς δοξῆς, παρσισιώπῃσι. Λοὺν δὲ ἀξίνην μὲν
καὶ λίθον ἀχρογωνιαῖον, καὶ λίθον προσκομματός,
καὶ πέτραν σκανδάλου, καὶ τοιαῦτα ἕτερα ἐν οἷς οὐ
πολὺ δοκεῖ τὸ εὐφημὸν εἶναι τοῖς ἀγίοις καὶ καθικοι-
νέουσιν τῆς σημασίας τῶν ὀνομάτων, τὸν Κύριον τῆς δοξῆς
προσαγορεύειν οὐκ ἐπιτρεχέται· ποιήμα δὲ οὐδα-
μοῦ τὸ παράπαν ὠνομασε. Καίτοι γε οὗτος παρ' αὐ-
τῶν εἰληφέναι τῶν ἁγίων τὸ ὄνομα τοῦτό φησιν, ἵνα
ταῖς συκοφαντίαις μὴ μόνον τοὺς κατ' αὐτὸν περι- E
βάλλῃ, ἀλλὰ καὶ τοὺς πάλαι ποτὲ γενομένους ἁγίους.

Ἄνευ δὲ τοῦ μὴ χρῆναι διὰ τὸ ἐπικίνδυνον ταῖς
τοιούτοις ἐπιτολμαῖς, καὶ τὰ τοῦ Κυρίου ὀνόματα
παρ' ἑαυτοῦ μεταπλάττειν ἐτι οὐδὲ ἡ τοῦ ἀποστό-
λου διάνοια τὴν πρὸ αἰῶνος ὑπόστασιν τοῦ Μονο-
γενοῦς ἡμῖν παρίστησι, περὶ ἧς ὁ λόγος ἐν τῇ πα-
ρόντι. Οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς τοῦ Θεοῦ
Λόγου, τοῦ ἐν ἀρχῇ ὄντος πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ πε-
ρὶ τοῦ κενώσαντος ἑαυτὸν ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ. 240
καὶ γενομένου συμμόρφου τῷ σώματι τῆς ταπεινώ- Λ

τειως ἡμῶν, καὶ σταυρωθέντος ἐξ ἀσθενείας, σαφῶς
 διαλέγεται. Καὶ τοῦτο παντὶ γνώριμον τῷ καὶ μι-
 κρὸν, ἐπιστήσαντι τῆς ἀποστολικῆς λέξεως τῷ βου-
 λήματι, ὅτι οὐ/ι θεολογίας ἡλὲν παραδίδωσι τρό-
 πον, ἀλλὰ τοὺς τῆς οἰκονομίας λόγους παραδίδωσι.
 Κύριον γάρ, φησί, καὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς
 ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε,
 τῇ δεικτικῇ φωνῇ μονοσυ/ι πρὸς τὸ ἀνθρώπινον
 αὐτοῦ καὶ ὀρῶμενον πᾶσι προδήλως ἐπεριδομενος.
 Ὁ δὲ τὴν, ἐποίησεν, φωνὴν εἰς τὴν ἀρ/ῆθεν γέννησιν
 B τοῦ Μονογενοῦς μεταφέρει. Καὶ οὐδε ἐκεῖνο αὐτὸν
 δυσωπεῖ, ὅτι τὸ, Κύριος, οὐκ οὐσίας ἐστὶν ἀλλ'
 ἐξουσίας ὄνομα. Ὡστε ὁ εἰπὼν, Κύριον αὐτὸν καὶ
 Χριστὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τὴν κατὰ πάντων ἀρ/ην
 καὶ δεσποτείαν λέγει τὴν παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐπιτρα-
 πείσαν αὐτῷ, ὃ τὴν εἰς τὸ εἶναι παροδὸν αὐτοῦ
 διτγελῆται. Ταῦτα μὲν οὖν μικρὸν ὕστερον ἐπιδειξο-
 μεν, ὅταν ἐλέγξωμεν αὐτὸν παρὰ τὸ βούλημα τοῦ
 Πνεύματος τὰς ἐκ τῆς Γραφῆς μαρτυρίας παρατι-
 θέμενον. Νυνὶ δὲ ἐπὶ τὰ συνε/ῆ τοῦ λόγου προϊω-
 μεν. Τί οὖν αὐτῷ βούλεται τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ τί
 δῆπote ποίημα προσαγορεύει τὸν παιστὴν τῶν
 ὅλων ἐπιχειρεῖ, Σοφίσματι χιθῆλῳ παραχρυσά-
 C μενος ἐκυτόν, αἵεται ταῖς τῶν ὀνομάτων διαφοραῖς
 καὶ τῆς οὐσίας παραλλαγὴν συνεχφαίνεσθαι.

Καίτοι τίς ἂν τῷ λόγῳ τούτῳ σωφρονῶν πρόσ-
 θοιτο, ὅτι ὢν τὰ ὀνοματά ἐστι διαφορα, τούτων
 παρῆλλαχθαι καὶ τὰς οὐσίας ἀνάγκη, Πέτρου γάρ
 καὶ Παύλου, καὶ ἀπαξαπλῶς, ἀνθρώπων πάντων
 προστηγυρικαὶ μὲν διάφοροι, οὐσία δὲ πάντων μία.
 Διὰπερ ἐν τοῖς πλείστοις οἱ αὐτοὶ ἀλλήλοις ἐσμέν·

τοῖς σε ἰδιωμασι μόνοις τοῖς περὶ ἕκαστον θεωρο-
 μένοις, ἕτερος ἑτέρου διενηνόχαμεν. Ὅθεν καὶ α
 προστηνοῖται οὐκ ἐν τῶν οὐσιῶν εἰσι σημαντικαί, ἀλλὰ
 τῶν ἰδιωματικῶν, αἱ τὸν καθ' ἓνα χαρακτηρίζουσιν.
 Ὅταν οὖν ἀκούωμεν Πέτρον, οὐ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ
 νοοῦμεν ἐκ τοῦ ὀνόματος· οὐσίαν δὲ λέγω νῦν, τὸ
 ὑλικὸν ὑποκείμενον· ὑπερ οὐδαμῶς σημαίνει τοῦ
 νοῦ, ἀλλὰ τῶν ἰδιωματικῶν ἃ περὶ αὐτὸν θεωρεῖ-
 ται τῇ ἐννοίᾳ ἐντυπούμεθα. Εὐθύς γὰρ ἐκ τῆς φωνῆς
 ταύτης νοοῦμεν τὸν τοῦ Ἰωάν, τὸν ἐκ τῆς
 Βηθσαιᾶ, τὸν ἀδελφὸν Ἀνδρέου, τὸν ἀπὸ ἀλιεύων
 εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἀποστολῆς προσηλθέντα, τὸν
 διὰ πίστεως ὑπεροχὴν ἐφ' ἑαυτὸν τὴν οἰκοδομὴν
 τῆς Ἐκκλησίας δεξιόμενον· ὧν οὐδὲν ἐστὶν οὐσία.

ὥς ἡ ὑποστῆσις νοουμένη. Ὡστε τὸ ὄνομα τὸν
 χαρακτῆρα μὲν ἡμῖν ἀφορίζει τὸν Πέτρον· αὐτὴν
 δὲ οὐδαμῶς παρίστανει τὴν οὐσίαν. Πάλιν ἀκού-
 σαντες Παῦλον, ἑτέροις ἰδιωματικῶν συνδρομῇ ἐνο-
 σάμεν· τὸν Ταρσέα, τὸν Ἑβραῖον, τὸν κατὰ νομὸν 241
 Φαρισαῖον, τὸν μαθητὴν Γαμαλιήλ, τὸν κατὰ ζῆ- Λ
 λον διώκτην τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ, τὸν ἐκ τῆς
 φοβερᾶς ὀπτασίας εἰς τὴν ἐπίγνωσιν ἐναθέντα,
 τὸν ἀπόστολον τῶν ἐθνῶν. Ταῦτα γὰρ πάντα ἐκ
 μετὰ φωνῆς, τῆς Παῦλος, περιορίζεται. Καίτοι γε.
 εἴπερ ἀληθὲς ἦν, ὅτι ὧν τὰ ὀνόματα διενήνοχεν,
 ἐναντίως ἔχουσιν αἱ οὐσίαι, ἐγρῆν δὴ πού καὶ Παῦ-
 λον καὶ Πέτρον καὶ ἀπαξ ἀπλῶς ἀνθρώπους ἅπαντας
 ἑτερουσίους ἀλλήλοις εἶναι. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐδεὶς
 οὕτως ἀμαθὴς καὶ τῆς κοινῆς φύσεως ἀνεπίσκεπτος.
 ὥστ' ἂν εἰπεῖν προαχθῆναι· Ἐκ πληοῦ γὰρ, φησὶ, Β
 διήρτισαι σὺ, ὥς καὶ γώ· οὐδὲν ἕτερον τοῦ λόγου

ἢ το ὁμοούσιον πάντων ἀνθρώπων ἀποστεινόντος·
 λευδῶς δὲ τῇ διαφορᾷ τῶν ὀνομάτων το τῆς οὐσίας
 διαφορον ἔπεσθαι σοφίζόμενος. Οὐ γὰρ τοῖς ὀνόμα
 σιν ἡ τῶν πραγμάτων φύσις ἀκολουθεῖ, ἀλλ' ὕστερα
 τῶν πραγμάτων εὐρηται τὰ ὀνόματα. Εἰ γὰρ τοῦτο
 ἦν ἀληθές, ἔδει καὶ ὧν προσηγορίαι εἰσὶν αἱ αὐ
 ται, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οὐσίαν εἶναι. Οὐκοῦν
 ἐπειδὴ οἱ κατ' ἀρετὴν τέλειοι τῆς τοῦ Θεοῦ προση
 γορίας ὑξίζωνται, ὁμοούσιοι ἂν εἶεν τῷ Θεῷ τῶν
 ὁλων οἱ ἄνθρωποι. Ἀλλ' ὥσπερ τοῦτο λέγειν μανία
 C σαφές, οὕτω κακείνος ὁ λόγος τῆς ἰσῆς ἔχεται πα
 ρανοίας.

Φανερόν τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι καὶ ἐπὶ
 Πατρὸς καὶ Υἱοῦ οὐ μὴ οὐσίαν παρίστησι τὰ ὀνόματα,
 ἀλλὰ τῶν ἰδιωματῶν ἐστὶ δηλωτικά· ὥστε μηδεμίαν
 εἶναι γόωσαν τῷ λόγῳ, ἐκ τῆς τῶν ὀνομάτων παραλ
 ληγῆς τὴν τῶν οὐσιῶν ἐναντίουσιν παρεισάγοντι.
 Οὕτω δ' ἂν πρὸ πάντων ἑαυτὸν καταβάλοι. Εἰ γὰρ
 διαφέρει ποίημα τε καὶ γέννημα, διάφοροι ἔσονται
 τοῦ Μονογενοῦς αἱ οὐσῖαι, τῇ διαφορᾷ τῶν ὀνομάτων
 D ἐπόμεναι. Εἰ δὲ τοῦτο παραφρονούντων εἰπεῖν,
 οὐδὲ ἐκεῖνο καθιστηκότων. Ὁ δὲ καὶ προσποιεῖται
 μὲν μυρίας ἔχειν τὰς ἀποδείξεις τοῦ παρὰ τῶν ἀγίων
 ποίημα τὸν Υἱὸν προσειρησθαι. Ὡς δὲ ἐφ' ἑτερά
 τινα προηγούμενα σπεύδων, ὑπερτίθεται δῆθεν ἐν τῷ
 παρόντι τὴν μνήμην. Ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τεχνικὸν τὸ
 κακούργημα· ἐν οἷς ἀπορεῖ λόγων, τὴν σιωπὴν
 προτιμᾶν. Εἰ γὰρ σκιὰν μαρτυρίας εἶχε τῆς τὸν
 Μονογενῆ λεγούσης ποίημα, οὐκ ἂν ἐκεκώρωτο

ἰμῶν ἧδὲ τὰ ὤτα περιβυλλόμενα; Ἐτα φησι, διὰ τοὺς σωματικὴν τὴν γέννησιν ὑπολαμβάνοντας τοῦ Κυρίου, καὶ ταῖς ὁμωνυμίαις προσπταίνοντας, ἀναγκάζειν αὐτῷ καὶ περὶ τούτων εἶναι διὰ βραχέων εἰπεῖν. Καίτοι τί ἐκώλυε ταῖς ἐκ τῶν Γραφῶν μαρτυρίαις τὸν λόγον ἑαυτοῦ πιστωσάμενον, οὕτως ἐπὶ τὴν διορθώσιν τῶν ἀσθενεστέρων ἔλθειν, καὶ τὴν ἐκ τῆς ὁμωνυμίας βλαβὴν παραμυθήσασθαι, εἴ τις ἄρα γέγονέ ποτέ τισιν ἡ γενήσεται; Τίς γὰρ οὕτω παντελῶς σάρκινος τὴν διάνοιαν, καὶ θεῶν λόγων ἄπειρος, ὥστε ἀκούων θείας γεννήσεως, πρὸς τὰς σωματικὰς καταφέρεσθαι φαντασίας, ἐν αἷς συμπλοκὴ μὲν ἄρρενος πρὸς τὸ θῆλυ, κύησις δὲ ἐν μήτρα, καὶ διάπλασις, καὶ μόρφωσις, καὶ τοῖς καθήκουσι χρόνοις πρόοδος εἰς τὸ ἔξω; Τίς οὕτω κτηνώδης, ὥστε ἀκούων Θεὸν Λόγον ἐκ Θεοῦ προελθόντα, ἀκούων δὲ σοφίαν ἐκ Θεοῦ γεννηθεῖσαν, πρὸς τὰ σώματος πάθη τοῖς λογισμοῖς καταπίπτειν;

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, μετὰ τῶν ἄλλων, εὐπρόσωπον αὐτῷ σχῆμα τῶν λόγων ἐπινενόηται, ὥς τῆς πρὸς τοὺς ἀσυνέτους τῶν ἀδελφῶν εὐσπλαγγνίας ἕνεκεν τὸν κόπον τῆς διδασκαλίας δοκεῖν καταδέεσθαι.

Καὶ τὰς μὲν σωματικὰς ὑπονοίας, τὰς ἐπὶ τῇ προσηγορίᾳ ταύτῃ ἐγγινομένας, ἐπανορθοῦνται δῆθεν· τὰς δὲ, ἐκ τοῦ ποίημα τὸν Κύριον ὀνομάζεσθαι, βλάβας οὐ παραιτεῖται. Καίτοι ὁ γε σωματικὴν εἶναι τὴν γέννησιν φανταζόμενος, ὁ αὐτός ἂν καὶ ἐπὶ τοῖς ὑλικοῦς τῆς ποιήσεως τρόπους ὑπενεχθείη. Οὐ γὰρ δήπου μερισμὸν μὲν τινα καὶ μετὰστasis καὶ ῥύσιν τῆς τοῦ γεννώντος οὐσίας, ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ

γεννᾶν, ὃ ἀσθενὴς ἐννοήσῃ· ὕλην δὲ ἐξουθεν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰσενεγθεῖσαν εἰς τὴν, ὥς ὑμεῖς φατε, τοῦ ποιήματος ὑποστάσιν, ὑπολαμβάνειν οὐκ ἐπιτρέπεται. Τίνος οὖν ἕνεκεν τὰ ἀρρωστήματα τῶν λογισμῶν τῶν ἀδελφῶν ἐξ ἡμῶν ἴσται, καὶ τῶν τοιματικῇ τὴν γέννησιν ὑπολαμβάνοντων ἐπιμελούμενος, τοὺς τῇ προσγορίᾳ τοῦ ποιήματος περιπταίοντας παρορᾷ, ὅτι τὸ μὲν γεγενῆσθαι, πολλῶν οἶδε τοῖς ὁγμῶσιν ἐαυτοῦ, τοῦ γεννηθέντος

C οἰκείως ἔχειν ὀφείλοντος πάντως καὶ ἀπαρallaκτικῶς πρὸς τὸν γεννῆσασθαι· τὸ δὲ πεποιθῆσθαι φίλον καὶ σύμμαχον ταῖς ἐκ τοῦ ὑποθέσσει, διὰ τὸ ἀλλοτρίου καὶ ξένου, καὶ πάντα ἀνοικτεῖν πρὸς τὸν ποιήσαντα τὴν ἐννοίαν παριστᾶν. Ἐῖτα τοῖς ἐπισυναπτὲι λέγων·

ΕΥΝ. Γέννημα τοίνυν τὸν Ἰῶν φαμεν, κατὰ τὴν τῶν Γραφῶν διδασκαλίαν· οὐχ ἕτερον μὲν τι τὴν οὐσίαν νοοῦντες, ἕτερον δὲ τι παρ' αὐτὴν τὸ σημαίνον· ἀλλ' αὐτὴν εἶναι τὴν ὑπόστασιν, ἣν σημαίνει τοῦνομα, ἐπαληθευούσης τῇ οὐσίᾳ τῆς προσγορίας.

D ΒΑΣ. Καὶ ἐν ταῦτοις τοίνυν τῇ μὲν ἀληθείᾳ φανερῶς διαμαγεται, ἐαυτῷ δὲ ὁμοῦς ἀκολουθεῖ λέγει. Ὡς γάρ ἐν τοῖς ἄνω λόγοις τὸ ἀγέννητον ἐπὶ τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων, τῆς οὐσίας αὐτοῦ διωρίζετο εἶναι σημαντικόν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ γέννημα τὴν οὐσίαν τοῦ Ἰῶυ σημαίνει λέγει· ἔν' ἐν τῇ τοῦ γεννητοῦ πρὸς τὸ ἀγέννητον ἀντιθῇ ἐναντίως ἔχοντα τῷ Πατρὶ τὸν Μονογενῆ κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἐπιδείξῃ. Διὰ ταῦτα νομοθετεῖ ῥήματα ἕξω τῆς χρήσεως ὄντα τοῦ θείου Πνεύματος, γέννημα τὸν

Υἱὸν ονομάζων. Ποῦεν λαθὼν; ἐκ ποίας διδασκαλίας; τίνος προφητοῦ; τίνος τῶν ἀποστολῶν ταύτην αὐτῷ τὴν προσωπομένη ἐπιφθμισαντος, Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδαμοῦ τῆς Γραφῆς κειμένην οὕτω τὴν φωνὴν ταύτην εἶδον.

Καίτοι οὐδαμῶθεν οὗτος ᾗ ἐκ τῆς τοῦ Πνεύματος διδασκαλίας εἰληφέναι τὰς προσηγορίας ταύτας ἀλαζονεύεται. Μικρὸν γὰρ αὐτῷ, τοῖς ἀνθρώποις ἀγῶνα παρέχειν, εἰ μὴ καὶ αὐτοῦ τοῦ Πνεύματος κατατολμήσειε. Γεγεννηκέναι μὲν γὰρ τὸν Πατέρα, πολ-
 λαχοῦ δεοδιδάχμεθα· γέννημα δὲ εἶναι τὸν Υἱόν, οὐ-
 δέπω καὶ τήμερον ἀκηκοαμεν. Παιδίον γὰρ, φησὶν, ἐγεννηθῆ ἡμῖν υἱὸς καὶ ἐδόθη, ἡμῖν καλεῖται το ὄνομα αὐτοῦ, οὐχὶ γέννημα, ἀλλὰ Μεγάλῃς βουλῆς ἄγγελος. Καίτοι εἴπερ το γέννημα οὕτως ὑπερ-
 χει σημαντικόν, οὐκ ἂν ἕτερον ὄνομα παρὰ τοῦ Πνεύματος ἐδοκίμασθαι, ἢ ὅπερ ἐμφανῶς τὴν οὐσίαν αὐτοῦ παριστᾶν ἐμελλε. Καὶ πάλιν ὁ Πί-
 τρος, ὁ οἰᾷ τὴν τῆς αληθείας ἐπιγνώσιν τῶν μακαριστῶν ἐκείνων ἀξιώθεις, οὐκ εἶπε, σὺ εἶ το γέννημα· ἀλλὰ, Σὺ εἶ ὁ Ἀριστος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Καὶ ὁ
 Παῦλος, πᾶσαν αὐτοῦ τὴν γραφὴν τῆς τοῦ Υἱοῦ προσηγορίας καταπληρώσας, οὐδαμοῦ φανίσεται γεννήματος μνημονεύσας, ὅπερ οὗτος ἐκ πολλῆς τῆς πεποιθήσεως, ὡς ἐκ τοῦ θείου λαθεῖν διδασκαλίου, προσφέρει. Οὐδὲ γὰρ ἐνταῦθα συγχωρητέον αὐτῷ, τὴν, ἐγέννησε, φωνὴν ἐπὶ τοῦ Πατρὸς κειμένην μετασχηματίζοντι καὶ μεταπλασσοντι, γέννημα προσαγορεύειν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ ὅπερ ἂν ἐκ τῆς τῶν ῥημάτων ἀκολουθίας ὑποφαίνεται εὐκόλως ἐπιπηδᾶν τούτῳ τὸν γε τῷ θεῷ φόβῳ πε-

παιδευμένον προσεχαι, ἀλλ' ἀγαπᾶν τοῖς ἐν τῇ Γρα-
 υ ρῇ κεκρυμένοις ὀνομασίαις ἐπιμένοντα, δια τούτων θεο-
 πρεπτοῦς τὴν ὁμοιομοσίαν ἀποπληροῦν. Εἰ γὰρ οἱ ἐξ
 ἀρχῆς τὴν Ἰβηρίων διαλεκτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα
 γιῶσσαν μεταβαλόντες, τινῶν ὀνομάτων τῆς ἑρμη-
 νεύσεως κατατολμασάν, ἀλλ' αὐτὴν τὴν Ἰβηρικὴν
 φωνὴν μετεκομίσαν ὡς τὸ Σαββαῖθ, καὶ τὸ Ἰδο-
 ναί, καὶ τὸ Εἰλοι, καὶ εἰ τι τοιοῦτον, οὐκ ἐπὶ
 τῶν ἱσίων ὀνομάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων
 πλείονων τὴν εὐλαβειαν ταύτην ἐπιδεικνύμενοι·
 ποσοῖ τινὰ προσῆκεν ἑυθὺς περὶ τῶν τοῦ Κυ-
 ρίου ὀνομάτων τὸν φόβον ἔχειν; καίτοι πότε ἂν
 ἐκείνοι τὰ ἰσχυρὰ τινὰ πλάσαι τῶν ὀνομάτων ἡνέ-
 σργοιτο, οἳ γε ἀπὸ τῆς ἑρμηνείας τινῶν καταβάρβρι-
 D σαιτες, ὡς ἂν μὴ τὸ ἐν χύμα τῆς ἐμφράσεως τῇ ἀκα-
 ταλληλίᾳ τῶν σχηματιζομένων ἐκινύσειαν;

Ἀλλ' εἰ ἐγένετο, φησὶν, ὁ Θεός, πῶς οὐ γρηὶ τὸν
 γεννηθέντα προσαγορεύει γεννημα, ὅτι φοβερὸν
 ἦν αἰν ἡμετέροις αὐτὸν ὀνομασι προσφωνεῖν, ὃ ἔχα-
 ρίστα ὁ Θεὸς ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα. Υἱὸς μου
 εἶ σὺ, φησὶν, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Καίτοι
 ἀκολούθετον ἦν κατὰ τὸν τούτων λόγον, διὰ τὸ γε-
 γεννηθῆναι, γεννημα προσαγορευθῆναι καὶ οὐ/ Υἱόν·
 ἀλλ' οὐκ εἴρηται. Διόπερ γρηὶ τὸν πρὸ ὀφθαλμῶν
 ἔγοντα τὸ Ἀριστοῦ δικαπτήριον, καὶ εἶδοτα ὅσος ὁ
 E κίνδυνος ἀρελεῖν τι τῇ προσθεῖναι ταῖς παραδεδομέ-
 νοις ὑπὸ τοῦ Πνεύματος, μὴ παρ' ἐαυτοῦ φιλοτι-
 μεῖσθαι κεινοτομεῖν, ἀλλὰ ταῖς προκατηγγελημένοις
 παρὰ τῶν ἁγίων ἐφυσυμάζειν. Ὅ τινον οὕτε ἡ
 κοινὴ συνήθεια, οὕτε ἡ τῶν Ἰερρυῶν γρηῃσις παρ-δί-
 δεκται, τούτου κατατολμᾶν, πῶς οὐ/ι τῆς ἐσχάτης

ἡπονείας ἐστί, τις γὰρ Πάτερ ἢ μήτηρ εὐμενῆς,
 καὶ ἡμερῶς πρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ ὁσκειμένος, αὐτὸν
 το προσηγόρευεν αὐτὸν υἱὸν ἢ τέκνον, γεννημα
 ἂν προτεγοί, Τέκνον γὰρ, φησιν, ὡς γὰρ εἰς τὸν
 ἀμπελῶνα. Καὶ ἀλλὰ τοῦ Ὁ Θεοῦ, οὐ γὰρ ἐαυτὸν
 προσέειπεν εἰς συγγεν, τέκνον. Καὶ ταῦτα οἱ Ἰσαακ
 τις εἶ, τέκνον, καὶ, Ὡς, μετὰ τὴν παιδείαν, καὶ
 Κυρίου καὶ, Ὡς σαφὲς εὐφραίνει πατέρα. Καὶ εἰ
 τι τοιοῦτον. Οὐδὲν τοῦδε γεννημα τοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐκ
 στος προτεγοῦν ἐπιδείκνυνται. Καὶ ἡ αἰτία σαφὲς
 ἐστὶ ὁ μὲν υἱὸς καὶ τὸ τέκνον ἐμψύων ἐστὶν ὀνομαζα,
 τὸ γεννημα δὲ οὐ πάντως. Γεννημα μὲν γὰρ δύνα
 ται. ὅτι καὶ τὸ πρὸ τοῦ ἐξείκοντις ἦναι ἐν ται,
 ἀμπελῶσεσιν ἐκβαλλόμενον· οὐ μὴν καὶ τῆς τοῦ
 τέκνου προσηγόρας ἀξίον τὸ τοιοῦτον. Καὶ γεν
 νήματα μὲν οἱ καρποὶ τῆς γῆς, τέκνα δὲ ταῦτα οὐκ
 ἐστὶ. Οὐ γὰρ μὴ πῖον, φησιν, ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς
 ἀμπελῶς ταύτης. Σπανίως δὲ ἐπὶ ἐμψύων τὴν
 προσηγόραν ταύτην παραληφθεῖσαν εὖρομεν. Καὶ
 ὅπου γε εἴρηται, ἐπὶ ζώον καταγορευμένου καὶ εἰς
 εἰκόνα πονηρίας παραληφθέντος ἐστὶν ἰδεῖν. Ὅφεις
 γὰρ, φησὶ, γεννήματα ἐμψύων. Διὰ τοῦτο, οἶμαι,
 ἥ τε κοινὴ συνήθεια τὴν προσηγόραν ταύτην ἡτί
 μασε, καὶ ἡ θεία Ἰσχυρὶ παραιομένη φαίνεται,
 καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
 Ἀλλὰ καὶ τὴν τέκνου προσηγόραν, ὡς πολὺ τὸ
 ἀνθρώπινον ἔχουσιν, οὐ προσήκατο. Διὰ τοῦτο δὲ
 ἀπόστολος, Υἱὸν μὲν ἄνω καὶ κάτω τὸν Κύριον ἀπο
 καλῶν, καὶ ἄλλαις ποικίλαις προσηγόραις αὐτὸν
 ἀνυμνοῦν· πρωτότοκον, καὶ εἰκόνα, καὶ ἀπαύγασμα·
 τὴν δὲ τοῦ γεννήματος προσηγόραν ἀποφυγεῖν.

Εἰ δέ φησιν αὐτός, δείξατω, ἢ ἄλλος τις τῶν προ-
σταμένων τοῦ λόγου, καὶ πάντα αὐτοῖς ἀποδομεν
ἀπαλεῖψαι Ἄλλ' οὐκ ἂν ἔχοι εἰ μὴ ἄρα μιμν-
εστος τον ἀσπύτ Μαρακίωνα, τὰ μὲν ἐξήκουσιν τῶν
θεῶν λόγων, τὰ δὲ παρεγγράφωσι. Οὕτω μὲν οὖν
ἀλλοτρία τῆς τοῦ κοινῆς συνέθεσιν, καὶ τὰς τῶν Ι α-
σπύτ / οὐρεσιν, ἢ φησὶ τοῦ γέννηματος ἀπειλή γὰρ

- D Ἐπεὶ μὲν δὲ λούσαν εἰδέναι τοῦ ὄντος τοῦ λόγου
αὐτῆς τεταρτή τῆς οὐσίας τοῦ Ἰού. Φησὶ γὰρ
αὐτός·

Εἰς τὸ Ἄδύνατον εἶναι, ἕτερον μὲν τι τὴν οὐσίαν
νοεῖν, ἕτερον δὲ τι παρ' αὐτὴν το σωμαίνονμενον,
ἀλλ' αὐτὴν εἶναι τὴν ὑποστασιν, ἣν σημαίνει τοῦ-
νομα, ἐπαγγελίᾳ τῆς οὐσίας τῆς προσηγορίας.

ΒΑΣ Ἄξιόν γε οὕτως ἀλλοτῶς τῶν δικαστῶν, οὐδ
ἀνέπλασας, ταυτί σου τὰ δογματα. Ὡς γὰρ ἐν
ὄναιρων ἀγορᾷ, ἡ ἐκκλησία μεθυοντων, καὶ οὐδε-
νός οὔτε ἀκουστος οὔτε συνιέντος τῶν λεγομένων,

- E ἐπὶ πολλῆς τῆς ἀδείας νομοθετεῖς, ἀντὶ πάσης ἀπο-
δείξεως ἐξαρκεῖν ἡγούμενος το αὐτὸς εἰρηκέναι. Ἐπεὶ
τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἀπολελυμέ-
νως καὶ καθ' ἑαυτὰ προφερομένα, τῶν ὑποκειμένων
αὐτοῖς πραγμάτων ἐστὶ σημαντικά· τὰ δὲ, πρὸς
ἕτερα λεγόμενα, τὴν σχεσιν μόνην ἐμφαίνει τὴν
πρὸς ἃ λέγεται, Οἶον, ἄνθρωπος μὲν, καὶ ἵππος,
καὶ βούς, αὐτὸ ἕκαστον τῶν ὀνομαζομένων παρί-
στησιν. Ὡς δὲ, ἡ δοῦλος, ἡ φίλος, μονῆς τῆς πρὸς
213 τὸ συνεζευγμένον ὄνομα συναφείας ἐστὶ δηλωτικά.

- A Ὁ τοίνυν ἀκουσας γεννήματος, οὐκ ἐπὶ τινι οὐσίαν
τῇ διανοίᾳ φερεται, ἀλλ' ὅτι ἐτέρῳ ἐστὶ συναπτό-
μενον ἐννοεῖ. Τὸ γὰρ γέννημα, τινὸς λεγεται γέν-

νημα. Ὁ μὲντοι οὐκ ὑποστασεῖς τινος ἐννοία
ἐμποιεῖ, ἀλλὰ μόνον τὴν πρὸς ἕτερον σχέσιν ἀπο-
σημαίνει, τούτο οὐσίαν εἶναι νομοθετεῖν, πῶς οὐ τῆς
ἀνωτάτω παραπληρῆζας ἐστί, Καίτοιγε μικρὸν ἔμ-
προσθεν ἐδεικνυτο παρ' ἡμῶν, ὅτι καὶ τὰ ἀπολελυ-
μένα τῶν ὀνομάτων, καὶ τὰ μάλιστα δοκῇ ὑποκει-
μενον τι ὀνομαζόν, οὐκ αὐτὴν παράσχησι τὴν οὐσίαν,
ιδιώματα δὲ τινὰ περὶ αὐτὴν ἀφορίζει.

B

Ἀλλ' ὁ σοφώτατος, καὶ ταῖς ματαιότατοις κρίσεσιν ἅπαν-
τα τὸν βίον ἐσροακῶς, οὐκ ἐρυθραίῃ αὐτὴν τὴν
οὐσίαν τοῦ Μονογενοῦς σημαίνειν λεγῶν τὸ γέννη-
μα. Τοῦτο δεῖσθαι τὴν ἀτοπίαν ἔχει, σκοπεῖτε. Ἡ γὰρ
ἡ οὐσία γέννημα καὶ ἀνάπαλιν, εἴ τι γεννῶμα, τοῦτο
οὐσία ὁμοούσια τὰ γεννῆματα πανταλλοῖσι ἐστίν.
Ἐκ δὴ τούτου, τί συμβέσται κατὰ τὸν τούτου
λόγον; Ὁ θεμιουργὸς τῶν ὁλῶν πᾶσι τοῖς γεννή-
σεως μετελκροσὶ τὴν αὐτὴν ἔχων οὐσίαν ἀναφανή-
σεται. Οὐ γὰρ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ Υἱοῦ οὐσίαν φήσει
σημαίνειν τὸ γέννημα, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τῶν με-
τελκροντων γενεσεως οὐκέτι τὴν αὐτὴν ἐννοίαν ἀπο-
σοφίζειν. Ἐπεὶ λεγέτω τινὰ αἰτίαν σαφῇ καὶ ἀναν-
τιρρήτῳ τοῦ τὴν αὐτὴν προσληγομένην μὴ ἐπὶ πάν-
των ὁμοίως τοῖς ἴσων δύνασθαι. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι.
Ὅν γὰρ ἂν ἐπινοήσῃ γεννήματος λόγον, οὗτος
πᾶσιν ὁμοίως τοῖς γεννῶσι ἐφαρμόσει. Μεγίστον
δὲ τεκμήριον τῆς ἀληθείας τοῦ λόγου ἡ αὐτοῦ ἐκά-
στου τῶν ἀκούοντων διανοία. Ἐρωτάτω γὰρ ἕκα-
στος ἑαυτὸν, ἐπειδὴν ἀκούσῃ, ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος
γέννημα, τίνα ἐννοίαν ἐντυποῦται. Ἄρα ὅτι ὁ γεν-
νηθεὶς οὐσία τοῦ γεγεννηκότος ἐστίν; Ἡ τοῦτο μὲν

C

D

καταγέλαστον, ἐκεῖνο δὲ ἀλτῆρες, ὅτι παρ' αὐτοῦ
γεννητῶς εἰς τὸ εἶναι πατήρ/ῃ. Τοῦτο τοίνυν ὁ-
μοίως ἐπὶ τε τοῦ Μονογενοῦς καὶ ἐφ' οὐτινοσούν
τῶν γεννηθεντων ἀρμοσει λέγεσθαι. Καὶ μηδείς
(ἐπειδὴ κοινὸν τὸ τῆς σχέσεως) καθαίρεισιν εἶναι
τῆς ἀξίας τοῦ Μονογενοῦς νομίζε-αι. Οὐ γάρ ἐν τῷ
πρὸς τί πως ἔχειν ἢ διαφορὰ τοῦ Υἱῷ πρὸς τα αλλα,
ἀλλ' ἐν τῇ ἰδιότητι τῆς οὐσίας ἢ ὑπεροχῇ τοῦ Θεοῦ
πρὸς τὰ θνητὰ διακρίνεται. Σκοπεῖτε μὲντοι ποῦ
τῆς ἀτοπίας ὁ τούτων λόγος ἐκφέρει. Εἰ τὸ γέννημα
ἑτέρου λέγεται γέννημα, ὡς ἢ τε κοινὴ συνθεσις
βεβαιοῖ, καὶ οὐδείς ἀντερεῖ· ταῦτο δὲ τοῦτο καὶ
ἐπὶ τοῦ Υἱοῦ οὐσίαν σημαίνει κατὰ τὸν τούτων
λόγον· ἐκεῖνου ἔσται οὐσίαν, οὗ καὶ γέννημα λεγε-
ται. Ἔσται τοίνυν ἐκ τῆς ἀκολουθείας ταυτης, οὐκ-
ετι τοῦ Μονογενοῦς τὴν οὐσίαν ἢ τοῦ γεννήματος
προσηγορία σημαίνουσα, ὅπερ οὗτοι βιαζονται,
ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων. Εἰ γὰρ οὐχ οἷον τε ἑτεροί
μὲν τε τὴν οὐσίαν νοεῖν, ἕτερον δὲ τι παρ' αὐτὴν
το γέννημα, καὶ ἴσον δυναται, οὐσίαν τε εἶπειν
καὶ γέννημα· τοῦ Θεοῦ δὲ ἔστι γέννημα ὁ Υἱός,
τοῦ Θεοῦ ἔσται οὐσία· εἴπερ τὸ γέννημα τὴν οὐσίαν
δηλοῖ. Καὶ οὕτω τὸ γέννημα οὐσία τοῦ ἀγεννήτου
κατὰ τὸν τούτου λόγον ἀναφανήσεται. Εἰ δὲ γελοῖον
τὸ συναγόμενον, ὁ θεὸς τὰ λήμματα, τῆς αἰσχύντης
κληρονομεῖτω. Ἔοικε γάρ πως ὁ λόγος, ἐπειδὴν
ἄπαξ τῆς ἀληθείας παρενεχθῇ, εἰς πολλὰς καὶ
ἐπικινδύνους ἀτοπίας ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν πλάνην
ἀκολουθείας ἐκφέρεσθαι.

Ταῦτα μὲν οὖν ὡςπερ προαγῶνές τινες καὶ κα-
τασκευαὶ τῆς βλασφημίας εἰσὶ· τὸ δὲ κεφάλαιον τοῦ

κακοῦ ἐν τοῖς ἐξῆς ἐπιφέρει λέγων·

ΕΙΝ. Τὴν οὐσίαν τοῦ Υἱοῦ γεγεννηθῆναι μὲν οὐκ οὐσαν πρὸ τῆς ἰδίας συστάσεως, εἶναι δὲ γεννηθεῖσαν προ παντων γνῶμη τοῦ Πατρὸς.

ΒΑΣ. Ἦτοι τῶν αὐτῶν ἔγεται τεχνασμάτων. Περι τῆς οὐσίας ἡμῖν τοῦ Υἱοῦ διαλέγεται, ὥς ὅη τι ἕτερον λεγὼν παρ' αὐτὴν τον Υἱον, καὶ τουτω τῷ τρόπῳ προνομοῖ τῇ βλασφημίᾳ τὴν ἀκοήν οὐκ ἐκ τοῦ προφανοῦς λέγων ἐκ μὴ ὄντων γεγεννηθῆναι τὸν Υἱον, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ γεγεννηθῆναι οὐκ οὐσαν. Προ τινος οὐκ οὐσαν, εἰπέ. Θεωρεῖτε αὐτοῦ τὸ σόφισμα, Αὐτὴν ἑαυτῇ συγκρίνει, ἵνα πᾶσι δὴ ἀνεκτὰ δοῇ λέγειν, οὐκ ἐκ μὴ ὄντων λεγὼν αὐτὴν μὴ εἶναι, οὐδὲ ἀπλῶς μὴ εἶναι, ἀλλὰ προ τῆς ἰδίας συστάσεως. Τὴν δὲ τοῦ Πατρὸς οὐσίαν, εἰπέ μοι, πρεσβυτεραν εἶναι σὺ πῆς τῆς ἰδίας συστάσεως; Εἰ μὲν γὰρ οὐκ ὑποβαλλει χρόνοις τοῦ Υἱοῦ τὴν οὐσίαν, οὐδὲ τὸ πρότερον κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐπινοεῖ, μάταιος μὲν αὐτῷ καὶ ἀργός ὁ λόγος, διόπερ οὐδὲ ἀποκρίσεως ἄξιος. Οὐκ ἤττον μέντοι καὶ ἐπὶ τοῦ Θεοῦ τῶν ὄλων ὑπάρξει, τοῖς βουλομένοις μετακομίζειν τὴν ματαιότητα. Τό τε γὰρ οὐκ εἶναι λέγειν τὸν Θεὸν πρὸ τῆς ἰδίας συστάσεως, καὶ τὸ εἶναι λέγειν πρὸ ἑαυτοῦ, τῆς αὐτῆς ἐστὶν ἀφροσύνης. Ἡ δὲ χρονικῶς ἐπὶ τῆς οὐσίας τοῦ Υἱοῦ τὸ, πρότερον, ὁμολογῆται, καὶ ἐκ μὴ ὄντων φάσκει τὴν οὐσίαν αὐτοῦ γεγεννηθῆναι, μᾶλλον δὲ αὐτὸν τον Υἱόν· οὐδὲν γὰρ διαφέρει πρὸς γε αὐτὴν τὴν διανοίαν οὕτως ᾗ οὕτω λέγειν· πρῶτον μὲν χρόνον δεύτερον τίθεται, εἰ δὲ βουλεῖ, καὶ αἰώνων, τὸν ποιητὴν τῶν αἰώνων· ἔπειτα μέντοι ἀκολου- Ε

θῶν ταῖς ἑαυτοῦ βλασφημίαις, καὶ τὸν Πατέρα φησει, οὐκ ὄντα Πατέρα τοῦ ἐξ ἀρχῆς, εἴτα ὕστερον γεγονέναι.

- 247 **A** Καίτοι εἰ μὲν καλὸν καὶ πρέπον τῇ μακαριότητι τοῦ Θεοῦ τὸ εἶναι Πατέρα, πῶς οὐκ ἐξ ἀρχῆς τὸ πρέπον αὐτῷ παρῆν, ἥ γὰρ ἀγνοία τοῦ βελτιονος, ἡ ἀδυναμία πάντως λογίζονται τὴν ἑλλειψιν ἀγνοίας μὲν, εἴπερ ὕστερον ἐξεῦρε το βέλτιον, ἀδυναμία δὲ, εἴπερ εἰδὼς καὶ συνιείς ἀπετύγχανε τοῦ καλλίστου. Εἰ δὲ (ὃ μὴ θέμις εἰπεῖν) οὐ καλὸν αὐτῷ τὸ εἶναι Πατέρα, τίνος ἕνεκεν ἐκ μεταβολῆς τὸ χεῖρον προεῖλετο, Ἄλλ' ἢ τρέποιο μὲν εἰς τοὺς αἰτίους ἡ βλασφημία ὃ δὲ Θεὸς τῶν ὄντων ἐξ ἀπείρου ἐστὶ Πατὴρ, οὐκ ἀρξάμενος ποτε τοῦ εἶναι Πατὴρ.
- B** Οὐτε γὰρ τῇ τῆς δυναμείως ἐνδοια πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος ἐκωλύετο, οὔτε αἰώνων τινῶν περίοδος ἀνέμενεν, ἵνα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λοιπῶν ζώων, μετὰ τὴν τῆς φύσεως συμπλήρωσιν τῆς εἰς τὸ γενεῆν αὐτῷ δυναμείως προσελούσης, τὸ σπουδαζόμενον περιγένηται (μυνομένων γὰρ ταῦτα καὶ ἐννοῦσαι καὶ φθεγξασθαι), ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ αἰδιότητι συμπαρακτεινόμενῃ ἔχει τὴν (ἐν' οὕτως ὀνομάσω) πατροτητα (ὡκοῦν, καὶ ὡς Υἱὸς πρὸ αἰῶνος ὢν, καὶ αἰεὶ ὢν, οὐκ ἔρξατο τοῦ εἶναί ποτε, ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ Πατὴρ, καὶ Υἱὸς, καὶ ἐξ ὧς τῇ τοῦ Πατρὸς ἐννοίᾳ ἡ τοῦ Υἱοῦ συνεισέρχεται).
- C** Ὁ γὰρ Πατὴρ, Υἱοῦ Πατὴρ, δηλονότι. Ἀρχὴ μὲν οὖν Πατὴρ οὐδεμία, ἀρχὴ δὲ τοῦ Υἱοῦ ὁ Πατὴρ· μέσον δὲ τούτων, οὐδέν. Πῶς οὖν οὐκ ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς (τοῦτο γὰρ ἐστὶ τὸ, πρὸ τῆς ἰδίας συστάσεως, ἐν σοφίσμασι λεγόμενον παρὰ τούτων)

ὁ μηδὲν ἔχων προεπινοούμενον ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τὸν
 ἐξ οὗ ἔχει τὸ εἶναι, οὐ διαστήματι ὑπερέχοντα,
 ἀλλὰ τῇ αἰτία προτεταγμένον; Εἰ τοίνυν αἰdios
 ἡ τοῦ Υἱοῦ κοινωνία πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα
 ἀναπεφανται, τῆς διανοίας ἡμῶν ἀπὸ τοῦ Υἱοῦ δι'
 οὐδενὸς κενοῦ πρὸς τὸν Πατέρα χωρούσης, ἀλλ'
 ἀδιαστάτως τὸν Υἱὸν τῷ Πατρὶ συναπτούσης, ὁ
 μηδενὶ μέτρῳ διοριζόμενος τινα ἔτι παρσίδουσιν κα-
 ταλείπει τῇ ποντρᾷ βλασφημίᾳ τῶν λεγόντων, ἐν
 τοῦ μὴ ὄντος αὐτὸν εἰς το εἶναι παρῆλθαι;

Ἰππεῖτα μέντοι καὶ τῆς ἀνοίας αὐτοῦς θαυμαστὰ
 ἄξιον, οὐ συνιεντας, ὅτι ἐκ μὴ ὄντων λεγόντες τοῦ
 Υἱοῦ, οὐ τοῦ Πατρὸς; μόνον νεώτερον ἀποφαίνου-
 σιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ, ὃ τὸν Μονογενῆ ἀπὸ τοῦ Πα-
 τρὸς διορίζουσιν Ἀνάγκη γάρ, εἴπερ τι εἴη μετα-
 ξὺ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, πρεσβύτερον εἶναι τοῦτο τῆς
 ὑπάρξεως τοῦ Υἱοῦ. Τί οὖν ἂν εἴη τοῦτο, Ἐἰ ἀλ-
 γος, ἢ αἰὼν παντως ἢ χρόνος, Ὅ γάρ τοι περισσὸς
 τέραν τὴν τοῦ Πατρὸς ζωὴν τῆς τοῦ Μονογενοῦς
 ἐννοῶν, τίς γέ ἄλλω παραμετρῶν, εὐρηκέναι ἂν
 εἴποι το περισσὸν, ἢ οὐχὶ αἰώνων ἢ χρόνων τινος
 διαστήματι, ἐκ δὲ τοῦτο ἀληθές, ψευδὲς δὲ λέγου-
 σα Γραφή, τοὺς αἰῶνας δι' αὐτοῦ γενενηθῆναι, καὶ
 ἡ διδασκαλία, ὅτι πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο· το
 πᾶσι, δηλονότι, ἐμπεριελημμένων καὶ τῶν αἰώνων.
 Εἰ δὲ φήτουναι μὴ ἀπαρνεῖσθαι πρὸ τῶν αἰώνων τοῦ
 Υἱοῦ γεγεννηθῆναι, μὴ ἀνύπνέτωσαν, ὁ τῷ Ἰω-
 συγκυρωτοῖσι, κατὰ ἀληθειαν ἀναγνωσκόμενοι Ἐξου-
 τήσωμεν γὰρ αὐτοὺς τοὺς ἐκ αὐτῶν ὄντων παραχρόνως,
 τοῦ Μονογενοῦς, τὴν οὐσίαν ὅτε οὐκ ἔστιν, ὡς κατὰ
 τί ἦν ἐκεῖνο το διαστημα; τινα αὐτῷ προσηγορίαν

ἐπινοήσεται. Ἡ μὲν γὰρ κοινὴ συνήθεια ἡ ῥων
ἢ αἰώσιν ἅπαν διαστήματα ὑποβάλλει ἐπὶ τοῖς
ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὁ ῥωνος, τούτο ἐν τοῖς ὑπερ-
σμίως ἢ τοῦ αἰῶνος φασίς ἐστίν (Ἦτοι δ'), εἴ τι
τρίτον ἐκ τῆς ἑαυτῶν σοφίας ἐπινοήσῃ. ἐνέστησαν
"Εως δ' ἂν σιωπῶσι, μὴ λαθάνεσθαι τὸν ὁμοῦ
αἰῶνον τὴν τοῦ Μονογενοῦς οὐσίαν τίθεσθαι. |

- B γὰρ ἦν τι διαστήματι πρεσβύτερον τοῦ Υἱοῦ, τοῦ
παρεκτεινόμενον τῇ ζωῇ τοῦ Πατρὸς, ἐν τι τούτων
ἦν δηλονότι. Ἀλλ' οὐτ' ἐστίν, οὔτε μὴ γεννᾶται ἐν-
ιοις πρεσβυτέρα τῆς τοῦ Μονογενοῦς ὑποστάσεως.
Παντὸς γὰρ τοῦ δυναμένου εἰς ἀρχιότητος λόγον
ἐπινοεῖσθαι ἀνωτέρα ἢ ὑπαρξίς τοῦ Θεοῦ Λόγου τοῦ
ἐν ἀρχῇ ὄντος πρὸς τὸν Θεὸν εὐρεθήσεται. Κὰν μυ-
ρίαις φαντασίαις ἑαυτὸν ἐξαπατήσας ὁ νοῦς, καὶ
τοῖς τῶν ἀνυπάρχτων ἀναπλασμοῖς ἐπιβάλλων, τὰ
μὴ ὄντα περινοῇ, οὐδεμίαν τῶν πασῶν μηχανὴν
C ἐξευρήσει, δι' ἧς δυνήσεται τῆς ἀρχῆς τοῦ Μονο-
γενοῦς ἑαυτὸν ὑπερθεῖναι· καὶ κατωτέραν τοῦ ἰδίου
κινήματος τὴν ζωὴν καταλιπεῖν τῆς αὐτοζωῆς· καὶ
τῷ ἰδίῳ λόγῳ τοῦ Θεοῦ Λόγου τὴν ἀρχὴν ὑπερβῆ-
ναι· καὶ αἰῶνας ἐποπτεῦσαι ἐρήμους τοῦ Θεοῦ
τῶν αἰώνων.

Ἀφαιρούμενος δὲ τὴν ὀφειλομένην τῷ Μονογενεῖ
δοξάν, σκοπεῖτε ποίοις αὐτὸν ἀποσεμνύνει λόγοις.

ΕἶΝ. Ἔστι δὲ, φησὶν, ἡ οὐσία τοῦ Υἱοῦ γεν-
νηθεῖσα πρὸ πάντων γνώμη, τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός.

- D ΒΑΣ. Τούτο μέγα προστίθησι τῷ Υἱῷ, τὸ
πρεσβύτερον εἶναι τῆς κτίσεως, καὶ τῶν ποιημά-
των αὐτὸν τῶν ἑαυτοῦ προυπάρχειν, ἀρχοῦν εἰς
δοξάν τῷ δημιουργῷ τῶν ὄλων τίθεμενος τὸ κτι-

σμάτῳ· ἄλλον τῶν ἑαυτοῦ προ-εταχθαι Ἐγὼ γὰρ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα κοινωνίας το εἰς αὐτὸν ἔχον ἀλλοτριώσας, ἐν τῇ τῶν χριστιανῶν προτιμήσει τὴν οὐσαν αὐτῷ μαρτυρεῖ. Ἔπειτα πρὸς τὸ ἀναίσχυον τὴν βλασφημίαν ἐκφερὼν τοῖς ἀρύκτοις ἡμᾶς, ὡς οἶεται, τῶν λογισμῶν ἀναγκαίαις περὶ στοιχίζεται.

Εἰς τὸν ἦτοι γὰρ ὄντα, φησὶν, ἐγέννησεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱόν, ἢ οὐκ ὄντα. Ἀλλ' εἰ μὲν οὐκ ὄντα, μεθεῖς μοι, φησὶ, τόλμαν ἐπεκαλεῖται. Εἰ δὲ ὄντα, οὐκ ἀτοπίαις μόνον καὶ βλασφημίας, ἀλλὰ καὶ πάσης εὐθεΐας ὑπερβολὴν ὁ λόγος ἔχει· τῇ γὰρ ὄντι οὐ δεῖ γεννήσεως.

ΒΑΣ. Τὸ μὲν οὖν πολυθρύλλητον σόφισμα, τὸ πάλαι μὲν ἐξευρεθὲν παρ' ἐτέρων, τελείως δὲ νῦν ἐν ταῖς ἀπηρυθριασμέναις καὶ ἀναισχύντοις γλώσσαις ὑπο τούτων ἐξεργασθὲν, τοῦτο ἐστίν. Ἡμεῖς δὲ πρῶτον ἐκεῖνο τοὺς ἀκρατοὺς ὑπομνήσομεν, ὅτι οὗτός ἐστιν, ὁ διὰ τὴν τῶν πολλῶν ἀγνοίαν ἀνθρωπικῶς ἐξακουόντων τῆς γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ, εἰς ἀνάγκην ἐληλυθὺς τῶν λόγων τούτων· οὗτος δ' ἀπὸ τῶν σωματικῶν ἐννοιῶν ἐπὶ τὴν πνευματικὴν θεωρίαν τὰς ἀπαιδεύτους ψυχὰς ἐπανάγων· ὅς, ἐπειδὴ τὰ γεννώμενα ζῶα οὐκ ὄντα πρότερον, εἴτα γεννᾶται, καὶ ὁ σήμερον γεννηθεὶς, χθὲς οὐχ ὑπῆρχε· ταύτην καὶ ἐπὶ τὴν τοῦ Μονογενοῦς ὑπόστασιν τὴν ἐννοίαν μεταφέρει. Καὶ ἐπειδὴ γεγέννηται, φησὶν, οὐχ ὑπῆρχε πρὸ τῆς γεννήσεως. Οὕτω μεγαλοφυῶς τὴν γέννησιν ἡμῖν τοῦ Μονογενοῦς θεολογεῖ, καὶ διὰ τοιούτων λόγων τὰ ἀρρώστηματα τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἐπανορθοῦνται, ἄξιός ἐστιν, εἴπερ τις, ἀκοῦσαι

τῆς παροιμίας, ὅτι, Ἰα-σὲ, θεραπεύσον σεαυτὸν
 ἵνα μὲντοι καὶ παραμυθίαν τῆς ἀτοποῦ ταύτης
 νόσου τῶν λογισμῶν αὐτῷ προσενγκλωμεν, ἥ τὰ
 παρὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος διὰ τοῦ μακαρίου Ἰωάν-
 νου λαλῶντα ἡμῖν, ὅτι Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ
 ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος.

- Διὰ τούτων τῶν δύο ῥίσεων ἀπέκλεισεν ὁ εὐαγ-
 γελιστὴς, μιᾶς ἀνυπερβάτου, καὶ ἑτέρας ἀνεκβα-
 C του. Οὕτε γὰρ ἀρ/ης ἐστὶ τι ἐπινοῆσαι πρεσβυτε-
 ρον οὐ γὰρ ἐτι ἂν εἴη ἀρ/ή, εἴπερ ἔροι τι ἐαυτῆς
 ἐξωτέρων οὔτε τὸ, Ἦν, διαβάντας τῷ λογισμῷ,
 εἰς τὸ ὅτε οὐκ ἦν δυνατόν ὑπερκυβαί. Ἀθετικαίς
 γὰρ ἐστὶ τοῦ Ἦν, ἡ τοῦ ὅτι οὐκ ἦν ἐπινοία. Εἰ μὲν
 γὰρ ἡ ἀρχὴ τῶν πρὸς ἕτερον λεγομένων ἦν, ὡς τὸ
 ἀρ/ή σοφίας, καὶ ἀρ/η, ὁδοῦ ἀγαθῆς, καὶ, Ἐν ἀρ/ῇ
 ἐποίησεν ὁ Θεός, ἦν ἂν τυχόν, τοῦ ἐκ τοιαύτης
 ἀρ/ῆς ὕρεστώτης, δι' ἐνθυμησεως, ὑπερβῆναι τὴν
 γέννησιν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ σχηματιζόμενον τοῦτο τῆς
 D ἀρ/ῆς ἀπολελυμένον καὶ ἄσ/ετον, τὴν ἀνωτάτω
 φύσιν ὄντοϊ, πῶς οὐ καταγέλαστος ὁ τὰ ἐξωτέρω
 ταύτης ἐπινοῶν, ἡ ἐπιχειρῶν αὐτὴν τοῖς λογισμοῖς
 ὑπερβάλλειν; Συμπαρεκτείνεται δὲ καὶ τὸ, Ἦν,
 τῷ ἀνυπερθέτῳ τῆς ἀρ/ῆς ταύτης. Οὐ γὰρ τὴν
 ἀπὸ χρόνου ὑπαρξιν τὸ Ἦν ὑποφαίνει, ὡς τὸ, Ἀν-
 θρωπος ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐσιτιδὶ· καὶ, Ἦν ἄν-
 θρωπος ἐξ Ἀρμαθαίμ· καὶ τὸ, Ἦ δὲ γῆ ἦν ἀορα-
 τος· ἀλλ' αὐτὸς ἡμῖν ὁ εὐαγγελιστὴς ἐν ἑτέρῳ λόγῳ
 τοῦ τοιούτου, Ἦν, τὸ σχηματιζόμενον ἔδειξεν, εἰπὼν·
 Ὅων καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ παντοκράτωρ. Οἷον γὰρ τοῦον,
 E τοιοῦτον καὶ τὸ ἦν, αἰδῖον ὁμοίως καὶ ἄ/ρονον. Οὐκ
 ὄντα δὲ λέγειν τὸν ἐν ἀρχῇ ὄντα, οὔτε διασιώζοντός

εστὶ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀρχῆς, οὔτε συνάπτοντος αὐτῇ τὴν ὑπαρξιν τοῦ Μονογενοῦς Ἀνεπινόητον μὲν γὰρ τῆς ἀρχῆς τὸ πρεσβύτερον, ἀνώριστον δὲ ταύτης τοῦ Θεοῦ Λόγου το εἶναι Ὡστε ἐφ' ὅσον ἂν βουληθῆς ταῖς τοῦ νοῦ πολυπραγμοσυναῖς ἀναδραμεῖν, ²⁵⁰ ὑπερβῆναι το ἦν, καὶ ἐξω τουτου γενέσθαι τοῖς λογισμοῖς οὐ *δυήση*.

Ἀντερωτάσθω τοίνυν καὶ παρ' ἡμῶν· πότερον ἐν ἀρχῇ ἦν πρὸς τὸν Θεον ὁ Θεος Λόγος, ἢ ὕστερον προσεγένετο; Εἰ μὲν γὰρ ἦν, Παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπο κεικοῦ, τῷ τοῦ, ὅτι οὐκ ἦν, βλασφημίας·

εἰ δὲ, ὅπερ οὐδὲ ἡμεῖς εἰπεῖν, τοῖς σοῖς οἰκειότερον πρὸς σὲ χρῆσθαι ῥήμασιν, ὅτι οὐ βλασφημίας μόνον, ἀλλὰ καὶ παρανοίας ὑπερβολὴν ὁ λόγος ἔρει, ἀνθρώπους ἀπαιτεῖν τῶν λογῶν τοῦ Πνεύματος τὰς εὐθυνας, καὶ μαθητὴν μὲν εἶναι τῶν εὐαγγελίων ^Β ὁμολογεῖν, αὐτῶν δὲ τουτων κατεξανίστασθαι. Σκό-

πει γὰρ τὰς θείας φωνάς, ὡς ἀκριβῶς καὶ σαφῶς τῇ προ αἰώνων γενέσει τοῦ Υἱοῦ μαρτυροῦσιν. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Ματθαῖος τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως ἐξηγητὴς γέγονεν, ὡς αὐτὸς φησι· Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Ἀριστοῦ υἱοῦ Δαβίδ· ὁ δὲ Μάρκος ἀρχὴν τοῦ εὐαγγελίου τὸ Ἰωάννου πεποιθεκὴ κήρυγμα, εἰπὼν· Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Ἀριστοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν Ἑσαΐα τῷ προφῆτῃ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ὁ δὲ Λουκᾶς, κα αὐτὸς διὰ τῶν σωματικῶν ἀρχῶν τῇ θεολογίᾳ προσέβη· ἀναγκαίως ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, τελευ- ^Γ ταῖος ἔλθων εἰς τὸ γράφειν, παντὸς αἰσθητοῦ, καὶ χρόνου τοῦ τοῖς τοιούτοις παρεπομένου, τὴν διάνοιαν ὑπεράρας, μᾶλλον δὲ ὑψωθείς τῇ δυνάμει

τοῦ Πνεύματος, αὐτῷ προσέβη τῷ παντῶν ἐπέκει-
να, μονονουχὶ διαμαρτυρομενος καὶ αὐτός, ὅτι εἰ
καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκ-
έτι γινώσκουμεν. Λαβόμενος γὰρ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς,
καὶ πάσας τὰς σωματικὰς τε καὶ χρονικὰς ἐννοίας
κατωτέρας τῆς ἑαυτοῦ θεολογίας ἀπελιπὼν, ὑπερε-
φώνησε τὰ προλαβόντα κηρυγματα τῇ μεγαλοφύ-
κῃ.

D τῆς γνώσεως. Οὐκ ἀπὸ Μαρίας, φησὶν, ἡ ἀρχή, οὐδὲ
ἀπὸ τῶνδε τῶν χρόνιων. Ἀλλὰ τί, Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ
Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς
ἦν ὁ Λόγος· τὴν ἐξ αἰδίου ὑπαρξίν, τὴν ἀπαθῆ
γέννησιν, τὸ συμφυές τῷ Πατρὶ, τὸ μεγαλεῖον τῆς
φύσεως, πάντα ἐν τοῖς ὀλίγοις ῥήμασι συλλαβὼν,
καὶ τῇ προσθήκῃ τοῦ, Ἦν, ἀναγαγὼν εἰς τὴν
ἀρχήν, ὥσπερ ἀποφράττων τὰ στοματὰ τῶν, ὅτι
οὐκ ἦν, βλασφημούντων, καὶ παρρωθεὶς τὰς τῶν
τοιούτων σοφισμάτων παρεισδύσεις ὑποτεμνόμενος.

E Ἰτα διὰ τῆς θεολογίας οἷον ὑπογράφῃ τινα ἐναρ-
γῇ τῆς φύσεως τοῦ Μονογενοῦς ἐντυπώσας, ὥς ἡδὴ
γνωρίζουσιν ὑποδεικνύσι τῇ φωνῇ λέγειν, Οὗτος
ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν· παλιν ἐνταῦθα τῇ προσ-
θήκῃ τοῦ Ἦν, τῇ αἰδιότητι τοῦ Πατρὸς τοῦ Μονο-
γενοῦς συνάπτων τὴν γεννησιν. Καὶ παλιν· Ζωὴ ἦν,
καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἦν τὸ φῶς
τὸ ἀληθινόν. Ἀλλ' ὅμως οὕτω πανταλόθεν τοῦ λό-
γου ταῖς τοῦ αἰδίου προσθήκαις ἡσφαλισμένου, πά-
σας παρωσάμενος τὰς μαρτυρίας τοῦ Πνεύματος,
καὶ οὐδὲ ἀκούειν δοκῶν οὕτως ἡμῖν πυκνῶς ἐμβοῶν-
τος τὸ, Ἦν, οὐκ ὄν, φησὶν, ἐγεννήθη. Οὐκοῦν

ἵστερον προσ-γέ-ν-ν-ι-τ-αι. Εἰ δὲ τοῦτο ἐν ἀρ/ῃ οὐκ 251
 ἔν, ὡς φάσε, τίνα περιφανέστεραν μάτην ἐπιδει- Α
 σείε τις πρὸς τὰς φωνὰς τῶν εὐαγγελίων αἷς πεπι-
 στεύκαμεν;

Καὶ μὴν ἐκεῖνό γε τίνι οὐκ ἂν τῶν εὐγνωμόνων
 συνδόξειεν, ὅτι ὥσπερ ὀφθαλμός τῶν περιλαμπομέ-
 νων τόπων ἐκπεσὼν, ἀναγκάως δι' ἐρημίαν τοῦ
 φωτός τῆς ἐνεργείας ἴσταται οὕτω δὲ καὶ ὁ νοῦς ἐπὶ
 τὸ ἔξω τοῦ ὄντος ταῖς φαντασίαις εἰσδιαζόμενος,
 οἷον τινος φωτός τῆς ἀληθείας ἐπιλειπούσης, συγ-
 γυθεὶς καὶ ἀνοηταίνων τῆς νοήσεως ἀπολήγει; Οὐτ'
 ἂν οὖν ὀφθαλμός ἐξω τοῦ φωτός τῷ ὁρᾶν χρῆσθαι Β
 δύναιτο, οὔτε βυχὴ τῆς ταῦ Μονογενοῦς ἐννοίας παρε-
 νεμβείσα, τῇ νοήσει κεγρῆσθαι. Ἢ γὰρ τῆς ἀλη-
 θείας ἀπόπτουσις ἀορασία ἐστὶ διανοίας καὶ τύφλω-
 σις. Ὡστε μάταιος ἐστὶ νοῦς καὶ τετύφλωται, τῷ
 ὄντι μηδὲν ἐπισταμένος, ὁ τὰ τοῦ Μονογενοῦς πρε-
 σβύτερα κατειληφέναι φρονῶν· ὥσπερ ἂν εἰ καὶ
 ὀφθαλμῷ τις οὐκωπίαν προσμχρτυροίη, τοῖς ἐσκο-
 τισμένοις ἐνατενίζοντι. Ἐν τῷ φωτί σου γάρ, φη-
 σὶν, ὁφόμεθα φῶς. Ὁ δὲ ἐν καταληψί τοῦ ὅτε οὐ-
 πω ἦν τὸ φῶς γεγονέναι φάσκων, παραπλήσιον
 πέπονθε τοῖς ἐν ἐκστασει φρενιτικῇ ὁρᾶν φαντα- C
 ζομένοις τὰ μὴ παρόντα. Τὰ γὰρ ἐπὲρ τὸν ὕιον οὐ
 νοεῖται. Ἐπειδὴ δ' τι περ ὀφθαλμῷ τὸ αἰσθητόν
 ἐστὶ φῶς, τοῦτο ψυχῇ ὁ Θεὸς ἐστὶ Λόγος. Ἦν γάρ,
 φησί, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρω-
 πον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ὡστε ἀφώτιστος
 ψυχῇ ἀδυνατός ἐστι πρὸς νόησιν. Πῶς ἂν οὖν τὰ
 ὑπεράνω τῆς γενέσεως τοῦ φωτός καταληβείη;
 Χρῆν δὲ οἶμαι τοὺς καὶ μικρὸν γοῦν τῆς ἀληθείας

- πεφροντικώτερος, ἀρεμένους τῶν σωματικῶν ὕμνων, καὶ τοῦ τὰς υλικῶς φαντασιᾶς τὰς περὶ
- D** Θεοῦ ἐννοίας καταδουτάνειν, ταῖς πρὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος παραδόξαις ἡμῶν θεολογίαις ακολουθεῖν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐρωτημάτων τούτων, ἃ τῶν γραφῶν οὐδὲν ἀπολείπεται, τὴν ἐφ' ἑκάτερα ὑπόληψιν ἐπικινδύνον ἐρόντων, νοεῖν μὲν εἰς τὸν Θεοῦ γέννησιν ἀπαθῆ, ἀμέριστον, ἀδιαιρετον, ἀχρόνον, κατὰ τὴν ἀπολάμπουσαν τοῦ φωτός αὐγὴν τῇ θεῷ γεννήσῃ προσαγομένους· νοεῖν δὲ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, οὗ κατὰ τὰς τε γνητὰς ταύτας ὑστερον ἀπεργασθεῖσαν πρὸς τὸ ἀρχέτυπον, ἀλλὰ συνυ-
- E** πάρχουσαν καὶ παρυφεστηκυῖαν τῷ πρωτοτύπῳ ὑποστήσαντι, τῷ εἶναι τὸ ἀρχέτυπον, οὐσαν, οὐκ
- A** ἐκτυπωθεῖσαν διὰ μιμήσεως, ὥσπερ ἐν σφραγίδι τινὶ τῆς ἄλλης φύσεως τοῦ Πατρὸς ἐναποσημανθείσης τῇ Ὑπὶ Κεῖ δὲ βούλει, ὅποια τῶν τεχνῶν ἢ ὑπόστασις ἐκ τῶν διδασκόντων ὅλη τοῖς μαθητευομένοις ἐγγινομένη· οὔτε λείποντος τινος τοῖς διδάσκουσι, καὶ τῆς τελειώσεως τοῖς ἐκμανθάνουσι προσγινομένης. Ἡ τοῦτο μὲν οὐκ ἀκριβὲς πρὸς ὁμοίωσιν, διὰ τὴν τοῦ χρόνου παράτασιν. Οἰκειότερον δὲ εἰπεῖν, ὅτι ὅποια τῶν νοημάτων ἢ φύσις τοῖς τοῦ νοῦ κινήμασιν ἀχρόνως συνυφισταμένη.
- B** Καὶ μηδεὶς μοι συκοφαντεῖτω τὸν λόγον, εἴ τι τῶν ὑποδειγμάτων μὴ πάντα συμβαίνει τοῖς προκειμένοις. Οὐδὲ γὰρ δυνατόν τὰ μικρὰ καὶ φαῦλα τοῖς θεοῖς καὶ αἰδίοις μετὰ ἀκριβείας ἀρμόζειν, ἀλλ' ὅσον ἐλέγξει τὴν εἰρωνείαν τῶν οὐ δυναμένων δὴ γέννησιν ἀπαθῆ τῇ διανοίᾳ λαβεῖν. Εἰκὼν δὲ εἴρηται καὶ ἔστιν ὁ Υἱὸς γεννητὴ, καὶ ἀπαύγασμά

ἐστὶ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ σοφία, καὶ δύναμις, καὶ δικαιοσύνη Θεοῦ, οὐχ ὡς ἕξις, οὐδὲ ὡς ἐπιτηδειότης, ἀλλ' οὐσία ζῶσα καὶ ἐνεργής, καὶ ἀπαύγασμά ἐστὶ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Διοπερ καὶ θλον ἐν ἑαυτῷ δείκνυσι τὸν Πατέρα, ἐξ ὅλης αὐτοῦ τῆς δόξης ἀπαυγασθεῖς. Τὴν τοίνυν δόξαν τοῦ Θεοῦ μὴ C
 εἶναι ἀπαύγασμα λέγειν, ἢ τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ μὴ συνεῖναι ποτε τῷ Θεῷ, ποστὺ τῆς ἀτοπίας; Ἀλλ' εἰ ἦν, φησιν, οὐ γεγέννηται Ἀποκρινομεθα τοίνυν, ὅτι ἐπειδὴ γεγέννηται, ἦν οὐκ ἀγέννητον ἔχων τὸ εἶναι, ὧν δὲ αἰεὶ καὶ συνὼν τῷ Πατρὶ, ἐξ οὗ καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ὑπαρξεως ἔχει. Ποτε οὖν εἰς τὸ εἶναι παρὰ τοῦ Πατρὸς παρ/χθι, Ἀφ' οὗ ἐστὶν ὁ Πατήρ, Ἀλλ' ἐξ αἰδίου, φησιν, ὁ Πατήρ· ἐξ αἰδίου τοίνυν καὶ ὁ Υἱός, γεννητῶς τῇ ἀγεννησίᾳ τοῦ Πατρὸς συναπτόμενος. Ὅτι δὲ οὗτος οὐκ ἡμέτερος ὁ λόγος, αὐτὰς τὰς τοῦ ἁγίου Πνεύματος φωνὰς αὐτοῖς παρεξομεθα Ἐκ μὲν οὖν τοῦ εὐαγγελίου λαβῶμεν το, Ἴν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος· ἐκ δὲ τοῦ ψαλμοῦ ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Πατρὸς εἰρημένον, τὸ, Ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφορου γεγέννηχα σε· καὶ συνθεντες ἀμφοτερά, εἰπῶμεν, ὅτι καὶ ἦν καὶ γεγέννηται. Ἀλλὰ τὸ μὲν, Γεγέννηχα, τὴν αἰτίαν ἀφ' ἧς ἔχει τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι σημαίνει· Τὸ δὲ, Ἦν, τὴν ἄχρονον αὐτοῦ καὶ προκλιώνιον ὑπαρξιν. Ὁ δὲ, ἐπαγωνιζόμενος τῇ ἑαυτοῦ ἀπάτῃ, εἰς ἄτοπον τὸν λόγον ἀπάγειν οἰεταί.

ΕΥΝ. Εἰ γὰρ, φησὶ, πρὸ τῆς γεννήσεως ἦν ὁ τῆς ἑαυτοῦ ὁ Υἱός, ἀγέννητος ἦν.

ΒΑΣ. Ἀλλὰ τὸ πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦτο, ὧ μάταιε, ἥτοι ἀνύπαρκτόν ἐστι παντελῶς, καὶ διανοίας

ἀνακλασμος οὐδενὶ ἐρειδομένης ὑποκειμένῳ. Καὶ τί δει ἀντ.λέγειν ταῖς ανοητοῖς; Παραπλήσιον γάρ τοῦτο, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ τῷ τὸν λογισμὸν ἐκ φρενιτιδὸς παρενεχθέντι διεμαχόμεθα. Ἡ εἰ πρὸς τι τῶν ὄντων φέρεται, καὶ πρὸς τὴν τῶν αἰῶνων ἔννοιαν ἐνεχθήσεται Ἀλλ' εἶπερ αἰῶνες πάντες κάτω ποῦ τῆς γενέσεως τοῦ Μονογενοῦς νοοῦνται, αὐτοῦ ἐκείνου ὄντες ποιήματα, μάταιος δ' ἐπιζητῶν τῆς ὑποστάσεως τοῦ Υἱοῦ τὰ πρεσβύτερα Οὐδὲν γὰρ ἀλλοιότερον ἐρωτᾷ, ἢ εἰ καὶ περὶ τοῦ Πατρὸς ἐπυνθάνετο, πότερον ὑπῆρχε πρὸ τῆς ἰδίας συστάσεως, ἢ οὐχί. Ὡς γὰρ ἐκεῖ ἀνόητον τὸ ἐρώτημα, ἐπὶ τοῦ ἀνάρχου καὶ ἀγεννήτου ζητεῖν τὸ ἀνώτερον· οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ἐπὶ τοῦ ἐξ αἰδίου τῷ Πατρὶ συνόντος, καὶ οὐδὲν ἔχοντος μέσον ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ γεννήσαντος, χρονικὰς ποιεῖσθαι τοῦ προτέρου τὰς ἐρωτήσεις, τῆς ἰσῆς ὄντως ἀνοίας. Παραπλήσιον γὰρ ἐρωτᾷν, τί ἔσται μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ ἀθανάτου, καὶ ἐπιζητεῖν τί ὑπῆρχε πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ αἰδίου. Οἱ δέ, ἐπειδὴ τὸ ἀναρχον τοῦ Πατρὸς αἰδίου ὀνομάζεται, ταῦτόν τὸ ἀναρχῶ τὸ αἰδίου ἀποφαίνοσι, καὶ ἐπειδὴ μὴ ἀγέννητος ὁ Υἱός, οὐδὲ αἰδίου εἶναι ὁμολογοῦσι. Πλείστον δὲ διαφέρει κατὰ τὴν ἔννοιαν. Ἀγέννητον μὲν γὰρ λέγεται, τὸ μηδεμίαν ἀρχὴν ἑαυτοῦ, μηδὲ αἰτίαν ἔχον τοῦ εἶναι αἰδίου δὲ, το χρόνου παντός καὶ αἰῶνος κατὰ τὸ εἶναι πρεσβύτερον. Ὅθεν καὶ ὁ Υἱός, καὶ οὐκ ἀγέννητος, καὶ αἰδίου. Ἡδὲ καὶ τοὺς αἰῶνας ἀξιοῦσιν τινες τῆς τοῦ αἰδίου προσχηγορίας, ὥς ἐκ τοῦ αἰεῖ εἶναι τῆς κλήσεως ταύτης τετυχνότας. Ἡμεῖς δὲ τῆς αὐτῆς λογιζόμεθα παρανοίας, καὶ τῇ κτίσει

προσμαρτυρεῖν τὸ αἰδίον, καὶ τὸν Δεσποτὴν τῆς
κτίσεως τῆς ὁμολογίας ταύτης ἀποστερεῖν.

Ὁ δὲ πρὸς το ἀναισχύντον ἐκφέρειν τὸν λόγον, C
τί φησὶν;

Εἰς. Ἡμεῖς δὲ τοῖς τε ὑπὸ τῶν ἀνίων καὶ πά-
λαι, καὶ νῦν ἐφ' ἡμῶν ἀποδεικνυμένοις ἐρμενον-
τες, μήτε τῆς οὐσίας τοῦ Θεοῦ προσιευμένης γεν-
νησιν, μήτε μὲν ἐπὶ τοῦ τοῦ ὑποκειμένου εἰς Υἱοῦ
γέννησιν, μήτε οὐτα φαῖναι τὸν Υἱὸν γεγενῆσθαι.

ΒΑΣ. Τίς οὖτως ἡ εὐσεβεία φιλοτιμος; τίς
ἐπὶ τῇ οὐλόχριστος ἔχει τοσοῦτον ἐκαλλωπίσατο,
ὅταν οὗτοι τοῖς τῆς δόξης καὶ τιμῆς βίβλασι, D
καὶ κήρυκται τοῖς τοῦ Μονογενοῦς ἐπαγαλ-
ματα; Οὐκ οὐ μὲν οὐτα προσκυνῶμεν, ὦ ἄθεε,
τοιοῦτως ὄντα, τῇ τῆς ζωῆς, τὸν πᾶσι τοῖς
οὗσι τοῦ εἶναι παρκαταί. Οἱ οἰκείαν ἑαυτῷ καὶ
προσέουσιν τῇ ἑαυτοῦ αἰδοῦναι ἐν τῇ πρὸς τὸν ἴδιον
θεραπεύοντα Μωσέα χρηματισμῷ προσηγορίᾳ ἐξεῦ-
ρεν, ὄντα ἑαυτὸν ὀνομασθῆναι; Ἐγὼ γάρ εἰμι, φησὶν,
ὁ ὢν. Καὶ τοῦτοις οὐδεὶς ἀντερεῖ μὴ οὐκ ἐκ προ-
σώπου τοῦ Κυρίου εἰρησθῆναι· οὐκ οὐν ὅστις γε μὴ
τὸ Ἰουδαῖον κτήνμα, ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει Μωσέως,
κατὰ τῆς ἑαυτοῦ καρδίας ἐπικείμενον ἔχει. Γέγρα-
πται γάρ, ὅτι ὡς ἐν τῇ Μωσέϊ ἄγγελος Κυρίου ἐπὶ
τοῦ βᾶτου ἐν πυρὶ φλογός. Ἄγγελον τοίνυν προ- E
τάξασα τῆς διηγήσεως ἡ Γραφή, Θεοῦ ἐπάγει τῇ
φωνῇ. Εἶπε γάρ, φησὶ, τῷ Μωσέϊ· Ἐγὼ εἰμι ὁ
Θεὸς τοῦ πατρός σου Ἀβραάμ. Καὶ μετ' οὕτως
πάλιν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν. Τίς οὖν ὁ αὐτὸς καὶ
ἄγγελος καὶ Θεός; Ἄρα οὐκ ἐπεὶ οὗ μετὰθήκα-
μεν, ὅτι καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης ζωῆς

- ἄγγελος, Ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι πλεονάζειν τὴν
 254 τὴν ἀποδείξαι, αἰετὰ τοῖς μὲν φιλοφροσύνῃς ἐκ-
 Α κείν καὶ τὴν ὑπερμνησιν· τοῖς δὲ ἀντιώ. Ἐγὼ
 μηδὲν ὀφείλομαι ἐκ τοῦ πλήθους τῶν λεγόμενων ἐκ-
 σθαι. Ἐγὼ γὰρ καὶ ὅστερον ἐγένετο τῆς μετὰ τὴν ἐξου-
 λῆς ἄγγελος, ἀλλ' οὕτως προτερον ἀπὸ τῆς τῆς
 ἀγγέλου προσεγγισίας. Οὐ γὰρ ἐνταῦθα μόνον
 ρησόμεν τὸν ἑαυτοῦ, καὶ ἄγγελον καὶ Θεὸν
 ὑπὸ τῆς Γραφῆς ὀνομασθέντα, ἀλλὰ καὶ Ἰακώβ τὸν
 ὀπτασίαν ταῖς συναιεῖσι οἰκουμενός, φησι. Καὶ εἴτε
 μοι δ' ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Καὶ μετ' ὀλίγα παρὰ
 τοῦ αὐτοῦ, Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός ὁ ὀφθαλμοὶ σοι ἐν τῇ το-
 πῃ οὗ ἡλπίδας μοι ἐκεῖ στήλην. Καίτοι ἐκεῖ ἐπὶ
 Β τῆς στήλης τῇ Ἰακώβ εἴρηται, Ἐγὼ Κύριος ὁ Θεός
 Ἀβραάμ τοῦ πατρὸς σου, καὶ ὁ Θεός Ἰσαάκ. Ὁ
 τοίνυν ἐνταῦθα ἄγγελος εἰρημένος, οὗτος ἐκεῖ λυγρὸν
 πεφανερῶσθαι τῷ Ἰακώβ. Πάντι οὖν ὁφθαλμῷ, ὅτι
 ἐνθά καὶ ἄγγελος καὶ Θεός ὁ αὐτός προσεγγευσται,
 ὁ Μονογενὴς ἐστὶ ἐκλούμενος, ἐμφανίζων ἑαυτὸν
 κατὰ γενεάν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
 Πατρὸς τοῖς ἁγίοις ἑαυτοῦ διαγγέλλων. Ὡς καὶ
 ἐπὶ τοῦ Μωσέως ὄντα ἑαυτὸν ὀνομάσας, οὐκ ἄν-
 100 ρος τις παρὰ τὸν Θεὸν Λόγον, τὸν ἐν ἀρχῇ ὄντα
 πρὸς τὸν Θεόν, νοηθεῖται.
- Γ Ἀλλ' οἱ τὴν ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλοῦντες, μὴ
 ὄντα προσεπειπὶν τὸν Υἱὸν οὐκ ἀπωκνήσαν. Καὶ ὁ
 μὲν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ εἶπεν, οὐκ ἔστι Θεός·
 οἱ δὲ οὐ διανοήθησαν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐλαττώσαν ἐν
 πονηρίᾳ, καὶ γενοῦν παραδόναι εἰς τὸν ἔπειτα χρό-
 νον οὐ παρητήσαντο, μὴ ὄντα τολμήσαντες τὸν
 Θεὸν ὀνομάσαι. Καὶ ἐπειδὴ γε ὁρῶσιν οὐδὲ τοὺς δαί-

μόνους αὐτοὺς ἀπαρνησαμένους τὸ εἶναι Θεόν, οὗτοι
 εἰ, τὸν κατωτὴν ῥόσον ἐπαινεθόντες, τῷ λόγῳ,
 ἐκεῖ τῇ ἀσέβῃ ἐκείνων ἐπιθυλίαν ἀποτακροῦσι, μὴ
 εἶναι τοὺς καὶ Ἰὼν βλασφημούντες, ὡς τῇ μὲν
 ἐκείνων οὕτως αἰ ὄντα, ῥαίτι δὲ εἰς τὸ εἶναι ὅτι
 τοῦ Θεοῦ παραβόλῃτα ἔστα ἢ ὁ Παῦλος περὶ τῶν D
 εἰδούλων ἀρχαί φωνῇ, εἰπὼν· Ἐσθλαεσάτε τοὺς
 φασὶ ἀσεβεῖς καὶ ὁ Ἰερειῆς, καὶ ὕμνουσαν
 ἐν τοῖς αἰ ὄνσι θεοῖς καὶ ἡ σπουδατὶ Ἐσθέρ, **Μὴ**
παράσας, ἡμεῖς, τὸ σὰλπερον σου τοῖς μὴ ὄνσι·
ταύτην οὗτοι τῇ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ εἰπόντες, πόλι
ᾧν δίκαιως ἐστὶ τῇ, Χριστιανῶν προσεγορίας μετε-
ποιούσας, καὶ γὰρ τοῦ καὶ ἐπαινεῖ ὁ αὐτὸς οὗτος
ἀποστόλος, ὁ εἰ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ λαλῶν, μὴ ὄντα
ὀνειδίζει τὰ ὄντα, διὰ τὸ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ ἔστε
ρηθῆναι, εἰπὼν, ὅτι Ἐὰν αἰ ὄντα ἐξελέξατο ὁ Θεός·
ἵνα γὰρ ὦν καὶ αἰ ὄντα καὶ ζῶν ὁ Θεός, οἱ τῷ E
Θεῷ τῷ ὅτι ἀντιλαμβάνει κατὰ τὴν πίστιν, τῇ ὅς
ἀντιπράξια τοῦ φερούς σικειωμένους διὰ τῆς περὶ
τα εἰδούλων πίστεως, εἰκοτῶς, ὄντα, διὰ τὴν στέρε-
σιν τῆς ἀληθείας, καὶ τὴν ἀπο τῆς ζωῆς ἀλλοτρι-
ωσιν, μὴ ὄντες προσεγορευθῆσαν. Ἀλλὰ καὶ τοῖς
Ἑβραίοις ἐπιστέλλων ὡς γνησιῶς ἠνωμένοις τῷ
ὄντι δι' ἐπιγνώσεως, ὄντας αὐτοὺς ἰδίαζόντως ἰσχυ-
μασεν, εἰπὼν· Τοῖς ἁγίοις τοῖς ὄνσι, καὶ πιστοῖς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Οὕτω γάρ, καὶ οἱ προ ἡμῶν πα-
ραδεδούκασι, καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παλαιοῖς τῶν ἀντι-
γραφῶν εὗρηκαμεν Ὁ δὲ οὐδὲ ἔς οἱ δοῦλοι τοῦ
Χριστοῦ προσεγορίας μετερούσιν, οὐδὲ ταύτης ἀξι-
ῶσαι τὸν Θεὸν ἡμῶν χνέσμετο, ἀλλὰ τὸν ἐκ τοῦ
μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι παραγαγόντα τὴν κτίσιν, μὴ

τα προσεῖπε. Πλέον δ' ἂν τις αὐτοῦ τὴν κατα-
 D ωρόνησιν καταμάθαι, ἐξ ὧν προσποιεῖται ὁπῆθεν ἀπο-
 σεμνυνεῖν τὸν Κύριον.

ΕΥΝ. Οὐ κοινοποιούμεν, φησί, τοῦ Μονογενοῦς
 τὴν οὐσίαν πρὸς τὰ ἐκ μὴ ὄντων γενόμενα, ἐπεὶ περ
 οὐκ οὐσία το μὴ ὄν, ἀλλὰ τοσαύτην αὐτῷ νέμομεν
 τὴν ὑπεροχὴν, ὅσῃν ἔχειν ἀναγκαῖον τῶν ἰδίων
 ποιημάτων τὸν ποιητὴν.

ΒΑΣ. Διὰ τῶν κατασκευῶν εἰς τοῦτο τὸν λόγον
 προαγαγὼν, τῷ ῥήματι ὁπῆθεν φιλανθρωπεύεται,
 καὶ φησί· μὴ κοινοποιεῖν πρὸς τὰ ἐκ μὴ ὄντων τὴν
 οὐσίαν τοῦ Μονογενοῦς. Καίτοι εἰ ὁ Θεὸς τῶν ὄλων,
 C διὰ τὸ ἀγέννητος εἶναι, ἀναγκαῖαν ἔχει τὴν πρὸς
 τὰ γεννητὰ παραλλαγὴν, τὰ δὲ γεννητὰ σύμπαντα
 κοινὴν ἔχει τὴν ἐκ μὴ ὄντων ὑπόστασιν, πῶς οὐχὶ
 ἀναγκαῖως ταῦτα κατὰ τὴν φύσιν συνάπτεται; Ὡς
 γὰρ ἐκεῖ τὸ ἀπρόσιτον διίστησι τὰς φύσεις, οὕτως
 ἐνταῦθα τὸ ὁμοτίμον εἰς ταῦτόν ἀλλήλοις συνάγει.
 Ἐκ μὴ ὄντων δὲ λέγοντες τὸν Υἱόν, καὶ τὰ ὑπ'
 αὐτοῦ γενόμενα, καὶ κοινοποιούντες αὐτῶν κατὰ
 τοῦτο τὴν φύσιν, οὐ φασιν ὁμοίαν αὐτῷ πρὸς τὰ ἐκ
 μὴ ὄντων διδόναι τὴν οὐσίαν. Καὶ γὰρ αὖ καὶ τοῦτο,
 ὡς αὐτὸς Κύριος ὢν, ὅσον βούλεται παρέχειν τῷ
 B Μονογενεῖ τῆς ἀξίας, οὕτω ποιεῖται τοὺς λόγους.
 Τοσαύτην γὰρ αὐτῷ νέμομεν, φησί, τὴν ὑπερο-
 χὴν, ὅσον ὑπερέχειν ἀναγκαῖον τῶν ἰδίων ποιημά-
 των τὸν ποιητὴν. Οὐκ εἶπε, κατειλήφαμεν ἢ δοξά-
 ζομεν, ὡς ἐπὶ Θεοῦ προσῆκον ἦν, ἀλλὰ, νέμομεν,
 ὡς αὐτὸς τοῦ μέτρου τῆς διανομῆς κατάρχων. Πό-
 σην δὲ καὶ οἰδῶσι τὴν ὑπεροχὴν; Ὅσον ὑπερέχειν,
 φησὶν, ἀναγκαῖον τῶν ἰδίων ποιημάτων τὸν ποιη-

τὴν Οὐπὼ τοῦτο τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν διαφορᾶς τὴν μαρτυρίαν ἔχει. Ἄνθρωποι γὰρ τέγνη μὲν ὑπερέχουσι τῶν οἰκείων ἔργων, θεοὶ οὖτοι δὲ ὅμως αὐτοῖς καθεστήχασιν· ὥς ὁ κεραμεὺς τῷ πηλῷ, καὶ ὁ ναυπηγὸς τοῖς ξύλοις. Σώματα γὰρ ὁμοίως ἀμφοτέρω, καὶ αἰσθητὰ ὁμοίως, καὶ γήινα.

Τοσοῦτον δὲ τῷ Ὑῖῳ πρὸς τὴν κτίσιν τὸ διάφορον συγχωρῶν, ἤδη καὶ περὶ αὐτὴν τὴν ἐννοίαν τοῦ Μονογενοῦς κακουργεῖ.

ΕΥΝ. Διὰ τοῦτο γὰρ, φησί, Μονογενὲς, ἐπεὶ ὁ μόνος παρὰ μόνου τῇ τοῦ ἀγεννῆτος δυνάμει γεννηθεὶς καὶ κτισθεὶς, τελειότατος γέγονεν ὑπουργός.

ΒΑΣ. Οὐκ οἶδα πρὸς ὅτι /ρη πλεον τῶν εἰρημένων ἀγανακτῆσαι ποτερον διὰ τὴν πανουργίαν, ἡ δὲ ²⁷⁶ Λ περὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μονογενοῦς ἐκακούργησε, παρατετὴν τῶν ἀνθρώπων συνθεῖαν, καὶ παρὰ τὴν εὐσεβῆ τῶν Γραφῶν παραδόσιν ἐκλαμβάνων αὐτοῦ τὴν διάνοιαν (Μονογενὲς γὰρ οὐκ ὁ παρὰ μόνου γενόμενος, ἀλλ' ὁ μόνος γεννηθεὶς, ἐν τῇ κοινῇ /ρήσει προσαγορεύεται)· ἡ περὶ τῆς τοῦ κτίσματος βλασφημίας, ἣν ἐξεπίτηδες συνῆψε τοῖς γεννηθεῖς· ἵνα δείξῃ ὅτι οὐδὲν διαφερόντως παρὰ τὰ κτίσματα τῆς τοῦ γεγενῆσθαι προσηγορίας μέτεστι τῷ Κυρίῳ· ἀλλ' ὥσπερ τὸ, Ὑῖος ἐγέννησα καὶ ὕψωσα· καὶ τὸ, Ὑῖός πρωτότοκός μου Ἰσραήλ· οὕτω καὶ τὸν Κύριον υἱὸν ὀνομάσθαι· οὐκ ἔχοντα τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἀλλ' ἐξ ἰσοῦ τοῖς ἄλλοις τῆς προσηγορίας ἀξιοθέντα. Οἱ δὲ πρὸς τὴν τοῦ Σολομῶντος καταρεύουσι λέξιν· κακείθεν, ὥσπερ ἐξ ὀρμητηρίου τινός, τῆς πίστεως κατατρέχουσι. Διὰ γὰρ τὸ ἐκ προσώπου τῆς σοφίας εἰρησθαι τὸ,

- Κυριος ἔκτισέ με, εἶναι αὐτοῖς χτισμα λαλεῖν
 τὸν Κυριὸν ὅπως ἔφασκεν. Ἐγὼ δὲ πολλὰ ἔρουν εἰπεῖν
 περὶ τῆς φωνῆς ταύτης· πρῶτον μὲν, ὅτι ἅπας ἐν
 πασχίς ταῖς Ἰσραηλῖς εἴρηται ἔπειθ'· ὅτι ἐν βιβλῷ
 πολλὸν το κεκοσμημένον τῆς διανοίας ἔρυσεν, καὶ διὰ
 C) παρομιθῶν τε καὶ παραβολῶν καὶ σκοτε νῦν λαλῶν
 καὶ ἀνιγξατῶν ὥς τὰ πολλὰ προηλέεν, ὥστε
 μηδὲν ἀναμνησθέντων μηδὲ τήλαυγες ἀπ' αὐτῆς
 εἶναι ἰαθῶν, παύσιμι λεγεῖν, ἵνα μὴ μακροτεροῖς
 ἐπεισάσεις τὸν λόγον ἀπομυχύνειμι ἄλλως τε
 καὶ ἐν ἰδίῳ τόπῳ τῆς περὶ τῶν κακῶς αὐτοῖς νογ
 θέντων ἐξετάσεως ἡμῖν ὑπερτεθεισῆς, ἐν ᾧ καὶ τοῦτο
 το μέρος, Θεοῦ ὁ δόντος, διεσθηνθήσεται. καὶ οἱ
 μαί γε, ὅτι οὐ Θεῷ δὲ εἰρησῶ, πολλῶν ἀκολου
 θοτεραν ἔννοιαν τῆς προκειμένης λέξεως, καὶ μη
 δέναν κίνδυνον φέρουσαν ἀναφανήσεσθαι τῇ ἐξετάσει
 D) Τίω· γε μὴν μηδὲ ἐκείνο ἀπαρασήμενον καταλί
 πωμεν ὅτι ἄλλοι τῶν ἑρμηνέων, οἱ καιριώτερον
 τῆς σημασίας τῶν Ἑβραϊκῶν καθ' ἑκομένους, Ἐκτῆ
 σατό με, ἀντι τοῦ, Ἐκτισεν, ἐκδεδώκασιν Ὅπερ
 μέγιστον αὐτοῖς ἐμποδίων ἐστὶ πρὸς τὴν βλασφη
 μίαν τοῦ χτισματος Ὁ γὰρ εἰπὼν, Ἐκτισαμην
 ἄνθρωπον διὰ τοῦ Θεοῦ, οὐχι χτισας τὸν Καὶν,
 ἀλλὰ γεννῆσας, ταυτὶ φαίνεται χρησάμενος τῇ
 φωνῇ.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐπανίσταμεν.

ΕΥΝ. Διὰ τοῦτο, φησί, Μονογενῆς, ἐπειδὴ
 παρὰ μόνου γεννηθεὶς καὶ χτισθεὶς, τελειοτάτος γέ
 γονεν ὑπουργός.

- E) ΒΑΣ. Ἡ ταινὴν μὴ παρὰ τὸ μόνος γεγεννησθαι,
 ἀλλὰ διὰ τὸ παρὰ μόνου, Μονογενῆς εἴρηται,

ταύτον δὲ ἐστὶ κατὰ σὲ τὸ ἐκτίσθαι τῷ γεγεννη-
 σθαι, τι οὐχὶ καὶ μονοκτιστον αὐτὸν ὀνομαζεις, ὡ
 πάντα σὺ βούλῃ καὶ διανοούμενος καὶ ἐκφρων;
 Μονογενὲς ὅτι, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώπων οὐδεὶς, κατὰ
 γε τὸν ἡμέτερον λόγον, διὰ τὸ ἐκ συνουσιᾶς
 πᾶσιν ὑπαρχειν τὴν γέννησιν. Οὐδὲ ἡ Σαρρ μα-
 τηρ μονογενοὺς ἦν παῖδας, διότι οὐχὶ μονή αὐ- ²⁵⁷
 τὸν, ἀλλὰ μετὰ τοῦ Ἀβραάμ ἐτεκνωσατο. καὶ ^Α
 εἰν γε κρατῇ τὰ ὑμέτερα, ἀνάγκη ὅλον τὸν βίον
 μεταμθεῖν, μὴ μονωσεως ἀδελφῶν, ἀλλ' ἐγ-
 μίας τῶν συντικτόντων ὁλωτικὸν εἶναι τὸ νόμα.
 Ἦδὴ δὲ καὶ ἡ κτίσις, παρὰ τὴν αἰτίαν, τοῦ Θεοῦ
 Λόγου πρὸς τὴν ἀξίαν γλαττωται, παρὰ τοσοῦ-
 τον τοῦ καὶ αὐτὴ μονογενῆς εἶναι διαμαρτυρεῖται,
 παρ' ὅσον ὁ Υἱὸς τῆς δημιουργίας τοῦ Πατρὸς συν-
 εφηφάτο· καίτοιγε οὐδὲ τούτο παρ' αὐτῶν συν-
 χωρεται. Ἰσογενὲς ἄρτι καὶ ἰσοκτιστὸν ἡμεῖς
 ζήσομεν. Ἦδὴ οὐχὶ παρὰ τὴν αἰτίαν καὶ τὴν κτίσιν
 γέννησιν καὶ ἡμεῖς, ὅλον τι ὄντας ἀδελφῶν τὸν Θεόν, ἡ
 Λογὴ τῷ Πατρὶ προστιθείσας, ἰσογενὴ καὶ τὸν Θεόν
 τῶν ἀφαιρέσει· τίς μόνον πεποιθέναι τὴν νύκτα,
 ὅτι εἰ ἀφαιρέσει πρὸς τὴν κατὰ σὲ συνουσίαν;
 Ὡστε μονογενῆς καὶ ἰσοκτιστὴς, καὶ τὰ ἡμέτερα
 τῶν ὁρίων αἱ ἀδελφαὶ θυγατέρες, ἀλλὰ καὶ ἡ
 αἰσθητὰ σωματὰ, καὶ τῶν τῶν σωματῶν, καὶ
 πᾶς, καὶ ἀκρίβης, καὶ ἀκρίβης. Ἀλλὰ καὶ εἴπε-
 ραι ἀγεννησθαι. Τίς γὰρ ἂν καὶ ὁμογενὴς ὡς
 οὗτος ὁ Θεὸς ἡμαρτι· καὶ ὁμογενὴς, οὐδὲν γὰρ
 ἡμεῖς σωματῶν καὶ τῶν σωματῶν, ἀλλὰ τὸ
 καὶ κατὰ τὴν αἰτίαν, οὗτος τοῦ Υἱοῦ καὶ τῶν ἡμε-
 ῶν, ὡς καὶ πρὸς τὸν Θεόν, καὶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν Θεόν.

αὐτοῦ, διὰ τῆς οἰκείας εἰκόνης τοῦ Θεοῦ. Ἀγαπᾷ τὸν
 υἱὸν ἐκ τῆς ἀγάπης. Ὁ δὲ υἱὸς ἀγαπᾷ τὸν ὕψιστον
 γόν προσηγόρευσε τούτῳ αὐτὸν προσέειπε λέγων,
 ὅτι εὐθεὶς, πορὰ τοῦ ἀκατάστατου ἀποστασσομένου
 ἐστίν. Ἐκ τῆς ἀγάπης ἐν τῷ Θεῷ, εἶναι τὴν οὐσίαν τοῦ
 υἱοῦ κέκτηται. αὐτὸς ἐν τῷ ὕψιστῳ ἀκατάστατο, τι
 δοῦναι. τὸν αἰσθητικὸν πνεύματος, ἀμετρίως το
 ἔργον τῆς διακονίας ἀπεικονίζωνται. Διὰ ταῦτα τῷ
 γεννηθῆαι τὸ κατὰ τὴν οὐσίαν, ἵνα κατηύθυνται μετὰ
 τὴν οὐσίαν τοῦ υἱοῦ καὶ κτίσματος διακρίναντες ἐπὶ τῇ
 Ἀξίῳ δὲ ἀκατάστατο καὶ τῆς παραινέσεως

Ι.ΥΝ. Οὗ γὰρ, φησὶ, τῇ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
 Υἱοῦ προσερχόμενος προσήγορα ἀνθρωπικῶν αὐτοῦ
 τὴν γέννησιν ἐννοεῖν. Καὶ τῶν ἐν ἀνθρώποις γενέ
 σεων ἀναγκαστῶν, τοῖς τῆς μετουσίᾳς ἀναλασιν καὶ
 παύσειν ὑπαγεῖν τὸν Θεόν.

ΒΑΣ. Ἡ μὲν παραινέσις, μὴ δεῖν τὴν κατ' οὐ
 σίαν Υἱοῦ καὶ Πατρὸς ὁμοιοῦντα ἐννοεῖν. Τούτῳ γὰρ
 αὐτῷ βούλεται ἡ τῆς μετουσίᾳς ἀπαγόρευσις, ὡς
 ἀκοινωνήτου τῆς τοῦ Πατρὸς οὐσίας πρὸς τὴν τοῦ
 Μονογενοῦς ὑπαρχούσης. Διὰ ταῦτα αἱ σεμναὶ ἐκεί
 ναι τῶν ὀνομάτων διαστολαί, ὧν τὸν ὄχλον ἡμεῖς ὑπερ
 ἔβημεν· ὡς οὐχὶ ὅσων αἱ ἐκφωνήσεις αἱ αὐταί, ταῦ
 τα καὶ τῷ σημαινόμενῳ ἤδη ταῦτά, ἵνα τὸ Πατέρα
 εἶναι τοῦ Υἱοῦ τὸν Θεὸν διὰ τοὺς ἐπὶ γῆς πατέρας
 ὀνομαζομένους ἀφέληται. Ἐγὼ δὲ, πολλῶν ὄντων,
 ὁ τὸν Χριστιανισμὸν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς πλάνης
 καὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἀγνωσίας διίστησιν, οὐδὲν ἡγοῦ
 μαι κυριώτερον δόγμα τῆς εἰς Πατέρα καὶ Υἱὸν πί
 στεως τῷ εὐαγγελίῳ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐνυπάρ
 χειν. Ἐπὶ τό γε, κτίστην εἶναι καὶ δημιουργὸν τὸν

Θεόν, καὶ οἱ καθ' ὅποιανδὴ ποτε πλάνην ἀπεσχι-
 σμένοι συντίθενται Ὁ δὲ Πατέρα ψευδωνυμον, καὶ
 Υἱὸν μέχρι προσηγορίας ψιλῶς καταγγελλων, καὶ
 οὐδὲν ἔχουσιμενος διαφέρειν, ἢ Πατέρα δοξαλογεῖν ἢ
 κτίστην, καὶ ἔτσι Υἱὸν λέγειν ἢ ποιήμα, ποῦ τετά-
 ξεται παρ' ἡμῶν; ἢ τῆς ποίας εἶναι μερίδος
 ἀριθμηθήσεται; τῆς Ἰουδαίων, ἢ τῆς Ἑλλήνων,
 Οὐ γὰρ δὴ Ἀριστιανοῖς ἐαυτὸν εἰσποιήσῃ, ὃ τὴν B
 δυναμὶν τῆς εὐσεβείας, καὶ τὸν οἶονε' χαρακτῆρα τῆς
 λατρείας ἡμῶν ἀρνούμενος Οὐ γὰρ εἰς ἐγκμισυρ-
 γὸν καὶ ποίημα ἐπιστευταμεν ἀλλ' εἰς Πατέρα
 καὶ Υἱὸν διὰ τῆς ἐν τῷ βαπτισματι χάριτος ἐσφρα-
 γίσθημεν. Ὡστε ὃ ταύτας τολμῶν ἀθετεῖν τας φω-
 νὰς, πᾶσαν ὁμοῦ παραγράφει τῶν εὐαγγελίων τὴν
 δύναμιν, Πατέρα μὴ γεννῆσαντα, καὶ Υἱὸν μὴ γεν-
 νηθέντα κηρυσσων Ἀλλὰ ταῦτα λέγω, φησι, τὴν
 τοῦ πάθους ἐννοίαν τὴν ἐκ τῆς τοῦ Πατρὸς φωνῆς
 ἐγγινομένην ἐκκλίνων Ἰερῆν δὲ δεσποῦ τόν γε εὐ-
 σεβεῖν ἐγνωκότα, τὸ ἀπεμπαίνον τῆς ἐν τοῖς ῥή- C
 μασι τούτοις διανοίας, εἴ τι ἄρα καὶ ἐνυπῆρξε,
 παραιτησάμενον, μὴ πᾶσαν ἀθροως τὴν φωνὴν ἀθε-
 τεῖν, μὴ δὲ τῇ προφάσει τοῦ ἀπρεποῦς καὶ τὸ ὅσον
 ἀπ' αὐτῆς χρήσιμον συνεκβάλλειν· ἀλλ' ἀπὸ μὲν
 τῶν ταπεινῶν καὶ σαρκικῶν νοημάτων ἐν τοῖς περὶ
 Θεοῦ δογμασι καθαρεύειν, γέννησιν δὲ τῇ ἀγιοσύνη
 καὶ τῇ ἀπαθείᾳ τοῦ Θεοῦ πρέπουσαν ἐννοεῖν· τὸν
 μὲν τροπον, καθ' ὃν ἐγέννησεν ὁ Θεός, ὡς ἄρῃρητον
 καὶ ἀπερινόητον ἀφιέντα, πρὸς δὲ τὴν κατ' οὐσίαν
 ὁμοιότητα, ἐκ τῆς τοῦ γεννῆν προσηγορίας δηηγού-
 μενον. Καίτοιγε φανερόν σκοπούμενω, ὅτι οὐ σω

Ὁ ματικῶν παθῶν κυρίως καὶ πρῶτως ἔννοιαν ἐμποιεῖν ταυτὶ πέφυκε τὰ ὀνόματα, ὁ πατήρ, λέγω, καὶ ὁ υἱός· ἀλλὰ καθ' ἑαυτὰ μὲν λεγόμενα, τὴν πρὸς ἀλλήλα σχέσιν ἐνδείκνυται μονην. Πατήρ μὲν γάρ ἐστιν ὁ ἐτέρῳ τοῦ εἶναι κατὰ τὴν ὁμοίαν ἑαυτῷ φύσιν τὴν ἀρχὴν παρασχών· υἱὸς δὲ, ὁ ἐξ ἐτέρου γεννητῶς τοῦ εἶναι τὴν ἀρχὴν ἐσχηκώς.

Ὅταν μὲν οὖν ἀκούσωμεν ὅτι ἄνθρωπος πατήρ, τότε καὶ τὴν τοῦ πάθους ἔννοιαν προσλαμβάνομεν. ὅταν δὲ, ὁ Θεὸς Πατήρ, ἐπὶ τὴν ἀπαθῆ αἰτίαν τοῖς λογισμοῖς ἀνατρέχομεν. Ὁ δὲ ἐπὶ τῆς ἐμπαθοῦς φύσεως τῇ προσγορίᾳ ταύτῃ συνεθισθεὶς, το ὑπὲρ τὴν κατάληξιν τῶν ἑαυτοῦ λογισμῶν ὡς ἀδύνατον ἀπαρνείται. Οὐ γάρ, τῷ παθεῖ τῶν φθαρτῶν προσέχοντα, τῇ ἀπαθείᾳ τοῦ Θεοῦ ἀπιστεῖν προσῆκεν, οὐδὲ, τῇ βευστῇ φύσει καὶ μυριαῖς ὑποκειμένη μεταβολαῖς, τὴν ἀτρεπτον καὶ ἀνταλλασιωτον οὐσίαν παρατιθέντα. Μηδ' ἐπὶ τὰ θνητὰ ζῶα δια πάθους γεννᾷ, καὶ τὸν Θεὸν ἐργῶν οὕτως οἶεσθαι· ἀλλ' ἐντεῦθεν μᾶλλον δοτῆσθαι πρὸς τὴν ἀληθειαν· ὅτι ἐπειδὴ τὰ φθαρτὰ οὕτως, ὁ ἀφθαρτος ἐναντιῶς. Καὶ μὴν οὐδὲ ἐκεινό γε ἂν εἴποι, ὡς κυρίως καὶ πρῶτως ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων τεταγμένων τῶν ὀνομάτων τούτων, καταργηστικῶς ἡμεῖς ἐπιλεγόμεν τῷ Θεῷ· Ὁ γάρ τοι Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, πρὸς τὴν πάντων ἀρχὴν καὶ τὴν ἀληθῆ τῶν ὄντων αἰτίαν ἐπανάγων ἡμᾶς, Ὑμεῖς δὲ μὴ κκλήσητε, φησί, πατέρα ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς γάρ ἐστιν Πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Πῶς οὖν ὡς σαρκικῶν παθῶν προγουμένως ἐνδεικτικὰς ταύτας ἡμᾶς ἀξιοῖ τὰς φωνὰς ἀποπέμπεσθαι, ἅς ὁ Κύριος, ὡς τῇ

απίστεια τοῦ Θεοῦ περιποιήσας, ἀπο τῶν ἀνθρώπων,

πρὸς αὐτὸν μετατιθέσθαι; Εἰ δὲ καὶ τῶν κτισμα-
των Πατὴρ ὀνομαζεται, οὐκ ἔστι λόγος τῷ ἡμετέρῳ
μάχεται. Ὁ γὰρ τετοκῶς βῶλους ὄρουσεν, κατὰ τὸν
τοῦ Ἰωὴ λόγον, οὐχ ὁμοίως τὰς τε βῶλους καὶ τὸν
Υἱὸν ἐτεκνώσατο. Ἡ εἰ τοῦτο λέγειν τολμήσουσιν,
ὥστε ἐν ἴσῃ ταξεῖ καὶ τὴν οὐσίαν τῆς ὁρουσούσης
ὀνομαζεῖν, παντὸς ἡμᾶς τοῦ πρὸς αὐτοὺς ἀπαλά-
ξουσι λόγου, εἰς περιωπλιστάτην ἀντισυντίκταν τὴν
βλασφημίαν προσηγαγόντες. Οὐδε γὰρ ὅταν Πατὴρ
πάντων ἡμῶν λεγῇται ὁ Θεός, κατὰ τὸν αὐτὸν τρο-
πον ἡμῶν τε καὶ τοῦ Μονογενοῦς ἐστὶ Πατὴρ. Εἰ
δὲ ὅτι πρωτότοκος πάσης κτίσεως, καὶ πρωτότοκος
ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, ὁ Κύριος προσηγορεῖται,
τοῦτο αὐτοὺς παιδοτριθεῖ πρὸς ἀσέβειαν ἐδάσκει·
σῶσαν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτι καὶ πατέρα ἑαυτοῦ
καὶ ἀδελφοὺς ὁ Κύριος τοὺς ἐκ τῶν ἔργων τῆς κρε-
τῆς οἰκωθέντας προσαναγορεύει. Εἰς γὰρ ἐστὶ, γί-
σκουσιν, ὁ πατήρ μου, καὶ τινες οἱ ἀδελφοί μου, ἀλλ' ἢ
οἱ ποιῶντες τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐ-
ρανοῖς, Ὡστε Πατὴρ ἡμῶν ὁ Θεός, οὐ καταβεβη-
κώς οὐδ' ἐκ μεταφορᾶς, ἀλλὰ καὶ καὶ πραγμα-
τικῶς ἀληθινῶς ὀνομαζέσθαι διὰ τῶν σωματοικῶν γε-
νέων εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος παραγαγόντι,
καὶ ταῖς κληρονομίαις προσοικουμένων. Εἰ δὲ
ἡμῶν τῶν χάριτι τῆς υἱοθεσίας ἡξουμένων ἀληθῶς
κεκλησθῆαι Πατέρα τὸν Θεὸν λέγομεν, τις ἀφαιρη-
σεται λόγος τοῦ κατὰ φύσιν Υἱοῦ, καὶ ἐκ τῆς οὐ-
σίας αὐτοῦ προελθόντος, μὴ οὐκ ἔστιν ἡμεῖς αὐτὸν
Πατέρα προσκαγορεύεσθαι;

ΕΥΝ. Οὐ μὲν, φησὶ, διὰ τὴν Πατὸς καὶ

Υἱοῦ προσηγορίαν ἀνθρωπικὴν τὴν τοῦ Κυρίου γεννησιν ἐννοεῖν.

- ΒΑΣ** Φημι καὶ νῦν Θεὸν μετὰ καὶ ἰταχῆν +
 κωλύει πιστεῦναι τοὺς εὐσεβεῖς. **Αἰτ.** ὁ καὶ οὐχ
 ἰσχυρὰ ἀπαθῶς γεγεννησθαι τοῖς Θεοῖς ἐπεὶ οὗτοι χρηταὶ
 τοῖς λόγοις τούτοις, αἰτ. ἰσχυρὰ γεγεννησθαι οὐκ
 ἵπῳ οὖν ἐν τοῖς ἀνω λόγοις, οἱ βέλτεστες, γεννημα
 ἵνα τὴν οὐσίαν τοῦ Μονογενοῦς ἀπειρατοῦ. **Ε.** ἀρ
 αὖ γεγέννηται, ποθεν αὐτῷ τὸ γέννημα ἔστι καὶ
 ὁ τὸν σοὶ λόγον προστῇ, **Αἰτ.** διὰ τὴν οὐσίαν τοῦ
 γέννητοῦ πρὸς τὸ ἀγεννητον ἐναρτίωσιν, γέννημα
 οὐσαν δεικνύει τὴν οὐσίαν ἐκαστοῦ. **Νομ.**
 παλιν τὴν τῆς οὐσίας οἰκειώσιν διὰ τῆς φωνῆς ταύ
 της σημαينوμένην ὁρῶν, τὸ γηγενῆσθαι τοῦ γεννή
 ματος ἀφαιρεῖται. Καὶ μὴν εἰ τοῦτο ὡς πάθους
 ἐνδωπικὸν παραιτεῖται, τί κωλύει καὶ τὸ δημιουργὸν
 αὐτὸν εἶναι διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας μὴ παραδέχεσθαι;
 Διότι ταύταις ταῖς σωματικαῖς ἐνεργείαις ἢ πλείων
 τις πάντως ἢ ἐλάττων κόπος συνέζεται, κατὰ τὴν
 ἀναλογίαν τῆς τοῦ ποιοῦντος δυνάμεως, καὶ τῆς
 πρὸς τὰ μεγέθη τῶν ἐνεργουμένων διαφορᾶς. Τὴν
 γε μὴν θείαν καὶ μακαρίαν φύσιν καμᾶτω λέγειν
 συνέεσθαι, ὡς ἥττον ἀσεβὲς, ἢ τοῖς αἰσ/ίστοις αὐ
 τὴν πάρεστιν ὑποβάλλειν. **Εἰ** δὲ ἀπαθῶς κτίζει, ἀπα
 θῶς εἶναι δεῖξασθε καὶ τὴν γέννησιν

Ως μὲν οὖν κυρίως καὶ προσηκόντως Πατὴρ λέ
 γεται ὁ Θεός, καὶ ὡς οὐκ ἰσχυρὰ πάθους, ἀλλ' οἰκειώσεως
 ἐστὶν ὄνομα, ἢ τῆς κατὰ λόγον, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων,
 ἢ τῆς κατὰ φύσιν, ὡς ἐπὶ τοῦ Μονογενοῦς, ἰκανῶς
 εἴρηται. Δῶμεν δὲ εἶναι τροπικὴν, καὶ ἐκ μεταφο
 ρᾶς λέγεσθαι, ὥσπερ καὶ ἄλλας μυρίας, καὶ τὴν

φωνήν ταύτην Ὡς τοῖνον, ὀργιζόμενον, καὶ ὑπνοῦν
 τα, καὶ πετόμενον ἀκούοντες τον Θεον, καὶ ἄλλων
 τοιοῦτων ἀπρετεῖς κατὰ τον προειρον νοῦν τας
 ἐμφάσεις παρερμάνων, οὔτε τὰς φωνὰς τοῦ Πνευ-
 ματος διαγραφόμεν, οὔτε σωματικῶς τῶν λεγομένων **Ε**
 ἀκούομεν τί δι-ποτε οὐρι καὶ τῆς φωνῆς ταύτη,
 οὕτω συνεῶς παραιτῶμεθα ὑπο τοῦ Πνεύματος,
 τὰς Θεοπρεπεις αὐτῆς, ἐννοιας διερευνώμεθα, ἡ μο-
 νην ταύτην τῆς Γραφῆς ἀπαλειφομεν, ἐκ τῆς ἀν-
 θρωπίνης χρήσεως συκοφαντοῦντες αὐτήν; Οὕτως.
 δὲ σκοπιῶμεν Δυσσιναινομένων ἐκ τῆς τοῦ γεννᾶν
 προσγορίας κατὰ την ὡδε συνήθειαν, πάθους τε
 τοῦ γεννῶντος, καὶ τῆς προς τὸ γεννῶμενον οἰκειώ-
 σεως, ὅταν παρὰ τοῦ Πατρὸς τῷ Μονογενεὶ λέγεται.
 τὸ, Ἴκ γαστρός προ ἑωσφόρου ἐγγέννησά σε, καὶ
 τὸ, Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· πό-
 τερον ταύτην παρίστασθαι φῶμεν διὰ τοῦ ῥήματος; **Π**
 τὸ ἐμπαθὲς τῶν γεννιόντων, ἡ τὴν τῆς φύσεως οἰ-
 κειότητα; Ἰκὼν μὲν γὰρ τοῦτό φημι· καὶ οὐδὲ τού-
 τους ἡγοῦμαι ποτε μὴ οὐρι εἰς λαμπρὰν μελαγχρο-
 λίαν παρενεχθέντας ἐναντιώσεσθαι. Ὡστε εἰ μὴ
 οἰκεία τῷ Θεῷ ἡ φωνή, τί ἀτιμάζεις ὡς ἄλλοτρίαν;
 Εἰ δὲ ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων μετακεκόμισται· το ὑγιὲς
 αὐτῆς ἐκλεξάμενος, φύγε το χεῖρον τῶν δηλουμένων
 Ἐξεστι γὰρ δήπου ἐν πολυσήμῳ τῇ λέξει πρὸς τὴν
 ὀρθὴν ἐννοϊαν δὴγηθέντα διὰ τοῦ ῥήματος, τὸ τα-
 πεινὸν καὶ αἰσχροὺν τῆς ἐμφάσεως ὑπερβῆναι. Καὶ
 μή μοι λέγε· τίς δὲ ἡ γέννησις; καὶ ποταπή, καὶ **Ε**
 πῶς ἀν γένοιτο αὕτη; Οὐ γὰρ, ἐπειδὴ ὁ τροπος ἄρ-
 ρητος καὶ ἀπερινόητος παντελῶς, ὅδε καὶ το πάγιον
 τῆς εἰς Πτέρτα καὶ Υἱὸν πίστεως ἐκβαλοῦμεν. Εἰ γὰρ

μελλοῦμεν πάντα τῇ καταλελεῖ μετρεῖν, καὶ τῇ
 τοῖς λογισμοῖς ἀπερίληπτον μὲν εἶναι τὸ κραταί
 ὑπολαμβάνειν, οὐ γινέσκειται μὲν ὁ τῆς πίστεως, οὐ γί-
 νεται δὲ ὁ τῆς εἰσεως μισθός. Πῶς δ' ἂν εἴμεν ἐν
 τῷ μακροθυμίᾳ ἄλλοι, τῶν ἐπὶ τῇ πίστει τῶν
 ἀορατῶν ἀπολαμμένων, οἱ λόγοις τοῖς κατὰ λογ-
 σμὸν ἐνδύονται πειθόμενοι, Ποῦν ἐκταταῖς τὰ
 εἶδη, καὶ ἐκταταῖς ἡ ἀσυνέτος αὐτῶν καρδία. Οὐκ
 ἐπὶ τῇ τοῖς ἐκ τῶν λογισμῶν φαινομένῳ ἐκτατα-
 θοῦντες, τῷ κινεῖσθαι τοῦ Πνεύματος ἀπὸ τοῦ
 Τίνας οὐ ὁ Ἡσυχαστὴς ἀπολωλότας οὐκ ἔστι. Οὐκ
 οἱ σοφοὶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐν αὐτοῖς αὐτῶν ἐπιστήμο-
 νες. Οὐ τοῖς τοσοῦτοις, Ποῦν τοῖς ἐκταταῖς τῶν
 ἐν μεσῷ, ὅσα τε περὶ τοῦ μεγεθυνθῆναι, τὸν Υἱὸν
 ἢ τοῦ προφανοῦς διετείναντο, καὶ ὅσα περὶ τοῦ
 παραδοθῆναι αὐτῷ τὸ κτισμα εἶναι καὶ τοῖς μα-
 τὸν Μονογενῇ ἐτεχνάσαστο, ἐπὶ τα καίριωτάτα τῆς
 ἀσθεΐας τρέφομαι, τοσοῦτον μόνον τοῖς παρεθείσιν
 ἐπιστηλανάμενος· ὅτι ἦν προλαβὼν τῷ ἔργῳ κατε-
 σκεύασε βλασφημίαν, ταύτην βουληθεὶς ἐπιστηλάναι
 τῷ βλεμματι, καὶ τὸ ἀναιδὲς τοῦ λόγου καταπραῦναι,
 εἶη κοινωποιεῖν τὸν Μονογενῆ, τὸς τῇ κτίσιν,
 ἐπιλαβόμενος αὐτὸς τῶν ἐσθλῶν θυμῶν, αὐτῶν
 τοῖς κατόπιν λόγοις γυνῇ καὶ ἀπαρανχλῆπται τῇ
 φωνῇ ἐξετίθετο. Ὅτι οὐν πρὸς ἀναισχύντον παλιν
 καὶ περιφανεστάτην ἐναντιολογίαν ἐξέπεσε Γρα-
 φει δὲ οὕτως·

ΕΥΝ. Μηδεὶς δὲ τὸν Υἱὸν ἀκούων τοῖς μα, εἰς
 C γερκινέτω. ὡς κοινωποιουμένης τῆς οὐσίας ὑπὸ τῇ
 τῶν ὀνομάτων κοινωνίας.

ΒΑΣ. Πῶς οὖν, ὡ σοφιστῆς, εἰ τῇ διαφορᾷ τῶν
 ὀνομάτων τὸ παρῆλλαχμένον τῆς οὐσίας ἐξ ἀνάγκης

δοξαζόμενος τον Πατέρα, ὡς καὶ τον Υἱον, τῆς τοῦ φωτός ἐννοίας μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ὑπαρχούσης, ἀπολαύτης ἐς τὴν ἀειδιούσαν τῆς κατὰ τὴν οὐσίαν ὁμοιοτήτος, ὑπαρχομένου φωτι γὰρ, πρὸς φῶς, κατ' αὐτὸν τὸν τοῦ φωτός, λόγον, οὐδεμία, οὔτε κατὰ τὴν προφορὰν, οὔτε κατ' αὐτὴν τὴν ἐννοίαν, ἐστὶ παραλλαγὴ· ἵνα οὖν τοῦτο ἡμῶν ἀφεληται, τοῖς τῶν τε/ναςμάτων δικτυοῖς τὸν τῆς πίστεως λόγον περιτοριζέται, ἀσυμβίητα ταῦτα

B καὶ ἀκοινώνητα παντελῶς ἀλλήλοισι εἶναι διδάσκων, καὶ τὴν τοῦ ἀγεννήτου πρὸς τὸ γεννητὸν ἀντιθεσιν, ταύτην καὶ τῷ φωτι πρὸς τὸ φῶς εἶναι λεγόν, ὅ τοῦτο γεγεννῆς ἤκᾳς, σύνθετον εἶναι τὸν Θεὸν ὁμολογεῖν ἀναγκαζών. Μᾶλλον δὲ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς λέξεως ἀκούσωμεν.

ΕΥΝ. Πότερον ἄλλο τι σχίσινει, φησι, τὸ φῶς ἐπ' ἀγεννήτου παρὰ τὸ γεννητον, ἢ ταῦτον ἑκάτερον. Εἰ μὲν γάρ ἑτερόν τι καὶ ἕτερον, εὐδὴλον ὅτι καὶ σύνθετον τὸ ἐξ ἑτέρου καὶ ἑτέρου συγκεῖμενον. Τὸ δὲ σύνθετον, οὐκ ἀγέννητον. Εἰ δὲ ταῦτον, ὅσον παρλλακται τὸ γεννητον πρὸς τὸ ἀγεννητον, τοσούτον

C ἀνάγκη παρλλάσθαι τὸ φῶς πρὸς τὸ φῶς, καὶ τὴν ζωὴν πρὸς τὴν ζωὴν, καὶ τὴν δύναμιν πρὸς τὴν δύναμιν.

ΒΑΣ Ὁρᾶτε καὶ συνίετε τὸ τῆς ἀσεθείας φρικτόν. Ὅσον, φησί, τὸ ἀγέννητον τοῦ γεννητοῦ διενήνοχε, τοσούτον διαίσει τὸ φῶς πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἡ ζωὴ πρὸς τὴν ζωὴν, καὶ ἡ δύναμις πρὸς τὴν δύναμιν. Ἐρωτήσωμεν τοίνυν αὐτὸν, τὸ δὲ ἀγέννητον τοῦ γεννητοῦ, πόσῳ μετρῷ ζωρισται, ἄρα μικρῷ τινι, καὶ τοσούτῳ, ὥστε δύνασθαι ποτε

καὶ εἰς ταῦτον ἀλλήλοισι συμβῆναι, ἢ τοῦτο παν-
τελῶς ἀμῆχανον, καὶ πλέον ἀδυνατωτερον, τοῦ τὸν
αὐτὸν ζῆν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τεθνᾶναι, καὶ ὑπαικίνειν D
κατὰ ταῦτον καὶ νοσεῖν, καὶ ἐργυγορένα, ὁλοῦ καὶ
καθευδεῖν; Τοιαῦτα γὰρ ὅσα κατὰ τὴν ἄκραν ἀντί-
θεσιν ἀλλήλοισι ἀντικαθέσθηκεν, ὥστε παρόντος τοῦ
ἐτέρου ἀναγκαίως ἀπείναι θάτερον, ὃ καὶ ἀσυνυ-
παρκτη παντελῶς καὶ ἀσύμβατα εἶναι πέφυκε

Κατὰ δὴ οὖν τοῦτον τὸν τροπὸν πρὸς τὸ γεννητὸν
τῷ ἀγεννήτῳ τῆς ἀντιθέσεως οὐσης, ὃ τὸν Πατέρα
φῶς ὀνομάζων, φῶς δὲ καὶ τὸν Υἱόν, τοσοῦτον δὲ
τοῦτο τὸ φῶς ἐκείνου τοῦ φωτός διωρισθαι λέγων,
ἔσαν τὸ γεννητὸν ἀπὸ τοῦ ἀγεννήτου διώριστα,
οὐχὶ ὁῦλος ἐστὶ, καὶ τῷ ὅρματι προσποιῖται, φι-
λάνθρωπεύεσθαι, φῶς ὀνομαζὼν ὁῦλεν καὶ τὸν Υἱόν, E

ἀλλὰ τῇ γε οὐνᾷ τῶν λεγομένων πρὸς τὸ ἐναν-
τίον ἀπάγων τὴν ἐννοιαν; Σκοπεῖτε γὰρ τί ἀντί-
κεῖται τῷ ἀγεννήτῳ, ἄλλο ἀγέννητον, ἢ τὸ γεννητὸν,
Τὸ γεννητὸν ὁρανοῦ. Τί δὲ ἀντίκειται τῷ φωτί,
φῶς ἕτερον, ἢ τὸ σκότος, Τὸ σκότος πάντως. Εἰ
τοίνυν ὅσον παρῆλλαχται τὸ γεννητὸν πρὸς τὸ ἀγέν-
νητον, τοσοῦτον ἀνάγκη παρῆλλαχθαι τὸ φῶς πρὸς
τὸ φῶς, τίνι τῶν ἀπάντων ἁδῶλος ἢ ἀσέβεια, ὅτι
ἐν προσηγορίᾳ φωτός τὸ ἀντιειμενον τῷ φωτι πα-
ρειαχίον, ἐναντίαν εἶναι τῇ τοῦ φωτός φύσει τὴν
οὐσίαν τοῦ Μονογενοῦς ὑποβάλλει; Ἡ δεικνύται
ἡμῖν φῶς ἀντικείμενον τῷ φωτι, κάκεινο τὸ μέτρον
τῆς ἀντιθέσεως εἶον, ὃ τῷ γεννητῷ πρὸς τὸ ἀγέν-
νητον ἐστίν. Εἰ δὲ τοῦτο οὔτε ἐστίν, οὔτ' ἂν αὐτὸς 263
ἐπινοήσεις, μὴ ἀγνοήσῃς ἢ τίλην μεθ' ἧς βαθεῖα. A
κατασκευάζει τὸ βλάσφημον. Ἐπειδὴ γὰρ οἶεται

τῷ ἀγ. ἀνέτω τὸ γεννητὸν κατ' ἐναντιοῦσιν ἀντι-
 λεγούσιν, τὴν αὐτὴν τῷ φωτὶ πρὸς τὸ φῶς ἀντιθεσ-
 τωαριάζει. ἵνα οὐκ παντὸς τὴν τοῦ Πατρὸς οὐσίαν
 ἀντιπαλὸν καὶ πολέμιον τῇ τοῦ Μονογενοῦς ἐπι-
 σείῃ. Διὰ ταῦτα ἡ καινὴ αὕτη τῶν δογματικῶν
 νομοθεσίᾳ ὅσον παρ' ἄλλοις τὸ γεννητὸν τοῦ
 ἀγεννήτου, τοσαύτην ἀνάγκη παρ' ἡμῶν εἶναι
 πρὸς τὸ ζῶς. Καίτοι τῷ μὲν ἀγεννήτῳ πρὸς τὸ γεν-
 νητὸν ἐστὶ τις, κατὰ τὴν θεσιν τῶν ρημάτων, εἰ καὶ
 B μὴ κατὰ τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, ἀντιθέσεις, ὑπὲρ
 οἷτοι κατασκευάζουσι. φωτὶ δὲ πρὸς τὸ φῶς, οὔτε
 κατὰ τὴν προῶραν, οὔτε κατὰ τὴν ἔννοιαν, ἐπινο-
 ῆσαι τίνα δυνατὸν ἐναντιώσιν. Ἀλλὰ γὰρ εἴκει
 σοφισμασιν ἀπατηλῶς ἑαυτὸν παρακρούεσθαι. Οἴ-
 εται γάρ, ὅτι τὰ τοῖς ἐναντιοῖς ἐπομένα τὴν αὐτὴν
 εἶναι πρὸς ἄλληλα μάχην, ὥντερ ἂν εἶναι καὶ τὰ
 ἡγούμενα· καὶ ὅταν τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐναντίων τὸ
 ἐναντίον ὑπαρῇ, καὶ τῷ ἑτέρῳ παντὶς τὸ ἐναν-
 τιον ἀκολουθεῖ. Οἷον, εἰ τῇ ὁράσει τὸ φῶς ἐπέττει,
 τῇ τυφλότητι τὸ σκοτὸς· εἰ τῇ ζῆν τὸ αἰσθάνεσθαι,
 τῇ τεθνήσκειν τὸ ἀναίσθητον. Τοῦτο δὲ ὡς ἀσθενὲς
 C καὶ διαπιπτον τὸ παρατηρημα, παντὶ γνωριμὸν τῷ
 καὶ μικρὸν ἐπιστήσαντι. Οὐ γὰρ ἐπειδὴ τῇ ἐγγηγο-
 ρεῖναι τὸ ζῆν ἐπέττει, τῷ καθεύδειν ἀκολουθεῖ πάντως
 τὸ τιθάναι. Ἀλλ' οὔτε ἐναντιῶς εἶναι τὸ γεννητὸν
 πρὸς τὸ ἀγέννητον. Εἰ γὰρ ἐναντία καὶ φθαρτικὰ
 ἀλλήλων, ὅπερ εἰς κεφαλὴν τοῖς βλασφημοῦσι τρί-
 ποιτο, ἀλλ' οὔτε τῇ φύσει πολέμια, οὔτε μὴν τὰ
 ἐπόμενα τοῦτοις τὴν αὐτὴν ἀναγκαίως ἔξει διά-
 στασιν, ἣν ἐδείκνυτο εἶναι καὶ τὰ ἡγούμενα.

Ἡ τοίνυν ἀπάλειφόν σου τὰ ῥήματα, ἢ μὴ ἀρ-

νοῦ τὴν ἀσέβειαν. Σὴ γὰρ ἐστὶν ἡ βλασφημία τοῦ εἰπόντος· ὅσον παρήλλακται τοῦ γεν-¹ντοῦ το ἀγέν-²νητον, τοσοῦτον ἀνάγκη παρήλλα/θαι τὸ φῶς πρὸς τὸ φῶς. Οὐκοῦν ὡς οὐδεποτε μεθίσκει τῆς ἀγεννη-³σίας ὁ γεννητὸς, οὕτως οὐδεποτε αὐτῷ τοῦ φωτός μεταδώσεις. Καὶ ἔσται, κατὰ σέ, ἡ οὐσία τοῦ Μο-⁴νογενοῦς ἴσον ἀπέχουσα τοῦ γε ἀγεννη-⁵τος εἶναι, καὶ τοῦ φῶς νοεῖσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι. Ἀλλὰ Ἰωάννης μὲν τῇ μεγαλοφωνίᾳ τοῦ Πνεύματος ἐμβόᾳ σοι λέ-⁶γων· Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν· σοι δὲ οὐκ ἔστιν ὧτα τοῦ ἀκούειν, οὐδὲ καρδίᾳ τοῦ συνιέναι· ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀντίπαλον φύσιν, καὶ ἀσυνύπαρκτον τῇ φωτὶ τὴν οὐσίαν τοῦ Μονογενοῦς, τοῖς σοφίσμασιν ἀπε-⁷λαύνεις. Οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνο ἰσχυρὸν ἔρεις, ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ Μονογενοῦς τὴν προσηγορίαν τοῦ φωτός οὐκ ἀρεῖλου. Οὐ γὰρ ἐν φόφῳ ἄερος, ἀλλ' ἐν τῇ οὐνί-⁸μει τῶν σημαινομένων, τὸ εὐσεβές. Ὁ δὲ οὐκ ἐπὶ τούτων ἔσται, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δύνα-⁹μιν τῇ αὐτῇ μέτρῳ τῆς εἰς ἐναντίον ἀποστάσεως συνεπάγει, εἰπὼν· ὅσον παρήλλακται τὸ γεννητὸν πρὸς τὸ ἀγέννητον, τοσοῦτον ἀνάγκη παρήλλά/θαι τὸ φῶς πρὸς τὸ φῶς, καὶ τὴν ζωὴν πρὸς τὴν ζωὴν, καὶ τὴν δύναμιν πρὸς τὴν δύναμιν. Οὐκοῦν οὔτε ζωὴ, κατὰ σέ, οὔτε δύναμις ὁ Μονογενής. Ἀλλὰ ²⁶¹ ^Α παραγράφῃ μὲν αὐτὸν τὸν Κύριον λέγοντα, Ἐγὼ εἰμι ἡ ζωὴ· παραγράφῃ δὲ Παῦλον τὸν εἰπόντα, Χριστὸς Θεοῦ δύναμις Ἄ γὰρ ἐν τοῖς κατοπιν ἐδείκ-¹⁰νυτο, ταῦτα καὶ τοῖς ὕν ἐφαρμόσει. Οὔτε γὰρ ζωὴν, οὔτε δύναμιν τῇ ζωῇ καὶ τῇ δυνάμει ἀντι-¹¹κεῖσθαι φαίη τις ἄν· ἀλλὰ θάνατον καὶ ἀδυναμίαν τὴν τελεωτάτην ἀντίθεσιν ἐκπληροῦν. Ἀπερ οὐ-

- τος, ἐν πανουργίᾳ δολὸν τὸν λόγων ἀποκρυφάμενος, βάθειας καὶ περικεκαλυμμένως το φρικτὸν τῆς ἀσεβείας κατασκευάζει, καὶ τοῖς τῶν λόγων τεχνασμασι πρὸς τὸ ἐναντίον τοῦ Πατρὶ τὴν φύσιν τοῦ Μονογενοῦς ἀποστήσας, μόνην καταλείπει τὴν εὐφρομένην τῶν ὀνοματων. **Γ**ί οὖν ἡμεῖς, πῶς καὶ ἀγέννητον τὸν Πτέρα καὶ γεννητὸν τὸν Υἱὸν ὁμολογούντες, τὴν κατ' αὐτὸ τὸ εἶναι διαφύγοιμεν ἐναντίωσιν, τί λέγοντες, Ὅτι ἀγαθοῦ μὲν Πατρὸς ἀγαθὸς ὁ Υἱὸς φωτὸς δὲ τοῦ ἀγενήτου πῶς ἐξέλαβε τὸ αἰδιον, καὶ ἐκ τῆς ὀντως ζωῆς ἡ ζωποιος προῆλθε πνεῦμα, καὶ ἐκ τῆς αὐτοδυναμείας ἡ τοῦ Θεοῦ δύναμις, ἡ παντοκράτωρ δὲ, καὶ θινάτος, καὶ ἀσθένεια τοῦ ἀφροντι τοῦ κόσμου τούτου, καὶ τοῖς κοσμοκρατορσι τοῦ σκοτους, καὶ τοῖς πνευματικοῖς τῆς πονηρίας, καὶ παστ τῇ ἐνέργειᾳ τῆς θεϊκῆς φύσεως δυνάμει συντεταχται, οὐδὲ τουτοῖς κατ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν πρὸς τὸ ἀγαθὸν λαβοῦσι τὴν ἐναντίωσιν (οὕτω γὰρ ἂν ἡ μέμφις ἐπὶ τὸν ὀημιουργὸν ἐπανόι), ἀλλ' ἐκ τῆς οἰκείας προαιρέσεως ἐν τῇ τοῦ καλοῦ στερήσει πρὸς τὴν κακίαν ἀπορρῦεῖσιν. Ἀλλ' ὁμῶς εἰς ταύτην τὴν τάξιν ἡ θεομάχος γλῶσσα τὴν φύσιν τοῦ Μονογενοῦς περιαγαγεῖν ἐπεχείρησεν. Οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνο εἶπειν ἔχει, ὅτι τὴν τοῦ Πατρὸς οὐσίαν φῶς εἶναι τιθέμενος, ὑπερβάλλον δόξῃ τε καὶ λαμπρότητι, τὴν τοῦ Μονογενοῦς φῶς καὶ αὐτὴν, ἀμαυρότερον δὲ πῶς καὶ οἶονεὶ τιθολωμένον ὑπέλαβεν. Εὐσεβοῦς μὲν γὰρ διανοίας, οὐδὲ ταῦτα, τῷ τῆς εἰκόνας ἐν τῇ ἀμαυροτητι παραιρῆσθαι τὴν ὁμοιότητα. Πλὴν ἀλλ' εὐχῆς ἦν ἄξιον ταῦτα αὐτὸν εἶρειν **Δ** αἰτιασθαι. Οὐ πολλοῦ γὰρ ἂν ἔδει τοῦ ἀγῶνος ἡμῖν εἰς διόρθωσιν.

ἔστιν δὲ τῷ ἀγεννήτῳ πρὸς τὸ γεννητὸν οὐχὶ κα-
 τὰ τὸ πᾶλλον καὶ ἥττον, ὡς διαφύκει, ὥς τῷ ἐλαττονε-
 φωτι πρὸς τὸ φαεινόν, ἀλλ' ὅσα ἢ τῶν πάντι, ἀλλή-
 λαις ἀσυνυπαρχτῶν διάστασις Ἀμήχανον γὰρ ὦ
 βατερον συνυπάρχει, ἐκ μεταβολῆς ἂν ποτε πρὸς τὸ
 ἀντικείμενον μεταβῆναι, ὥστε τὸ ἐξ ἀγεννήτου γεν-
 νητὸν γενεῖσθαι, ἢ ἀναπαλιν, ἀπὸ τοῦ γεννητοῦ με-
 ταβῆλιν πρὸς τὸ ἀγεννητὸν. Τῷ τοίνυν ἀπαξ ἀπο-
 φηγναι, ὅτι ὅσον περιγίλαται τὸ γεννητὸν πρὸς
 τὸ ἀγεννητὸν, τοσοῦτον ἀνάγκη περιλλάσθαι τὸ φῶς
 πρὸς τὸ φῶς, οὐδ' οὗτος ὁ λόγος πρὸς ἀποφυγὴν
 ἀπολείπεται. Φῶς μὲν γὰρ τὸ ἀκραιφνές, τοῦ οἶον
 ἐξιτήλου καὶ ἀμαυροτέρου φωτός, τῷ γένει ταύτων
 ὑπάρχον, τῇ ἐπιτάσει διενήνοχε μόνῃ τὸ δὲ ἀγέν-
 νητον οὐχὶ ἐπιτάσει ἐστὶ τοῦ γεννητοῦ· οὐδὲ μὴν
 τὸ γεννητὸν ὑφεαῖς τις ἐστὶ τοῦ ἀγεννήτου· ἀλλ' 285
 οἶονεῖ κατὰ διαμετρον τούτων ἐστὶν ἡ ἀπόστασις. Α
 Τοῖς μὲν οὖν οὐσίαν τιθεμένοις τὸ γεννητὸν καὶ ἀγέν-
 νητον ταῦτα καὶ ἔτι πλείω τούτων ἀκολουθήσει τὰ
 αἰτοπα. Ἔσται γὰρ ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον γε-
 γεννημένον· καὶ ἀντὶ τῆς φυσικῆς οἰκειώσεως, ἀναγ-
 καία τις αὐτοῖς καὶ κατ' αὐτὴν τὴν οὐσίαν ἡ στά-
 σις ἀναφανήσεται. Τοῦτο δὲ πλείω τῆς ἀσεβείας
 τὴν ἀμαθίαν ἔχει, τὴν οὐσίαν λέγειν καὶ ὥστιν οὖν
 τῶν ἀπάντων ἐναντίαν εἶναι τῇ οὐσίᾳ, πάλαι διω-
 μολογημένου καὶ παρὰ τοῖς ἔξω σοφοῖς (οὓς ὅταν
 μὴ εὗρωσιν οὗτοι συναγωνιζομένους ταῖς βλασφη-
 μίαις αὐτῶν, ὥς οὐδενὸς ἀξίους παραλογίζονται), Β
 ἀμήχανον ὑπάρχειν ἐν οὐσίᾳ τὴν ἐναντίωσιν. Εἰ δ'
 ὑπερ ἐστὶν ἀληθές, γνωριστικὰς τινὰς ιδιοτητας
 ἐπιθεωρουμένας τῇ οὐσίᾳ δέχοιτό τις εἶναι τὸ γεν-

- νητὸν καὶ τὸ ἀγέννητον, πρὸς τὴν τρανὴν καὶ ἀσύγ-
 χυτον Πατρὸς καὶ Υἱοῦ χειραγωνούσας ἔννοιαν,
 τὸν τε τῆς ἀσεβείας διαφρεῖται κινδυνόν, καὶ τὸ
 ἐν τοῖς λογισμοῖς ἀκλόουθεν διασωσεῖ. Αἱ γάρ τοι
 ἰδιότητες, οἷον εἰ χαρακτῆρες τινες καὶ μορφαὶ
 ἐπιθεωρούμεναι τῇ οὐσίᾳ, διαρροῦσι μὲν τὸ κοινόν
 τοῖς ἰδιάζουσι χαρακτῆρσι τὸ δὲ δημοῦς τῆς οὐσίας
- C οὐ διακοπτουσιν Οἶον, κοινὴ μὲν ἡ θεότης ἰδιώ-
 ματα δὲ τινὰ πατροῦς καὶ υἱότης· ἐκ δὲ τῆς ἑκα-
 τέρου συμπλοκῆς, τοῦ τε κοινοῦ καὶ τοῦ ἰδίου, ἡ
 καταληψίς ἡμῖν τῆς ἀληθείας ἐγγίνεται ὥστε ἀγέν-
 νητον μὲν φῶς ἀκούσαντας, τὸν Πατέρα νοεῖν, γεν-
 νητον δὲ φῶς, τὴν τοῦ Υἱοῦ λαμβάνειν ἔννοιαν. Καθὸ
 μὲν φῶς καὶ φῶς, οὐδεμιᾶς ἐν αὐτοῖς ἐναντιότητος
 ὑπαρχούσης· καθὸ δὲ γεννητὸν καὶ ἀγέννητον, ἐπι-
 θεωρουμένης τῆς ἀντιθέσεως. Αὕτη γὰρ τῶν ἰδιω-
 ματων ἡ φύσις, ἐν τῇ τῆς οὐσίας ταυτότητι δει-
 κνύναι τὴν ἑτερότητα· καὶ αὐτὰ μὲν πρὸς ἀλλήλα
 ἀντιδιαιρούμενα πολλάκις τὰ ἰδιώματα, πρὸς τὸ
- D ἐναντίον διίστασθαι, τὴν γε μὴν ἐνότητα τῆς οὐσίας
 μὴ διασπᾶν· ὥς τὸ πτηνὸν καὶ τὸ πεζόν, καὶ τὸ
 ἐνυδρὸν καὶ τὸ χερσαῖον, καὶ τὸ λογικὸν καὶ τὸ
 κλοῦρον. Μιᾶς γὰρ οὐσίας τοῖς πᾶσιν ὑποκειμένης,
 τὰ ἰδιώματα ταῦτα οὐκ ἀλλοτριοῖ τὴν οὐσίαν, οὐδὲ
 οἷον εἰ συστασιᾶν ἐκ τοῖς ἀναπειθεῖ τῇ ἐνεργείᾳ
 δὲ τῶν γνωρισμάτων, ὥσπερ τι φῶς ταῖς ψυχαῖς
 ἡμῶν ἐπιτίθεται, πρὸς τὴν ἐφικτὴν ταῖς διανοίαις
 συνέσιν οὐδε γὰρ ἄλλ' αὐτὸς τὴν τῶν ἰδιωμάτων
 ἀντίθεσιν πρὸς τὴν οὐσίαν μετακομίσας, ἐντεῦθεν
 τῇ ἀπορροῇ τῆς ἀσεβείας ἐκλίσσεται, ὥσπερ παῖ-
- E δας ἡμᾶς μορμολυττομένους τοῖς σαρφασμασιν· ὅτι
 ἡ γὰρ ἐκείνη τι εἶη τὸ φῶς παρὰ τὸ ἀγεννητον, ἀναγ-

κίως ἢ ἡμῖν σύνθετος ὁ Θεὸς ἀποδείχεται.

Ἔγω δὲ τι φημί, ὅτι εἰ μὲν ἕτερον τι εἶναι τοῦ ἀγεννήτου το φῶς, οὐκ ἐστὶ τῷ Ἰϋῳ δυνατόν ἐπιπλεεσθαι, ὥστε οὐδὲ αὐτὸ τὸ ἀγέννητον. Μαλοῖ δ' αἱ τις κακίαν τῶν συμβαινόντων ὑπο τῶν ζωνῶν το διαφορῶν. Φῶς οὐκ εἶναι εἰρηται ὁ Θεός, κα ἀναβαλ λεισθαι φῶς, οὐδὲ πῶς εἶναι αὐτὸν τῇ ἑαυτοῦ ἀγεννήσει, οὐδὲ ἐξελθεῖν ἑαυτοῦ περιλειπόμενον ἔχειν, τοῦ λόγου λεγοντος ἡ ταῦτα μὲν καταχρηλάστα Α το δε γεννητον καὶ ἀγεννητον γνωριστικαί τινές εἰσιν ἰδιότητες. Εἰ γὰρ μόνον εἶναι τὴν οὐσίαν, γὰρ κτερίζον, οὐδὲν αἱ τροπῶν πρὸς τὴν συνέσειν τῶν δυνάμεων. Μᾶλλον γὰρ οὐστὶς θεοτήτος, ἀμειψανον ἰδιαζουσας ἐννοίαν Πατρος λαθεῖν, ἢ Ἰϋῷ, μὲν τῇ τῶν ἰδιωματων προσθήκῃ τῆς διανοίας διαρ Ορουμένης. Ἀλλὰ μὲν πρὸς γε τὸ σύνθετον ἀναρ νησεσθαι τὸν Θεον, εἰ μὲν ταῦτον ληφθῇ τῷ γεν νήτῳ το φῶς, ἐκεῖνος εἰπεῖν ἔχομεν, ὅτι εἰ μὲν εἰ μέρος τῆς οὐσίας το ἀγέννητον ἐλαμβάνομεν, εἴγει ἂν αὐτοῦ γῶραν ὁ λογος, σύνθετον εἶναι λεγων το Β ἐκ διαφόρων συγχειμενον. Εἰ δε οὐσίαν μὲν Θεοῦ τὸ φῶς τίθεται, ἢ τὴν ζωὴν, ἢ τὸ ἀγαθόν, εἶναι, ὅπερ ἐστὶ, ζωὴν ὄντα, καὶ ὄντα φῶς, καὶ ὄντα ἀγα θόν, παρεπόμενον δὲ ἔχει τὴ ζωὴ το ἀγέννητον, πῶς οὐκ ἀσύνθετος ὁ κατὰ τὴν οὐσίαν ἀπλοῦς; Οὐ γὰρ δὴ οἱ δεικτικοὶ τῆς ἰδιότητος αὐτοῦ τροποὶ τὸν τῆς ἀπλοτητος λόγον παραλυπείρουν. ἢ οὕτω γε πάντα, ὅσα περὶ Θεοῦ λέγεται, σύνθετον τὸν Θεον ἡμῖν ἀναδείξει. Καὶ, ὡς εἴκειν, εἰ μελλοῖσιν τῇ τοῦ ἀπλοῦ καὶ ἀμερῶς ἐννοίαν διασπείρειν, ἢ οὐδὲν ἔροῦμεν περὶ Θεοῦ πλὴν το ἀγεννητον, καὶ παρὰ

τησομεθα αὐτον ὀνομαζειν ἄρατον, ἄβλαρτον, ἀναλλοίωτον, ὁτλειουρον, κριτὴν, καὶ πάντα ὅσα νῦν εἰς ὁμοιογενίαν παρῆλαβάνομεν ἢ θεωροῦμενοι τὰ ὀνόματα ταῦτα, τι καὶ τοιγοῦμεν; πότερον εἰς τὴν οὐσίαν ἅπαντα φέροντες καταστήσομεν, Οὐκῶν οὐχὶ μόνον σύνθετον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνολοιουερῶν αὐτὸν συγκείμενον ἀποδείξομεν, διὰ το ἄλλο καὶ ἄλλο ὑπ' ἑκάστου τούτων τῶν ὀνομάτων σημεινεσθαι ἀλλ' ἐξοὶ τῆς οὐσίας ἐκλήψομεθα; Ὅνπερ τοῖσιν ἂν ἐπ' ἐκείνοις ἑκάστου λόγον ἐπινοήσῃσι, τοῦτον καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ ἀγεννήτου προσηγορίας καταδείξασθωσαν.

Ἐμπλήσας δὲ τὸν λόγον φλυαρίας κενῆς, καὶ πάντων ὁμῶς τῶν πώποτε περὶ τὴν τοῦ Θεοῦ γινώσιν ἐσθλακότην κατεπαρθείς, ὡς αὐτὸς ὁδὸν τινα καινὴν καὶ πρόσφατον τετυγκῶς πρὸς τὸν Θεὸν φέρουσαν, τὴν ὁδοὺς τῶν προτέρων ἐξεῦρε, τελευταῖον ἐπάγει, ὡς παρ' αὐτῆς θεοδιδάχμενος τοῦ Θεοῦ τῆς οὐσίας, τὴν κατὰ τοῦ Υἱοῦ βλάστησαν.

ΕἶΝ. Ὅτι ἡ μὲν ἀνωτέρω βασιλείας καὶ πάντη γενέσεως ἀνεπιδεκτος, ταύτοις παιδεύουσα τὴν μετ' εὐνοίας προσιϋσαν διάνοιαν, ἀπωθεῖν ὡς πρόβρωτάτῳ παρακελεύεται νόμῳ φύσεως τὴν πρὸς ἕτερον σύγκρισιν.

Α ΒΑΣ. Ἄρα οὐχὶ σαφῶς ἐνδείκνυται, ὅτι αὐτὸς ἡξιώθη τῆς τῶν ἀπορρήτων ἀποκαλύψεως, μετ' εὐνοίας τὴν διάνοιαν προσαγαγὼν τῷ Θεῷ; Καὶ διὰ τοῦτο ἀπωθεῖται ὡς πρόβρωτάτῳ τὸν Μονογενῆ τῆς τοῦ Πατρὸς κοινωνίας, μηδὲ εἰς σύγκρισιν αὐτὸν ἀξίῳ παραδέχεσθαι· ἀλλὰ καὶ νόμῳ φύσεως τὴν τοῦ Μονογενοῦς οὐσίαν ἀπὸ τῆς τοῦ Πατρὸς διωρί-

πθαι φησί. Τί τοῦτο λέγων; Ὅτι ὁ Θεὸς τῶν ὄλων οὐδὲ βουλόμενος ἐδύνατο πρὸς τὴν τῆς οὐσίας οἰκειότητα τὸν Μονογενῆ παραδέξασθαι, νόμῳ φύσεως τῆς συναφείας τῆς πρὸς αὐτὸν ἐξειργόμενος, οὐκ ὦν, ὡς ἔοικεν, αὐτὸς ἑαυτοῦ Κύριος, ἀλλὰ τοῖς ἱ
τῆς ἀνάγκης ὁροις ὑπαξευγμένος. Τοιαῦτα γὰρ ἐστὶ τὰ τῷ τῆς φύσεως νόμῳ κατειληγμένα, ἀπροαιρέτως εἰς τὸ τῇ φύσει δοκοῦν ὑπαγόμενα. Ὡς γὰρ τῷ πυρὶ φύσει τὸ θερμαίνειν, οὐ προαιρέσει, καὶ ἀναγκαίως ἀνεπίδεκτόν ἐστι τῆς ψυχρότητος, τῷ τῆς φύσεως νόμῳ τὴν πρὸς αὐτὸ κοινωνίαν ἀφηρημένον· οὕτω βούλεται καὶ τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα νόμῳ φύσεως ἡλλοτριωμένην ἔχειν πρὸς τὸν Υἱὸν τὴν οὐσίαν. Καίτοιγε οἱ τῆς φύσεως νόμοι οὐχὶ διάστασιν ἀπ' ἀλλήλων Υἱῷ πρὸς Πατέρα, ἀλλ' ἀναγκαίαν καὶ ἀρρήκτον τὴν κοινωνίαν ποιεῦσιν. Εἰ μὲν γὰρ βουλήσει ἔλεγε τὸ πρὸς ἑαυτὸν ἀκοινωνητον κατεσκευακέναι τὸν Θεὸν τῶν ὄλων, οὐδ' οὐ- C
τω μὲν ἂν ὁ τῆς ἀγαθοτητος τοῦ Θεοῦ συνεχύρει λόγος, πιθανὸν εἶναι τὸν λέγοντα, ἀκοινωνητον εἶναι τὸν Πατέρα τῶν αὐτῶ παρόντων, πρὸς τὸν ἐξ αὐτοῦ· εἶπε δ' ἂν ὁμοῦς ἀκολουθίαν τὰ εἰρημένα. Νόμῳ δὲ φύσεως λέγειν ὑπάρχειν τὴν ἡλλοτριώσιν, οὐδὲ τὴν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἐστὶ φύσιν ἐπεσκευακένου· καθ' ἣν οὐχὶ τὰ ἡλλοτρια, οὐδὲ τὰ ἐναντία, τὰ οἰκεῖα δὲ μᾶλλον καὶ τὰ προσήκοντα ἀπογεννᾶσθαι πέφυκεν ὅφ' ἑκάστου.

Πάλιν οὖν καὶ ἐνταῦθα οὐ συνείδε τὴν πρὸς ἑαυτὰ D
τῶν εἰρημένων ἐναντιότητα. Ἐν γὰρ τοῖς κατόπιν ἀγανακτῶν, πρὸς τοὺς ὁμοιον κατ' οὐσίαν τὸν Μονογενῆ τῷ Πατρὶ λέγοντας ἔγραψεν οὕτως·

ΕΥΝ. Τὴν ἀρχὴν δὲ δοκοῦσί μοι οἱ τὴν ἀδέσποτον, καὶ πᾶσιν μὲν αἰτία, κρεττονα, πάντων δὲ νόμων ἐλευθέραν οὖσαν τῇ γεννητῇ, καὶ νομοῖς πατρικοῖς δουλεύουσαν συγκρίνει, τολμασάντες, ἢ καὶ δίκως τὴν τῶν ὄλων φύσιν ἐπεσκέφθαι, ἢ μὴ καθαρᾷ τῇ διανοίᾳ τὰς περὶ τούτων ποιείσθαι κρίσεις.

E

ΒΑΣ. Πῶς οὖν ἡ ἀδέσποτος, καὶ πάντων νόμων ἐλευθέρα, ἀνεφάνη, νῦν οὖν ἐκούσιον ἔχουσα τὸ ἀσύγκριτον, ἀλλὰ νόμῳ φύσεως προειλημμένη, καὶ ἀπροαιρέτως τῆς πρὸς ἑαυτὴν κοινωνίας τὸ γεννητὸν ἀπελαύνουσα, ὥστε διὰ τοῦτο καὶ αὐτῷ τυγχάνειν τῷ Μονογενεῖ ἀπροσπέλαστος; Ἐποῦτον μὲν οὖν ἐν τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ τὸ ἀσυμφωνον τὸ δὲ ἀσιβὲς ὅσον, ἡ δέσποτον μὲν καὶ ἐλευθέραν τὴν τοῦ Πατρὸς οὖσαν προσαγορεύει, εἴπερ οὖν ἀδέσποτος ἡ τῷ νόμῳ τῆς φύσεως ὑποκύπτουσα. δουλικὴν δὲ εἶναι ἐξ ἀντιθέτου τὴν τοῦ Μονογενοῦς ἀποφαινεται, καὶ ἐντεῦθεν το ὁμοτιμον τῆς φύσεως ἀφαιρούμενος. Δυσὶ γὰρ ὄντων πραγμάτων, κτίσεώς τε καὶ θεότητος· καὶ τῆς μὲν κτίσεως ἐν δουλείᾳ καὶ ὑπακοῇ τεταγμένης, ἀρχικῆς δὲ οὔσης καὶ δεσποτικῆς τῆς θεότητος· ὁ ἀφαιρούμενος τῆς δεσποτείας τὸ ἀξίωμα, καὶ εἰς τὸ τῆς δουλείας ταπεινὸν καταβάλλων, οὐχὶ ὀτλος ἐστὶ καὶ διὰ τοῦτο συστοιχοῦντα αὐτὸν τῇ πασῇ κτίσει δεικνύς; Οὐ γὰρ δὴ τοῦτο σεμνον αὐτῷ, εἰ τῶν ὁμοδουλῶν προέξει. Ἄλλ' εἰ μὴ βασιλεὺς καὶ Δεσπότης ὁμολογοῖτο, οὐ τῇ τῆς φύσεως ἐλαττώσει, τῇ ἀγαθότητι δὲ τῆς προαιρέσεως καταδεχόμενος τὸ ὑπήκοον· τοῦτο χαλεπὸν καὶ φρικτὸν, καὶ ὀλεθρον φέρον τοῖς ἀρνούμενοις. Ὁ

265

A

B

ἀλλ' προστίθουσιν·

ΕΥΝ. Ὅτι τοῖς νόμοις τῆς φύσεως ἐπομένη ἡ τοῦ Θεοῦ οὐσία, οὔτε τὴν πρὸς ἕτερον σύγκρισιν ἐπιδέχεται, καὶ παρέχει ἡμῖν ἀκόλουθον καὶ προσήκουσαν τῷ ἰδίῳ ἀξιωματι νοεῖν αὐτοῖς τὴν ἐνέργειαν.

ΒΑΣ. Τοῦτο εἰρηται μὲν ἐκαίνω εἰς ἀπόδειξιν C
τῆς ἀλλοτριώσεως τοῦ Μονογενοῦς πρὸς τὸν Πατέρα· συνίστησι δὲ τὸν ἡμέτερον λόγον. Εἰ γὰρ ἀκόλουθον καὶ προσήκουσαν τῷ ἰδίῳ ἀξιωματι παρέχει νοεῖν καὶ τὴν ἐνέργειαν ἡ τοῦ Θεοῦ οὐσία, ἀξίωμα μὲν ἐστὶν ἡ ἀγεννησία, ὡς Εὐνομίῳ δοκεῖ· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ οὐσία κατὰ τὸν τούτων λόγον, ἐνέργεια δὲ τοῦ Θεοῦ ὁ Μονογενής, ἡ ἐνεργείας εἰκὼν. Καὶ τοῦτο κατὰ τὸν τούτων λόγον· ὥστε τούτοις ἀντι-
λέγειν παρέλκον ἂν εἴη, οὐδὲν ἔχουσιν. Ἡ πολλοῦ ἂν τιμησαίμην ἀρνεῖσθαι αὐτοὺς τὴν βλασφημίαν ταύτην· πλὴν, ἐπειδὴ περ εἰρήκασιν, ἐξ αὐτῶν τῶν τούτοις εἰρημενων συλλογισαίμεθα, ὅτι εἰς ἀξίωμα D
μὲν τοῦ Θεοῦ ἡ ἀγεννησία, τὸ δὲ αὐτὸ καὶ οὐσία, ἀκόλουθος δὲ καὶ προσήκουσα τῷ ἀξιωματι τοῦ Θεοῦ ἡ ἐνέργεια, αὕτη δὲ ἐστὶν ὁ Χριστὸς κατὰ τὴν τούτων ὑπόληψιν, οἰκειος ἄρα καὶ προσήκιον τῇ οὐσίᾳ ἔσται τοῦ Θεοῦ. Καὶ τούτων οὐδὲν ἐστὶν ἡμέτερον. Αὐτὰ γὰρ τὰ τούτων συνθέντες ῥήματα, ἐπ' αὐτῶν τὴν δεῖξιν ποιούμεθα. Τῇ οὐσίᾳ, φησὶ, τοῦ Θεοῦ ἀκολουθεῖ τὸ ἀξίωμα· τῷ ἀξιωματι ἀναλογοῦσά ἐστὶν ἡ ἐνέργεια· τῆς ἐνεργείας εἰκὼν ὁ Μονογενής· καὶ ἀνάπαλιν, εἰ τῆς μὲν ἐνεργείας ὁ Μονογενής εἰ- E
κὼν, ἡ δὲ ἐνέργεια τοῦ ἀξιώματος, τὸ δὲ ἀξίωμα τῆς οὐσίας, ὁ Μονογενής ἔσται τῆς οὐσίας εἰκὼν. Οὕτω καὶ αὐτοὶ πολλάκις οἱ ἐργάται τοῦ ψεύδους,

269 ὑπὸ τῆς ἐνεργείας ἀγχόμενοι, μαρτυροῦσι τῇ ἀλη-
 Α θείᾳ καὶ μὴ βουλόμενοι Ἐπεὶ καὶ οἱ δαίμονες οὐχὶ
 εὐαγγελιστῶν ἐκρίουν ἔργον, αὐτοὶ ἀντιβλέπειν μὴ
 δυναμένοι τῷ τῆς ἀληθείας φωτί, εἰδούν Οὐδ' αὖτις
 σε τίς εἴ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

Ἰδόμεν δὲ καὶ τὰ ἀκρόασις.

ΕΥΝ. Εἴτε γάρ, φησιν, ἐκ τῶν δημιουργημάτων
 σκοπούμενός τις, ἐκ τούτων ἐπὶ τῆς οὐσίας ἀνα-
 γαγο, τοῦ μὲν ἀγεννέτου τὸν Υἱὸν εὐρίσκων ποιήμα,
 τοῦ δὲ Μονογενοῦς, τὸν Παράκλητον· καὶ τῆς τοῦ
 Μονογενοῦς ὑπεροχῆς τὴν τῆς ἐνεργείας διαφοράν
 πιστούμενος, ἀναμπισθεύτητον λαμβάνει καὶ τῆς
 II κατ' οὐσίαν παραλλάγης τὴν ἀποδείξιν.

ΒΑΣ. Πρῶτον μὲν οὖν πῶς δυνατόν ἐκ τῶν δη-
 μιουργημάτων τῆς οὐσίας ἀναλογιζέσθαι, ἐγὼ μὲν
 οὐχ ὀρῶ. Δυνάμει γάρ, καὶ σοφίᾳ, καὶ τέχνῃ,
 οὐχὶ δὲ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἐνδεικτικὰ ἐστὶ ποιή-
 ματα. Καὶ οὐδὲ αὐτὴν πᾶσαν τοῦ δημιουργοῦ τῆς
 δυνάμει ἀνγκυαίως παρίστησιν, ἐκδεχόμενος ποτὲ
 τὸν τεχνίτην μὴ πᾶσαν ἐκ τοῦ τῆς ἰσχύος ἐκπαθεύ-
 σθαι ταῖς ἐνεργείαις, ἀλλ' ὑφαιμένοις πολλαῖς ἐπὶ
 τῶν ἔργων τῆς τέχνης τοῖς τοκοῖς /ρησασθαι. Εἰ
 C δὲ καὶ ὅλην τὴν δυνάμει ἐπὶ τὸ ἔργον ἀνακινήσειε,
 καὶ οὕτως ἂν ὑπάρχοι τὴν ἰσχύον αὐτοῦ διὰ τῶν
 ἔργων ἀναμετρεῖσθαι, οὐχὶ δὲ τὴν οὐσίαν. Ἔτις ποτε
 ἐστὶ, καταλαμβάνεσθαι. Εἰ δὲ, διὰ τὸ ἀπλοῦς καὶ
 ἀσύνθετον τῆς θείας φύσεως, τῇ μὲν δυνάμει συνδρο-
 μὸν τίθεται τὴν οὐσίαν, καὶ, διὰ τὴν προσοῦσαν
 ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, ὅλην μὲν κεκινήσθαι λεγοί
 τὴν τοῦ Πατρὸς δυνάμει εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Υἱοῦ,
 ὅλην δὲ παλιν τὴν τοῦ Μονογενοῦς εἰς τὴν ὑποστα

σιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὥστε ἐκ μὲν τοῦ Πνεύ-
 ματος τὴν τοῦ Μονογενοῦς δύναμιν θεωρεῖσθαι, αὐτοῦ
 δὲ καὶ τὴν οὐσίαν· ἐκ δὲ τοῦ Μονογενοῦς, πατρὶν,
 τὴν τοῦ Πατρὸς δύναμιν τε καὶ οὐσίαν κατὰ τὴν D
 θάνασθαι, σκοπεῖτε τὸ πυναγομένον· Ἐξ ἧν, γὰρ
 ἐπεχειρῇσε τὸ ἀνόμοιον συστήσαι τῆς οὐσίας, ἐκ
 τούτων ἔργων, κατασκευάζων τὴν ὁμοιοτητα· Εἰ
 μὲν γὰρ αὐθὲν ἔχει κοινὴν ἡ δύναμις πρὸς τὴν οὐ-
 σίαν, πῶς ἐκ τῶν δημιουργιμάτων, ἅπερ δύνα-
 μεὺς ἐστὶν ἀποτελέσματα, πρὸς τὴν κατὰ τὴν
 αὐτῆς ὁδηγήθη; Εἰ δὲ ταῦτόν οὐσίαν τε ἐστὶ καὶ δύ-
 νამις, τὸ τὴν δύναμιν χαρακτηρίζον χαρακτηρί-
 σει πάντως καὶ τὴν οὐσίαν. Ὡστε τὰ δημιουρ-
 γήματα, ὡς σὺ φῆς, οὐ πρὸς τὸ ἀνόμοιον τῆς
 οὐσίας, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀκριβειαν τῆς ὁμοιοτητος
 φέρει. Πάλιν μέντοι καὶ τοῦτο τὸ ἐγχειρημα τὸν E
 ἡμέτερον μᾶλλον ἢ τὸν αὐτοῦ λόγον συνιστήσιν. Ἡ
 γὰρ οὐδαμῶθεν ἔχει παρὰ σέσθαι τῶν εἰρημέ-
 νων τὰς ἀποδείξεις, ἢ εἴπερ ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων
 τὰς εἰκονας λαμβάνοι, εὐρήσει οὐκ ἐκ τῶν ἔργων
 τοῦ τεχνίτου, ἐν περινοίᾳ τῆς οὐσίας αὐτοῦ
 γινομένους ἡμᾶς, ἀλλ' ἐκ τοῦ γεννηθέντος τῆς
 τοῦ γεγεννηκότος φύσιν ἐπιγινώσκοντας. Οὐ γὰρ ἐκ
 τῆς οἰκίας τὴν οὐσίαν τοῦ οἰκοδομοῦ καταλαβεῖν
 δυνατόν· ἐκ μέντοι τοῦ γεννύματος νοῆσαι ῥαδίον
 τοῦ γεγεννηκότος τὴν φύσιν. Ὡστε εἰ μὲν δημιούρ-
 γημα ὁ Μονογενὴς, οὐ παρίστησιν ἡμῖν τοῦ Πα-
 τρός τὴν οὐσίαν· εἰ δὲ γνωρίζει ἡμῖν δι' ἑαυτοῦ τὸν
 Πατέρα, οὐκ ἔστι δημιούργημα, ἀλλὰ Ὑἱὸς ἀληθὴς,
 καὶ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑποστάσεως χαρακτήρ.
 Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα.

Ἡ δὲ παρενθήκη τῆς βλασφημίας, ὅση; Κα 270 A

ταυρωνισίας τῆς ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ἀπειρή, γ.
ὁ Κύριος τοῖς εἰς τὸ Πνεῦμα τοῦτον βλασφημα-
σαι σθενέστατον ἐπανεινάτο, ὁμοιουργητὰ λέγει
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· μικροῦ μὲν ζῶν αὐτο εἶναι
ἐν τῇ τοῖς αὐτοῖς, ὡς τὰ τοῖς, τῆς προστι-
ρας ταύτης ἐκκαλεῖσθαι (Ὁ γὰρ ὁλ. ὁ. προ-
λάβε τῇ βίπτειν αὐτῇ τὸν Κύριον, καθυφαί-
νει γὰρ τῆς ἀντακτίσεως, ἄξιον. Οὐ γὰρ παρα-
μυθία τοῦτο τῆς ἀσθεῖας, ἀλλὰ προσήκη τῆς κα-
τακτεῖν.

- Β βίπτειν αὐτὴν δι' ἀγνοήτα συνεχώρησε· τὴν δὲ εἰς
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀναποδράστον εἶναι τοῖς τολ-
μίσαισι ἀπεινάτο. Πρῶτος τοίνυν τῶν ἀπ' οὗ το
κρυμμένα τῆς εὐσεβείας περιαγγέλλεται. ἐπιφανεῶν
τῇ ἀληθείᾳ, ταύτην ἐτόλμησε τὴν φωνὴν ἀρεῖναι
περὶ τοῦ Πνεύματος. Οὐκ οὖν τινος μετρίτην κερὸν
ἀκλόκαμεν ὁμοιουργητὰ τὸ ἅγιον Πνεῦμα προτει-
πόντος, ἢ ἐν τοῖς καταλεινοθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν λόγοις
τὴν προστιθεῖσαν ταύτην εὐρηκαμεν. Ἐτα φησὶν·

Γ. 18. Ἐν τῶν ὁμοιουργημάτων ἀναγορεύει

- Γ τῆς τὴν τῆς εὐσεβείας κατακτεῖν, εὐσεβείας τοῦ μὲν
ἀρετῆς τοῦ Υἱοῦ τοῖς, τοῦ δὲ Μονογενοῦς,
τὸν Παράκλητον.

Β12 Ἄλλος οὗτος τρόπος τῆς ἀσθεῖας, διπλῶς
βίπτειν αὐτὴν ἐν ἐρημίᾳ καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι
τὸς εὐσεβείας ὡς ὁμολογούμεναι καὶ ἀρετῆς, ἐντεῦ-
θεν ὁρμᾶται πρὸς τὴν ἀποδοξίαν τῆς τοῦ Μονογε-
νοῦς ἐλαττωσεως. ἔτι, ὡς εἶπεν, Οἱ μὲν οὐρανοὶ
δοξοῦνται τῷ Θεῷ· τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὴν
τῆς δοξῆς ἐλαττωσιν τοῦ Μονογενοῦς ἀναγγέλλει.
καὶ ὁ μὲν Κύριος περὶ τοῦ Παράκλητου λεγων,

- Δ Ἰκεῖνος ἐμὲ δοξάζει, φησὶν· ἢ ὁ καταγορεῖ γλῶτ-

καὶ ἐκ τούτων εἶναι τῷ Υἱῷ τῆς πρὸς τὸν Πατέρα
συνεκρήσεως ἀποσταλῆναι Ἐπίσκοπον, γὰρ τοῦ Πνεύ-
ματος ὡς οὗτος, ποιεῖται, ὁ Υἱὸς ὅτι καὶ ἡμεῖς, Κυ-
ριακοί, ἐπὶ τοῖς γαλουμανοῖς εἴδωμεν, τούτου δὲ τούτου
εἶναι, ὡς λέγουσιν, καὶ συνουσία τῶν θεοποιησάντων.
Προστίθηται, καὶ τούτου οὖν, συλλογισθῆναι, τῷ Πατρὶ
ἀξίως, ἐκ τῆς οὐνοποιοῦσιν ὑπερβαίνει τὸ ὁμοτιμὸν τῆς
ἀξίας ἀφηρημένος.

Ἄρα ἀποκατασταθεὶς διακονίᾳς χαλεπωτέρας,
ἄρα τις οὕτως περιβαλὼς εἰς τὸ αὐμακτον κρίμα τῆς
εἰς τὸ Πνεῦμα τοῦ ἁγίου βλασφημίας κατεπέσε,
Μονογενεὺς ἢ μόνος τοσούτων μακρῶν κατὰ τοῦ
Πνεύματος, καὶ οὐχ ὡς τε αὐτὸ ταπεινοῖς καθυβρι-
σάει, καὶ τῶν οὐσιῶν αὐτοῦ τοσούτων ἐξουσιασάει, ὥστε
αὐτοῦ εἶπεν τῷ πεποιτκότι προστρέψεσθαι. Μᾶλ-
λον οὖν κακείνους ἐρύγειν ἢ ταπεινῶς εἶπεν τι περὶ
τοῦ Πνεύματος εἰς ἅναι τὸν τῶρον ἐαυτοῦ κατα-
βῆλθαι. Καὶ περὶ αὐτῶν κατὰ σφόδρην ἐροῦμεν.
Ἐκεῖνο δὲ τῶν πάντων ἀδύνατον, ὅτι οὐδεμία
ἐνεργεῖα τοῦ Υἱοῦ ἀποτέμνεται ἐστὶ τοῦ Πατρὸς,
οὐδὲ ἐστὶ τὸ ἐν τοῖς οὖσι τῷ Υἱῷ ὑπαρχόν, ὃ τοῦ
Πατρὸς ἡλλοτριεῖται, Πάντα γὰρ, ὅστις, τὰ ἐμὰ
σὰ ἐστὶ καὶ τὰ σεαυτοῦ. Πῶς οὖν τοῦ Πνεύματος
τὴν αἰτίαν τῷ Μονογενεῖ μόνῳ προστίθῃς, καὶ
κατηγορήμα τῆς φύσεως αὐτοῦ τὴν τουτου λαμβά-
ναι δημιουργίαν; Εἰ μὲν οὖν δύο ἀρχὰς ἀντιπαρεξ-
άγων ἀλλήλαις, ταῦτά φησι, μετὰ Μανιχαίου καὶ
Μαρκιωνος συντριβήσεται· εἰ δὲ μιᾷς ἐξαπτεῖ τὰ
δύνατα, τὸ παρὰ τοῦ Υἱοῦ γεγενῆσθαι λεγόμενον, πρὸς
τὴν πρώτην αἰτίαν τὴν ἀναφορὰν ἔχει. Ὅστε καὶ
πάντα εἰς τὸ εἶναι παρ᾽ ἑχθαι διὰ τοῦ Θεοῦ Λογου πι-

στεύωμεν, ἀλλὰ το πάντων αἴτιον εἶναι τὸν Θεὸν τῶν
 B ὄλων οὐκ ἀφαιρουμεθα. Πῶς δὲ οὐ φανερόν ἔχει
 τὸν κίνδυνον, διακρίνει ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὸ Πνεῦμα,
 τοῦτο μὲν, τοῦ ἀποστόλου συνημμένως ἡμῖν παρα-
 δίδοντας, καὶ νῦν μὲν Χριστοῦ λεγόντος, νῦν δὲ τοῦ
 Θεοῦ, ἐν οἷς γράφει, Εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ
 οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ· καὶ πάλιν Ὑμεῖς
 δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου εἰχετε, ἀλλὰ τὸ Πνεῦ-
 μα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο δὲ, τοῦ Κυρίου τὸ Πνεῦ-
 μα τῆς ἀληθείας λέγοντος· ἐπειδὴ αὐτὸς ἡ ἀλή-
 θεια, καὶ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται. Ἀλλ' οὗ-
 τος, εἰς καθάρσεις τῆς δοξῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀναίρει μὲν αὐτὸ τοῦ Πατρὸς, τῷ
 C δὲ Μονογενεῖ διακριτικῶς, ἐπὶ καθάρσει τῆς
 δοξῆς, προστίθῃσιν, ἀφαιρῶν ὡς οἶεται, οὐδε-
 μίαν ἐκώλῃσιν ἐπὶ ταῖς πνευματικαῖς δογμασιν ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως ἀναμένουν.

ΚΑΤ' ΕΥΝΟΜΙΟΥ

ΛΟΓΟΣ Γ'.

περί τοῦ ἁγίου Πνεύματος

ΒΑΣ Μόλις ποτὲ χορησθεὶς τῶν εἰς τὸν Μονογενῆ **D**
βλάσφημιῶν, ἐπὶ το Πνεῦμα το ἅγιον μετεβλήθεν,
ἀνέλογησά τῇ ὅλῃ αὐτοῦ προαιρέσει καὶ περὶ τούτου
διελενομένου γράφει δὲ οὕτως

ΕΥΝ Ἀκούοντων δὲ τῶν τοσούτων περὶ τοῦ
Μονογενοῦς, ἀκολουθοῦν ἂν εἴη καὶ περὶ τοῦ Παπα-
κλήτου λοιπὸν εἰπεῖν. οὐ ταῖς ἀνεξετάστοις τῶν
παιλῶν ἀκολουθοῦντας δοξασίαι, τὴν δὲ τῶν ἁγίων
ἐν ᾗ πασι φυλάσσοντας διδασκαλίαν, παρ' ὧν τρίτον
αὐτοῦ ἀξιωματικὴ καὶ τάξει μαθόντες, τρίτον εἶναι
καὶ τῇ φύσει πεπιστευχέναι

ΒΑΣ Ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ὄντα δεινὰ τῇ ἀπὸ τῆς καὶ **E**
ἀνεπιτηδεύτου πίστεως τῶν παιλῶν ἐνυμένειν, ἀλλὰ
τεχνικαῖς τισὶ καὶ σεβαστικαῖς λόγοις πάλιν πάλιν
το δοκῶν ἑαυτῷ παρακροῦσθαι τῇ ἀληθείᾳ, ἵνα
νόως ἐξ ὧν εἶπεν ἐδόξασεν Ἀποστόλων γὰρ τῶν τῶν
παιλῶν δοξάν, ἣ ἐδόξασεν το Πνεῦμα το ἅγιον,
προσποιεῖται τὴν τοῖς ἀγίοις φυλάσσειν διδασκαλίαν,
καὶ τοὺς ταύτην αὐτῷ παραδόδοιχατας ἀποσπῶν,
καὶ νῦν, ἅτις καὶ τοῖς περὶ τοῦ Μονογενοῦς λόγοις
πολλὰν ἀπεδείχθη ἰσχυρὰ φησι, παρὰ μὲν τῶν ἁγίων
μαθήκεναι το τρίτον εἶναι τῇ τάξει καὶ τῇ ἀξι-
ωματικῇ, παρ' ἑαυτοῦ δὲ πεπιστευχέναι το καὶ τρίτον
εἶναι τῇ φύσει. Τινες δὲ οἱ ἅγιοι, καὶ ἐν ποιοῖς λό-

χοις τὴν διδασκαλίαν τεποίηται, εἰπεῖν οὐκ ἔχει
Ἄρα γέγονεν οὗτος τυλαμχος ἀνθρώπος, τὰς περι
τῶν θεῶν δογματῶν καινοτομίας εἰσθγουμενος, Τίς

Β γάρ ἀνχλ, εἰ τῇ ἀξίωματι καὶ τῇ τάξει τρίτον
ὑπαρχει το Πνεῦμα, τρίτον εἶναι αὐτο καὶ τῇ φύσει,

Ἀξίωματι καὶ γὰρ δευτερεύειν τοῦ Υἱοῦ παραδί
οῦσιν ἴσως ὁ τῷ, εἰσθεσίας λόγος φύσει δε τρίτη
μεσθῆαι οὔτε τυλα των ἀγίων Γραφῶν δεδιδά
γμεθα, οὔτε ἐκ τῶν προειρημενῶν κατὰ το ἀκόλου
θον συνάκτον τυλορησασθαι Ὡς γὰρ ὁ Υἱὸς τάξει
μὲν δευτερος τοῦ Πατρὸς, ὅτι ἀπ' ἐκείνου καὶ
ἀξίωματι, ὅτι ἀρχὴ καὶ αἰτία, τῇ εἶναι αὐτοῦ πα
τερα, καὶ ὅτι αὐτοῦ ἡ προσδοκία καὶ προσαγωγή
πρὸς τὸ Θεὸν καὶ Πατέρα φύσει δὲ οὐκετι δευτε
ρος, ὅτι ὁ υἱὸς ἐν ἐκαστῇ μιᾷ οὕτω ὁλονοτι

Γ καὶ το Πνεῦμα το ἀγιον, εἰ καὶ υποβέβηκε τον Υἱον
τῇ τε τάξει καὶ τῷ ἀξίωματι (ἵνα καὶ ὅλως συγ
γλωσσώμεν, οὐκετ' ἂν εἰκοτῶς, ὡς ἀλλοτρίας
ὑπαρχόν φύσεως, ἀκολουθεῖν, ἐκεῖθεν δῆλον. Ἀγγε
λοι πάντες ὥσπερ προστηγορίας μιᾶς, οὕτω καὶ φύ
σεως παντοῦς τῆς αὐτῆς ἀλλήλοις τυγ/ανουσιν· ἀλλ'
ἔμοις οἱ μὲν αὐτῶν ἐθνῶν προεστηχασιν· οἱ δὲ, ἐνὶ
ἐκαστῷ τῶν πιστῶν εἰσι παρεπόμενοι Ὁσῶ μενοι

Δ προτιμότερον ἔθνος ὅλον ἑνὸς ἀνθρώπου, τοσούτω ὅτι
ποῦ με ζὸν ὑπαρχεῖν ἀνχλ ἀξίωμα τοῦ ἑνάρρου
ἀγέου παρὰ τοῦ ἑνός, ἐκαστῷ τῇ προστασίαν
πεπιστευμένοι Το δὲ συνέιναι ἐκαστῷ τῶν πιστῶν
ἀγγελῶν, ὡς παιδαγωγὸν τινα καὶ νομῆα τὴν ζωὴν
διεσθλόνοντα, οὐδεὶς ἀντερεῖ, μεμνημένος τῶν τοῦ
Κυρίου λόγων, εἰπόντος Με κατὰρρόνῃσιντες ἑνός
τῶν ἐλαχίστων τούτων, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν δια

πάντας βλέπουσι τὸ προσώπον τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ ὁ βασιλεὺς φησὶ Παρεμ-
βαλεῖ ἀγγελὸς Κυρίου καὶ τῶν σοφῶν αὐ-
τόν. καὶ ὁ ἀρχιεὺς ὁ ἐπισκεπόμενος ἐκ νεότητός ²⁷³
μου· καὶ ὅσα πάντα. Ὅτι οὖν παλιν εἰσι τινες ^Λ
ἀγγελοι καὶ οἱ ἐν τῷ πνεύματι, Μωσῆς, Ἰσαῆς
διδάσκει ὅτι τρεῖς ὥσπερ λέγουσι. Ὅτε αὖτις ἐν τῷ
Ἰψίστῳ ἔθνη, ὡς ἀποστρέφει νόμους Ἀδὰμ, ἔ-
σεν ὅρια ἔθνων κατὰ κρίματι ἀγγέλων αὐτοῦ. καὶ
ὁ σοφὸς Δανιὴλ ἐν τῷ τοῦ αγγέλου ὀπτασίᾳ ἔκρουσεν
αὐτοῦ λήγοντος, ὅτι Ἀρχὴν ἔσται Περσῶν εἰ-
στήκει ἐξεναντίας μου καὶ ὅσα Μωσῆς, τῶν
ἀρχιστῶν τῶν πρώτων ἔθνη ἔσται αὐτοῦ καὶ αὐτοὺς
κατελίπον ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἀρχιεὺς ἑσπερίως Παρ-
σῶν. καὶ μετ' οὕτως ὅτι αὐτοῦ. καὶ ὁ ἀρχιεὺς ^Β
τῶν Ἰσραηλίων ἔσται Ἀνθρα καὶ ἀριστράτης
τις τῆς δυναμὸς Κυρίου λέγεται, ὁ Ἰσραὴλ τοῦ
Ναυὶ ἐπὶ τοῦ Ἰσραὴλ φανερωθείς. καὶ παλιν
τινὲς λέγονται λεγεῶνες τῶν ἀγγέλων, τοῦ Κυρίου
εἰπόντος τοῖς μαθηταῖς. Ἢ δοκεῖτε ὅτι οὐ δυναμὶς
παρακαλεῖται τὸν Πατέρα μου, καὶ παραστήσει αὐ-
τῷ πλείους ἢ δωδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων, Ὅτι οὕτως
ἀριστράτης τῶν ἐν ταῖς λεγεῶσι καταταγέ-
νων ἀγγέλων, ἀρχιεὺς ἐστὶ ἀγγέλου.

Πρὸς τί οὖν ὁ λόγος ἔμεινεν φέρεται; Ὅτι οὐ πάντως
εἴ τι τῇ τάξει καὶ τῷ ἀξιώματι δεύτερον ἐστὶ καὶ ^Γ
τρίτον, τοῦτο καὶ τὴν φύσιν ἑτέραν ἔχει. Ὡς γὰρ
ἐπὶ τῶν ἀγγέλων ὁ μὲν τις αὐτῶν ἀρχων, ὁ δὲ ὑπή-
κοος, ἄγγελοι δὲ ὅμως τῇ φύσει πάντες καὶ κατα-
μὲν τὸ ἀξίωμα ἢ διαφορά, κατὰ δὲ τὴν φύσιν ἢ
κοινωνία, καὶ γὰρ Ἀστὴρ κατέρος διαφέρει ἐν δοξῇ.

- φύσις δὲ πάντων ἀστέρων μία· καὶ πολλὰ μόναι
παρὰ τοῦ Πατρὸς, τούτεστιν, ἀξιώματων διαφοραί·
φύσις δὲ ὅμοια τῶν δοξαζομένων· οὕτως ὄντωνται
καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, εἰ καὶ ἀξιώματι καὶ τά-
ξει ὑποβέβηκεν, ὥς λεγέτωσι· παραριθνεῖται γὰρ
αὐτό, φησι, τρίτον ἀπὸ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ ἀριθμου-
μενον· αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἐν τῇ παραδόσει τοῦ σω-
τηρίου βαπτισματος παραδόσεως τὴν τάξιν, ἐν
ὃς εἶπε· Πορευθέντες βαπτίζετε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος,
ἀλλ' εἰς φύσιν τινὰ τρίτην ἀπὸ Υἱοῦ καὶ Πατρὸς ἐκ-
βαλλόμενον, οὐδὲ μὲν μεμαλῆκται· Δύο γὰρ λε-
γομένων πραγμάτων, θεοτετός τε καὶ κτισσεως,
καὶ δεσποτείας καὶ δουλείας, καὶ ἁγιαστικῆς δυνά-
μεως, καὶ τῆς ἁγιαζομένης, τῆς τε ἐκ φύσεως ἐχού-
σης τὴν ἀρετήν, καὶ τῆς ἐκ προκρίσεως κατορθού-
σης, ἐν ποίᾳ μεριδι τοῦ Πνεύματος τάξομεν; Ἐν τοῖς
ἁγιαζομένοις; Ἄλλ' αὐτὸ ἐστὶν ἁγιασμός. Ἀλλ' ἐν
τοῖς ἐξ ἀνδραγαθημάτων τὴν ἀρετὴν κτῶμενοις;
Ἄλλ' αὖ φύσει ἐστὶν ἀγαθόν· Ἄλλ' ἐν τοῖς λειτουργι-
κοῖς, Ἄλλ' ἕτερα εἰσι λειτουργικὰ πνεύματα πρὸς
διακονίαν ἀποστέλλομενα (1)· τῶν ὁμοδόκων ἡμῶν
λεγειν αὐτὸ θεμιτόν, τὸ γνημονικὸν τῇ φύσει, οὔτε
τῇ κτίσει συναριθμεῖν, τὸ τῇ θείᾳ καὶ μακαρίᾳ
Τριάδι συναριθμούμενον. Ἀρ/τι μὲν γὰρ, καὶ
ἐξουσίαι, καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη κτίσις, ἐκ προσπορῆς
καὶ ἐπιμελείας τὸν ἁγιασμόν ἐχούσαι, οὐκ ἂν εἰκό-
τως φύσει ἅγιοι εἶναι λέγοντο· Ἐπορευόμεναι γὰρ
τοῦ καλοῦ, κατὰ τὴν ἀναγκαστικὴν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν
ἀγάπης, καὶ τοῦ μετροῦ τῆς ἁγιωσύνης μεταλαμ-
βάνουσι· Καὶ ὥσπερ ὁ σὺνδρος ἐν οὐσίᾳ τῷ πυρὶ

κείμενος, το μὲν οὖν πῦρ καὶ τὸ οὐκ ἀποσβέννεται, ἐν
 δὲ σφοδρότατ' ἔργον τοῦ οὐρανοῦ ἐκπυσσάτωρις,
 καὶ πᾶσιν εἰς ἐκδοτὴν τῆν τοῦ πυρός φασιν ὑποδε-
 ξάμενος, καὶ ῥήματι καὶ ἐνεργείᾳ πρὸς τὸ πῦρ με-
 ταβέβηκεν οὕτω καὶ αἱ ἁγίαι θύραις, ἐκ τῆς πρὸς B
 τοῦ φῦσαι ἁγίον κοινωνίας, δι' ὅλης τῆς ἐαυτοῦ
 ὑποστάσεως κεχωρηκότα ἤδη καὶ συμπεφυστωμένην
 τὸν ἁγιασμὸν ἔρουσι. Διαφορὰ δὲ αὐταῖς πρὸς τὸ
 Πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτὸ, ὅτι τῷ μὲν φῦσις ἡ ἁγίω-
 συνη· ταῖς δὲ ἐκ μετουσίας ὑπαρ/ει το ἀγιαζέσθαι.
 Οἷς δὲ ἐπισκευαστον καὶ ἐτέρωθεν ἐπισεδομένον
 ὑπαρ/ει το ἀγαθόν, τῆς μεταπτώσεως εἰς φυσικῆς
 Οὐ γὰρ ἂν ἐξεπέσεν ὁ Ἑωσπύρος ὁ πρῶτ' ἀνατέλ-
 λων, οὔτε συνετριβή ἐπὶ τῆς γῆς, εἰ φύσει ὑτῆρ/ε
 τοῦ πειρονος ἀνεπίδεκτος. Πῶς οὖν εὐσεβες, τῷ C
 κτίσει αὐτο συνταττεῖν, τοσούτω μετρῷ διωρισμέ-
 νον τῆς κτίσεως, Ἡ μὲν γὰρ κτίσις πέφυκεν ἀθλόν
 προκοπῆς καὶ τῆς πρὸς Θεὸν εὐαρεστήσεως τὸν
 ἁγιασμὸν ἔρουσα, φύσει δὲ ῥωμύνην αὐτεξουσίην,
 καὶ μεταρρέπειν ἐν' ἑκάτερᾳ θυναμένη, πρὸς ἐκ-
 λογὴν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ πειρονος· τοῦ δὲ Πνεύματος το
 ἁγίου, πηγὴ ἁγιασμοῦ. Καὶ ὡς περ φύσει ἅγιος ὁ
 Πατήρ, καὶ φύσει ἅγιος ὁ Υἱός, οὕτω φύσει ἅγιον
 καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ τῆς αληθείας· διὸ καὶ ἐξαιρέτου
 καὶ ἰδιαζούσης τῆς τοῦ ἁγίου προσγορίας ἡξίωται.

Εἰ οὖν φύσις αὐτῶν ὁ ἁγιασμός ἐστιν, ὡς περ Πα- D
 τὴρ καὶ Υἱῶ, πῶς τριτὴς ἐστὶ καὶ ἄλλοτριας φύ-
 σεως; Διὰ τοῦτο γάρ, οἶμαι, καὶ παρὰ τῷ Ἠσαΐᾳ
 τὰ Σερραφὶμ τρίτον ἐκδοῦντα τὸ ἅγιος ἀναγέγρα-
 πται, ὅτι ἐν τρισὶ ταῖς ὑποστάσεσιν ὁ κατὰ φύσιν
 ἁγιασμός θεωρεῖται. Οὐ τοῦτο δὲ μόνον αὐτῶ κοινόν

πρὸς Πατέρα καὶ Υἱὸν τὸ τῆς αγιωσύνης ὄνομα, ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ τοῦ Πνεύματος προσηγορία Πνεῦμα γὰρ ὁ Θεὸς, καὶ τοὺς προσκυνῶντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. Καὶ ὁ προφητὴς φησὶ, Πνεῦμα πρὸ προσώπου ἑλθὼν Ἀριστὸς Κύριος· οὗ εἶπαμεν, ἐν τῇ σκιά τῶν πτερό-
γων αὐτοῦ ζησόμεθα. Καὶ ὁ ἀποστολὸς τὴν τοῦ πνεύματος προσηγορίαν ἐπὶ τὸν Κυρίον ἀναφέρει λέγων· Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν Ἐκ δὲ τού-
των παντὶ δῆλον ὅτι οὐχὶ ἀλλοτριώσιν τῆς φύσεως, ἀλλ' οἰκείωσιν πρὸς τὸν Πατέρα καὶ Υἱὸν ἡ κοινω-
νία τῶν ὀνομάτων παρίστησι. Καὶ ἀγαθὸς ὁ Θεὸς εἴρηται, καὶ ἐστὶν· ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἐπισχευαστὴν ἔχον τὴν ἀγαθότητα, ἀλλ' ἐκ φύσεως αὐτῷ συνυπαρχούσαν. Ἡ πάντων ἂν εἴη
275 ἡ ἀγαθότης, τὸ φύσει ἅγιον μὴ φύσει λέγειν τὴν
A ἀγαθότητα ἔχειν, ἀλλ' ἐπιγεννηματικὴν καὶ ἐξω-
θεν προσγεγεννημένην αὐτῷ· Ἐν ᾧ δὲ εἶπεν ὁ Κύ-
ριος, ὅτι Ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον Παράκλητον δώσει ὑμῖν, καὶ αὐτὸς εἶναι παράκλη-
τος ἡμῶν ἐνδείκνυται. Ὡστε καὶ ἡ τοῦ παρακλή-
του προσηγορία οὐ μικρὸν πρὸς ἀποδείξιν τῆς δόξης τοῦ ἁγίου Πνεύματος συντελεῖ.

Καὶ τὰ μὲν ὀνόματα τοιαῦτα τοῦ μεγαλείου τῆς φύσεως ἐνδεικτικά· αἱ δὲ ἐνέργειαι τοῦ ἁγίου Πνεύματος οἶαι. Τῷ λόγῳ τοῦ Κυρίου, φησὶν, οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, καὶ τῷ Πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. Ὡς τοίνυν ὁ Θεὸς Λόγος δημιουργὸς ἐστὶ τῶν οὐρανῶν, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ στερεὸν καὶ πάγιον τῆς ἀρετῆς παρέμειπε ταῖς οὐρανίαις δυνάμεσι. Καὶ παλιν ὁ Ἰωάννης Πνεῦμα Κυρίου τὸ ποιῆσάν με·

οὐκ ἐπὶ τῆς ἐνταύρουργίας, ὡς οἴμαι, ἀλλ' ἐπὶ τῆς
κατὰ τὴν ἀνθρωπείαν ἀρετὴν τελειώσεως λεγών.
Ὁ δὲ Ἡσαΐας ἐκ προσώπου Κυρίου διαλεγόμενος
κατὰ τὸ ἀνθρώπινον αὐτοῦ ἐκκλοναί, Κύριος ἀπέ-
σταλκέν με, φησί, καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ. Καὶ πάλιν
ὁ ψαλμός δι' ὄλων κελωρηκεναι τὴν δύναμιν τοῦ
Πνευματος παριστάς, Ποῦ πορευθῶ, φησί, καὶ ἀπὸ C
τοῦ Πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ
φύγω; Αἱ δὲ εἰς ἡμᾶς ἀπ' αὐτοῦ ρθάνουσαι εὐεργε-
σιαί, ὁποῖαί τινές εἰσι καὶ ἡλικαί; Ὡς περ αὐτὸς
ὁ Κύριος ἐδωκεν ἐξουσίαν τοῖς δεξαμένοις αὐτὸν τέ-
κνα Θεοῦ γενέσθαι, οὕτω καὶ τὸ Πνεῦμα ἅγιον
Πνεῦμα υἱοθεσίας ἐστί. Καὶ ὥς περ διδάσκαλός
ἐστιν ἀληθινός ὁ Κύριος ἡμῶν κατὰ τὸ εἰρημένον·
Ἑμεῖς δὲ μὴ καλέσμεν διδάσκαλον ἑμῶν ἐπὶ τῆς
γῆς· εἷς γὰρ καθυγητής ἡμῶν ἐστιν ὁ Ἀριστός· οὕτω
καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διδάσκειν πάντας τοὺς εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου πεπίστευκότας, ὅπ' αὐτοῦ τοῦ
Κυρίου μεμαρτύρηται, εἰπόντος· Ὁ δὲ Παράκλητος D
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ Πατήρ, ἐκεῖνος
ὑμᾶς διδάξει πάντα. Καὶ ὥς περ διαιρεῖν τὰ ἐνεργή-
ματα εἰς τοὺς ἀξίους τῆς ὑποδοχῆς τῶν ἐνεργη-
μάτων ὁ Πατήρ λεγεται, καὶ διαιρεῖν τὰς διακονίας
ὁ Υἱὸς ἐν τοῖς τῆς διακονίας ἀξιώμασιν, οὕτω διαι-
ρεῖν καὶ τὰ χαρίσματα τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς τοὺς
ἀξίους τῆς τῶν χαρισμάτων ὑποδοχῆς μαρτυρεῖται.

Διαιρέσεις γὰρ χαρισμάτων εἰσὶν. Το δὲ αὐτὸ
Πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶ· ὁ δὲ αὐτός
Κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν· ὁ δὲ αὐ-
τός Θεός ἐστιν ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ὅρας E
πῶς καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐνέργεια
συντεταγμένη ἐστὶ τῇ Πατρὶ καὶ Υἱοῦ ἐνέργεια;
Ἐἵτα καὶ ἐκ τοῦ ἐπαγομένου μειζόνως τὸ θεῖον τῆς

φύσεις τοῦ ἁγίου Πνεύματος φανεροῦται· Τι γὰρ γινῆται, ταῦτα δὲ πάντα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διακρίων ἰδίᾳ ἑκάστῳ, καθὼς βούλεται. Οὐδὲν ἕτερον, ἢ αὐθεντικὴν καὶ δεσποτικὴν ἐξουσίαν αὐτῷ μαρτυρεῖ· Διότι ἐν τῇ καινῇ Διαθήκῃ οἱ

276 προφῆται κεκραγασί, Ταῦτα λέγει τὸ Πνεῦμα το ἅγιον

Α· Το δὲ ἐρευνᾶν τὰ βαθύτατα τοῦ Θεοῦ, ποῦθεν τῷ Πνεύματι προσεστί; Ὡς περ, φησιν, οὐδεὶς οἶδεν ἂν θρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου το ἐν αὐτῷ· οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν, εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ὡς γὰρ οὐδεὶς ἀλλότριος οὐδὲ ξένος τοὺς ἐνδοὺς λογισμοὺς ἐποπτεύειν δύναται τῆς ψυχῆς· οὕτω δηλονότι, καὶ εἴ τι τῶν ἀπορρήτων κοινώνει τῷ Θεῷ, οὐκ ἀλλότριον αὐτοῦ, οὐδὲ ξένον, διερευνᾶν τὰ βαθύτατα τῶν κρυπτῶν τοῦ Θεοῦ δύναται. Εἴτα καὶ ἡ ζωὴ ἡμῖν ἀπὸ τοῦ

Β Θεοῦ διὰ Χριστοῦ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι χορηγεῖται. Ζωοποιεῖ μὲν γὰρ ὁ Θεός, ὡς φησὶ Παῦλος. Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος τὰ πάντα. Ζωὴν δὲ δίδωσιν ὁ Χριστός· Τα πρόβατα γὰρ, φησὶ, τὰ ἐμά τῆς φωνῆς μου ἀκούουσι, καὶ ἐγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς. Ζωοποιούμεθα δὲ διὰ Πνεύματος, ὡς φησὶ Παῦλος· Ὁ ἐγαίρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσκει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ Πνεύματος ἐν ὑμῖν.

Ἀλλ' ὁ πάντα τολμηρὸς οὗτος, καὶ μὴ ὑποπτήσῃ τὸν ἐπηρτημένον κίνδυνον τοῖς τολμῶσι βλάστημόν τι ῥῆμα εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπορρίψαι, ἀμέτοχον αὐτὸ θεότητος ἀποφαίνεται, γράφων οὕτω περὶ τοῦ Πνεύματος·

ΕἶΝ. Τρίτον τάξει καὶ φύσει, προστάγματι μὲν τοῦ Πατρὸς, ἐνεργείᾳ δὲ τοῦ Υἱοῦ γενόμενον, τρίτῃ χώρα τιμώμενον, ὡς πρῶτον καὶ μείζον

ἀπάντων, καὶ μόνον τοιοῦτον τοῦ Μονογενοῦς ποίημα, θεότητος καὶ δημιουργικῆς δυνάμεως ἀπολειπόμενον.

ΒΑΣ· Ὁ δὲ τοῦτο λέγων ἔοικε μὴδὲ τὴν θεότητα πεπιστευχέναι ἐν ἡμῖν οἰκεῖν, τοῦ Ἰωάννου λέγοντος περὶ Θεοῦ· Ἐκ τούτου γινώσκομεν, ὅτι ἐν ἡμῖν ἔστιν, ἐκ τοῦ Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκε· καὶ τοῦ ἀποστόλου· Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; καὶ πάλιν· Ἐν ᾧ ἡ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι. Εἰ τοίνυν ἐν ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐνοικεῖν λέγεται διὰ τοῦ Πνεύματος, πῶς οὐχὶ φανερᾶς ἀσεβείας ἐστὶν αὐτὸ τὸ Πνεῦμα λέγειν ἀμέτοχον τῆς θεότητος; Καὶ εἰ θεοὺς ὀνομάζομεν τοὺς κατ' ἀρετὴν τελείους, ἡ δὲ τελείωσις διὰ τοῦ Πνεύματος, πῶς τὸ ἐτέρους θεοποιῶν, αὐτὸ τῆς θεότητος ἀπολείπεται; Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ εὐσεβεῖς, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ Πνεύματος, μεθεκτὴν λέγειν αὐτοῦ τὴν θεότητα τετιμῆσθαι, καὶ οὐχὶ φύσει αὐτῷ συνυπάρχειν. Ὁ γὰρ χάριτι θεοποιούμενος, τῆς μεταπτωτῆς ἐστὶ φύσεως, ἐξ ἀπροσεξίας ποτὲ καὶ ἀπορρηούσης τοῦ κρείττονος. Τοῦτο δὲ σαφῶς μάχεται τῇ παραδόσει τοῦ σωτηρίου βαπτίσματος. Πορευθέντες, φησὶ, βαπτίζετε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἔστι γὰρ τὸ βάπτισμα σφραγὶς τῆς πίστεως, ἡ δὲ πίστις, θεότητος συγκατάθεσις. Πιστεῦσαι γὰρ δεῖ πρότερον, εἴτα τῷ βαπτίσματι ἐπισφραγίσασθαι. Τὸ δὲ βάπτισμα ἡμῶν ἐστὶ κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου παράδοσιν, εἰς ὄνομα Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος· οὐδενὸς κτίσματος, οὐδὲ δούλου Πατρὶ καὶ

Υἱὸν συντεταγμένον, ὡς τῆς θεότητος ἐν Τριάδι συμπληρωμένης. Τὸ δὲ ἐξω τούτων ὁμολογῶν ἅπαν ἐστὶ, καὶ τὰ μαλιστα ὑπερβολαῖς ἀξιωμαίων ἄλλα ἄλλων προτετιμημένα τυγχάνη.

Καὶ μή μοι πάλιν τὰ σοφὰ ταῦτα·

ΕΥΝ. Ἐὰν μὴ κτίσμα ἐστὶν, οὐκοῦν γέννημα, ἢ ἀγέννητον. Εἰς δὲ ἀναρχος Θεὸς καὶ ἀγέννητος. Οὔτε μὴν γέννημα. Λείπεται οὖν κτίσμα καὶ ποίημα αὐτὸ ὀνομάζεσθαι.

- B ΒΑΣ. Ἐγὼ δὲ εἰ μὲν πάντα διωριζόμενην καταληπτὰ ἡμῶν εἶναι τῇ γνώσει, ἡσχύνθην ἂν ἴσως ὁμολογῆσαι τὴν ἄγνοιαν. Νῦν δὲ μυρία, οὐ τῶν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀποκειμένων ἡμῖν μόνον, οὔτε τῶν νῦν ὄντων ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀποκέκρυπται, ἀλλ' οὔτε τῶν ὑπαρχόντων ἡμῖν ἐν τῷ σώματι τρανὴ καὶ ἀναντίρρητος ἐστὶν ἡ κατὰληψις. Οἷον ἀμέλει περὶ τῆς ὁφείας, πότερον εἰσδεχόμενοι τὰς εἰκόνας τῶν ὁρατῶν, οὕτω τὰς ἀντιλήψεις ποιοῦμεθα· καὶ πῶς ὁρῶν τε παμμεγεθῶν, γῆς τε ἀπλέτου, καὶ ἀπείρου
- C θαλάσσης, ἔτι δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἡ εἰκὼν τῷ βραχεὶ μέτρῳ τῆς κόρης ἡμῶν περιέχεται· ἢ ἐκπέμποντες τι παρ' ἑαυτῶν, καὶ προσπελάζοντες τούτου τοῖς ὁρατοῖς, οὕτως αὐτῶν τὴν αἴσθησιν ἔχομεν, καὶ τί ἐστὶ τοῦτο καὶ πόσον, ὥστε γῇ καὶ θαλάσῃ ἐξαρχεῖν ἐραπλούμενον, καὶ πέραν μὲν τὸν μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ τόπον, αὐτῷ τε προσβάλλειν τῷ οὐρανῷ τοσούτῳ τάχει κινούμενον, ὥστε ἐν ἴσῳ χρόνῳ τό τε περιχέιμενον σῶμα, καὶ τοὺς ἐν οὐρανῷ ἀστέρας καταμανθάνεσθαι. Καὶ τί δεῖ τὰλλα λέγειν; Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ τοῦ νοῦ κινήματα, πότερον κτίζειν ἢ γεννᾶν πέφυκεν ἡ ψυχὴ, τίς ἂν ἀκριβῶς εἴποι; Τί οὖν θαυμαστὸν καὶ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀνεπιμετρώτως εὐχεσθαι τὴν ἀνορίαν ἡμῶν;
- D

λογεῖν; τὴν μέντοι ἀναντιρρήτως αὐτῷ προσμαρ-
 τυρουμένην δοξολογίαν ἀποδιδόναι; Ὅτι μὲν γὰρ
 ὑπὲρ τῆς κτίσεως ἐστίν, ἱκανῶς ἡμῖν παρίστησι τὰ
 διὰ τῶν Γραφῶν παραδιδόμενα, ἐπειδὴ γε ἀδύνα-
 τον τῆς αὐτῆς εἶναι φύσεως τό τε ἁγιάζον καὶ τὰ
 ἁγιαζόμενα, τὸ διδάσκον καὶ τὰ διδασκόμενα, τὸ
 ἀποκαλύπτον καὶ τὰ τῆς ἀποκαλύψεως προσδεόμενα.
 Ἀγέννητον δὲ οὐδεὶς οὕτως ἔξω παντελῶς ἐστὶ τοῦ
 φρονεῖν, ὥστε τολμῆσαι ἕτερον πλὴν τοῦ Θεοῦ τῶν
 ὄλων προσαγορεύσαι, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ Υἱόν, τῷ ἑνᾷ Ε
 εἶναι τὸν Μονογενῆ. Τί οὖν αὐτὸ χρή καλεῖν;
 Πνεῦμα ἅγιον, καὶ Πνεῦμα Θεοῦ, καὶ Πνεῦμα ἀλη-
 θείας, ἀποστελλόμενον παρὰ Θεοῦ, διὰ Υἱοῦ χορη-
 γούμενον, οὐ δοῦλον, ἀλλ' ἅγιον, ἀγαθόν, ἡγεμο-
 νικόν· Πνεῦμα ζωοποιούν, Πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐπι-
 στάμενον πάντα τὰ τοῦ Θεοῦ. Οὕτω δὴ καὶ ἐν τῇ
 Τριάδι ὁ τῆς μονάδος διασωθήσεται λόγος, ἕνα μὲν
 Πατέρα ὁμολογούντων, καὶ ἕνα Υἱόν, καὶ ἕν Πνεῦ-
 μα ἅγιον.

Κομίζουσι δὲ ἀποδείξεις, πρὸς τὸ κτίσμα εἰρη-
 σθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, μίαν μὲν ἐκ τοῦ προφή-
 του λέγοντος· Ὁ στερέων βροντὴν, καὶ κτίζων
 πνεῦμα· ἑτέραν δὲ τὴν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου· ὅτι Πάν- 278
 τα δι' αὐτοῦ ἐγένετο. Ἡμεῖς δὲ τὸν προφητικὸν λό- Α
 γον, οὐκ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἀλλ' εἰς τὴν κοι-
 νὴν ταύτην πνοήν, τὸ τοῦ αἵρος πνεῦμα, παπεί-
 σμεθα φέρειν. Ἀἴτιον δὲ ἐκείθεν. Οὐ γὰρ εἶπεν, ὁ
 κτίσας πνεῦμα, ἀλλ' Ὁ κτίζων πνεῦμα. Ὡς γὰρ ἡ
 βροντὴ οὐκ ἐν ὑποστάσει τινὶ ἐστὶ σωματικῇ ἀπαξ
 κτισθεῖσα, ἀλλ' αἰεὶ πρὸς τὸ τοῦ Θεοῦ βούλημα ἐπὶ
 φόβῳ τῶν ἀνθρώπων ἐνεργουμένη γίνεσθαι καὶ δια-
 λύεσθαι πέφυκεν, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα· νῦν μὲν

- Β παύεται ἀτρεμοῦντος τοῦ πρότερον κινουμένου, κατὰ τὸ βούλημα τοῦ τὰ πάντα ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ συστάσει τῶν ὅλων οἰκονομοῦντος· ὥστε διὰ πάσης τῆς κτίσεως, ἐκ τε βροντῶν καὶ ἀνέμων καὶ τῆς λοιπῆς δημιουργίας, τὸν δημιουργὸν ἀναγγέλλεσθαι. Διόπερ μετὰ τὸ εἰπεῖν· Ὁ στερεῶν βροντὴν, καὶ κτίζων πνεῦμα, φησὶν· Καὶ ἀπαγγέλλων τοῖς ἀνθρώποις τὸν Χριστὸν αὐτοῦ. Ὡς γὰρ οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ τοῖς δυναμένοις ἐξ αὐτῶν τὴν τοῦ δημιουργοῦ τέχνην ἀναλογίζεσθαι, οὕτω καὶ βροντῆς ἤχοι, καὶ πνευμάτων κινήσεις, τὸν δημιουργὸν αὐτῶν ἀνακηρύττουσι. Τάχα δ' ἂν τοῦτο καὶ προφητεία εἴη, πρὸς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Κυρίου φέρουσα· ὅτε ἡ μὲν φωνή, ἡ γενομένη ἐξ οὐρανοῦ, βροντὴ ἐδόκει τοῖς ἀκούσασιν εἶναι, ἥντινα ἀρῆκεν ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ, ὥστε δι' αὐτῆς ἀναγγεῖλαι τὸν Χριστὸν τοῖς ἀνθρώποις. Τὰ δὲ πνεύματα τὰ κινούμενα, καὶ τὴν θάλασσαν συνταράσσοντα, εἴτα κοπάσαντα τῷ προστάγματι τοῦ Κυρίου, σαφῶς καὶ αὐτὰ ἀνήγγειλε τοῖς ἀνθρώποις τὸν Χριστὸν αὐτοῦ. Τὸ δὲ, Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, οὐδαμῶς ἡμῖν χτιστὸν εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον παρίστησιν, ὡς συναριθμουμένου τοῖς πᾶσι τοῦ Πνεύματος. Εἰ γὰρ ἐν Πνεύμα ἅγιον καὶ μόνον, πῶς δ' τῆς μοναδικῆς ἐστὶ φύσεως, τοῖς πᾶσι συμπαραλαμβάνεσθαι δύναται; Καὶ μηδεὶς οἰέσθω ἀθέτησιν εἶναι τῆς ὑποστάσεως τὴν ἄρνησιν τοῦ κτίσματος εἶναι τὸ Πνεῦμα. Ἐντεθούς γάρ ἐστι διανοίξας τὰ ἀποσιωπηθέντα ἐν ταῖς ἁγίαις Γραφαῖς εὐλαβεῖσθαι ἐπιρυχιῆσαι τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, πεπαῖσθαι δὲ τὴν ἐμπειρίαν αὐτοῦ καὶ ἀκριβῆ καταλήψιν εἰς τὸν ὑστερον ἡμῖν ἀποκεῖσθαι αἰῶνα, ὅταν διαθάντες τὸ δι' ἐσώπτρου καὶ αἰνίγματος ὄραν τὴν ἀλήθειαν, τῆς πρὸς πρόσωπον